

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
(EARGED)

OKULDA GÜVENLİK SORUNUNA YOL AÇAN ETKENLERİN BELİRLENMESİ

HAZIRLAYAN

Ferhat EROL

Ankara, 2009

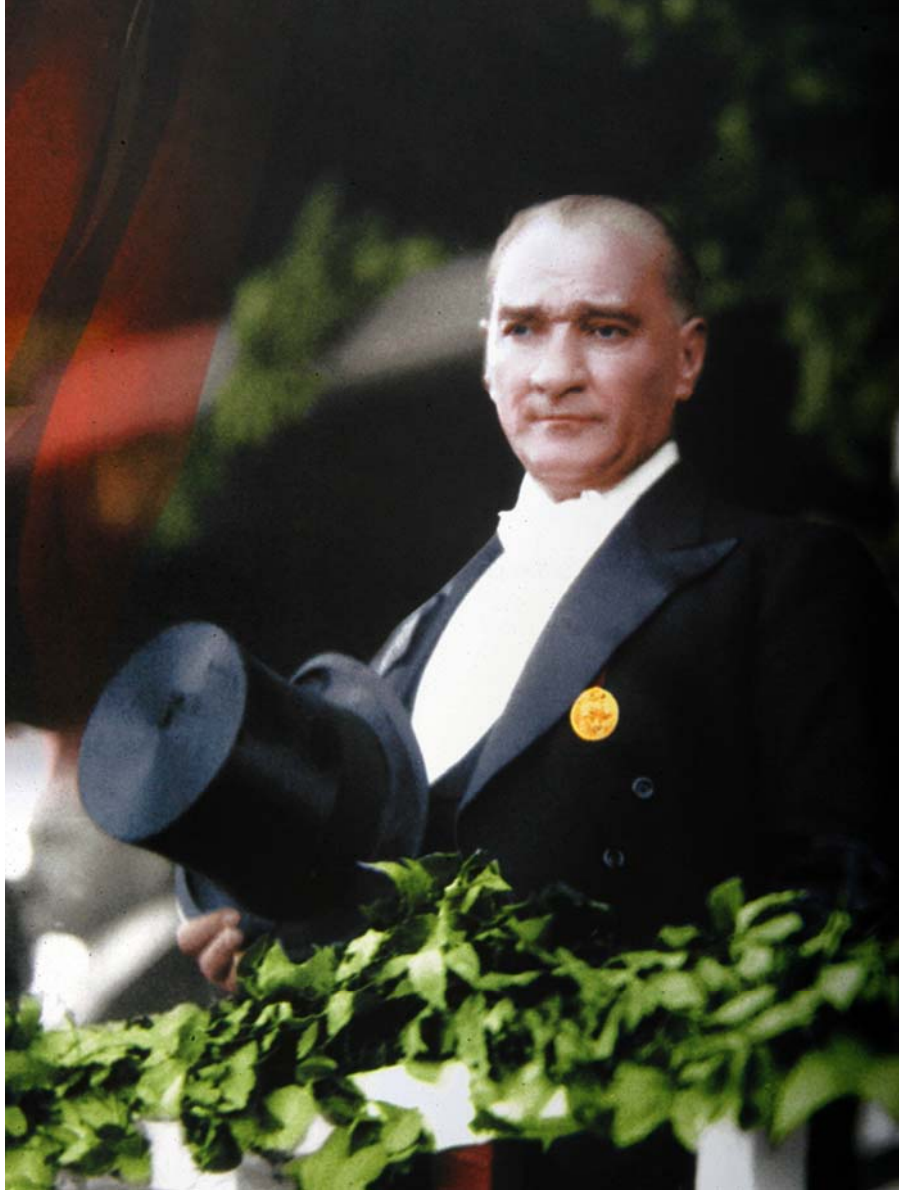
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI 000
KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ 000

Tüm hakları saklıdır. İçerikle ilgili alıntılar, kaynak gösterilerek kullanılabilir.
Kitap, çoğaltma araçları, optik araçlar vb. yöntemlerle çoğaltılamaz.

Grafik : Hüseyin MUTLUCAN
Kapak : Hüseyin MUTLUCAN
Redakte :

ISBN:

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
GMK Bulvarı No: 109 (06570) Maltepe-ANKARA
Tel: 0 312 230 36 44-230 39 26-231 69 60 Faks: 0 312 231 62 05
e-posta: earged@meb.gov.tr İnternet adresi: www.meb.gov.tr

“En mühim ve feyizli vazifelerimiz millî eğitim işleridir. Millî eğitim işlerinde mutlaka muzaffer olmak lazımdır. Bir milletin hakikî kurtuluşu ancak bu suretle olur. Eğitimidir ki bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı ve yüce bir toplum halinde yaşatır ya da onu köleliğe ve yoksulluğa iter.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

SUNUŞ

Ülkemiz açısından, genç nüfusun genel nüfusa oranının yüksek olması birçok ülkeye göre bir avantaj sağlamaktadır. Yaklaşık on yedi öğrenci sayısı, birçok ülkenin nüfusundan daha fazladır. Bu potansiyeli iyi değerlendirmek ve dünyanın gelişmiş ülkeleri ile rekabet edebilmek için öğrencilerimizin eğitimlerini en iyi şekilde gerçekleştirmemiz gerekmektedir.

Eğitimin en iyi şekilde yapılabilmesi ve istenilen başarının gerçekleştirilebilmesi için en önemli faktörlerden birisi de okul güvenliğidir.

Maslow'un motivasyon teorisine göre öğrenci, öğretmen, yönetici ve hatta velinin başarma ve kendini gerçekleştirme duygularının baskın hâle gelebilmesi için önce güvenlik ve emniyet ihtiyacının karşılanması gerekmektedir.

Bunun için okullarda güvenlik sorunlarının fizikî, sağlık, davranış, okul çevresi, yasal uygulama ve kurallar açısından, problemsiz olması gerekmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenleri belirleyebilmek ve güvenli eğitim ortamı sağlayacak yönetim süreç ve uygulamalarının işletilmesine yardımcı olabilmek için bu araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın, Bakanlığımız ilgili birimleri ve diğer kurum ve kuruluşlara faydalı olacağına inanıyor, araştırma verilerinin sağlanmasında değerli katkılarından dolayı İl Millî Eğitim Müdürlüklerine, bu çalışmayı yapan Araştırma Şubesi personelinden uzman öğretmen **Ferhat EROL**'a, veri analizlerindeki katkılarından baş öğretmen **Dr. Atilla DEMİRBAŞ**'a, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni **Mustafa KARAŞAHİN**'e, veri girişinden dolayı bilgisayar işletmeni **Rüştü SEYFE**'ye, grafik-tasarım ve kapak çalışmaları için **Hüseyin MUTLUCAN**'a teşekkür ederim.

Dr. Halil Rahman AÇAR
Daire Başkanı

ÖZET

Araştırmanın genel amacı, Millî Eğitim Bakanlığının, Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Stratejisi ve Eylem Plânı (2006-2011+) içinde yer alan “IV.2. Güvenliği Arttırılmış Eğitim Ortamları” ve yine MEB 2007-2013 Çalışma Programı’nda “5.6. Sosyal Bir Kurum Olarak Okulda Güvenlik Model Çalışması” konularına da kaynak oluşturmak üzere okulda güvenlik sorununa yol açan etkenleri öğrenci, öğretmen, yönetici ve veli bakışı ile belirleyerek, güvenli eğitim ortamı sağlayacak yönetim süreç ve uygulamalarının işletilmesine yardımcı olmaktır.

Bu araştırma tarama (betimsel) modelinde bir çalışma olup örnekleminin belirlenmesinde coğrafi bölgeler ve iller olmak üzere iki ölçüt esas alınmıştır. Evreni temsil yeterliğine sahip bir örneklem büyüklüğü belirlemek için %95 güven düzeyine göre %5 örnekleme hatası ile ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine 954, velilere 498 ve ilköğretim-ortaöğretim yönetici/öğretmenlerine 498 olmak üzere toplam 1.950 anket uygulanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan gruplara uygulanan anketler sonucu elde edilen veriler, frekans ve yüzdeler şeklinde hesaplanarak tablolarda gösterilmiştir. Gruplara ortak sorulan sorularda ve bazı bağımlı, bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ki-kare metodu uygulanmıştır.

Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin demografik özellikleri belirtilmiştir. İkinci bölümde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin, okul güvenliği ile ilgili seminer, konferans ve hizmet içi eğitim olarak herhangi bir eğitim alıp almadıkları, MEB’nin okul güvenliğini ilgilendiren yasa, yönetmelik ve güvenlikle ilgili diğer kurumlarla yaptığı işbirliği ve protokollerle ilgili çalışmalarını hakkında bilgi ve düşünceleri değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin fizikî açıdan, sağlık ve temizlik açısından, okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından, yasal uygulama, kurallar açısından ve okul çevresi açısından güvenlik sorununa yol açan etkenlere ilişkin görüşleri incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin çoğunun, “Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması”, “Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” vb. genelgeler ve MEB ile İçişleri

Bakanlığı arasında yapılan, “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” gibi okullardaki şiddet olaylarının önlenmesi için yapılan düzenlemelerle ilgili bilgilerinin olmadığı, bu çalışmalarla ilgili yapılan düzenleme ve hizmetlerin etkin olarak uygulanmadığı ve bu konuda alınan kararların paylaşılmadığı; bunun sonucunda da “öğretmen- yönetici ve okul-veli iş birliğinin zayıflığı”, “kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetlerin gösterilmediği” sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada okulların %61’inde hiçbir güvenlik görevlisinin bulunmadığı, yönetici ve öğretmenlerden yaklaşık 1/3’inin okullarda güvenli ortamın oluşturulması için hiçbir seminer, konferans veya hizmetiçi eğitim almadıkları belirlenmiştir. Güvenlik uygulamaları ile ilgili eğitim alanların oranı ise %6,8’dir.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak, ilkyardım ekiplerinin yeterli bilgiye sahip olmadıkları, sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirilmedikleri ve uygulama yapmadıkları ön plana çıkmıştır. Ortak kullanım alanlarından lavabo ve tuvaletlerin hijyen açısından temizliği ile ilgili yüksek derecede kaygıları bulunmaktadır. Sportif, kültürel, sanatsal, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yetersizliğinin güvenlik sorununa yol açan etken olduğu çoğunlukla ortak kanı olarak belirtilmiştir. Okullarda problemlili öğrenciler için psikososyal müdahale ekibinin olmamasını ve disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve mekanların eksikliğinden dolayı başarısız ve sorunlu öğrencilerin olumsuz tutum ve davranışlarıyla eğitim ortamını olumsuz etkilediği, okulda güvenlik sorununa neden olduğu ve okul çevresi ile çevredeki kişiler için yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmadığı ön plana çıkmıştır.

Literatür ve mevzuat taramasında, okul güvenliği ile ilgili genelge, yönetmelik gibi düzenleme, yaptırım ve yöntemler mevcut olmakla birlikte uygulamada problemlerin olduğu ve bütün okullar için standart, sistemli bir güvenli okul modeli ortaya konmadığı ortaya çıkmıştır. Bunun için etkili ve sürdürülebilir okul güvenliği için “Güvenli Okul Modeli” geliştirilmesi ve uygulanması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

ABSTRACT

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
SUNUŞ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
SEMBOLLER VE KISALTMALAR.....	xiv

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	8
1.2.1. Alt Amaçlar.....	8
1.3. Araştırmanın Önemi.....	10
1.4. Tanımlar.....	11

İKİNCİ BÖLÜM ALAN YAZIN TARAMASI

2.1. Kavramsal Çerçeve	13
2.1.1. Okul Güvenliği İle İlgili Teoriler	15
2.1.1.1. Kontrol Teorisi	15
2.1.1.2. Kurumsal Etkenler Teorisi	16
a- Fiziksel Etkenler	16
b- Psikolojik Etkenler (Okul İklimi).....	17
c- Sosyal Etkenler (Okul Kültürü).....	19
2.1.1.3. Toplumsal Çözüm Teorisi.....	20
2.1.2. Okul Güvenliğinin Ölçülmesi.....	20
2.2. Konuyla İlgili Yasal Düzenlemeler.....	22
2.2.1. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	23
2.2.2. Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ve Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol	24
2.2.3. 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu	24
2.2.4. 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu (Değişiklik: 12.11.2003/5002)	24
2.2.5. Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (27.08.2003/25121, En Son Ek ve Değişiklik: 26.12.2007/26738).....	25
2.2.6. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği (19.1.2007/26408, Ek ve Değişiklikler: 07.09.2007/26636 RG)	25
2.2.7. Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği.....	26
2.2.8. Millî Eğitim Bakanlığı Taşınabilir İlköğretim Yönetmeliği (15.4.2000/24021, En Son Değişiklik ve Düzeltme Haziran 2005/2573 TD)	27
2.2.9. Millî Eğitim Bakanlığı “Taşınabilir İlköğretim” 2007/53 Nolu Genelge	27
2.2.10. Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği (28.08.2007/26627, Ek ve Değişiklikler: 11.10.2008/27021 RG).....	27
2.2.11. Çocuk ve Gençlik Merkezleri Yönetmeliği (30.9.2001/24539).....	28
2.2.12. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik (27.11.2007/12937 Bakanlar Kurulu Kararı ve 19.12.2007/26735 RG).....	28
2.2.13. MEB Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi (12.01.2009)	28
2.2.14. Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik	29
2.2.15. Okul-Aile Birliği Yönetmeliği.....	29
2.2.16. Millî Eğitim Bakanlığı'nın Güvenliği Artırılmış Eğitim Ortamlarını Sağlamak İçin Çıkardığı Genelgeler.....	29

2.2.17. MEB ve İçişleri Bakanlığı Arasında, “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” Genelgesi	31
2.2.18. Okullardaki Ortak Kullanım Alanlarının Hijyeni (17 Şubat 2009/20 Nolu Genelge).....	31
2.2.19. Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları (17 Nisan 2007/33 Nolu Genelge).....	32
2.2.20. İlköğretim Kurumları, Ortaöğretim Kurumları Spor Yarışmaları Yönergesi	32
2.2.21. Koruyucu Güvenlik Özel Talimatı.....	32
2.2.22. Okullarda Sivil Savunma Kolu Kurulması	33
2.2.23. Müfredatlarda Güvenlik.....	34
2.2.24. MEB ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında “Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi İşbirliği Protokolü” ve “Öğrencilerde Sosyal Güvenlik Bilincini Oluşturmaya ve Geliştirmeye Yönelik İşbirliği Protokolü”.....	34
2.2.25. MEB ile Sağlık Bakanlığı Arasında “Okullarda Uygulanacak Beyaz Bayrak İşbirliği Protokolü”	34
2.2.26. Okul Sağlığı Projesi	35
2.2.27. MEB ile Sağlık Bakanlığı Arasında “Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü”	36
2.2.28. Okul Sağlığı ile İlgili Diğer Projeler.....	36
2.3. İlgili Araştırma ve Yayınlar	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi	47
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	47
3.2.1. Evren	47
3.2.2. Örneklem.....	48
3.3. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi.....	50
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	50
3.5. Sınırlılıklar	52

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUMLAR

A. Öğrenci, Veli, Yönetici/Öğretmen ile İlgili Kişisel Bilgiler ve Sosyo-Ekonomik Duruma İlişkin Bulgular	53
B. Okul Güvenliği İle İlgili Hizmetçi Eğitim, Yasal Kural ve Uygulamalar Konusunda Öğretmen ve Yöneticilerin Bilgilerine İlişkin Bulgular	57
C. Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerle İlgili Olarak Öğrenci, Veli ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular	66
<i>Fizikî Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler .....</i>	66
<i>Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler.....</i>	94
<i>Okul İçindeki Uygulama ve Davranışlar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler.....</i>	122
<i>Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler .....</i>	207

BEŞİNCİ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇLAR	225
ÖNERİLER	245
KAYNAKÇA	250
EKLER	252

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1:	Türkiye’de Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Son Üç Ay İçinde Karşılaştıkları ve Uyguladıkları Şiddet Davranışları	5
Tablo 3.1:	Türkiye’de 81 İlde Bulunan İlköğretim 5., 6., 7. Sınıf ve Ortaöğretim 9., 10., 11. Sınıf Öğrencileri, Velileri, İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenlerine Ait Evren Tablosu	47
Tablo 3.2:	Araştırma Kapsamına Alınan İlköğretim ve Ortaöğretim Okulu Öğrenci, Veli, Yönetici-Öğretmenlerin İllere Göre Evren ve Örneklem Dağılımı	49
Tablo 3.3:	Araştırma Kapsamına Alınan Grupların Cinsiyet Dağılımı	49
Tablo 4.1:	Araştırmaya Katılan Öğrenci, Veli ve Yönetici/Öğretmenlerin Okul Türleri, Yaşadıkları Yerleşim Yerleri, Ailelerinin Aylık Gelirleri ve Velilerin Mesleki Dağılımları	55
Tablo 4.2:	Yönetici ve Öğretmenlerin MEB ile İçişleri Bakanlığı Arasında Yapılan “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” İle İlgili Bilgi Durumları ve Bilgi Edinme Yolları	57
Tablo 4.3:	Yönetici/Öğretmenlerin Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanması Amacıyla MEB ile İçişleri Bakanlığı Arasında Yapılan İşbirliği Protokolü İle İlgili Eğitim Durumları	59
Tablo 4.4:	Yönetici ve Öğretmenlerin Okullarında Güvenlik Görevlisi Olup Olmadığı ve Güvenlik Görevlisinin Okulda Ne Kadar Süre Görev Yaptığı ile İlgili Görüşleri	60
Tablo 4.5:	Yönetici ve Öğretmenlerin Güvenli Ortamların Oluşturulması İle İlgili Okullarında Seminer, Konferans veya Hizmetiçi Eğitim Alıp Almadıkları İle İlgili Durum	61
Tablo 4.6:	İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” İle İlgili Bilgi Durumları	63
Tablo 4.7:	İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Geçen “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu” İle İlgili Görüşleri	64
Tablo 4.8:	Ortaöğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğinde Geçen “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu” İle İlgili Görüşleri	65
Tablo 4.9:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevre Duvarının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	67
Tablo 4.10:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevre Duvarında Parmaklıkların Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	69
Tablo 4.11:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Bahçesinin Yeterli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	71
Tablo 4.12:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sınıf ve Okul Binasının Öğrenci Sayısına Göre Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	73
Tablo 4.13:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Spor, Oyun vb. Etkinlik Alanlarının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	75
Tablo 4.14:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Bahçe Giriş-Çıkış Kapılarının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	77
Tablo 4.15:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Binanın Giriş-Çıkış Kapılarının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	79
Tablo 4.16:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Merdivenlerin Öğrencilere Uygun ve Güvenlikli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	81
Tablo 4.17:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kapı ve Pencereilerin Güvenlikli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	83
Tablo 4.18:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sıra, Masa, Sandalye ve Dolapların Öğrencilere Fizikî Olarak Uygun Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	85
Tablo 4.19:	Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Laboratuvar, Atölye ve İşliklerde Güvenlik Tedbirlerinin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	87

Tablo 4.20: Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulun Yangın, Sel, Deprem Gibi Felaketlere Uygun Yapıda Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	89
Tablo 4.21: Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Karanlık ve Kuytu Köşelerin Aydınlatmasının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	91
Tablo 4.22: Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Binasının Yeterli Isıtılmaması ve Işık Almaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı..	93
Tablo 4.23: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrenci Sağlık Muayeneleri ve Gerekli Aşıların Yapılması Gibi Sağlık Tedbirlerinin Alınmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	95
Tablo 4.24: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Çiçek Hastalığı, Şarbon vb. Hastalıklar Konusunda Yeterince Bilgilendirme Yapılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	97
Tablo 4.25: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Yangın, Deprem, Sel vb. Felaketlerde Yapılacaklara İlişkin Bilgilerin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	99
Tablo 4.26: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Zehirli Gaz Sızıntısı Gibi Kimyasal ve Biyolojik Olaylar Konusunda Yeterince Bilgilendirme Yapılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	101
Tablo 4.27: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda İlk Yardım Ekibi Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	103
Tablo 4.28: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Oluşturulan İlk Yardım Ekibinin İlk Yardım Konusunda Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	105
Tablo 4.29: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda İlk Yardım Malzemesinin Bulunmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	107
Tablo 4.30: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kaza, Yaralanma ve Salgın Hastalıklara Karşı Tedbir Alınmaması ve Öğrencilerin Bilgilendirilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	109
Tablo 4.31: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kantinin Hijyenik Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	111
Tablo 4.32: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kantinde Satılan Yiyeceklerin Hijyenik Kurallara Uygun Satılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	113
Tablo 4.33: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sınıfların Yeterince Havalandırılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	115
Tablo 4.34: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Lavabo ve Tuvaletlerin Temiz Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı ...	117
Tablo 4.35: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Genel Olarak Temizlik Kurallarına Uyulmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	119
Tablo 4.36: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Yeterince Temizlik Personelinin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	121
Tablo 4.37: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Bahçesinden Giriş-Çıkışların Kontrollü Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	123
Tablo 4.38: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Güvenlik Görevlisi Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	125

Tablo 4.39: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sınıf Mevcutlarının Çok Fazla Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	127
Tablo 4.40: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Memur, Hizmetli ve Temizlik Görevlilerinin Okul Kurallarına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	129
Tablo 4.41: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Servis Şoförlerinin Eğitim Ortamına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	131
Tablo 4.42: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Okul Kurallarına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	133
Tablo 4.43: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Velilerin Okul Kurallarına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	135
Tablo 4.44: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okula Gelen-Giden Yabancı Kimselerin Kayıt, Takip ve Kontrol Edilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	137
Tablo 4.45: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Velilerin Takip ve Kontrol Edilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	139
Tablo 4.46: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Takip ve Kontrol Edilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	141
Tablo 4.47: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmen ve Diğer Çalışanların Resimli Görev Kartı Taşımaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	143
Tablo 4.48: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Nöbet Hizmetlerini Yeterince Yapmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	145
Tablo 4.49: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi, Ergenlik, İletişim Becerileri vb. Konularda Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	147
Tablo 4.50: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul-Veli İşbirliği Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	149
Tablo 4.51: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “İdareci-Öğretmen İşbirliği Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	151
Tablo 4.52: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “İdareci, Öğretmen ve Diğer Çalışanların Eğitime Motive Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	153
Tablo 4.53: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okullarda Spor, Sosyal Kulüp ve Faaliyetlerin Yeterli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	155
Tablo 4.54: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Devamsızlıkların Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	157
Tablo 4.55: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulun Genel Başarısızlığı” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	159
Tablo 4.56: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Başarısız ve Sorunlu Öğrencilerin Tutumu” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	161

Tablo 4.57: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Güvenliği ile İlgili Yönetmelik ve Kuralların Yeterli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	163
Tablo 4.58: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Ders Geçme ve Disiplin Yönetmeliklerinin Yeteriz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	165
Tablo 4.59: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Olumsuz Davranışları ile İlgili Mevcut Yönetmelik, Yaptırım ve Kuralların İşletilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	167
Tablo 4.60: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Yaptığı Olumsuz Davranışları Görmezden Gelme” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	169
Tablo 4.61: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Kuralların Gerekliliğine İnanmamaları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	171
Tablo 4.62: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Olumsuz Davranışlarında Uyarma (Sözlü Uyarma, Öğrenci ile Sözleşme İmzalaması), Kınama ve Okul Değiştirme Yaptırımlarının Uygulanmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	173
Tablo 4.63: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Rehabilitasyon Edilmesi ile İlgili Faaliyetlerin Yeterli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	175
Tablo 4.64: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okuldaki Rehberlik Servisinin Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	177
Tablo- 4.65. Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okullarda Problemlili Öğrenciler için Psiko-Sosyal Müdahale Ekibinin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	179
Tablo- 4.66. Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Disiplinsiz Öğrenciler için Alternatif Program ve Yerlerin Eksikliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	181
Tablo 4.67: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Rehber Öğretmenlerin Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlere Karşı İlgisizliği ve Problemleri Çözememesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	183
Tablo 4.68: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Rehberlik Servisince Başarısız ve Sorunlu Öğrencilerin Yönlendirilememesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	185
Tablo 4.69: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Rehberlik Servisinin Sorunlu Öğrencilerle Birebir Yeterli İlgilenmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	187
Tablo 4.70: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Yöneticilerin Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlere Karşı İlgisizliği ve Problemleri Çözememesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	189
Tablo 4.71: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenleri Karşı İlgisizliği ve Problemleri Çözememesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	191
Tablo 4.72: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Yönetici ve Veliler Tarafından Kurallar Konusunda Hep Tek Taraflı Uyarılması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	193
Tablo 4.73: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Faydalı Çalışma ve Etkinliklerin Ödüllendirilmesi Kuralının İşletilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	195
Tablo 4.74: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Başarılı Öğrenci ve Öğretmenlerin Ödüllendirilmesi Kuralının İşletilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	197

Tablo 4.75: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Güvenliği Sağlamaya Yönelik Çalışmalar Konusunda Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Bilgilendirilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	199
Tablo 4.76: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okullarda Sivil Savunma, Deprem, Yangın vb. Konularda Yeterince Bilgilendirme ve Uygulama Yapılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	201
Tablo 4.77: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Güvenliği Sağlamaya Yönelik Yönetici, Öğretmen ve Velilerden Oluşan Bir Ekibin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	203
Tablo 4.78: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Vaka Analizi Uygulaması Sonuçlarının Kamuoyuna Etkin Bir Şekilde Duyurulmaması ve Hangi Tedbirlerin Alındığının Bilinmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	205
Tablo 4.79: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevresindeki Kişiler” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	207
Tablo 4.80: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevresindeki Seyyar Satıcılar” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	209
Tablo 4.81: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevresinde Yeterli Güvenlik Tedbirlerinin Alınmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	211
Tablo 4.82: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Polis, Jandarma Birimlerinin Okula Uzak Mesafede Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	213
Tablo 4.83: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulun Bulunduğu Mahallede/Semtte Asayışı Bozan Olayların Çok Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	215
Tablo 4.84: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sorunlu Olan Çocuklara Karşı Ailelerin İlgisizliği ve Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	217
Tablo 4.85: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Başkalarının Haklarına Saygı ve Toplumsal Değerlerin Ailelerce Çocuklara Yeterince Verilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı	219
Tablo 4.86: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Trafikte Çocukların Güvenliğinin Sağlanmasına Yönelik Önlemlerin Alınmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	221
Tablo 4.87: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Gezi, Piknik ve Eğlencelerin Bilinçsizce Yapılması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	223

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 4.1: Okul Türüne Göre İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ankete Katılım Oranları.....	53
Grafik 4.2: İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sınıf Düzeyinde Ankete Katılım Oranları.....	54
Grafik 4.3: Yönetici ve Öğretmenlerin Ankete Katılım Oranları.....	54
Grafik 4.4: Yönetici, Rehber Öğretmen ve Sınıf/Branş Öğretmenlerinin Okul Güvenliği İle İlgili Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanması Amacıyla “MEB ile İçişleri Bakanlığı Arasında Yapılan İşbirliği Protokolü Hakkında Bilginiz Var mı?” Sorusuna İlişkin Bilgi Durumları.....	58

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

Semboller Dizini

f	: Frekans
N	: Verilen cevap sayısı
PISA	: OECD'nin Uluslar Arası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Programı
p	: Anlamlılık düzeyi (Asymp. sig.)
SPSS	: Statistical Package Program For Social Sciences
ss	: Standart sapma (Std. deviation)
www	: (World Wide Web) İnternet ağı

Kısaltmalar Dizini

Bk.	: Bakınız
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
GSMH	: Gayri Safi Millî Hasıla
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
RG	: Resmi Gazete
TD	: Tebliğler Dergisi
YİBO	: Yatılı İlköğretim Bölge Okulları

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İnsan dünyaya geldikten sonra, daha ilk anda doğanın ve birçok varlığın belki de en zayıf, en güçsüzdür; korunmaya, beslenmeye, bakılmaya, büyütülmeye muhtaçtır (Sağlık Bakanlığı, 1981). İnsanın korunma, beslenme, bakılma ve yetiştirilme görevi, doğumundan başlayarak, önce aileye, daha sonra okula aittir. Okulların görevi, öğrencilerin sadece akademik başarılarını sağlamakla sınırlı değil, onların bir bütün olarak gelişimleriyle ilgili görevler de üstelenebilmektir. Bu görevlerden birisi de öğrencilere güvenli bir ortam hazırlamak ve onlara kendi sağlıklarını koruma bilincini verebilmektir. Bu durum okul yönetiminin görev alanına sağlık ve güvenlik boyutunu da katmıştır (Barhan, 2001:1).

Örenciler günlerinin önemli bir kısmını okul veya eğitimle ilgili etkinliklerde geçirmektedir. Öğrencinin okulda geçirdiği süre yaklaşık 6 saat, haftalık 30 saattir. Günümüzde büyük şehirlerde servislerle, taşınabilir eğitim yapılan köylerde çocuklar taşıtlarla okula gitmektedir. Okulda bulunan süre ile beraber okula gidiş-dönüş, okuldan sonraki zamanda dersane, etüt vb. etkinlikler ile beraber öğrenciler bir günde 8-14 saatlik bir süreyi yol, okul, dersane ve etütte geçirmektedirler. Bu sürecin tamamında öğrenciler üzerinde öğretmen, anne-baba veya diğer görevlilerin kontrolünün %100 olduğu söylenemeyeceği için öğrenciler çeşitli güvenlik sorunları ile karşılaşabilmektedirler.

21. yüzyıl bilgi çağı toplumunun bireyler üzerindeki etkisi bir süredir ciddi toplumsal bozulmalar biçiminde kendini göstermektedir. İnternet ağı ile iletişimin en üst düzeye çıkması, sermaye ve pazar ekonomisinin hızla kıtalararası yer değiştirmesi küreselleşmeyi doğurmuştur. Küreselleşen Dünya'da olay ve olguların olumlu veya olumsuz etkileri bilgisayar, internet, televizyon ve cep telefonu teknolojisi gibi bilgi iletişim araçlarının kullanılmaya başlaması ile yüzyüze insan ilişkileri şeklindeki gerçek yaşam yerine, sanal gerçeklik uygulamalarına dönüşmüştür. Bu da aile ve toplumların

yapısında bozulmalara, geleneksel ve toplumsal değerlerden uzaklaşılmasından kaynaklanan özellikle çocuk ve gençlerde madde bağımlılığı ile şiddet olaylarının yaşanmasına neden olmuştur.

Demirbaş (2007:6) tarafından yapılan ortaöğretim kurumlarında yöneticilerin şiddetle ilgili görüşlerini yansıtan araştırmasında, okul güvenliğini de ilgilendiren sonuçlar ortaya çıkmıştır. Araştırmaya göre gençlerin içinde yaşadıkları toplumun sosyo-ekonomik özellikleri şiddete karışmalarını etkilemektedir. Şehirde yaşayan genç erkeklerin kırsal kesimde yaşayan hemcinslerine göre daha fazla şiddet olaylarına karıştıkları bilinen bir gerçektir. Gelir dağılımı da şiddetle yakından ilgilidir. Araştırmalar, ekonomik büyüme ve şiddet; gelir dağılımı ve şiddet arasında yakın ilişkiyi göstermektedir. Şiddetin ilişkili olduğu alanlardan birisi de medyadır. Özellikle televizyon ve şiddet arasındaki ilişki 1950’li yıllardan beri araştırılmaktadır. Medya çocukları üç yolla etkilemektedir. Bunlar: Model alma yoluyla, sorun çözme yolu olarak şiddeti öğrenme aracılığıyla ve de bu tür davranışların sonuçlarına karşı duyarsızlaşma yoluyla.

Medyada her türlü şiddetin sık sık en ince ayrıntılarına kadar sunulması, çocuk ve gençlerde kontrolsüz ve güçlü bir model oluşturması oldukça tehlikeli bir durumdur. Çocuklar fiziksel, psikolojik ve duygusal olarak bu tür yayınlardan zarar görmektedirler. Medyanın, şiddeti reyting ve tiraj aracı olarak kullanmaması gerekmektedir. Bu sebeple medyadaki şiddet öncelikle üzerine gidilmesi gereken bir konudur.

Son yıllarda şiddetin artması ile ilgili medyadaki görüş ve düşünceler okullar için de geçerli olmuştur. Okullar, bireylerin eğitilmesini üstlenen, toplumları değiştirip, dönüştüren, geliştiren kurumlardır. Toplumda ne varsa okulda da o vardır veya okulda ne varsa toplumda da o olacaktır yargısından hareketle çocuğun sosyalleşip, toplumsallaşmasında okulun önemi olduğu gibi, toplumsal bozulmaların önlenbilmesinde de okullar çok önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun için okullar plân, program ve kuralların en iyi bir şekilde uygulandığı ortamlar olmalıdır.

Okullarda şiddet, saldırganlık, zorbalık gibi olayların arttığı 2006 yılında MEB, öğrencilerin güven ortamı içinde eğitim kurumlarına devam edebilmelerini sağlamak ve

istenilen başarıyı elde edebilmek için “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” amacı ile bundan önce 1995/81, 2003/91, 2005/95, 2006/22 genelgelerinde olduğu gibi 24.03.2006 tarihinde 1324 sayılı ile 26 nolu genelgeyi yayınlamıştır (Ek 4).

Bu genelgede okullarda şiddetin önlenmesi amacına yönelik olarak, eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının bölgesel ve yerel düzeyde analiz edilmesi; bu olaylara yönelik merkezi düzeyde strateji geliştirilmesi, ülke risk profiline çıkarılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla illerde “İl Yürütme Kurulu” tarafından “İl Eylem Planı” hazırlanacağı belirtilmiştir. Durum tespiti için okul ve çevresinde risk faktörleri ve alınması gereken tedbirler, toplumsal seferberlik oluşturmada güçlü ve zayıf yanlar, koruma, önleme ve müdahale hizmetleri, danışman grup üyeleri ve verilecek eğitimlerle ilgili “Okul Eylem Planı” hazırlanıp uygulanacağı, yapılan değerlendirme sonucunda çıkan sorun ve önerilerle birlikte, “İl Eylem Planı Değerlendirme Raporu” şeklinde her yıl Haziran ayının son haftasında Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü’ne gönderileceği bildirilmiştir.

Bu nedenle MEB illerin bu konu ile ilgili profilini çıkarabilmek amacıyla okullarda yaşanan şiddet, taciz, gasp, madde kullanımı, v.b. olaylara yönelik olarak Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bir veri tabanı oluşturmuş, elektronik ortamda merkezi ve “Okul Vaka Analiz Formu” (Ek 5) ile de il bazında takip ve değerlendirmesine başlamıştır.

Elektronik ortamda çalışan bu veri tabanında şiddetin tanımının geniş tutulduğu görülmektedir. Şiddet kavramı içinde yer almayıp zorbalık kavramı içine dahil edilebilecek bazı hadiselerin de yer aldığı görülmektedir. 26 Nisan-20 Mart 2007 tarihleri arasında veri tabanında 4.379 şiddet olaylarının gerçekleştiği okullar tarafından aktarılmıştır. Türkiye’deki toplam 43.656 ilköğretim okulundan %3’ünde (1.279 okul) ve toplam 7.934 ortaöğretim okulundan %28.5’inde (2.266 okul) şiddet olaylarına ilişkin kayıt bulunmaktadır. Okullarda görülen şiddet olaylarının en fazla kış aylarında olduğu, okulun açılma ve kapanma aylarında daha az olduğu görülmektedir (Demirbaş, 2007:11).

MEB, eğitim-öğretim daireleri ve ilgili destek birimlerinin katılımıyla, sekreteryaya hizmetlerini Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün yapacağı “Üst Kurul”da her yıl Temmuz ayında okullarda şiddetin

önlenmesine yönelik “İl Eylem Planı Değerlendirme Raporları” ve “Okul Vaka Analizi” veri tabanındaki bilgileri değerlendirip sonuçlarını ilgili kurum ve kuruluşlara ulaştıracaktır.

Yine okullarda şiddetin önlenmesine yönelik olarak, MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında güvenliği artırılmış eğitim ortamlarının sağlanmasına ilişkin hükümler içeren “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” 20.09.2007 tarihinde yapılmıştır (Ek 6). Protokole göre, okulun yakın ve uzak çevresindeki önlemler olarak, öğrencileri şiddet içeren eylemlere karşı korumak, madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklara karşı korumak, okulların yakın çevresinde bulunan umuma açık yerler ile park, bahçelere yönelik denetimlerin yapılması ve zararlı elektronik oyunların olumsuz etkilerine yönelik tedbirler ile okul servis araçlarının denetimine yönelik denetimlerin artırılması amaçlanmıştır. MEB, 21.01.2009 tarihinde “Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” (Ek 7) ve 14.03.2006 tarihinde de “Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması” (Ek 8) genelgelerini çıkarmıştır.

TBMM’de bu konuda sorunun öneminin farkına varmış ve “Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi ile Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi” amacıyla komisyon kurarak, 2007 yılında bir çalışma yapmıştır. TBMM’nin bu araştırma raporuna göre, gençlerin neden olduğu şiddet toplumda en çok göz önünde olan şiddet biçimlerinden birisidir. Halk sağlığı çalışmaları göstermektedir ki, gençlerde şiddet devam eden ve boyutları giderek artan bir sorundur. Dünyanın her tarafında gazeteler ve televizyonlardaki haber bültenleri her gün okullar ve sokaklardaki çeteler ve gençler tarafından gerçekleştirilen şiddet olaylarıyla doludur (TBMM, Araştırma Komisyon Raporu, 2007:23).

TBMM’nin Nisan 2007’de tamamlanan bu araştırmasına göre, devlet ve özel ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin son üç ay içinde şiddetle karşılaşma oranları devlet okullarında %18,9, özel okullarında da aynı oranda %18,9 olarak çıkmıştır. Bu araştırmaya göre Tablo I.1 incelendiğinde her 2 gençten birinin sözel, her 3 gençten birinin duygusal, her 4-5 gençten birinin fiziksel ve her 6-7 gençten birinin cinsel şiddet ile karşılaştığı görülmektedir. Ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrenciler şiddetin en sık sokakta (%39), okul ve çevresinde (%34) görüldüğünü düşünmektedir. Gençlerin “şiddet olgusunun” var olduğunu düşündükleri diğer yerler

arasında yurt (%10,2), arkadaş çevresi (%9,4), aile ortamı (%4,8) ve trafik ortamı (%2,5) yer almaktadır (TBMM Araştırma Komisyon Raporu, 2007:105-106).

Tablo 1.1: Türkiye’de Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Son Üç Ay İçinde Karşılaştıkları ve Uyguladıkları Şiddet Davranışları

	Karşılaşma	Uygulama
Fiziksel Şiddet	22,0	35,5
Sözel Şiddet	53,0	48,7
Duygusal Şiddet	36,3	27,6
Cinsel Şiddet	15,8	11,7

Kaynak: TBMM “Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi ile Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi” Araştırma Komisyon Raporu 2007.

Okullarda güvenlik sorunları, psikolojik, sosyolojik ve okul çevresindeki toplumsal olaylardan kaynaklandığı gibi yangın, deprem gibi okul binalarının yetersiz olduğu okulun fiziksel yapısıyla da ilgilidir.

Işık’a (2004) göre, fiziksel ve psikolojik yönlerden öğrencilerin kendilerini rahat hissetmedikleri ortamlarda etkili eğitim ve öğretim gerçekleştirilememektedir. Okullarda fizikî ortamın düzenlenmesine ilişkin ideal ölçütler ve standartlar henüz geliştirilememiştir (Akt. Türkmen, 2004:48).

Yapılan araştırmalarda, okulların yardımcı hizmet birimlerinin olmadığı, elektrik tesisatlarının standartlara uygunluğunun, koruyucu bilgi ve levhaların olmadığı, tuvalet, koridor vb yerlerin yeterince temizlenmediği, temizlik görevlilerinin yetersiz olduğu, zemin kaplaması, havalandırması ve ışıklandırmasının yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Gelişmekte olan veya az gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de, bina tasarımlarındaki ve denetimindeki yetersizlikler ve eksiklikler nedeniyle insan yoğunluğunun fazla olduğu okul, hastane vb. binalarda, doğal felaketlerin ve kazaların etkileri büyük olabilmektedir (Kişioğlu ve diğerleri, 2005). Örneğin 1 Mayıs 2003 tarihinde Bingöl’de meydana gelen depremde bir ilköğretim okulundaki 85 öğrenci ve 1 nezaretçi öğretmen hayatını yitirmiştir. 1 Mayıs 2003 Bingöl depreminde hayatını kaybeden insanların (177 kişi) yarısının sadece bir okuldan olması üzerinde önemle düşünülmesi gereken bir konudur. Ülkemizin %96’sının deprem kuşağında olması

(Petal ve Türkmen, 2001) ise konunun önemini daha da artırmaktadır (Akt. Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Gelişmiş ülkelerde okul binalarının tasarımı, özel bir uzmanlık alanı olarak ele alınmış olmasına karşın Türkiye’de henüz bir uzmanlık alanı olarak gelişmemiştir. Son dönemlerde MEB tarafından tip proje geliştirme çalışmaları olmasına karşın (Yeni Okul Projeleri, 2006), okul binaları halen genel olarak bu konuda devletçe geliştirilmiş bazı standart tip projelere göre yapılmaktadır (Işık, 2004).

Bu sebeple 06.03.2007 tarihinde çıkan ve 26454 sayılı resmî gazetede yayınlanan “Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik” okul ve diğer binaların yapımı açısından çok önemli bir yasal uygulamadır.

İlköğretim Yasası gereği, okul binaları meyhane, kahvehane, bar gibi yerlerden en az 100 metre uzaklıkta olması gerekmektedir. Trafik güvenliği açısından sakıncalı olarak hala ana karayolunun üzerinde okullar bulunmaktadır. Uzmanlara göre, okul alanı çocuk başına 5 metrekare düşecek genişlikte olmalıdır. Okul bahçeleri öğrencilerin psikolojik gelişimleri açısından önemli mekanlar olup, bu alanların paralı park alanı olarak kullanılması oldukça düşündürücüdür.

Türkmen’e (2004) göre, öğrencinin fiziksel korunmasının yanında psikolojik ve sosyal korunmaları da değişen dünyanın bir gereksinimi olmuştur.

Okul güvenliği ile ilgili sorunlardan birisi de meslekî, teknik eğitim okulları ile çıraklık eğitim ve iş eğitim merkezlerinde yaşanan iş sağlığı ve güvenliği sorunlarıdır. İş sağlığı ve güvenliği sanayileşme sonrası ortaya çıkan, sağlıklı ve emniyetli bir çalışma ortamının hazırlanmasını amaçlayan çok önemli bir olgudur. Duyur (2004) tarafından yapılan bir araştırmada, öğrencilerin %65,6’sının iş güvenliği ile ilgili kendilerine yeterli bilgi verildiğini, %48,6’sı işyerinde uyarıcı levhaların bulunduğunu, %62,5’i iş yerinde ilkyardım için gerekli malzemelerin bulunduğunu ve %46,9’u iş kazası sonrasında uygulanacak ilkyardım ile ilgili kuralları bildiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre iş yerlerinde öğrencilerin yaptığı stajlarda iş sağlığı ve güvenliği konularında da yeterli düzeyde olduğumuz söylenemez.

Türkiye’nin bugüne kadar müstakil bir iş sağlığı ve güvenliği yasası olmadığı için bu alanda bir boşluk bulunmaktadır. Bu amaçla, MEB daha önce İçişleri Bakanlığı

ile yaptığı okullarda güvenli ortamların sağlanmasına yönelik işbirliği protokolü gibi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile de 06.01.2009 tarihinde “Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi İşbirliği Protokolü” ve “Öğrencilerde Sosyal Güvenlik Bilincini Oluşturmaya ve Geliştirmeye Yönelik İşbirliği Protokolü” yaparak bu alanda bulunan boşlukları hızla doldurmaya ve tedbirler almaya başlamıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı da konunun önemini görerek AB normlarını da dikkate alarak bu alanda yasa çalışmalarını başlatmış bulunmaktadır.

Bazı araştırmacılar okulların verimliliği, etkililiği, öğrencilerin başarısı ve gelişimi açısından güvenli ve düzenli bir öğrenme ortamının oluşturulmasını temel koşullardan biri olarak nitelendirmişlerdir (Kadel ve diğerleri, 1999; Ware ve Martinez-Arias, 2004. Akt. Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Buna örnek olarak Finlandiya'nın PISA sonuçları gösterilebilir. OECD'nin Uluslar arası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA 2006 sonuçlarına göre en başarılı ülke Finlandiya'dır. Bu projede 2000 yılından itibaren performansı sürekli artan Finlandiya proje temsilcisi Pekka ARINEN (2008) Finli öğrencilerin başarılarının 4 ana nedeninden birisinin “okulda güvenlik” olduğunu belirtmiştir. Kendini güvende hisseden öğrencilerin sınıf ortamında büyük bir sorgulama ve soru sorma özgürlüğü hissedebildiklerini, velilerin ise çocukları emin ellerde eğitim gördükleri için huzurlu olduklarını belirtmiştir.

Bu nedenle okulların eğitimsel amaçlarında başarıya ulaşabilmesinde eğitimle ilgili şartların içinde Maslow'un motivasyon teorisinde belirttiği güvenlik ve emniyet ihtiyacının öğrenci, öğretmen, yönetici, veliler açısından karşılanması çok önemli bir faktördür.

Maslow insan ihtiyaçlarını beş kategori altında incelemiştir: 1) Temel fizyolojik ihtiyaçlar (açlık, susuzluk, barınma, cinsellik ve diğer vücut ihtiyaçları), 2) Güvenlik ve emniyet ihtiyacı, 3) Sosyal ihtiyaçlar (ait olma duygusu, sevgi, kabul görme ve arkadaşlık), 4) Saygı ihtiyaçları (kişinin kendine saygısı, özerklik, başarıma, statü, şöhret) ve 5) Kendini gerçekleştirme ihtiyacı. Maslow'a göre bu hiyerarşideki ihtiyaçlardan biri tamamen tatmin edildiğinde, ikinci ihtiyaç baskın hale gelmektedir (Lester ve diğerleri, 1983; Robins, 1994). Bu nedenle, öğrencinin öğrenmeye güdülenebilmesi için, alt basamaklardaki, fizyolojik, sosyal ve güvenlik ihtiyaçlarının

kaşılanması gerekmektedir (Akt. Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Tüm bu gerçeklerden yola çıkarak okullar güvenliği artırılmış eğitim ortamları haline dönüştürülmelidir. Bu amaçla ilk önce okullardaki güvenlik durumunun ortaya konması ve okul güvenliklerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı'nın, Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Stratejisi ve Eylem Plânı (2006-2011+) içinde yer alan "IV.2. Güvenliği Artırılmış Eğitim Ortamları" ve yine MEB 2007-2013 Çalışma Programı'nda "5.6. Sosyal Bir Kurum Olarak Okulda Güvenlik Model Çalışması" konularına da kaynak oluşturmak üzere "Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerin Belirlenmesi" bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, okulda güvenlik sorununa yol açan etkenleri öğrenci, öğretmen, yönetici ve veli bakışı ile belirleyerek, güvenli eğitim ortamı sağlayacak yönetim süreç ve uygulamalarının işletilmesine yardımcı olmaktır. Bu amaç çerçevesinde araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

I.2.1. Alt Amaçlar:

A. Kişisel Bilgiler

1. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okulu 5., 6. ve 7. sınıf ve ortaöğretim okulu 9., 10. ve 11. sınıflarında kayıtlı bulunan öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilerin;

1.1- Cinsiyet,

1.2- Yaşadığı il,

1.3- Öğrencilerin öğrenim durumu,

1.4- Okul türü,

1.5- Yaşadıkları/görev yaptıkları yerleşim birimi,

1.6- Öğretmenlerin okuldaki görevi,

1.7- Velilerin mesleği,

1.8- Ailenin toplam aylık gelirine ilişkin demografik özelliklerinin dağılımı nasıldır?

B. Okul Güvenliği İle İlgili Yasal Kural, Kurul ve Uygulamalar

2. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmen ve yöneticilerin;

2.1- MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında, okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla yapılan işbirliği protokolü hakkındaki bilgi durumları,

2.2- MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında, okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla yapılan işbirliği protokolü hakkındaki bilgiye nasıl ulaştıkları,

2.3- MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında, okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla yapılan işbirliği protokolü gereğince herhangi bir eğitim alıp almadıkları,

2.4- Okullarında güvenlik görevlisinin bulunup bulunmadığı,

2.5- Güvenlik görevlisinin okullarında ne kadar kaldığı,

2.6- Güvenlik uygulamalarına yönelik seminer, konferans ve hizmetiçi eğitim alıp almadıkları,

2.7- İlköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlerin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” hizmeti hakkındaki bilgileri,

2.8- İlköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlerin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde geçen “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu” ile ilgili düşünceleri,

- 2.9- Ortaöğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlerin Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğinde geçen “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu” ile ilgili düşünceleri nedir?

C. Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerle İlgili Düşünceler

3. Fiziksel, sağlık, temizlik, davranış, yasal uygulama ve kurallar ile çevre açısından okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlerle ilgili olarak;

- 3.1- Öğrenci, veli, yönetici/öğretmenlerin okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlere ilişkin görüşleri arasında bir ilişki var mıdır?
- 3.2- İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine göre öğrencilerin okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlere ilişkin görüşleri arasında bir ilişki var mıdır?
- 3.3- Cinsiyet durumuna göre öğrencilerin okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlere ilişkin görüşleri arasında bir ilişki var mıdır?
- 3.4- Yaşadığı yerleşim birimine göre öğrencilerin okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlere ilişkin görüşleri arasında bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okulların kurulması, eğitimin daha planlı yürütülmesini sağlamış, bu arada okulun eğitim dışındaki faydaları da fark edilmiştir. Okulun kontrollü bir ortam olması öğrencinin hayatına pek çok yönden müdahale şansı vermiş ve bu müdahalelerin önemi giderek artmıştır. Bu faydalardan bir tanesi de öğrencinin bu kontrollü ortam içerisinde güvenliğinin sağlanması yani “koruyucu bir faktör olarak okul” kavramının ortaya çıkmasıdır (Türkmen, 2004:1).

Bu araştırmada okulda güvenlik sorunu ile ilgili öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilere ayrı ayrı sorular sorularak, öğrencinin kontrollü bir ortam içinde olup olmadığı, okulun koruyucu bir faktör olarak öğrencinin güvenliğini sağlayıp sağlayamadığı belirlenmeye çalışılarak, okulda güvenliğin ölçümü yapılmış olacaktır.

Araştırmadan çıkacak sonuçlar ile eğitim ortamlarında şiddet olaylarının önlenmesi, risklere karşı sürdürülebilir etkili kurumsal düzenlemeler, hizmetler, yöntemler ve materyaller geliştirilerek, öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticiler için güvenli bir eğitim ortamı oluşturulabilecektir. Araştırmadan elde edilecek bulgular da bu alanda araştırma yapmak isteyenlere veri sağlaması açısından önemli olacaktır.

1.4. Tanımlar

İlköğretim Okulu: 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretim kız ve erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır (MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim 2007-2008).

Karot Alma Yöntemi: Yapıdaki beton kalitesinin ne durumda olduğunu belirlemek ve betonun o haliyle yapı emniyetini sağlayıp sağlamadığını kontrol etmek için betondan kesilerek çıkartılan silindir şekilli numunelerin, üniform dağılımlı aksenal basınç yükü altında kırılmasına karot alma yöntemi denir.

Okul Güvenliği: Öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir (Dönmez, 2001. Akt. Işık, 2004).

Okul İklimi: Okulun genel atmosferi veya okuldaki genel tutum, okulu diğer okullardan ayırt edilmesini sağlayan kişiliğidir (Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Okul Kültürü: Öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve diğer okul personeli arasındaki ilişkileri temsil eden inançlar, değerler ve tutumları kapsar (Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Olay: Bir kazaya yol açan veya bir kazaya neden olabilecek potansiyeli olan durum.

Ortaöğretim Okulu: İlköğretime dayalı, en az 4 yıllık genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar (MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim 2007-2008).

Öğrenci: Öğrenim görmek amacıyla herhangi bir öğretim kurumunda okuyan kimse (TDK Türkçe Sözlük, 1988, 1131).

Öğretmen: Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde eğitim, öğretim ve yönetim hizmetlerinde görev yapan öğretmen yeterliliğine sahip tüm çalışanlardır.

Şiddet: Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, kişinin bilinçli olarak, kendisine, başkasına, bir gruba veya bir topluluğa karşı, yaralama, ölüm, psikolojik zarar, gelişme geriliği ya da yoksunlukla sonuçlanan, ya da sonuçlanma olasılığı olan, tehdit ederek veya gerçekten, fiziksel zorlama ya da güç kullanılması olarak tanımlamaktadır.

Tehlike: Yaralanmaya, sağlık bozulmasına, okulun fiziksel, sosyal ve psikolojik ortamının bozulmasına, maddî donanımın hasar görmesine veya bunlardan birkaçının bir arada bulunmasına neden olabilecek potansiyel zararlı kaynak veya durum.

Veli: İlköğretim ve ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerin anne veya babası, vasisi, aile başkanı veya kanunen sorumluluğunu üstlenen kişi.

İKİNCİ BÖLÜM

ALAN YAZIM TARAMASI

2.1. Kavramsal Çerçeve

Okul güvenliği, çocuğun ya da diğer okul personelinin okula gitmek amacıyla evinden ayrılması anından başlayarak tekrar evine gelinceye kadar geçen tüm aşamaları içerir. Ev ile okul arasındaki güvenlik, özellikle taşınmalı eğitim yapılan okullar için daha büyük önem arz etmektedir. Okul güvenliği mekan açısından ele alınırsa (Işık, 2004, Millî Eğitim Dergisi, Sayı:164);

1. Okul ile ev arasında güvenlik,
2. Okul içinde güvenlik,
3. Sınıfta güvenlik olmak üzere üç temel alandaki güvenliği kapsamaktadır.

Okul güvenliğinin boyutları, güvenliğin alanı ile ilgili boyutlar olarak ele alınabilir.

1. Arkadaşlarından gelecek şiddet olaylarına karşı güvenlik,
2. Öğretmenlerin fiziksel şiddetine maruz kalma konusunda güvenlik,
3. Tabî afetlere karşı güvenlik,
4. Sağlık ve temizliğe ilişkin güvenlik,
5. Cinsel istismara karşı güvenlik,
6. Psikolojik ve duygusal güvenlik,
7. Etnik ve siyasî görüş konularındaki güvenlik.

Işık'a göre, hiç tartışmasız eğitim ve okul kavramlarıyla öğrencinin kendini güvensiz hissetmesi tezat oluşturmaktadır. Ancak her sistemde iyi işlemeyen ya da kötü işleyen parçalar (alt sistemler) olabileceği gerçeğinden hareket edilirse sorunun

anlaşılması kolaylaşacaktır. Böyle olmakla birlikte, okulları güvensiz yapan nedenleri bilmek ve zaman kaybetmeden o nedenleri ortadan kaldırmak hayati öneme sahiptir.

Sprague ve diğerleri (2001, 497, 1-6 maddeler) ve Welsh'e (2000, 94, 7-15 maddeler) göre okul ortamını güvensiz yapan faktörler şunlardır (Akt. Işık, 2004, Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 164):

1. Öğretimin etkisizliği ve dolayısıyla öğrenci başarısızlığı,
2. Tutarsız ve cezalandırıcı yönetsel uygulamalar,
3. Öğretim imkânlarının yetersizliği ve öğrencinin kendini kontrol etmesine yönelik imkanların yokluğu,
4. İstenen davranışlara yönelik olarak açık olmayan beklentiler,
5. Kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetin gösterilmemesi,
6. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun olarak öğretimin bireyselleştirilememesi,
7. Kuralların açık, adil ve tutarlı olmaması,
8. Öğretmen ve yöneticilerin kurallara vakıf olmaması,
9. Yanlış davranışların görmezden gelinmesi,
10. Öğrencilerin kuralların meşru olduğuna inanmamaları,
11. Okulun büyüklüğü,
12. Öğretim için kaynakların yetersizliği,
13. Öğretmen yönetici iş birliğinin zayıflığı,
14. Yöneticinin pasifliği,
15. Cezalandırıcı öğretmen davranışları gibi faktörler sıralanabilir.

Okul güvenliğini arttırmaya yönelik etkili müdahale ile ilgili ilkeler de Welsh (2000, 92) tarafından aşağıdaki gibi saptanmıştır:

1. Okuldaki öğrencilerin tümünü hedef alan çoklu sistem yaklaşımının uygulanması,
2. Okulda ve sınıfta eğitimcileri destekleyen uygulamalarda bulunmak,
3. Yeterli ve sürekli etkililiği olan uygulamalar işe koşturmak.

Okul güvenliği, duyarlılığı yüksek bir konudur. Halkın, okul güvenliği konusundaki duyarlılığı son yıllarda giderek artmaktadır (Weelsh, 2001, 930). Bu duyarlılık bir başka şekilde ifade edilecek olursa; örneğin ABD’de okullarda şiddet ve öldürme olayları son yıllarda rakam olarak düşüş eğiliminde olmasına karşın, halkın büyük çoğunluğu durumun tam tersinin doğru olduğuna inanmaktadır (Benekos, Merlo, Cook, 2002, 278. Akt. Işık, 2004, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:164). Medyanın olayları kamuoyuna yansıtma biçimi de okul güvenliğine ilişkin duyarlılığın artmasında etkili olan önemli bir faktördür.

2.1.1. Okul Güvenliği İle İlgili Teoriler

Yapılan araştırmalarda, okul güvenliği ile ilgili bakış açılarında 3 ana başlık önemli faktör olarak görülmektedir. Bu faktörler farklı araştırmacılara göre değişik ifadelerle sıralanmış ve yorumlanmıştır (Işık, 2004, Millî Eğitim Dergisi, Sayı:164).

1. Kontrol teorisi,
2. Kurumsal etkenler teorisi,
3. Sosyal çözülme teorisidir.

2.1.1.1. Kontrol Teorisi

Kontrol teorisine göre, okullardaki şiddet olaylarının temelinde toplumsal ve kültürel etkililiğin zayıflığı yatmaktadır. Özellikle de toplumsal değerlerin aile ve okul gibi kurumlara çocuklara yeterince aktarılamaması söz konusudur. Bu değerlerin çocuklara yeterince aktarılamaması okuldaki şiddet olaylarının en önemli nedenlerinden biridir. Kontrol teorisine göre güvenli okul ancak (Welsh, Grene ve Jenkins, 1999, 75. Akt. Işık, 2004, Sayı: 164);

- Geleneksel amaçlara bağlılık,
- Diğer kimselerin haklarına bağlılık,
- Toplumsal etkinliklere katılım,
- Toplumsal normlara inanma koşullarının sağlanmasıyla gerçekleşebilir.

Geleneksel değerlerden uzaklaşma durumunda bireylerin davranışlarını kontrol edecek araçlar olarak yasalar ve kişilerin bireysel tercihlerine ilişkin alternatif söz konusudur. Geleneksel değerlerce desteklenmemesi durumunda yasalar ve bireysel tercihler her zaman insanı istenene ya da olması gerekene yönlendirmeye ve ulaştırmaya yeterli olamamaktadır.

Bu teoriye göre okul, toplumsal kontrolü sağlamaya yönelik en önemli araçtır. Yetenekleri açısından yetersiz olan öğrenci okulda başarısız olabilir ve bu başarısızlık da çocuğun okula karşı yabancılaşmasına neden olabilir. Bu yüzden okullarda öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinliklere önem verilmelidir. Her bir öğrencinin belli bir kapasiteye sahip olduğuna inanmak önemli bir başlangıçtır.

2.1.1.2. Kurumsal Etkenler Teorisi

a- Fiziksel Etkenler:

Başaran'a (1999) göre eğitim, bir çevre etkenidir. Başka bir deyişle insanı eğitmek, insana önceden belirlenen davranışları kazandıracak nitelikte düzenli bir çevre sunmak demektir. Planlı eğitimde, eğitilenin etkileneceği çevre, rasgele bir araya gelmiş varlık, olay ve düşüncelerden oluşmaz. Bunlar, eğitimin gerektirdiği biçimde ve nitelikte önceden düzenlenir (Akt. Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi, 2007, Sayı:173). Böylece davranış değişikliklerinin gerçekleşmesi için uygun eğitim-öğretim ortamı oluşturulmaya çalışılır.

Okulun fiziksel çevresi, güvenlik açısından çok önemli bir etkidir. Işık'a (2004) göre, fiziksel olarak okul binasının inşa edileceği yeri belirleme, uygun bir eğitim-öğretim ortamı oluşturma sürecinde ilk aşamadır. Okul binasının yeri belirlenirken göz önünde bulundurulması gereken bazı özellikler şöyle sıralanabilir (Akt. Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı:173):

- Sunulacak eğitim ve öğretim planlarına uygun bir yer olmalıdır.
- Devam eden öğrenciler için rahatça ulaşılabilir bir yerde olmalıdır.
- Trafik, gürültü ve hava kirliliği açısından sorun yaratacak yerlerden uzak olmalıdır.
- Alt yapı hizmetlerinin sağlanabileceği bir yerde olmalıdır.
- Okulun yeri, ileriki yıllarda genişleme inkanı sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Bu amaçla;

- Okul binası yapılacak veya okul binası olarak kullanılacak gayrimenkullerin bulunduğu yerin sağlık, eğitim-öğretim ve ulaşım bakımından elverişli ve öğrencilerin kolaylıkla gidip gelebilecekleri bir yerde olmasının göz önünde bulundurulması,
- Hapishane, meyhane, kahvehane, kıraathane, bar, elektronik oyun merkezleri gibi topluma açık yerler ile alkollü içki satılan yerlerin, okul bina ve tesislerinden en az 100 metre uzaklıkta bulunması, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile zorunlu hale getirilmiştir (MEB; 1961, Değişiklik: 12.11.2003 – 5002/1 md. Akt. Özer ve Dönmez, Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

b- Psikolojik Etkenler (Okul İklimi):

Hoy ve Miksel'e göre okul iklimi, üyelerin davranışlarını etkileyen ve bir okulu diğer okuldan ayırt eden özellikler bütünüdür (Çelik, 2002. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

İklim, okulun hem fiziksel özelliklerini hem de okuldaki düzen, doyum ve verimlilik düzeyini kapsar. Okul iklimi, aynı zamanda okuldaki problemlerin çözümünde hangi yaklaşımların izlendiğini ve öğrencilerin, öğretmenlerin, diğer personelin ve toplumun birbirlerini nasıl etkilediğini de kapsar. Ayrıca iklim, öğrencinin okula bağlılık hissedip hissetmediğini ve okul kurallarının nasıl belirlendiğini, nasıl ifade edildiğini, nasıl anlaşıldığını ve uygulandığını da yansıtır (National School Safety Center, 1990). Perone (1998) okul ikliminin öğrenci

davranışları ve okul güvenliği üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ifade etmektedir (Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Okul müdürünün liderlik özellikleri, okul iklimini etkileyebilen önemli bir etmendir. Bu nedenle, olumlu bir okul iklimi yaratılmasında okul yöneticilerine önemli görevler düşmektedir. Öğrencilerin ve personelin, okula bağlılıkları ve adanmışlıkları, okul iklimini ve aynı zamanda okul güvenliğini etkileyen bir diğer önemli etkidir. Gerçekten güvenli bir okulda, herkesçe paylaşılan bir bağlılık ve kimlik duygusu vardır. Okula bağlı olan öğrencilerin okula az bağlı olan öğrencilere oranla daha az suç işlediklerini saptayan çok sayıda araştırma vardır (Kızmaz, 2004). Bu durum, suç ile okula bağlılık arasında negatif bir ilişkinin varlığını ortaya koymaktadır. Yani öğrencilerin ve personelin okula bağlılıklarının artması, okulda yaşanabilecek şiddet ve suç olaylarını azaltabilmektedir (Stephens, 1995. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Sağlıksız örgütsel iklimin özellikleri ise Welsh (2000, 171) tarafından aşağıdaki gibi listelenmiştir (Akt. Işık, Millî Eğitim Dergisi, 2004, Sayı:164):

- Düşük düzeyde yenilikler,
- Yetersiz iş doyumunu,
- Yabancılaşma,
- Yaratıcılığın yokluğu,
- İçinde bulunulan durumdan memnun olma ya da memnun görünme, daha iyiyi aramama,
- Birbirinin kopyası olan davranışların çokluğu,
- Çalışanların kaygı düzeyinin yüksekliği.

Bu teorik çerçeveye göre okulun ancak olumlu bir iklime sahip olma durumu güvenlik için gereklidir. Bir başka deyişle, iklimi olumsuz olan okullar güvenlikten yoksun okullardır.

c- Sosyal Etkenler (Okul Kültürü):

Okul kültürü; öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve diğer okul personeli arasındaki ilişkileri temsil eden inançlar, değerler ve tutumları kapsar. Okul kültürü; iletişim modellerini, uygun davranışlara ilişkin normları, rol ilişkilerini, rol algılarını, etkileşim ve uyum gösterme örüntülerini, ödülleri ve yaptırımları da içeren birçok konuyu kapsar (Welsh, 2003. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Bir okulda yönetim kültürü, öğretmen kültürü ve öğrenci kültürü gibi bazı alt kültürler bulunabilir. Ancak okul kültürünün okuldaki bütün bireyler tarafından paylaşılan ortak kültür olması beklenir (Şişman, 2004. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173). Yapılan araştırmalar, ortak bir kültüre sahip olmayan okullarda, şiddet olaylarının yaşanma ihtimalinin daha fazla olduğunu göstermektedir (Bass, 2004. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Hoy, Tarter ve Kottkamp'a (1991) göre, okul iklimi ile ilgili çalışmalar genellikle davranışa ilişkin algıları incelerken, okul kültürü ile ilgili çalışmalar varsayımlar, değerler ve normları inceler (Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

Okuldaki bütün bireylerin ortaklaşa inandığı temel değerler, okul kültürünün önemli bir ögesidir (Güçlü, 2003. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173). Bu ortak değerler, aynı zamanda okuldaki alt kültürlerin bişleştirilmesi görevini de üstlenebilmektedir. Okul güvenliğini de etkileyebilen ortak değerlerden bazıları şöyle sıralanabilir (Stephens, 1995; Dwyer ve Osher, 2000; Hernandez ve Seem, 2004. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173).

- Öğrencilerin ve okul personelinin birbirlerini önemsemesi,
- Okulda akademik başarıya odaklanması, öğrenciler arasında ayırım yapılmaksızın, herkesten üst düzeyde akademik performans ve başarı beklenmesi,
- Ailelerin ve toplumun çeşitli yollarla eğitime ve okula ilgilerinin ve katılımlarının sağlanması,
- Okuldaki bireyler arasındaki işbirliği,

- Önemli konularda (ör: okul güvenliği) okul personeli, aileler ve öğrencilerle birlikte karar alınması.

2.1.1.3. Toplumsal Çözülme Teorisi

Toplumsal çözülme teorisine göre okul toplumun aynasıdır. Okulu içinde bulunduğu toplumdan farklı düşünmek uygun bir yaklaşım değildir. Toplumsal çözülme teorisine göre, eğer okulların daha güvenli yerler olmaları isteniyorsa, önce toplum ve aile güvenli olmalıdır. Çünkü okul güvenliği eşittir toplum güvenliği artı aile güvenliğidir (O'Reilly ve Verdugo, 1999, 339). Okuldaki suç ve şiddet olayları okulun içinde bulunduğu çevrenin bir yansımasıdır (Verdugo, 1999. Akt. Işık, 2004, Sayı:164).

Bu teoriye göre okul güvenliği, okulun içinde bulunduğu toplumun güvenliğinden bağımsız olarak ele alınamayacağı varsayımına dayanmaktadır. Okul, içinde bulunduğu toplumun bir parçasıdır. Toplumda görülen her türlü olumsuzluk, okulu da aynı şekilde etkileyecektir. Suç oranı yüksek olan bir toplumda, okuldaki suç oranı da aynı şekilde yüksek olacaktır.

Okulun güvenli bir yer yapılabilmesi için toplumun ve ailenin güvenli yapılması ön koşuldur. Öğrenci zamanının büyük bir kısmını okulda geçirmektedir. Aile ve arkadaş çevresinden edinmiş olduğu yaşantılar ve deneyimler öğrencinin okuldaki yaşantısına etki edecektir. Bu yüzden okulun çevresindeki olaylar, yüksek oranlarda okula yansiyacaktır. İşte toplumsal çözülme teorisi toplumda var olan aksaklıkların ya da çözümlerin okula aynı şekilde yansiyacağı görüşünü temel alan bir teoridir. Sonuç olarak bu teoriye göre okulun güvenliği, okulun içinde yer aldığı toplumun (community) güvenliğinden bağımsız olarak ele alınamaz.

2.1.2. Okul Güvenliğinin Ölçülmesi

Okul güvenliğinin çok boyutlu olması nedeniyle, bir okulun güvenli olup olmadığını ya da ne düzeyde güvenli olduğunun ölçülmesi kolayca üstesinden gelinecek bir iş değildir. Stephens (2004, 1), okulun güvenli olma düzeyinin ölçülmesinin okulda sunulan eğitim ve öğretimin kalitesini arttırmaya yardım ettiğini belirtmektedir. Ancak güvenli okullar belirli niteliklere sahip okullardır (Dwyer ve Osher, 2000:2). Dwyer ve Osher (2000:2)'e göre güvenli bir okulun nitelikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Akt. Işık, 2004, Millî Eğitim Dergisi, Sayı:164):

1. Okuldaki güçlü bir liderlik, kendini işine adanmış öğretmen kadrosu, üst düzeyde veli ve toplumsal katılım ve programların seçilmesinde öğrencilerin görüşlerinin dikkate alınması söz konusudur.
2. Okulun fiziksel düzeni güvenlidir.
3. Okul güvenliğini devam ettirmeye ve önlemeye yönelik politikalar tutarlı ve devamlı olarak uygulanmaktadır.
4. Okul güvenliğine ilişkin önleyici programlar öğrenci özellikleri dikkate alınarak belirlenmektedir.
5. Okul güvenliğine ilişkin önlem ve politikalar gözlenebilir yaklaşımlara dayanmaktadır.
6. Öğretmen ve diğer çalışanlar okul güvenliğine ilişkin programları uygulama konusunda sürekli eğitilmekte ve desteklenmektedir.
7. Okul güvenliğine ilişkin önlemler ve programlar sürekli gözlemlenmekte ve değerlendirilmektedir.

Herhangi bir okulun güvenliğinin ne düzeyde sağlandığının belirlenmesi, bu amaçla yapılması gereken ölçmelerle ilgili olarak literatürde beş farklı standarttan bahsedilmektedir. Okul güvenliğini ölçme standartları şöyle sıralanabilir (Welsh, 2001, 918; O'Reilly ve Verdugo, 1999, 271. Akt. Işık, Millî Eğitim Dergisi 2004, Sayı:164):

1. Öğrencilerin okul güvenliği ile ilgili karşılaşmış oldukları olaylara ilişkin olarak verdiği bilgiler (Anketlere verilen cevaplar gibi: Örneğin okulda son bir ay içinde silah taşıyan öğrenci biliyor musun?) Bu tür okul güvenliğine ilişkin bilgileri edinmeye yönelik soruların cevapları, çoğunlukla evet-hayır şeklindedir.
2. Öğrencilerin ve öğretmenlerin okul güvenliğiyle ilgili görüş ve düşünceleri (okulu ne derece güvenli buluyorsun? sorusuna verilen cevap). Öğrenci görüş ve düşüncelerine ilişkin bulgular ise genellikle Likert tipi anketlerle elde edilir.

3. Okul güvenliği ile ilgili istatistikler (bir yıldaki rapor edilmiş olay sayısı gibi). Okulda okul güvenliğine ilişkin okul yönetimi ve diğerleri (polis) tarafından tutulan raporlar bu gruba girmektedir.
4. Okul disiplin verileri (okuldan uzaklaştırma, kayıt silme cezası gibi). Öğrencilerin okul içinde ve dışında karışmış oldukları disiplin olaylarına ilişkin veriler okul güvenliğini ölçmeye ilişkin önemli bir göstergedir.
5. Öğrencilerin kendilerini tehdit edici olaylara ilişkin şikayetleri ve beyanları da okul güvenliğini ölçmede kullanılabilir standartlardan biridir.

Welsh'in (2001, 941) okul güvenliği ile ilgili bu ölçme standartları (indicators-belirleyiciler) araştırmacılar ve uygulayıcılar tarafından göz önünde bulundurulması gerekir. Herhangi bir okulun güvenliğini ölçmede bu standartların tümünün bir arada düşünülmesi gereklidir.

2.2. Konuyla İlgili Yasal Düzenlemeler

Çağdaş uygarlığın ve toplumun önemli bir unsuru olan çocuğun yetişmesi, bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ahlaksal gelişimi ile ilgili önlemlerin alınması yanında onun aile ve toplum içindeki yerini düzenleyen hukuk kurallarına da bağlıdır. Bu kuralların insan onuru, saygınlığı ve özgürlüklerine uygun olmasında, çocuğun olduğu kadar toplumunda yararı vardır. İşte bu nedenledir ki çocuk eski devirlerden beri hukukun ilgilendiği bir varlık olmuştur (İnan, 1968).

İkinci Dünya savaşından sonra, dünya milletleri 24 Ekim 1945'te en önemli ilkelerinden birisi milletlerarası barış ve güvenliği sağlamak olan Birleşmiş Milletler'i Türkiye'nin de aralarında olduğu 51 ülke ile kurmuştur. Birleşmiş Milletler örgütü tüm üye ülkelerce yerine getirilmesi gereken temel ilkeleri ortaya koymuştur. Bu ilkeler bazen sözleşme (antlaşma), bazen şart, bazen protokol, bazen de bildiri şeklinde hukuk dilinde belgelendirilir.

Uluslararası hukukta sözleşme, protokol, şart ve bildiri şeklindeki belgeler, BM'e üye olan ülkeleri hukuken ilgilendiren ve bağlayıcı nitelikte olan sözleşmelerdir. Anayasa'mızın 90. maddesine göre, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yabancı devlet ve kuruluşlarla yaptığı antlaşmalar TBMM tarafından da bir kanunla onaylanıp uygun

bulunması durumunda, uluslar arası antlaşmaların kanun hükmünde olduğu ve Anayasa Mahkemesi'ne aykırılık iddiası ile başvurulamayacağı belirtilmektedir.

Bu amaçla ülkemiz, aday olduğumuz AB ve BM'nin çocuklarla ilgili sözleşmelerine bağlı olarak uluslar arası ve hem de ulusal olarak 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da yer alan Millî Eğitim Bakanlığının Görevleri ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'ndaki Türk Millî Eğitiminin Amaçları doğrultusunda öğrenci güvenliği ile ilgili yasal düzenlemeleri uygulamaya koymuştur. Okul güvenliğini doğrudan ve dolaylı olarak ilgilendiren yasal düzenlemelerden bazıları hukuksal sınıflandırmalarına göre aşağıda belirtilmiştir.

2.2.1. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiştir. Madde 28'e göre; okul disiplininin çocuğun insan olarak taşıdığı saygınlıkla bağdaşır biçimde ve sözleşmeye uygun olarak yürütülmesinin sağlanması amacıyla gerekli olan tüm önlemlerin alınması, eğitim alanında, özellikle cehaletin ve okuma yazma bilmemenin dünyadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve çağdaş eğitim yöntemlerine, bilimsel ve teknik bilgilere sahip olunmasını kolaylaştırmak amacıyla uluslar arası işbirliğinin güçlendirilmesinin teşvik edilmesinin gereği ifade edilmiştir.

Türkiye 20-30 Eylül 1990'da Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde toplanan "Çocuklar İçin Dünya Zirvesi"nde sözleşmeyi imzalayarak 4058 Sayılı Kanunla ulusal mevzuatının bir parçası olarak bu sözleşmeye taraf olmuş ve (özellikle 17, 18, 19, 23, 24, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35 ve 39. maddelerinde) çocukların esenliği ile ilgili uzman kuruluşların ve uluslararası örgütlerin kurucu ve ilgili belgelerinde tanındığını hatırd tutarak; Anayasa, Madde 42: "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz". Madde 56: "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çerçevede yaşama hakkına sahiptir". Madde 60: "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir". Madde 61: Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü kedbiri alır. Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur. Yine Anayasamızın 58'inci maddesinin ikinci fıkrasında; "Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır" denilmektedir.

2.2.2. Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ve Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol

Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi, 25.01.1996 tarihinde Strazburg'da Avrupa Konseyine üye devletler tarafından kabul edilmiştir. Türkiye bu sözleşmeyi 01.02.2001 tarihinde 24305 sayı ile kabul etmiştir. Çocuk haklarının ve yüksek çıkarlarının geliştirilmesi ve çocuklara bu haklarını kullanma olanağının verilmesi ile beraber aile ve devletin de bu koruma ve geliştirmeye katılması gerektiği belirtilen bir sözleşmedir.

Çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi ile ilgili protokol ise; çocuk haklarına dair sözleşmenin amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek için çocukları ekonomik istismardan korumak, çocuk açısından tehlike arz edebilecek veya çocuğun eğitimini aksatabilecek, çocuk sağlığına veya fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlakî ya da sosyal gelişimine zarar verebilecek herhangi bir işte çalışmaktan korumak için kabul edilmiştir.

2.2.3. 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu

Millî Eğitim Temel Kanunu'nun Temel İlkelerinden "Fırsat ve İmkan Eşitliği" ilkesinde: Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkan eşitliği sağlanacağı, maddî imkanlardan yoksun başarılı öğrencilere en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılacağı ve özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınacağına ilişkin düzenlemeler çocukların eğitim hakkını gerçekleştirebilmeleri için yapılmış düzenlemelerdir (1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Madde 8).

2.2.4. 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu (Değişiklik:12.11.2003/5002)

Okulların Arsa ve Arazi İşleri bölümü Madde 61'e göre (Değişik: 12/11/2003 - 5002/1 md.): Okul binalarının sağlık, eğitim-öğretim ve ulaşım bakımından elverişli bir mahalde olması göz önünde bulundurulur.

Meyhane, kahvehane, kıraathane, bar, elektronik oyun merkezleri gibi umuma açık yerler ile açık alkollü içki satılan yerlerin, okul binalarından kapıdan kapıya en az 100 metre uzaklıkta bulunması zorunludur.

Turizmin yoğun olduğu yörelerdeki okulların tatil olduğu dönemlerde yukarıda belirtilen işyerleri ile okullar arasında 100 metre şartı aranmaz.

2.2.5. Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (27.08.2003/25121, En Son Ek ve Değişiklik: 26.12.2007/26738)

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Madde 61, 62, 83, 89, 91. maddelerde okul ve öğrenci güvenliği, öğrenci sağlığı ve sağlık hizmetleri ile ilgili yönetici, öğretmen, sağlık personeli, gece bekçisi ve diğer yardımcı personelin görevleri belirtilmiştir.

Madde 10'da olağanüstü durum, sel, deprem, hastalık, aşırı sıcak veya soğuk gibi durumlarda önlemler alınacağı belirtilmiştir. Madde 99'da Okul Gelişim Ekibi'ne, Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu'na, okul güvenliğini ilgilendiren görevler verilmiştir. Madde 139'da Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği, Madde 142'de Okul-Çevre İlişkileri, Madde 144'te Binanın Kullanılması, Madde 151'de Mutfak ve Yemek Odası, Madde 152'de İçme Suyu ve Deposu ve Madde 153'te Oyun Yeri konusunda okul güvenliği ve öğrenci sağlığı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır (Ek 9'da bu maddeler detayı ile verilmiştir).

2.2.6. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği (19.1.2007/26408, Ek ve Değişiklikler: 07.09.2007/26636 RG)

Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nin "Öğrencilerin Korunması" maddesi yönetici ve öğretmenlere öğrencilerin güvenliği için veli veya ailelerle işbirliği yapılarak tedbirler alınmasını istemektedir (detay için Ek 10'a bakınız.).

Öğrencilerin korunması

Madde 6- Yönetici ve öğretmenlerce;

a) Aile içinde ve dışında şiddete maruz kalan, ilgisizlik nedeniyle veya zorlanarak Kanun ve toplumun etik kurallarına aykırı olan yollara yönelme ihtimali bulunan öğrencilerle ilgili gerekli önlemlerin alınması,

b) Öğrencilerin her türlü madde bağımlılığından, uyuşturucu ve benzeri maddeleri bulundurmaktan, kullanmaktan, bu tür maddelerin üretim ve kaçakçılığına alet olmaktan korunması,

c) Öğrencilerin pornografi, teşhir, cinsel sömürü, istismar, taciz ve her türlü olumsuz davranışlardan korunması,

ç) Öğrencilerin, diğer öğrenciler tarafından fiziksel ve ruhsal yönden zarar görmemeleri için dedikoduya, zorbalığa, tehdide, sataşmaya ve onur kırıcı her türlü lakap takılmasına karşı korunması,

konularında veli veya ailelerle de iş birliği yapılarak gerekli tedbirler alınır.

2.2.7. Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

Bu yönetmeliğin amacı; resmî, özel ilköğretim, ortaöğretim okul ve kurumlarında ders programlarının yanında öğrencide güven, sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya ve beceriler kazandırmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ile toplum hizmeti çalışmalarının usul ve esaslarını düzenlemektir Madde 1: (Değişik:2.3.2008/26804 RG).

Yönetmeliğin 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; “Öğrencilerin; ailesine, çevreye ve topluma duyarlı, gönüllü çalışma bilincine sahip, sorun çözen ve çözüm üreten, resmî, özel, sivil toplum kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirmiş birer fert olarak yetişmeleri için toplum hizmeti çalışmalarına yer verilir.” hükmüyle öğrencilerin sosyalleşip, topluma faydalı bireyler olarak yetişmeleri sağlanarak, suç teşkil edecek olay ve davranışlardan uzaklaşması hedeflenmiştir.

**2.2.8. Millî Eğitim Bakanlığı Taşımali İlköğretim Yönetmeliği
(15.4.2000/24021, En Son Değişiklik ve Düzeltme Haziran 2005/2573
TD)**

Yönetmeliğin amacı, ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır.

Bu amaçla öğrenci güvenliği ile ilgili yönetmeliğin 23. Maddesinde belirtildiği üzere Milli Eğitim Müdürlükleri, Emniyet Müdürlükleri ile işbirliği yaparak okul servis aracı sürücülerini, uyacakları kurallar ve gösterecekleri davranışlar konusunda öğretim yılı başında ve uygun gördüğü zamanlarda kurs ve seminerlerle eğitime alır (ilgili madde ve detayları Ek 11’de verilmiştir).

2.2.9. Millî Eğitim Bakanlığı “Taşımali İlköğretim” 2007/53 Nolu Genelge

Okul servis araçlarının da eğitim-öğretimin bir parçası olduğu gerçeğinden hareketle öğrencilerin olumsuz etkilenmelerini önlemek amacıyla, araç sürücülerini, refakatçileri ile yükleniciler öğretim yılı başında ve ihtiyaç duyulduğunda eğitime alınacaktır.

Öğrenci servis araçlarının “İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği”nde belirtilen özelliklere uygun olmasına ve servis araçlarının trafik içerisinde sürekli denetimleri yapılarak kurallara uymaları sağlanacaktır (genelgenin tamamı için Ek 12’ye bakınız).

**2.2.10. Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği (28.08.2007/26627, Ek ve
Değişiklikler: 11.10.2008/27021 RG)**

Bu Yönetmeliğin amacı; zorunlu eğitim kapsamındaki okul öncesi ve diğer öğrenci taşıma hizmetlerini düzenli ve güvenli hale getirmek, bu amaçla taşıma yapacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterlilik ve çalışma şartlarını belirlemek, bu yönetmeliğin gerekli kıldığı denetim hizmetlerini yapmaktır.

Taşıtlarda aranacak şartlar ve taşımacının yükümlülükleri Ek 13’te verilmiştir.

2.2.11. Çocuk ve Gençlik Merkezleri Yönetmeliği (30.9.2001/24539)

Bu Yönetmeliğin amacı, sosyal tehlikelerle karşı karşıya olan sokakta yaşayan çocuklar ile sokakta çalıştırılan çocuk ve gençlerin rehabilitasyonları ve topluma yeniden kazandırılmalarını sağlamakla görevli, Çocuk ve Gençlik Merkezleri'nin kuruluş ve çalışma esaslarını, hizmet standartlarını belirlemek, ilgili kişiler ve kurumlar arasında eşgüdümü sağlamak ile hizmetin en etkili ve verimli şekilde yürütülmesine ilişkin kuralları saptamaktır.

2.2.12. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik (27.11.2007/12937 Bakanlar Kurulu Kararı ve 19.12.2007/26735 RG)

Yönetmeliğin amacı; kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar ve gerçek kişilerce kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmenin, tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirlerin, organizasyonun, eğitimin ve denetimin usul ve esaslarını belirlemektir.

Okul ve öğrenci güvenliği açısından "Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik" Madde 127'ye göre her okulda yangın söndürme ekibi, kurtarma ekibi, koruma ekibi, ilkyardım ekibi kurulması ve Madde 133'te de itfaiye teşkilatı bulunan yerlerde yangın vb. durumlarda yardımlaşma ve işbirliği için protokol yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Yönetmelikte özellikle yangın merdiveninin duvar, tavan ve tabanında hiçbir yanıcı malzeme kullanılmayacağı, yanıcı ve parlayıcı sıvıların depolandığı depo binalarının yangına en az 120 dakika dayanıklı olması gerektiği ve bu yönetmelikte belirtilen şartlar ihlal edildiğinde yapıya kısmen veya tamamen kullanım izni verilmeyeceği belirtilmiştir.

2.2.13. MEB Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi (12.01.2009)

Madde 6- Millî Eğitim Bakanlığı merkez, taşra teşkilatı ve bağlı kuruluş ile okul ve kurumlarının her türlü bina, tesis, araç, gereç, malzeme, her tip motorlu araç vb. yangına karşı korunmasından gerekli önleyici tedbirlerin alınmasından, yangın

malzemesi ve yangın cihazlarının faal bir halde bulundurulmasından, yangın ekiplerinin teşkil edilip eğitilmesinden, çıkan yangının başlangıç anında söndürülmesinden, yangının büyümemesi için gerekli tedbirlerin alınmasından ve bunlara ait planların yapılmasından genel müdür, bağımsız daire başkanları ile kurum amirleri, millî eğitim müdürleri ve okul müdürleri (Binayı kullanan birimlerin yetkili amirleri) sorumludurlar (detaylar Ek 14'te verilmiştir).

2.2.14. Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik

Deprem yönetmeliği 06.03.2007 tarihinde 26454 sayılı resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğü girmiştir.

Yönetmeliğin amacı, deprem bölgelerinde yeniden yapılacak, değiştirilecek, büyütülecek resmî ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin depreme dayanıklı tasarımı ve yapımı ile mevcut binaların deprem öncesi veya sonrasında performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum koşulları belirlemektir.

2.2.15. Okul-Aile Birliği Yönetmeliği

Okul-Aile Birliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi a, h ve J bendlerinde öğrencileri Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile Atatürk İnkılap ve İlkeleri doğrultusunda yetiştirmek üzere; okulda uyulması gereken kurallar, zararlı alışkanlık ve eğilimlerin önlenmesi, ailede okulda ve çevrede öğrencilerle diğer çocukların iyi alışkanlıklar kazanmalarını, iyi birer vatandaş olmalarını sağlayıcı tedbirler alınmasında okul yönetimi ve öğretmenlerine yardımcı olmaları konusunda Okul-Aile Birliği'ne okul güvenliği ile ilgili sorumluluklar vermektedir.

2.2.16. Millî Eğitim Bakanlığı'nın Güvenliği Artırılmış Eğitim Ortamlarını Sağlamak İçin Çıkardığı Genelgeler:

- 18.10.1995 tarih ve 2701 sayı ile 81 nolu genelge,
- 10.11.2003 tarih ve 3164 sayı ile 91 nolu genelge,
- 14.10.2005 tarih ve 4344 sayı ile 95 nolu genelge,

- 14.03.2006 tarih ve 3164 sayı ile 22 nolu “Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması” genelgesi (Ek 8),
- 1324 sayı 2006/26 nolu “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” genelgesi,
- 24.09.2007 tarih ve 2007/72 nolu “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” genelgesi,
- 21.09.2009 tarih ve 2009/09 nolu “Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” genelgesi.

MEB 2006/26 nolu “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” genelgesi ile eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının bölgesel ve yerel düzeyde analiz edilmesi; bu olaylara yönelik merkezi düzeyde strateji geliştirilmesi, ülke risk profiline çıkarılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla “Okul Vaka Analizi” uygulaması için bir veri tabanı oluşturulmuş, elektronik ortamda takip ve değerlendirmesine başlamıştır.

Bu nedenle illerin bu konu ile ilgili profilini çıkarabilmek amacıyla okullarda yaşanan şiddet, taciz, gasp, madde kullanımı, v.b. olaylara yönelik bilgilerin Okul Vaka Analiz Formuna işlenerek her ayın sonunda bir nüshası İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, bir nüshası İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğüne gönderilecek, bir nüshası da okul dosyasında muhafaza edilecektir. Ayrıca her okul ve kurum okul vaka analiz kayıt işlemlerini Milli Eğitim Bakanlığı <http://ilsis.meb.gov.tr> adresi üzerinden Okul Vaka Kayıt Analizleri Kayıt İşlemleri menüsüne okul kodu ve kurum şifresini yazarak sayfaya giriş yapacaktır. Bilgi girişi yapacak yetkili, müdür, müdür yardımcısı ve psikolojik danışman kendi T.C. Kimlik numarasını yazarak vaka analiz kayıt işlemlerini gerçekleştirecektir. Mutlak surette bütün vakaların kaydı tutularak okul vaka analiz işlemi ilsis.meb.gov.tr üzerinden gerçekleştirilecektir. Girilecek bilgilerin öğrenci ismi belirtilmeden ve okula yönelik olumsuzlukların duyulacağı kaygısı yaşanmadan objektif bir şekilde hassasiyetle girilmesi gerekmektedir.

Yine MEB, 21.01.2009 tarihinde 290 sayı ile 2009/09 nolu “Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” genelgesini çıkarmıştır. Bu genelgede daha önce yayımlanan “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” 2006/26 nolu genelgeye göre

bazı değişiklikler yapılmıştır. Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi için oluşturulan “İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu” ile “İl ve İlçe Yürütme Kurulları”nın iş ve sorumluluklarının benzerliğinden dolayı İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu lağvedilmiştir. İl Yürütme Kurulları da her ay yerine her dönem sonunda bir olmak üzere yılda iki defa, gerekli görölmesi halinde ve acil durumlarda ilave toplantılar yapacaktır.

2.2.17. MEB ve İçişleri Bakanlığı Arasında, “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” Genelgesi

MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında “güvenliği artırılmış eğitim ortamlarının sağlanması”na ilişkin hükümler içeren okullarda koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin güçlendirilmesine yönelik bir işbirliği protokolü 20.09.2007 tarihinde yapılmıştır. Protokole göre, okulun yakın ve uzak çevresindeki önlemler olarak, öğrencileri şiddet içeren eylemlere karşı korumak, madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklara karşı korumak, okulların yakın çevresinde bulunan umuma açık yerler ile park, bahçelere yönelik denetimlerin yapılması ve zararlı elektronik oyunların olumsuz etkilerine yönelik tedbirler ile okul servis araçlarının denetimlerinin arttırılması amaçlanmıştır.

2.2.18. Okullardaki Ortak Kullanım Alanlarının Hijyeni (17 şubat 2009/20 Nolu Genelge)

Örgün ve yaygın eğitim kurumlarındaki öğrencilerin sağlığının korunması, geliştirilmesi, yüksek seviyede tutulması ve eğitimde hedeflenen kaliteye erişebilmesi, okul binalarının fizikî yapılarından ve çevreden kaynaklanan olumsuz sağlık şartlarının iyileştirilmesi koruyucu tedbirlerin alınmasına bağlıdır. Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı tüm öğretim kurumlarının ortak kullanım alanlarının temizliği konusunda yapılacak işler (Ek 15) ve bütün okul/kurumların beyaz bayrak alacak hale getirilmesi amacıyla eksikliklerin giderilmesi sağlanacaktır. “Beyaz Bayrak Denetim Formu”nda okullarda tespit edilen eksikliklerin Bakanlık ve mahallî imkânlarla (Özel İdare gelirlerinin yanında; okul aile birlikleri, köy tüzel kişilikleri, belediyeler, sivil toplum kuruluşlarının desteği) giderilmesi ve bu eksikliklerin giderilip, giderilmediği konusunda gerekli kontroller yapılarak sağlıklı bir alt yapı oluşturulması hedeflenmiştir.

2.2.19. Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları (17 Nisan 2007/33 Nolu Genelge)

Öğrenci ve kursiyerlerin güvenli ve sağlıklı beslenme bilinci kazanmalarına katkı sağlamak, olabilecek gıda zehirlenmeleri, bulaşıcı hastalıklar, yetersiz ve dengesiz beslenmeye bağlı hastalıklar ile şişmanlığı önlemek amacıyla; öğrenci ve kursiyerlerimiz ile çalışanların, gıda güvenliği konusunda bilgilendirilmeleri amacıyla bu genelge yayınlanmıştır. Bakanlığımıza bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarının (özel eğitim kurumları dahil) bünyesinde faaliyet gösteren kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı vb. yerlerin gıda güvenliği ile teknik ve hijyenik şartları belirtilerek bunların uygulanması ve denetimi istenmiştir (Ek 16).

2.2.20. İlköğretim Kurumları, Ortaöğretim Kurumları Spor Yarışmaları Yönergesi

Toplumunu oluşturan bireylerin; sağlıklı, atılgan, becerikli, üretken olmaları, dengeli bir kişilik geliştirmeleri, kısaca; beden, zihin, duygu ve sosyal yeteneklerinin, millî amaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve yönlendirilmesinde en etkin araç beden eğitimi ve spor faaliyetleridir.

Gelişen teknolojinin, hızlı kentleşmenin ve diğer hayat şartlarının bireylere getirdiği bunalım ve baskıları azaltmak, bunların insan üzerindeki olumsuz fizik ve moral etkilerini hafifletmek, dolayısıyla sağlıklı bir toplum yaratmak için, beden eğitimi ve spor faaliyetlerini insan hayatında vazgeçilmez bir alışkanlık hâline getirmektedir. Bu alışkanlığın verileceği en uygun yaş grubunu da ilk ve orta öğretim kurumlarındaki öğrenciler oluşturmaktadır.

Yarışmalarda sporcu ve seyirci öğrencilerin hal ve davranışları öğrencilik ve sportmenlik sınırlarını aşmayacaktır. Bu konuda her türlü tedbir zamanında alınacaktır.

2.2.21. Koruyucu Güvenlik Özel Talimatı

Bu talimatın amacı: MEB merkez ve taşra teşkilatında meydana gelebilecek her türlü espionaj; sabotaj vs. yıkıcı faaliyetlere, yangınlara karşı personel evrak, bina, tesis, araç ve gerecin güvenliğinin sağlanması ve gereken önlemlerin alınması için genel esasları ve prensipleri belirlemektir.

Koruyucu Güvenlik Genel Esasları:

- a) Personel Güvenliği,
- b) Bakanlık ve kuruluşlardaki güvenlik,
- c) Sabotajlara karşı korunma ve sabotajları önleme,
- d) Bilgi, döküman ve malzeme güvenliği,
- e) Bakanlık ve kuruluşlarında güvenlik personelin yabancılarla temaslarda uyacakları güvenlik esasları,
- f) Zararlı faaliyetlere karşı korunma,
- g) Yangınlara karşı korunma,
- h) Eğitim, denetim ve raporları.

2.2.22. Okullarda Sivil Savunma Kolu Kurulması

İlkeleri

- a) Topyekün savunmanın ayrılmaz bir parçası olan sivil savunma konularında öğrencilerimizi bilinçlendirmek,
- b. Yurt savunmasında kişilere düşen, görev ve sorumluluk duygularını aşılama,
- c) Öğrencilerimize savaş ve afetlerin yıkımlarına karşı, kendilerini nasıl koruyabileceklerini öğretmek,
- d) Günümüz silâhları ve savaş teknikleri hakkında öğrencilerimize kısa bilgi vermek,
- e) Savaşta ve afetlerde sivil savunmanın herkesin yanında ve yardımında olacağı konusunda öğrencilerimizi bilinçlendirmek,
- f) Savaşta ve afetlerde dayanışma ve yardımlaşmanın önemini belirtmektir.

Ders yılı başında öğretmenler kurulu tarafından en az bir öğretmen rehber öğretmen olarak seçilir. Rehber öğretmen mahallî sivil savunma birimleriyle iş birliği yapar.

2.2.23. Müfredatlarda Güvenlik

Eğitimde, zorunlu derslerden ilköğretim 1, 2, 3. sınıflarda “Hayat Bilgisi”, 4, 5, 6, 7. sınıflarda “Sosyal Bilgiler”, 4, 5. sınıflarda “Trafik ve İlk Yardım programlarında trafik, sağlık, güvenlik, sosyal ve toplumsal olarak düzenli yaşam ile ilgili olarak bilgiler yer almaktadır.

Öğrenciler ilköğretim 1, 2, 3. sınıflardaki Hayat Bilgisi dersinde, özsaygı, özgüven, sabır, hoşgörü, sevgi, saygı, barış, yardımseverlik, doğruluk, dürüstlük, vatanseverlik, kültürel değerleri koruma ve geliştirme, adalet ve toplumsallık gibi “kişisel nitelikler” kazanarak; bunları sağlık kültürü, spor kültürü, olimpiik eğitim, afet eğitimi, insan hakları ve vatandaşlık gibi “ara disiplinler” ile birleştirip; eleştirel düşünme, kaynakları etkili kullanma, öz yönetim, katılım, iletişim, paylaşım, işbirliği, takım çalışması, problem çözme, güvenlik ve korunmayı sağlama gibi “yaşam becerileri” elde ederler. Bunlara bağlı olarak planlama yapmayı, üretici olmayı, çevre bilinci elde ederek çevredeki kaynakları etkili kullanmayı, duygu yönetimi ve kişisel gelişimini izlemeyi öğrenerek farklılıklara saygı, paylaşım ve hayır diyebilmeyi öğrenirler.

2.2.24. MEB ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında “Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi İşbirliği Protokolü” ve “Öğrencilerde Sosyal Güvenlik Bilincini Oluşturmaya ve Geliştirmeye Yönelik İşbirliği Protokolü”

MEB ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında 06.10.2009 tarihinde “Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi İşbirliği Protokolü” ile “Öğrencilerde Sosyal Güvenlik Bilincini Oluşturmaya ve Geliştirmeye Yönelik İşbirliği Protokolü” iş sağlığı ve güvenliği bilincinin okullarda yerleşmesi ve bu alandaki boşluğu gidermek için yapılmıştır.

2.2.25. MEB ile Sağlık Bakanlığı Arasında “Okullarda Uygulanacak Beyaz Bayrak İşbirliği Protokolü”

MEB ve Sağlık Bakanlığı arasında “okulların temizlik ve hijyen konusunda teşvik edilmesi, okul sağlığının daha iyi düzeye çıkarılması” amacıyla okullarda uygulanacak “Beyaz Bayrak İşbirliği Protokolü” 03.08.2006 tarihinde yapılmıştır (Ek

18). Bu protokol hükümlerinin uygulanmasında Sağlık Bakanlığı adına Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı adına Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı yetkilidir. Protokol çerçevesinde, etkinlikleri İl Sağlık Müdürlükleri ve İl Millî Eğitim Müdürlükleri yürütecektir. Protokole göre, öğrencilerin beden ve ruh sağlığının korunması amacıyla okullara yönelik hijyen kurallarının belirlendiği “Beyaz Bayrak Denetim Formu (Okul Sağlığı Denetleme Formu)” uygulanacaktır. Bu formda; okul çevresi, okul içi, idarî birim, öğretmen odası, kütüphane, ısıtma durumu, spor salonu, tiyatro salonu, atölyeler ve laboratuvarlar, revir, kantin, tuvaletler, içme suyu gibi konular ele alınarak 100 puan üzerinden değerlendirilerek 90 ve üzeri puan alan okullara, okul sağlığını ve temizliğini simgeleyene 2 yıl geçerli olan sertifika, beyaz bayrak ve prinç levha verilecektir.

2.2.26. Okul Sağlığı Projesi

Projenin amacı, okulda bulunan öğrencilerin sağlığının en üst düzeye çıkarılmasıdır. Bunun için ilde yar alan okullarda bulunan öğrencilerin sağlığının korunması, geliştirilmesi, sağlık sorunlarının erken tanısı, tedavisi ve rehabilitasyonu için verilecek hizmetlerin neler olduğu, kimler tarafından yürütüleceği, nasıl denetlenip değerlendirileceği ve niteleşiminin nasıl iyileştirilebileceği ile ilgili “okul sağlığı birimi”, “nüfusa göre örgütlenme”, “bütünsel sağlık hizmeti”, “ekip hizmeti”, “sürekli hizmet”, “katılımlı hizmet”, “nitelikli yaklaşım” ve “risk yaklaşımı” temel ilkeleri oluşturmaktır.

Okul sağlığı: Okulda bulunan öğrencilerin “sağlıklı olması”, onların yalnızca hasta ya da engelli olmayışı olarak değil, bedence, ruhça ve toplumsal yönden tam bir iyelik durumunda olmalarıdır.

Okul sağlığı hizmetleri: Okul sağlığı hizmetleri birinci basamak sağlık hizmetlerinin bir parçası olarak ele alınıp öğrencilerin fizik gelişimlerinin ve ruhsal durumlarının belirlenmesi, izlemi ve bunlara ait sorunların çözümü, aşmaları, beslenme durumları, sağlık eğitimleri, sağlığa zarar veren etmenlerin yok edilmesi ve okullardaki öğrencilerin bu etmenlerin etkilerinden korunması için yapılan hizmetler bütünüdür.

Okul sağlığı birimi: Okul sağlığı hizmetlerinin temel ilkelerine göre, okul sağlığı bir ekip işidir ve her okulda sağlık birimi ve birimin işleyişinden sorumlu “Okul Sağlık Kurulu” oluşturulur.

2.2.27. MEB ile Sağlık Bakanlığı Arasında “Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü”

Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında “Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü” 29.09.2006 tarihinde yapılmıştır. Protokol hükümlerinin uygulanmasında Sağlık Bakanlığı adına Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı adına Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı yetkilidir. Protokol çerçevesinde, etkinlikleri İl Sağlık Müdürlükleri ve İl Millî Eğitim Müdürlükleri yürütecektir. Protokole göre, okulun çevresi dahil sağlığı olumsuz olarak etkileyen her türlü etmenin denetimi ile okulda çalışanların ve öğrencilerin sağlıklarının en üst düzeye çıkarılması amaçlanmıştır. “Okul Sağlığı Hizmetleri Uygulama Talimatı” hükümlerine göre uygulanacak olan protokol Ek 17’de detaylı olarak verilmiştir.

2.2.28. Okul Sağlığı ile İlgili Diğer Projeler

Millî Eğitim Bakanlığı ile Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (TOÇEV), Astra Zeneca arasında “İlk Yardıma İlk Adım” projesi 29 Eylül 2007 tarihinde yapılmıştır. Protokol hükümlerinin uygulanmasında Millî Eğitim Bakanlığı adına Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı, TOÇEV adına Yönetim Kurulu Başkanı yetkilidir. İlköğretim öğrencileri ile öğretmenlerinin ilk yardım eğitiminde işbirliği hedeflenmiştir. Kişilere uygun zamanda uygun davranışı yapma ve zararlı davranışlardan kaçınma becerisi ile kazalardan korunma bilincinin kazandırılmasını amaçlayan bu protokol Ek 19’da detaylı olarak verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Colgate Palmolive ve Temizlik Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin sponsorluğu, Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (TOÇEV), Ağız ve Diş Sağlığı Derneği arasında “Parlak Gülüşler Parlak Gelecekler” sloganı ile ilköğretim okullarının 3. sınıfında okuyan öğrencilere yönelik olarak 22 ilde ağız ve diş sağlığı bilincinin geliştirilmesi amacıyla 03.01.2008 tarihinde 5 yıl süreli bir protokol (Ek 19) yapılmıştır.

2.3. İlgili Araştırma ve Yayınlar

Demirbaş (2007), “Ortaöğretim Okullarında Görevli Yöneticilerin Şiddet Konusundaki Bilgi ve Becerilerini İlişkin Mevcut Durum Analizi” araştırmasında 14 ilde, 605 ortaöğretim okul yöneticisini ele almıştır. Araştırmada, Türkiye’de okullarda

şiddet olaylarının daha çok kış aylarında olduğu, okulun açılma ve kapanma aylarında daha az olduğu ve ilköğretim okullarının %3'ünde, ortaöğretim okullarının ise %28,5'inde şiddete ilişkin kayıtlar olduğu tespit edilmiştir. Yöneticilere göre şiddet en fazla okuldaki eğitim-öğretim ortamını olumsuz yönde etkilemektedir. İkinci olarak yaşanan şiddet olayları en fazla huzursuzluğa ve gerginliğe neden olmaktadır. Öğrenciler açısından düşünülen olumsuzluk öğrencilerin kendilerini güvende hissetmemeleridir. Veliler açısından düşünülen en fazla olumsuzluk ise şiddetin velilerde endişeye yol açtığıdır. Şiddetin okul yöneticileri için en olumsuz yönü, okul yöneticilerinin verimini düşürmesidir. Okul yöneticilerine göre öğretmenlerin verimi azalmaktadır. Okul yöneticilerine okullarda şiddetin azaltılmasıyla ilgili olarak bakanlık ve diğer kurumlar açısından ne yapılabileceği sorulmuştur. Okul yöneticilerinin en çok dile getirdikleri husus; bakanlığın öğrencilere af çıkarmamasıdır. Diğer kurumlar açısından yapılması en çok dile getirilen husus emniyet kuvvetlerinin okul ile ev arasındaki güvenliği daha iyi kontrol etmesidir. Veliler açısından en çok yapılması gereken husus çocuklarına sahip çıkmaları ve takip etmeleridir. Okullarda yapılması gereken önlemler içinde sosyal ve kültürel faaliyetlere ağırlık verilmesi, öğrencilerin sportif faaliyetlere yönlendirilmesi gelmektedir.

“Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu – Eğitim ve Şiddet” konulu çalışmada Çalık ve Kurt (2006), “Okulda Şiddetin Önlenmesi ve Güvenli Okul” bölümünde okullarda şiddet olaylarının artarak önemli bir toplumsal sorun haline geldiğini belirtmişlerdir. Bu toplumsal sorunun önlenmesi için okul çevresi, çocuk ve suç olgularının birlikte ele alınmasının gerektiği belirtilerek, okulun çevre ile etkileşim içinde olmasının, özellikle okul-veli işbirliğinin sağlanmasının öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel başarılarında olumlu etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerde olumsuz davranışların yerini alacak davranış kalıplarının karakter eğitimi, çatışma yönetimi gibi eğitim uygulamalarıyla öğrencilere sunulmasının etkili olacağı sonucuna ulaşmışlardır.

Güven (2002) tarafından yapılan araştırma güvenliğinin eğitimdeki öneminin ortaya konulmasını ve psikolojik danışmanların okul güvenliği konusunda rollerinin ve görevlerinin belirlenmesini amaçlamaktadır. Araştırma literatür taraması yöntemiyle yapılmıştır. Araştırma sonucunda okullarda görevli psikolojik danışmanların üstlenebilecekleri görevler;

1. Okulda yaşanan güvenlik sorunlarını, nedenlerini, alınabilecek önlemleri belirleyici çalışmalar yapmak ve çalışmaların sonuçlarını okul yönetimine iletmek,
2. Okul için uygun olan bir okul güvenlik planının hazırlanmasında okul yönetimi, öğretmenler ve okulda görevli diğer personel ile işbirliği yapmak ve eşgüdümü sağlamak,
3. Öğrencilerle iletişim, sınıfta çatışma çözümü ve çatışma yönetimi gibi konularda öğretmenlere yardımcı olmak,
4. Okul güvenliğini tehdit eden çevresel faktörleri ve alınması gereken önlemleri belirleyici çalışmalar yapmak,
5. Okul güvenliğine katkı sağlayacak konularda öğrencilere grup rehberliği, grupla danışma veya psiko-eğitim uygulaması yapmak,
6. Okulda kural dışı davranışta bulunan ve uyum güçlüğü çeken öğrencilerin uyumunun kolaylaştırıcı çalışmalar yapmak,
7. Öğrencilerde, okulun öğrenciler için varolduğu, okul personelinin de öğrencilere yardım için çalıştığı düşüncesini güçlendirmek,
8. Olumlu ve örnek davranış gösteren öğrencilerin okul yönetimince ödüllendirilmesini sağlamak,
9. Öğrencileri kötü davranışlardan uzak tutmak amacıyla sosyal faaliyet düzenlemesine katkıda bulunmak,
10. Okul güvenliği ve akademik performans için okullar ve öğrenci velileri arasında bağlantıyı sağlamak (Akt. Türkmen, 2004) şeklinde sıralanmıştır.

Dönmez (2002) tarafından, Malatya ilinde 2000-2001 öğretim yılında il merkezinde 1.219 ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri konulu araştırmada “okulunuzda yaşanan en önemli güvenlik sorunu nedir?” sorusuna öğrencilerin %40.3’ü öğrenci kavgaları, %28.6’sı öğretmen öğrenci anlaşmazlıkları, %20.4’ü okul çevresinde bazı kişilerin öğrencileri rahatsız etmeleri ve

okullarda disiplini bozucu nitelikte davranışlar gösteren öğrenci grupları olduğu ankete katılanlar tarafından belirtilmiştir.

Akpınar ve Köksalan (2003) tarafından Elazığ il merkezinde bulunan 12 ortaöğretim okulu ve 44 ilköğretim okulunda olağanüstü haller ne derece hazır olduklarını ortaya koymak amacıyla yaptıkları araştırmaya göre; okullarda olağanüstü hale hazırlık, planlama ve eğitim etkinliklerini yürütme görevini, okulların %50'sinde müdür, %32'sinde müdür yardımcısı ve %16'inde ise sivil savunma kolu yürütmektedir. Okulda, olağanüstü haller hazırlık ve olağanüstü hallerle baş etme ile ilgili eğitim etkinliği veya konferans verilip verilmediği sorusuna, okul yöneticilerinin %61'i evet, %39'u hayır şeklinde cevaplamıştır. Olağanüstü haller ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmada, müdürlerin %16'sı kendisini çok yeterli, %54'ü orta düzeyde yeterli ve %30'uda yetersiz görmüştür (Akt. Öncü, 2007).

Türkmen (2004) tarafından, Antalya ilinde “Ortaöğretim Kurumlarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar” araştırması 5 genel lisede 10. sınıf öğrencilerinden 700 öğrenciye anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya göre erkek ve kız öğrencilerin kendilerini fiziksel olarak güvende hissetmedikleri, çıkan kavgaların en önemli sebebinin kendini kabul ettirmeye çalışma olduğu, olayları gören öğrencilerin şahitlik etme sonucunda şiddete uğradıkları için karşılaştıkları olayları öğretmen ve rehberlik servisine iletmede sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Öğrenciler okulların fizikî yapısından kaynaklanan giriş-çıkışlarda, merdivenlerde, kapıda, tuvalet ve lavabolarda sıkışıklık yaşadıklarını belirtmişlerdir. Okulların sosyal durumu incelendiğinde en çok öğretmenlerin öğrenciler arasında ayırım yapması konusunda sorunlar olduğu ortaya çıkmıştır. Okullardaki psikolojik durum ise öğrenciler tarafından daha iyi olarak değerlendirilmiştir.

Vural ve Sadık (2003) tarafından yapılan araştırmada 1998 yılı öncesinde eğitim-öğretime başlanan ilköğretim okul binaları ve 2000 yılı sonrası yıllarda eğitim-öğretime başlanan ilköğretim okul binalarının eğitsel, idarî, servis alanları ve estetik özellikleri bakımından fiziksel koşullarında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. 6 ilköğretim okulu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme ve gözlem kullanılmıştır. Araştırma sonunda, 2000 yılı ve sonrası yıllarda eğitim-öğretime başlanan ilköğretim okul binalarının eğitsel alanlar, idarî alanlar, servis alanları, iç ve dış mekan renkleri, ısı

ve ışıklandırma, sıra ve sandalyelerin uygunluğu ve mobilitesi, sınıfların ve okul bahçesinin temizliği ve çevre düzenlemesi, okul binalarının giriş ve çıkış kapıları gibi değişkenler açısından, 1998 yılı ve öncesinde eğitim-öğretime başlanan ilkokul binalarından daha olumlu fiziksel özelliklere sahip oldukları belirlenmiştir (Akt. Öncü, 2007).

Erbuğ ve Demirkan (1998) tarafından Ankara'da 58 adet ilkokulda güvenlik açısından değerlendirme yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; ilkokullarda yangına yönelik önlemler yeterli düzeyde değildir. Okulların %73'ünde yangın sırasında çok ciddi sorunlar yaratabilecek tek çıkışlı koridorlar vardır ve incelenen tüm okulların sadece %21'inde tehlike çıkışları bulunmaktadır. Pencerelerde malzeme olarak sadece bir okulda %2 darbeye dayanıklı cam kullanılmıştır. Okulların %7'sinde elektrik sigorta kutularının korunaksız bir biçimde açık olduğu saptanmıştır. İncelenen okullar içinde %62'si doğalgaz ile ısıtılmaktadır ve bunların %31'inde doğal gaz giriş ünitesinin koruyucu bir kapağı yoktur (Akt. Öncü, 2007).

Barhan (2001) "İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliğinin Sağlanması" araştırmasında, 1999 yılı Nisan ayında Ankara ili Çankaya, Keçiören ve Yenimahalle ilçelerinde resmî ve özel ilköğretim okullarında görev yapan 345 öğretmen ve 62 yönetici grubuyla çalışmıştır. Araştırma sonucuna göre yönetici ve öğretmenler, öğrenci güvenliğinin sağlanmasının çok önemli olduğunu, özel okullarda daha yüksek düzeyde olmak üzere okullarda öğrenci güvenliklerinin yeterince sağlandığını belirtmişlerdir. Ancak okulların gürültü kaynaklarına yakın yerlerde kurulmuş olması, ilk yardım yapabilen personele sahip olması, gezi merkezlerinde veya okullarda olası kazalara karşı yeterli ilk yardım malzemelerinin bulundurulması uygulamalarının yetersizliği konularında hem devlet, hem de özel okul yönetici ve öğretmeni ortak görüş belirtmişlerdir.

Öncü'nün (2007), "Bursa İlinde Bulunan İlköğretim Okullarına Bağlı Anasınıflarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenler İle Anasınıflarına Devam Eden Çocukların Anne-Babalarının Kurumun Fiziksel Güvenliğine İlişkin Görüşleri" araştırmasında; yönetici, öğretmen ve anne-babaların fizikî güvenlik konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı görülmektedir. Özel okullarda genellikle giriş kapısında giriş çıkışları güvenlik görevlisinin kontrol ettiği, resmî okullarda öğretmenlerin güvenlik

konusu ile ilgili eğitim almadıkları, anne-babaların okulun fiziksel güvenliğine çok fazla dikkat etmedikleri ortaya çıkmıştır.

Öncü'nün araştırmasında dikkat çeken sonuçlardan birisi de, okulda bulunan yer kaplama malzemelerini özel okullar günde veya haftada bir defa sabunlu su ve elektrik süpürgesi ile temizlendiğini %42,3 oranında belirtilirken, resmî okullarda bu oran %0 olarak çıkmıştır. Özel okullarda doktor veya sağlık uzmanı bulunma oranı %87,3 iken, resmî okullarda bu oran %0'dır. Özel okulların %42,1'i binalarının depreme dayanıklı olduğunu belirtirken, resmî okullarda bu oran % 26,9'dur. Kurumun giriş kapısında giriş-çıkışları kontrol eden kişi özel okullarda %88,7 olarak güvenlik görevlisi çıkarken, resmî okullarda bu oran %36'dır. Öncü'nün araştırmasına göre okul öncesi eğitim kurumlarında bina, bahçe, aydınlatma, sağlık, temizlik, ısınma, yangın ve deprem güvenliği açısından eksikliklerin olduğu ortaya çıkmıştır.

Polat (2007), "Millî Eğitim Bakanlığı 22 Derslikli Tip İlköğretimi Okullarının Deprem Güvenliğinin Oluşturulması" araştırmasında, Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün il genelinde yaptırmış olduğu 22 derslikli tip ilköğretim okullarından, Selçuklu İlçesi Şükriye Onsun İlköğretim Okulu binasının statik ve dinamik etkiler altında yapıya etki eden yükleri, yürürlükteki yönetmelikler çerçevesinden taşıma yeterliliğine sahip olup olmadığı bilgisayar programlarından yararlanılarak araştırılmıştır.

Polat'ın araştırması ve incelemeleri sonucunda, ülkemizin deprem yönünden en az riskli şehirlerinden biri olan Konya'da bulunan ve önemli bir depreme maruz kalmayan Şükriye Onsun İlköğretim Okulu binasının deprem etkisi bir yana kendi ağırlığını dahi taşımakta zorlandığı açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle binanın güçlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Sadece Konya'da değil, tüm Türkiye'de 1998 yılından önce ve hazır beton kullanılmadan inşa edilmiş yapıların birçoğunda depreme karşı yetersizliklerin bulunabileceği düşünülürse, özellikle yapı önem katsayısı büyük olan okul, sağlık gibi betonarma binaların güvenlik tahkiklerinin yapılması, eğer gerekiyorsa güçlendirme projelerinin hazırlanarak acilen imalatlarının yapılması için çalışmaların başlatılması gerektiği belirtilmiştir.

Delibalta (2005) tarafından Ankara Keçiören İlçesinde okul yöneticileri ile görüşerek yaptığı "Ankara İli Keçiören İlçesinden Bulunan Okulların Olağanüstü

Durumlara Hazır Bulunuşluk Düzeyleri” ile ilgili araştırmada, okul yöneticilerinin okulların yangın ve deprem gibi olağanüstü durumlara karşı hazır olmadığı görüşünde birleştikleri ortaya çıkmıştır. Okulların %59’unda yangın merdiveni olmadığı, yangın merdiveni olan okulların %54’ünde ise merdivenlerin kullanılabilir durumda olmadığı belirtilmiştir. Okul yöneticileri ayrıca, okul binalarının deprem yönetmeliğinde belirtilen standartlara uygun yapılmadığını düşünmektedirler. Araştırmaya göre, okulların önemli bir kısmında (%57) binanın kaç şiddetinde depreme dayanacağı bilinmiyor. Okulların %25’inde deprem durumunda devrilebilecek malzemeler için gerekli önlemler alınmamıştır. İncelenen okulların %19’u 30 yaşın üzerindedir. Okulların %23’ünün fırtınaya karşı hazır durumda olmadığı, %22’sinde yemekhane ve kantinlerde tüp tehlikesine karşı yeterli önlemler alınmadığı, %24’ünde sığınak olmadığı, sığınak bulunan okulların da %64’ünde sığınakların yönetmeliğe uygun standartlarda olmadığı, %56’sında sağlık malzemesi bulunmadığı belirtilmiştir. Ancak okulların %89’unda yangın söndürme malzemesi bulunmaktadır. Anket sonuçlarına göre, Keçiören’deki okulların sadece %45’inde sivil savunma ekibi tam işlevsel olarak kuruludur. Okulların %35’inde sivil savunmada görevli personelin hiç sivil savunma eğitimi almadığı, %40’ında ise çok yetersiz eğitim aldığı belirtilmiştir.

Duyur (2004), “Çıraklık Eğitim Merkezlerinde Okuyan Öğrencilerin Okulda ve Sanayide İş Güvenliğine Uyuma Durumlarının Değerlendirilmesi” araştırmasında, öğrencilerin iş güvenliği ile ilgili bilgi durumları ve iş güvenliği kurallarına uyuma dereceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Meslekî eğitim almakta olan çırak öğrencilerin çoğunun iş güvenliği ile ilgili kuralları bildiği görülmüştür. Ancak öğrenciler çalıştıkları ortamın sağlıklı olmadığını, çalışma saatlerinin fazla olduğunu ve ücretlerden memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler yaptıkları işin fiziksel ve ruhsal yapılarına uygun olduğunu düşünmekte ve mesleklerini sevmektedirler.

Ersoy (2004) tarafından, İstanbul ili içerisinde 6 Endüstri Meslek, 1 Anadolu Meslek Lisesinde görevli öğretmen ve bu okullarda eğitim gören öğrencilerden oluşan “Sanayide Staj Yapan Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin İş Güvenliği Konusunda Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” araştırması yapılmıştır. Araştırmaya göre her dört öğrenciden biri (%23,5) iş kazası tehlikesi yaşamış, sanayideki stajı sırasında ise öğrencilerin %16’sı iş kazası yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler çalışma ortamlarında ses ve gürültünün rahatsız edici düzeyde olduğunu, kimyasal madde, koku

ya da gazlara maruz kaldıklarını, çalışırken iş güvenliği malzemelerine ihtiyaç duyduklarını, çalıştıkları işletmelerin iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı bulundurmadığını çoğunlukla belirtmişlerdir.

Schreck, Miller ve Gibson (2003) tarafından, yapılan, “Okul Bahçesinde Tehlike: Okuldaki Mağduriyetin Risk Faktörleri Üzerine Bir Çalışma” 1993 yılında uygulanan Ulusal Ev Halkı ve Eğitim Anketi ve Okul Güvenliği ve Disiplin Anketleri kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini 50 eyaletten 6. sınıftan 12. sınıfa kadar 6.418 öğrenciden oluşturmaktadır. Araştırmada okul alanında öğrencilerin hırsızlık ve ağır suçlara maruz kalmalarında hangi faktörlerin rol oynadığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Sonuçta toplumdaki değişkenlerin okulda mağduriyet riski ve risk seviyesiyle, okulda saldırgan davranış gösteren suçlu karakterdeki öğrencilerin ve suçluların bütünleştiği bulunmuştur. Ayrıca okulların öğrencileri korumak için kullandıkları metal dedektörü ve güvenlik görevlisi gibi stratejilerin başarısız olduğu belirlenmiştir (Akt. Türkmen, 2004).

Butcher ve Manning (2003) okul güvenliği tehditleri üzerine çalışmışlar ve öğrenciler ve eğitimcilerin güvenliğini sağlamak için bazı öneriler geliştirmişlerdir. Literatür taraması yöntemine dayalı yapılan araştırmaya göre eğitimciler her ne kadar şiddet ve agresiflikle mücadele etse de öğrencilerin zamansız konuşması, kavgaları ve kabadayılıkları gibi davranış problemleri ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bununla birlikte güvenli okul hareketi eğitimcilerin, ailelerin ve toplumun katkılarıyla öğrencilerin fiziksel ve psikolojik olarak güvende olacakları bir öğrenme ortamının yaratılmasında eğitimcilere katkı sağlayacaktır (Akt. Türkmen, 2004).

Okullarda Temel Afet Bilinci Eğitim Projesi 2003-2005 Sonuç Raporu (2005), 1999 Kocaeli depremi ardından Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (BÜKRDAE), Uluslar arası kalkınma ajansı, yabancılar için afet yardım ofisi (USAID/OFDA) desteği ile Afete Hazırlık Eğitim Projesi’ni başlatmıştır. Bu proje kapsamında ülke çapında yaklaşık 1.2 milyon öğrenci ve 66.000 öğretmene ulaşılmıştır. Eğitim programı malzemeleri olarak öğretmen el kitabı ve CD’si hazırlanmıştır. Ülke çapında formatör öğretmen adaylarına ulaşmak amacı ile kendi kendine öğrenmeye dayalı internet üzerinden ulaşılabilir şekilde temel afet bilinci uzaktan eğitim programı (TABE-UE) geliştirilmiştir. Meslek liseleri öğretmenleri ve öğrencileri için yapısal olmayan risklerin azaltılması ve yapısal bilinç konularında pilot

nitelikte eğitim materyalleri geliştirilmiştir. Ülke çapında eğitimler düzenlenmiştir. Projenin etki değerlendirmesi olumlu sonuçlar elde edildiğini göstermektedir. Bunun sadece öğrenci ve öğretmenlerin bilgi düzeyindeki olumlu değişikliklerle sınırlı kalmayıp, risk değerlendirmesi-planlama, fiziksel korunma önlemleri ve müdahale becerileri konularında evde ve okulda alınan önlemlerde de oldukça yüksek oranda olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Eğitimden sonra okullarda %30 oranında hazırlık ve risk azaltma önlemleri alındığı belirlenmiştir (Akt. Öncü, 2007).

TBMM'nin "Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi ile Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla" 2007 yılında yaptırdığı araştırmada, "uygulanan şiddet olaylarının sayıca artmasının yanı sıra şiddet davranışları hakkındaki farkındalığın azalmış olması şiddetin giderek büyüyen bir toplumsal sorun haline geldiğini göstermektedir" ifadesi yer almıştır.

TBMM'nin bu araştırmasına göre; çocuk ve gençleri şiddete iten nedenler bireysel, kişiler arası, sosyal ve toplumsal olarak 3 ana başlık altında toplanmaktadır. Bireysel etkenler; çocuğun sağlıksız doğması, sorunlu bir şekilde büyütülmesi, çocuğun ailede istenmeyen çocuk olarak yetişmesi, hiperaktivite, dürtüsellik, depresyon, düşük benlik algısı, kaygı gibi ruhsal sağlık sorunları, okul başarısızlığı, okula devamsızlığı, çocuğun şiddet içeren ortamda bulunması ve şiddete maruz kalmasıdır. Kişiler arası ilişkilere ait etkenler ise; ailenin şiddete yönelik bir kültür yapısının olması, çocuk sayısının fazla olması, kentlere göçle uyumun sağlanamaması, aile ortamında alkol ve madde kullanımı ve stres, ailede ruhsal veya davranış bozukluğu bulunan birinin olması, erken yaşta anne ve baba olan bireylerin çocukları, aile içi geçimsizlik gibi nedenlerdir. Sosyal ve toplumsal etkenlere ise; küreselleşmeye bağlı olarak toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı üzerindeki olumsuzluklarla toplumun değer yargıları ve kültürünün şiddet kültürüne dönüşmesi, internet kafe vb. ortamlarda şiddet içeren sanal bir oyun kültürünün alınması, medyada devamlı yer alan şiddet görüntüleri, delici-kesci alet ve ateşli silah taşımaları, çete üyesi olmaları, spor ve kültürel etkinliklere katılmamaları ve toplumda güven, barış, adalet, hakkaniyet, merhamet ve sorumluluk duygularının sarsılması, önemini yitirmesi nedenleri gösterilmiştir.

TBMM'nce yapılan bu araştırmada: çocuk ve gençlerin en yoğun ve en önemli ilişkileri aile ve arkadaşları olup en çok şiddet davranışlarını bu ortamlarda

yaşamaktadırlar. Çocuk ve gençlere aile ve arkadaş ilişkilerinde iletişim becerilerinin doğru öğretilmemesi en önemli sorunların arasında görülmektedir. Çocuk ve gençlerin şiddet ile baş edebilme becerileri konusunda aşağıdaki davranışlar sorun olarak öne çıkmıştır.

Gençler şiddet olan ortamlarda bu davranışlarla baş etmeyi bilememekte ve kendileri de şiddet davranışları sergilemeden sorunlarını çözmede zorlanabilmektedirler. Gençlerin şiddet davranışları yerine iletişim tekniklerini kullanarak sorun çözme becerilerinde çok da yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Şiddet davranışları ile karşılaştıkları zaman, verdikleri tepkiler ise “şiddetle karşılık verme” ve “kabullenme” şeklindedir. Şiddet uygulayanlara “ne olsaydı şiddet uygulamazdınız?” diye sorulduğu zaman ise “pişmanlık duygusu ve ceza almaktan utandığı” şeklinde yanıtlar alınmıştır. Bu durum, çocuk ve gençlerin “az gelişmiş vicdan duygusu”, “olayları değerlendirme konusunda yetersizlikler”e ilişkin sorunları olduğunu göstermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren, örneklem, kullanılan veri toplama teknikleri ile verilerin analizi üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerin Belirlenmesi'ni amaçlayan bu araştırma, tarama (betimsel) modelde bir araştırmadır. Tarama modeli, geçmişte ve halen var olan durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1995: 77). Bu araştırmada okulda güvenlik sorununa yol açan etkenleri değerlendirebilmek için yapılan araştırmalar taranarak durum tespiti yapılmış, yönetici/öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik anketler uygulanarak ilişki arama ile okulda güvenlik sorununa yol açan etkiler ölçülmüştür.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

3.2.1. Evren

Araştırmanın genel evrenini Türkiye genelinde yedi coğrafi bölgede (Akdeniz Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Ege Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi ve Marmara Bölgesi) 81 ilde ilköğretim (5., 6. ve 7. sınıf öğrencileri), ortaöğretim (9., 10., 11. sınıf öğrencileri), öğrencilerin velileri ve 81 ilde görev yapan öğretmen/yöneticiler oluşturmaktadır (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Türkiye’de 81 İlde Bulunan İlköğretim 5., 6., 7. Sınıf ve Ortaöğretim 9., 10., 11. Sınıf Öğrencileri, Velileri, İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmenlerine Ait Evren Tablosu

İLKÖĞRETİM				ORTAÖĞRETİM			
Sınıfı	Öğrenci	Veli	Yönetici/ Öğretmen	Sınıfı	Öğrenci	Veli	Yönetici Öğretmen
5. sınıf	1.313.950	1.313.950		9. sınıf	1.144.326	1.144.326	
6. sınıf	1.433.720	1.433.720		10. sınıf	767.236	767.236	
7. sınıf	1.358.561	1.358.561		11. sınıf	966.598	966.598	
Toplam	4.106.231	4.106.231	445.452	Toplam	2.878.150	2.878.150	191.041

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı İstatistikleri, 2007-2008 Öğretim Yılı

3.2.2. Örneklem

Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde coğrafi bölgeler ve iller olmak üzere iki ölçüt esas alınmıştır.

Örneklem oluşturulurken “çok aşamalı örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. İlk aşamada öncelikle evren 7 alt tabakaya (Türkiye’de 7 coğrafi bölge) ayrılmıştır. Daha sonra bu bölgelerde bulunan iller Devlet Plânlama Teşkilatı’nın (DPT, 2003) verilerine göre GSMH’sı en düşük ve yüksek iller belirlenerek, her bölgeden GSMH en yüksek illerden bir, en düşük illerden bir il seçilerek Türkiye’de toplam 14 il belirlenmiştir.

Daha sonra evreni temsil yeterliğine sahip bir örneklem büyüklüğü belirlemek için %95 güvenlik düzeyine göre %5 örnekleme hatası ile Anderson’un kuramsal örneklem büyüklükleri tablosundan yararlanılarak (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s.50) 384 öğrenci, 384 veli ve 384 yönetici/öğretmenden oluşan bir örneklem, evreni temsil etme açısından yeterli olarak hesaplanmıştır. Fakat uygulanan ölçeklerden hatalı olacakların ve uygulama kayıplarının da olabileceği düşünülerek örneklem büyüklüğü öğrenci anketinde 954, veli anketinde 498 ve yönetici/öğretmen anketinde de 498 olmak üzere toplam 1.950 olarak uygulanmıştır (Tablo 3.2).

7 bölgeden, illerin sosyo ekonomik bölgesel gelişmişlik sıralamasına göre az gelişmiş illerde 54 öğrenci, 30 veli, 30 yönetici/öğretmene olmak üzere 114 anket uygulanmıştır. Çok gelişmiş illerde 72 öğrenci, 36 veli, 36 yönetici/öğretmene olmak üzere 144 anket (İstanbulda 144 öğrenci, 72 veli, 72 yönetici/öğretmene olmak üzere toplam 288 anket), eş olasılıkla (rasgele-random yöntemle) uygulanmıştır.

Tablo 3.2: Araştırma Kapsamına Alınan İlköğretim ve Ortaöğretim Okulu Öğrenci, Veli, Yönetici-Öğretmenlerin İllere Göre Evren ve Örneklem Dağılımı

BÖLGE	İL	Öğrenci Evreni	Veli Evreni	Yönetici/ Öğretmen Evreni	Öğrenci Örneklemi	Veli Örneklemi	Yönetici/ Öğretmen Örneklemi
Marmara	İstanbul	1.174.958	1.174.958	84.020	144	72	72
	Sakarya	81.105	81.105	7.175	54	30	30
Ege	İzmir	341.113	341.113	33.007	72	36	36
	Afyon	61.656	61.656	6.730	54	30	30
İç Anadolu	Ankara	436.135	436.135	44.206	72	36	36
	Yozgat	47.200	47.200	5.381	54	30	30
Akdeniz	Adana	212.885	212.885	17.824	72	36	36
	Kahramanmaraş	105.080	105.080	10.462	54	30	30
Karadeniz	Bolu	24.379	24.379	2.448	72	36	36
	Gümüşhane	12.334	12.334	1.395	54	30	30
Güneydoğu Anadolu	Gaziantep	165.163	165.163	12.730	72	36	36
	Şırnak	41.290	41.290	3.295	54	30	30
Doğu Anadolu	Elazığ	59.259	59.259	6.020	72	36	36
	Ağrı	47.834	47.834	4.241	54	30	30
GENEL TOPLAM	14 il	2.810.391	2.810.391	238.934	954	498	498
							1.950

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Eğitim Göstergeleri, 2007-2008.

2.4. İstatistikî Bölge Sınıflandırması 3. düzey, yerleşim yeri, sınıflara göre ilköğretimde, okul ve öğrenci sayısı.

2.7. İstatistikî Bölge Sınıflandırması orta öğretim kurumlarının kademelere göre okul, öğrenci, öğretmen sayısı.

Tablo 3.3'te örnekleme yer alan ve araştırmaya katılan grupların cinsiyetlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3.3: Araştırma Kapsamına Alınan Grupların Cinsiyet Dağılımı

		Öğrenci		Veli		Yönetici/ Öğretmen	
		f	%	f	%	f	%
Cinsiyet	Erkek	436	46,2				
	Kız	507	53,8				
Cinsiyet	Erkek			247	50,5	302	60,6
	Kadın			242	49,5	196	39,4
	Toplam	943	100	489	100	498	100

Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan gruplardan öğrencilerin %46,2'si erkek, %53,6'sı kız, velilerin %50,5'i erkek, %49,5'i kadın, yönetici/öğretmenlerin %60,6'sı erkek, %39,4'ü kadın olmak üzere yönetici/öğretmenlerin dışında grupların cinsiyet dağılımları birbirine yakın orandadır.

3.3. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak, İlköğretim okulu 5., 6., 7. sınıf ve ortaöğretim okulu 9., 10. 11. sınıf öğrencilerine, velilerine ve öğretmen/yöneticilerine yönelik olarak 3 gruba ayrı ayrı hazırlanan anketten yararlanılmıştır. Araştırmada veri toplama amacıyla kullanılan ölçme araçları, sınıflandırma ve sıralama niteliğindedir.

Öğrenci anketinde iki bölüm ve toplam 85 soru yer almaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgilere ilişkin 6 soru, ikinci bölümde fiziksel, sağlık, temizlik, davranış, yasal uygulama, kurallar ve çevre açısından okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlerle ilgili 79 soru yer almıştır (EK-1).

Veli anketinde iki bölüm ve toplam 84 soru yer almaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgilere ilişkin 5 soru, ikinci bölümde fiziksel, sağlık, temizlik, davranış, yasal uygulama, kurallar ve çevre açısından okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlerle ilgili 79 soru yer almıştır (EK-2).

Yönetici/öğretmen anketinde üç bölüm ve toplam 93 soru yer almaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgilere ilişkin 5 soru, ikinci bölümde okul güvenliği ile ilgili yasal uygulama ve kuralara ilişkin 9 soru, üçüncü bölümde fiziksel, sağlık, temizlik, davranış, yasal uygulama, kurallar ve çevre açısından okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlerle ilgili 79 soru yer almıştır (EK-3).

Anketlerde; öğrenciye 85, veliye 84 ve yönetici/öğretmene 93 olmak üzere toplam 262 soru sorulmuştur. Anketin görünüş ve kapsam geçerliliği konusunda konu alanı uzmanlarının görüş ve önerileri de alınmış, bu görüşler doğrultusunda anket geliştirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin çözümlenmesinde geçerli kabul edilen anketlere verilen cevaplar bilgisayar ortamında SPSS programı ile çözümlenmiştir. Araştırmada veri toplama

amacıyla kullanılan ölçme araçları, sınıflandırma ve sıralama niteliğinde ve değişkenler de non parametrik, süreksiz (kesikli) olduğu betimleyici istatistik olarak frekans ve yüzde, yordayıcı istatistik olarak ki-kare uygulanmıştır. Anket formuna ait bilgisayar çıktıları ayrı ayrı hazırlanmış ve araştırmanın amaçları doğrultusunda bulgular tablollaştırılıp yorumlanmıştır.

Bu kapsamda;

1. Araştırma kapsamına alınan öğrenci, veli ve yönetici/öğretmenlere uygulanan anketler sonucu elde edilen demografik özelliklere ilişkin veriler, frekans ve yüzdeler şeklinde hesaplanarak tablolarda gösterilmiştir.

2. Yönetici/öğretmenlerin, okul güvenliği ile ilgili yasal uygulama ve kurallardan “MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında okullarda güvenli ortamın sağlanmasına yönelik işbirliği protokolü”, ilköğretim ve ortaöğretimle ilgili yönetmeliklerde geçen “öğrenci sağlığı ve güvenliği”, “öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulu” ve “okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu” ile ilgili görüşleri yüzde ve frekans dağılımları şeklinde tablollaştırılıp yorumlanmıştır.

3. Öğrenci, veli ve yönetici/öğretmenlerin okulda güvenlik sorunlarına yol açan etkenlerden fiziksel, sağlıksal, davranışsal, temizlik, okul çevresi, yasal uygulama ve kurallar ile ilgili görüşleri yüzde ve frekans dağılımları olarak belirlenmiştir. Görüşler sıralama ölçeği (katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum) ile tespit edildiğinden, öğrenci, veli, yönetici/öğretmen görüşleri, okul türüne göre öğrenci görüşleri, cinsiyete göre öğrenci görüşleri ve yaşadıkları yerleşim yerine göre öğrenci görüşleri arasında farklılaşmanın olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ki-kare (χ^2) testi uygulanmıştır. Karşılaştırmada $\alpha=0,05$ düzeyinde anlamlılık testi uygulanmış, sonuçlar tablollaştırılarak yorumlanmıştır.

Son bölümde de sonuç raporu hazırlanmış ve öneriler getirilmiştir.

3.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma, 2007-2008 öğretim yılı ile,
2. Türkiye'nin 7 bölgesinden seçilen İstanbul, Sakarya, İzmir, Afyonkarahisar, Ankara, Yozgat, Adana, Kahramanmaraş, Bolu, Gümüşhane, Gaziantep, Şırnak, Elazığ ve Ağrı olmak üzere 14 il ile,
3. Seçilen 14 ilin her birinde 3 ilköğretim (5., 6., 7. sınıflar) ve 3 ortaöğretim (9., 10., 11. sınıflar) olmak üzere 6 okul ile,
4. Araştırma, her ilde seçilen öğrenci, veli ve öğretmen görüşleri ile,
5. Araştırma, ilgili araştırma ve istatistiksel verilerle sınırlıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

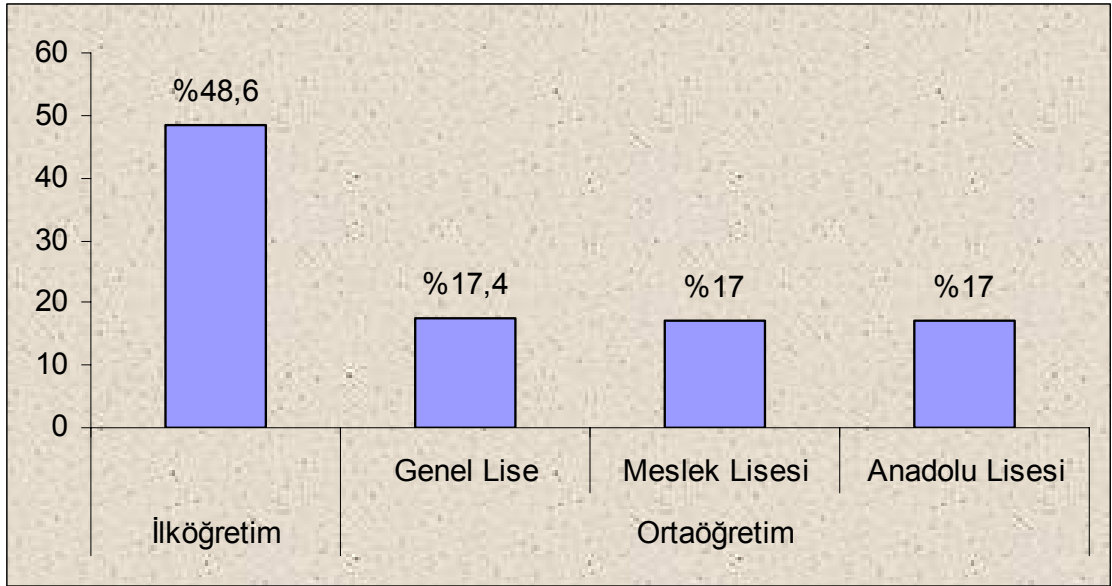
BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri, velileri ve öğretmenlerinden veri toplama araçları ile toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgularla ilgili yorumlar yer almaktadır.

A. Öğrenci, Veli, Yönetici/Öğretmen ile İlgili Kişisel Bilgiler ve Sosyo-Ekonomik Duruma İlişkin Bulgular

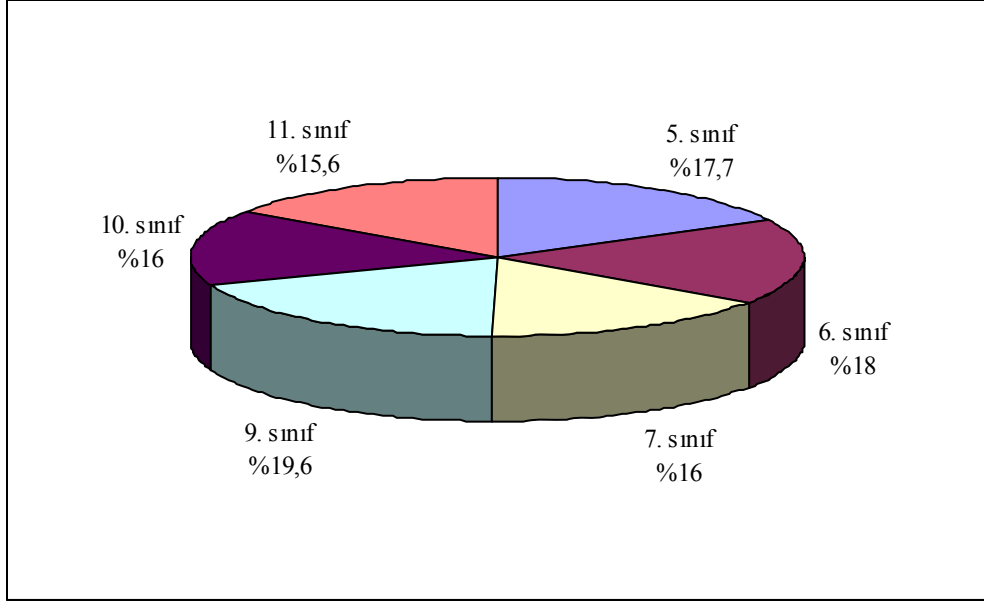
Aşağıda öğrenci, veli ve yönetici/öğretmenlere ilişkin demografik durum grafiklerde paylar, tabloda ise frekans ve yüzde şeklinde gösterilmektedir.

Grafik 4.1'e göre araştırma kapsamında ankete cevap veren öğrencilerin %48,6'sı ilköğretim öğrencilerinden, %51,4'ü ortaöğretim öğrencilerindedir.

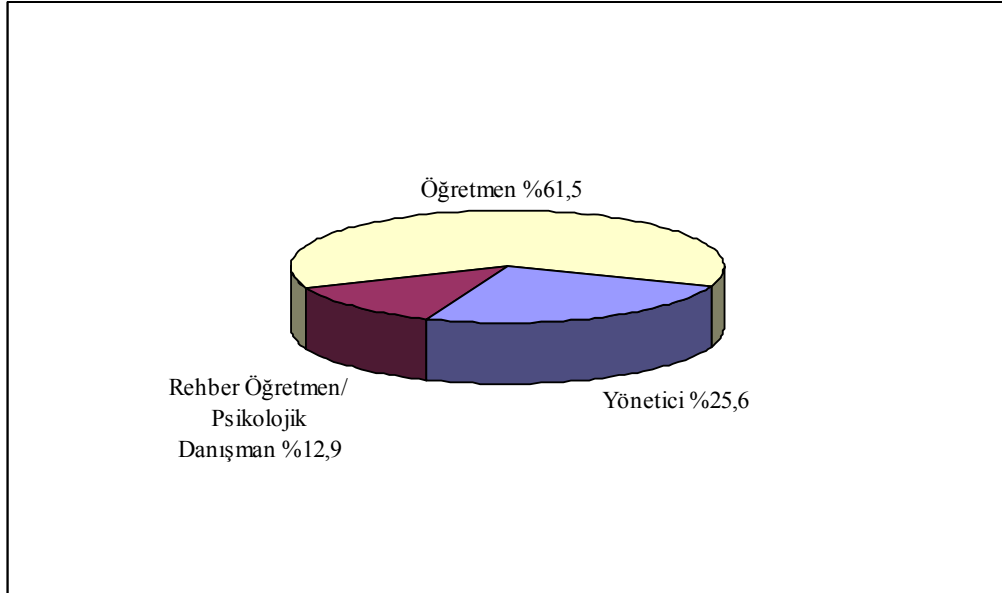
Grafik 4.1: Okul Türüne Göre İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Ankete Katılım Oranları

Ortaöğretim öğrencilerinin okul türüne göre dağılımı ise %17,4'ü genel lise, %17'si meslek lisesi, %17'si de anadolu lisesidir.

Grafik 4.2: İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sınıf Düzeyinde Ankete Katılım Oranları

Grafik 4.2'ye göre araştırma kapsamında ankete cevap veren öğrencilerin %14,7'si ilköğretim 5. sınıf, %18'i 6. sınıf, %16'sı 7. sınıf, %19,6'sı ortaöğretim 9. sınıf, %16'sı 10. sınıf ve %15,6'sı 11. sınıftır. Görüldüğü gibi ilköğretim ve ortaöğretim olarak da, okul ve sınıf türü olarak da ankete katılan öğrenciler birbirine yakın oranlardadır.

Grafik 4.3: Yönetici ve Öğretmenlerin Ankete Katılım Oranları

Grafik 4.3'te görüldüğü gibi öğretmenlere uygulanan anketin %12,9'unu rehber öğretmen/psikolojik danışman, %25,6'sını yönetici ve %61,6'sı sınıf ve branş öğretmenleri oluşturmaktadır.

Tablo 4.1’de araştırmaya katılan grupların okul türleri, yaşadıkları yerleşim yerleri, ailelerinin aylık gelirleri ve velilerin meslek dağılımları yer almaktadır.

Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Öğrenci, Veli ve Yönetici/Öğretmenlerin Okul Türleri, Yaşadıkları Yerleşim Yerleri, Ailelerinin Aylık Gelirleri ve Velilerin Meslek Dağılımları

Soru	Maddeler	Öğrenci		Veli		Yönetici/ Öğretmen	
		f	%	f	%	f	%
Okul türü	İlköğretim	462	48,6	250	52,1	228	45,9
	Genel lise	165	17,4	87	18,1	120	24,1
	Meslek lisesi	162	17,0	64	13,3	74	14,9
	Anadolu lisesi	162	17,0	79	16,5	75	15,1
	Toplam	951	100	480	100	497	100
Yaşadığı/görev yaptığı yerleşim birimi	Büyükşehir belediyesi olan il	489	52,3	238	48,8	228	46,2
	Büyükşehir belediyesi olmayan il	304	32,5	198	40,6	235	47,6
	İlçe	112	12,0	41	8,4	29	5,9
	Belde	30	3,2	11	2,3	2	0,4
	Toplam	935	100	488	100	494	100
Velilerin meslekleri	Çalışmıyor (İşsiz)			84	17,2		
	Çalışmıyor (özür vb. nedenlerle)			6	1,2		
	Emekli			36	7,4		
	Memur			80	16,4		
	İşçi			49	10,1		
	Öğretmen			117	24,0		
	Doktor			2	0,4		
	Mühendis			4	0,8		
	Esnaf			32	6,6		
	İşveren			3	0,6		
	Yönetici			6	1,2		
	Diğer			68	14,0		
	Toplam			487	100		
Ailelerin toplam aylık geliri	Hiçbir geliri yok			38	4,1		
	Asgari ücretin altında (435 YTL’den az)			64	6,9		
	Asgari ücret (435 YTL)			117	12,6		
	Asgari ücretin biraz üstünde (435- 600 YTL arası)			128	13,7		
	601-800 YTL arası			124	13,3		
	801-1000 YTL arası			141	15,1		
	1001-1500 YTL arası			168	18,0		
	1501-2000 YTL arası			99	10,6		
	2001 YTL ve üstü			53	5,7		
Toplam			932	100			

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi ankete cevap verenlerin %52,1’i ilköğretim öğrenci velilerinden, %47,9’u (%18,1’i genel lise, %16,5’i anadolu lisesi ve %13,3’ü meslek lisesi) ortaöğretim öğrenci velilerinden oluşmaktadır. Yönetici ve öğretmenlerin ankete katılım oranları ilköğretim okullarında %45,9 iken, ortaöğretim okullarında %24,1’i genel lise, %14,9’u meslek lisesi ve %15,1’i anadolu lisesi olmak üzere toplam %54,1’dir.

Araştırmaya katılan grupların yaşadıkları yerleşim birimine göre dağılımında büyükşehir belediyesi olan illerde öğrencilerin oranı %52,3, velilerin oranı %48,8, yönetici/öğretmenlerin oranı %46,2 iken, büyükşehir belediyesi olmayan illerde öğrencilerin oranı %32,5, velilerin oranı %40,6, yönetici/öğretmenlerin oranı ise %47,6’dır. Ankete katılanlardan ilçelerde yaşayanların oranları öğrencilerde %12, velilerde %8,4, yönetici/öğretmenlerde %5,9 iken, beldede yaşayıp da ankete katılan öğrenciler %3,2, veliler %2,3, yönetici/öğretmenler ise sadece %0,4’tür.

Araştırmaya katılan velilerin mesleğine bakıldığında “öğretmen” %24’le birinci sırada, ikinci sırada %17,2 ile “işsiz” veliler, daha sonra %16,4 ile “memur” olan veliler gelmektedir.

Ailenin toplam aylık gelirini öğrenciler, birinci sırada “1001-1500 YTL arası”nı %18 oranında belirtirken, ikinci sırada %15,1 oranında “801-1000 YTL”, üçüncü sırada %13,7 ile “asgari ücretin biraz üstünde (435-600 YTL arası)” diye belirtmişlerdir. Daha sonra %13,3 oranında “601-800 YTL arası” diyenler, %12,6 oranında “asgari ücret (435 YTL)” diyenler gelmektedir. 1501-2000 YTL arası” gelirimiz var diyenler %10,6” oranında iken, “asgari ücretin altında (435 YTL’den az)” diyenler %6,9 ve “hiçbir gelir yok” diyenler %4,1’dir. En yüksek gelir miktarı olan “2001 YTL ve üstü” %5,7 oranında çıkmıştır.

B. Okul Güvenliği İle İlgili Hizmetiçi Eğitim, Yasal Kural ve Uygulamalar Konusunda Öğretmen ve Yöneticilerin Bilgilerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili bilgileri, bu konuda seminer, konferans ve hizmetiçi eğitim olarak herhangi bir eğitim alıp almadıkları belirlenmiştir. Yine MEB'nin okul güvenliğini ilgilendiren yasa, yönetmelik ve güvenlikle ilgili diğer kurumlarla yaptığı protokollerle ilgili çalışmalar hakkında öğretmen ve yöneticilerin düşünceleri değerlendirilmiştir.

Tablo 4.2: Yönetici ve Öğretmenlerin MEB ile İçişleri Bakanlığı Arasında Yapılan “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” İle İlgili Bilgi Durumları ve Bilgi Edinme Yolları

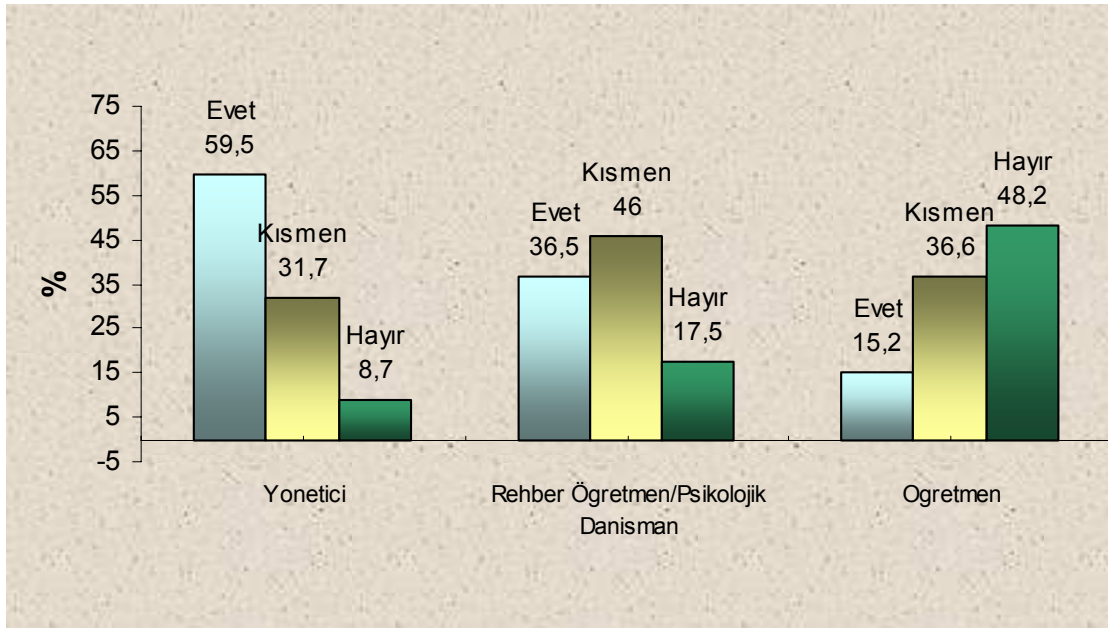
Soru	Görüşler	Yönetici/Öğretmen	
		f	%
MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin güçlendirilmesine yönelik yapılan işbirliği protokolü hakkında bilginiz var mı?	Evet	146	29,4
	Kısmen	182	36,6
	Hayır	169	34,0
	Toplam	497	100
MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin güçlendirilmesine yönelik yapılan işbirliği protokolü hakkında bilginiz var ise bu bilgiyi nasıl edindiniz?	Okul yöneticilerinden	62	25,9
	Öğretmenlerden	4	1,7
	Basın-yayın organlarından	112	46,9
	Hepsinden	61	25,5
	Toplam	239	100

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan işbirliği protokolüne ilişkin yönetici/öğretmenler %36,4 oranında “kısmen” bilgileri olduğunu, %34,6 oranında bilgilerinin olmadığını, %29,4 oranında ise bilgilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar yönetici ve öğretmenlerin okullarda güvenli ortamının sağlanması amacıyla koruyucu ve önleyici tedbirlerin güçlendirilmesine yönelik İçişleri Bakanlığı ile yapılan işbirliği protokolü konusunda yeterince bilgilerinin olmadığını veya bilgilendirilmediklerini göstermektedir. Bu protokol hakkında bilgim var diyenlerde bunu %46,9 oranında basın-yayın organlarından, %25,9 okul yöneticilerinden, %25,5 hepsinden ve %1,7 oranında diğer öğretmenlerden öğrendiklerini belirtmişlerdir. Burada da dikkat çeken nokta, MEB ile İçişleri arasında okul güvenliğinin artırılmasına

yönelik resmi bir çalışma başlatılmasına rağmen, yönetici ve öğretmenler bu çalışmayı kendi kurum, yönetici ve çalışanları yerine basın-yayın organlarından öğrenmişlerdir.

Tüm bu sonuçlar, okul güvenliği ile ilgili kurumsal etkenlerden “okul iklimi” kavramı içinde Welsh’in sağlıklı örgütsel iklimin özelliğinde belirttiği; “içinde bulunulan durumdan memnun olma”, “daha iyiyi aramama”, “yabancılaşma ve düşük düzeyde yenilikler” görüşü ile örtüşmektedir. Yine Welsh’in “okul kültürü” kavramında olması gereken ortak değerlerden “okul güvenliği gibi önemli konularda yönetici, öğretmen, aileler ve öğrencilerle birlikte karar alınmasının” ve “okuldaki işbirliği”nin gerçekleşmediği görülmektedir.

Yönetici, rehber öğretmen ve sınıf/branş öğretmenlerinin okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan işbirliği protokolüne ilişkin bilgi durumları ayrı ayrı Grafik 4.4’te sunulmuştur.

Grafik 4.4: Yönetici, Rehber Öğretmen ve Sınıf/Branş Öğretmenlerinin Okul Güvenliği İle İlgili Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanması Amacıyla “MEB ile İçişleri Bakanlığı Arasında Yapılan İşbirliği Protokolü Hakkında Bilginiz Var mı?” Sorusuna İlişkin Bilgi Durumları

MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla yapılan işbirliği protokolü hakkında yöneticiler %59,5, rehber öğretmenler %36,5, öğretmenler ise %15,2 oranlarında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir.

Yüzdeler incelendiğinde okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla yapılan bu işbirliği protokolü hakkında en yüksek oranda bilgi sahibi olanlar, doğal olarak

yazışmaları takip etme zorunluluğunda olan yöneticiler çıkmıştır. Fakat yöneticilerin bu protokol hakkında %59,5 oranında bilgi sahibi olması da yeterli değildir. Rehber öğretmenlerde oran %36,5'e düşmektedir. Öğretmenlerin ise çok az bir kısmı %15,2'si bu protokol hakkında bilgilerinin olduğunu, %36,6'sı ise kısmen bilgilerinin olduğunu, yarıya yakını ise güvenli eğitim ortamı sağlayacak eğitim süreçlerinden birisi olan bu protokol hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu Bulgular, Welsh ve Sprague'nin okul ortamını güvensiz yapan faktörler içinde belirttiği; “öğretmen yönetici iş birliğinin zayıflığı”, “yöneticinin pasifliği” ve “kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetlerin gösterilmemesi” maddelerine hatırlatmaktadır.

Tablo 4.3: Yönetici/Öğretmenlerin Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanması Amacıyla MEB ile İçişleri Bakanlığı Arasında Yapılan İşbirliği Protokolü İle İlgili Eğitim Durumları

Soru	Görüşler	Yönetici/Öğretmen	
		f	%
MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin artırılmasına ilişkin işbirliği protokolü gereğince bir eğitim aldınız mı?	Evet	27	5,5
	Kısmen	43	8,7
	Hayır	423	85,8
	Toplam	493	100

Tablo 4.3'te görüldüğü gibi okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan işbirliği protokolüne ilişkin yönetici/öğretmenler %85,8, oranında herhangi bir eğitim almadıklarını, %5,5 oranında ise eğitim aldıklarını, %8,7 oranında ise kısmen eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre yönetici ve öğretmenlerin %95'e yakını okullarda olayların önlenmesi ve risklere karşı sürdürülebilir etkili olacak bu protokole uygun olarak hizmetiçi eğitime tabii olmadıkları ortaya çıkmaktadır. Oysa 20 Eylül 2007 tarihinde imzalanan bu protokol gereğince okullarda güvenlik sorunlarına gecikmeden müdahale sağlayacak “Okul Güvenliği İrtibat Görevlileri” belirlenecek ve görevliler özel eğitimden geçirilecekti. Daha sonrasında krize müdahale ekipleri oluşturularak okullardaki şiddet, şiddet içerikli diğer olayların iç ve dış faktörel nedenlerinin tespitine yönelik bilimsel tespitler yapılarak, kalıcı çözümler üretilecekti. Tüm bunların protokol gereğince ihmal edilmeden yerine getirilmesi gerekmektedir. Yukardaki tabloya göre henüz bu faaliyetlerin yerine getirilmediği ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlar, Dwyer ve Osher'in güvenli bir okulun niteliklerinde belirttiği, “öğretmen ve diğer çalışanlar okul güvenliğine ilişkin programları uygulama konusunda sürekli eğitilip, desteklenir” ile

“okul güvenliğine ilişkin önlemler ve programlar sürekli gözlemlenir ve değerlendirilir” ilkelerinin okullarımızda iyi çalıştırılmadığını ve dolayısı ile güvenli okul niteliklerinin oluşturulamadığını göstermektedir.

Tablo 4.4: Yönetici ve Öğretmenlerin Okullarında Güvenlik Görevlisi Olup Olmadığı ve Güvenlik Görevlisinin Okulda Ne Kadar Süre Görev Yaptığı ile İlgili Görüşleri

Soru	Görüşler	Yönetici/Öğretmen	
		f	%
Okulunuzda güvenlik görevlisi olarak hangisi var?	Özel güvenlik görevlisi	157	32,6
	Polis	31	6,4
	Hiçbiri	294	61,0
	Toplam	482	100
Okulunuzda güvenlik görevlisi var ise, ne kadar kalmaktadır?	Öğrencilerin okula geliş-gidiş zamanlarında	88	34,8
	Her zaman	103	40,7
	Diğer	62	24,5
	Toplam	253	100

Tablo 4.4’te görüldüğü yönetici ve öğretmenler okullarda güvenlik görevlisi olarak %32,6 oranında “özel güvenlik görevlisi”, %6,4 oranında “polis” olduğunu belirtmişlerdir. Okullarda bulunan güvenlik görevlisi (özel güvenlik görevlisi ve polis) oranlarının toplamı %39’dur. Bu bulgular, Öncü (2007: 92)’nin araştırmasındaki resmî okul öğretmenlerinin kurumun giriş-çıkışlarında kontrolleri %36 “güvenlik görevlileri sağlıyor” görüşü ile paralellik göstermektedir. Yönetici ve öğretmenler %61 oranında ise okullarında hiçbir güvenlik görevlisinin bulunmadığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlara paralel olarak da Millî Eğitim Bakanlığı okulları tehdit eden asayiş olaylarına karşı 2009 yılında yeni bir projeyi hayata geçirmeyi kararlaştırmıştır. Personel Genel Müdürlüğü aracılığı ile okullarda güvenlik görevlisi istihdam edilmesinin planlandığı belirtilerek illerin ihtiyaç analizi yapmaları istenmiştir. İller, okul ve kurumlarda yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilebilmesi için biri gündüz, biri gece olmak üzere iki güvenlik görevlisi bulundurma talebi belirtmişlerdir.

Yönetici ve öğretmenlerin yaklaşık %39’u okullarında güvenlik görevlisinin bulunduğunu belirtmişlerdi. Okullarında güvenlik görevlisi bulunan öğretmen ve yöneticiler güvenlik görevlisinin okullarında görev yapma zamanlarını %40,7 oranında “her zaman”, %34,8 oranında “öğrencilerin okula geliş-gidiş zamanlarında” ve %24,5

oranında da “diğer” şekillerde (öğle arası, gece, ara-sıra ve ihtiyaç duyulduğunda) diye belirtmişlerdir.

Tablo 4.5’te yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğini ilgilendiren konularda almış oldukları hizmetiçi eğitim durumları görülmektedir.

Tablo 4.5: Yönetici ve Öğretmenlerin Güvenli Ortamların Oluşturulması İle İlgili Okullarında Seminer, Konferans veya Hizmetiçi Eğitim Alıp Almadıkları İle İlgili Durum

Yönetici ve Öğretmenlerin Okullarında Güvenli Ortamın Oluşturulması İçin Aldıkları Seminer, Konferans veya Hizmetiçi Eğitim Konuları	Görüşler	Yönetici/Öğretmen	
		f	%
Olumlu davranış yöntemleri	Evet	93	18,7
	Hayır	405	81,3
	Toplam	498	100
Öğrencilerin şiddet ve zorbalık davranışlarına ilişkin erken uyarı durumlarını anlayabilme	Evet	102	20,5
	Hayır	396	79,5
	Toplam	498	100
Öğrencilerin alkol, sigara ve uyuşturucu gibi zararlı maddeleri kullanma durumlarını anlayabilme	Evet	181	36,3
	Hayır	317	63,7
	Toplam	498	100
Disiplin kuralları ve uygulamalar	Evet	95	19,1
	Hayır	403	80,9
	Toplam	498	100
İlk yardım eğitimi	Evet	103	20,7
	Hayır	395	79,3
	Toplam	498	100
Sivil savunma eğitimi	Evet	136	27,3
	Hayır	362	72,7
	Toplam	498	100
Deprem, yangın vb. durumlar için eğitim	Evet	124	24,9
	Hayır	374	75,1
	Toplam	498	100
Güvenlik uygulamaları	Evet	34	6,8
	Hayır	464	93,2
	Toplam	498	100
Diğer	Evet	34	6,8
	Hayır	464	93,2
	Toplam	498	100
Hiçbiri	Evet	152	30,5
	Hayır	346	69,5
	Toplam	498	100

Ankete katılan yönetici ve öğretmenlerden %36,3'ü “öğrencilerin alkol, sigara ve uyuşturucu gibi zararlı maddeleri kullanma durumlarını anlayabilme”, %27,3'ü “sivil savunma eğitimi”, %24,9'u deprem, yangın vb. durumlar için eğitim”, %20,7'si “ilk yardım eğitimi”, %20,5'i “öğrencilerin şiddet ve zorbalık davranışlarına ilişkin erken uyarı durumlarını anlayabilme”, %19,1'i “disiplin kuralları ve uygulamalar”, %18,7'si “olumlu davranış yöntemleri”, ve %6,8'i “güvenlik uygulamaları” konusunda eğitim aldıklarını belirtmişlerdir.

Güvenlik uygulamaları eğitimi ile ilgili %6,8'lik bulgu, Öncü (2007:72)'nin Bursa ilinde ilköğretim okullarına bağlı anasınıflarında görev yapan yönetici ve öğretmenlere yaptığı araştırmadaki, öğretmenlerin güvenlikle ilgili aldıkları eğitim oranı olan %6'lık sonucu doğrular niteliktedir.

Yönetici ve öğretmenlerin ilk yardım eğitimi bulguları %20,7 ve deprem, yangın vb. durumlar için eğitim bulguları %24,9, Öncü (2007:47, 53, 85, 82)'nin yaptığı araştırmaya göre çok farklılık göstermektedir. Öncü'nün araştırmasına göre, yöneticilerden yarıya yakını %45'lerin üzerinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğu %90'ın üzerinde ilkyardım uygulamaları ile ilgili bilgilerinin olduğunu; yönetici ve öğretmenlerin yine büyük çoğunluğu %90'ın üzerinde yangın ve depremden korunma ile ilgili bilgilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu farklılığın araştırmanın sadece Bursa ili ile sınırlı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Yönetici ve öğretmenlerin %6,8'i diğer şikkında özel eğitim, güvenli okul, toplam kalite, gençlerde intihar eğilimi, stres yönetimi, öfke kontrolü, kaynaştırma, sınav kaygısı konularında eğitim aldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen ve yöneticilerin %30,5'i ise okullarında güvenli eğitim ortamı oluşturulması ile ilgili “hiçbir” eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 105'de öğrenci, veli, öğretmen ve yönetici işbirliğine dayalı öğrenci davranışlarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik olarak Madde 106'da geçen “Öğrencilerden Beklenen Davranışlar”ı kapsayan ve 2006/26 nolu genelgede “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” ile ilgili “İl Yürütme Kurulu” öncülüğünde “Okul Çalışma Ekipleri” “Okul Eylem ve İl Eylem Planları”nın yürütülebilmesi için bu eğitimlerin genelge gereği yönetici ve öğretmenlere verilmiş olması gerekmektedir. Bunun için bu genelgede İl Milli Eğitim

Müdürlükleri görevlerinde geçen “Temel Önleme Formatörlük Eğitimi” ile psikososyal koruma, önleme ve müdahale kapsamında daha önce yetiştirilen formatör rehber öğretmen/psikolojik danışmanların her okulun psikolojik danışman/rehber öğretmenlerini yetiştirmede etkin olarak görevlendirilmesi sağlanarak, okul ekiplerinin dolayısı ile de yönetici ve öğretmenlerin eğitimleri sağlanmış olması ve okul müdürlüklerinin de okullarında olumlu psikolojik ortam oluşturmuş olmaları gerekmektedir.

Tablo 4.6’da ilköğretim okulu yönetici, rehber öğretmen ve öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” ile ilgili bilgileri verilmiştir.

Tablo 4.6: İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” İle İlgili Bilgi Durumları

Sorular	Görüşler	Yönetici		Rehber Öğretmen		İlköğretim Öğretmeni	
		f	%	f	%	f	%
İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” hizmetlerini biliyor musunuz?	Evet	52	82,5	16	66,7	82	54,7
	Hayır	11	17,5	8	33,3	68	45,3
	Toplam	63	100	24	100	150	100

Tablo 4.6’da ankete katılan yöneticilerin %82,5’i, rehber öğretmenlerin %66,7’si ve sınıf öğretmenlerinin %54,7’si MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” hizmetlerini bildiklerini belirtmişlerdir. Okul güvenliği ile ilgili yönetmelikte geçen ve hizmet olarak devamlılık arzeden bir konuda ilköğretim öğretmenlerinin yarıya yakınının bu konuda bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Yönetmelik gereği bu hizmetleri yürütmekle görevli rehber öğretmenlerin %33,3’ünün, yöneticilerin de %17,5’inin “öğrenci sağlığı ve güvenliği” ile ilgili yönetmelik hizmetlerini bilmemeleri ise çok düşündürücüdür.

Tablo 4.7’de ilköğretim okulu yönetici, rehber öğretmen ve ilköğretim öğretmenlerinin MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde geçen “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu” ile ilgili düşünceleri görülmektedir.

Tablo 4.7: İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Geçen “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu” İle İlgili Görüşleri

Sorular	Görüşler	Yönetici		Rehber Öğretmen		İlköğretim Öğretmeni	
		f	%	f	%	f	%
Okulunuzdaki “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu” hakkında ne düşünüyorsunuz?	Böyle bir kuruldan haberim yok	0	0	1	3,6	22	14,8
	Kurulun olduğunu biliyorum, fakat hiç etkin değil	6	9,5	2	7,1	32	21,5
	Kurul çok az etkin	16	25,5	6	21,4	28	18,8
	Kurul orta derecede etkin	29	46,0	16	57,1	49	32,8
	Kurul çok etkin	12	19,0	3	10,7	18	12,1
	Toplam		63	100	28	100	149

Ankete katılan yöneticilerin tamamı “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu”nu bilerek çalışmaktadırlar. Rehber öğretmenlerin %3,6’sı, ilköğretim öğretmenlerinin ise %14,8’i böyle bir kuruldan haberim yok diye görüş belirtmişlerdir.

Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu’nu biliyorum, fakat hiç etkin değil diyenlerin oranı yöneticilerde %9,5, rehber öğretmenlerde %7,1, ilköğretim öğretmenlerinde %21,5’dir.

Yöneticilerin %25,5’i, rehber öğretmenlerin %21,4’ü, ilköğretim öğretmenlerinin %18,8’i birbirlerine yakın oranlarda kurulu çok az etkin bulmaktadırlar.

Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu’nu yöneticilerin %46’sı, rehber öğretmenlerin %57,1’i orta derecede etkin bulurken, ilköğretim öğretmenlerinin %32,8’i orta derecede etkin görmektedir.

MEB, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 99’da “Okul Gelişim Ekibi” ile beraber okul güvenliğini ilgilendiren görevler verilen “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu”nu çok etkin bulan yöneticilerin oranı %19, rehber öğretmenlerin oranı %10,7, ilköğretim öğretmenlerinin oranı ise %12,1 olarak çıkmıştır.

Tablo 4.8: Ortaöğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğinde Geçen “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu” İle İlgili Görüşleri

Sorular	Görüşler	Yönetici		Rehber Öğretmen		Ortaöğretim Öğretmeni	
		f	%	f	%	f	%
Okulunuzdaki “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu” hakkında ne düşünüyorsunuz?	Böyle bir kuruldan haberim yok	2	2,7	1	2,3	15	7,0
	Kurulun olduğunu biliyorum, fakat hiç etkin değil	0	0	2	4,5	24	11,2
	Kurul çok az etkin	11	14,7	5	11,4	21	9,8
	Kurul orta derecede etkin	23	30,7	20	45,5	94	43,7
	Kurul çok etkin	39	52,0	16	36,4	61	28,4
	Toplam	75	100	44	100	215	100

Tablo 4.8’e göre yöneticilerin %2,7’si, rehber öğretmenlerin %2,3’ü ve ortaöğretim öğretmenlerinin %7’si “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu”ndan haberlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Burada şaşırtıcı olanı yöneticilerden 2’sinin böyle bir kurulu bilmemesidir.

Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu’nu biliyorum, fakat hiç etkin değil diyenlerin oranı rehber öğretmenlerde %4,5, ortaöğretim öğretmenlerinde %11,2’dir. Kurulu, yöneticilerin %14,7’i, rehber öğretmenlerin %11,4’ü, ortaöğretim öğretmenlerinin %9,8’i çok az etkin bulmaktadırlar.

Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu’nu yöneticiler %30,7 oranında orta derecede etkin bulurken, rehber öğretmenler %45,5 olarak, ortaöğretim öğretmenleri de %43,7 oranlarında orta derecede etkin olarak değerlendirmişlerdir.

Yöneticilerinden yarısından fazlası (%52) kurulu, çok etkin olarak değerlendirirken, bu oran rehber öğretmenlerde %36,4, ortaöğretim öğretmenlerinde %28,4’de kalmıştır.

C. Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerle İlgili Olarak Öğrenci, Veli ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Okulların, güvenliği artırılmış ortamlar haline dönüştürülebilmesi için fizikî, sağlık, temizlik, çevre, yasal uygulamaya, kural, davranış vb. durumlar açısından güvenlik durumlarının belirlenmesi gerekmektedir.

Bu amaçla araştırmada, Welsh (2001) ve O'Reilly, Verdugo (1999)'un okul güvenliğinin ölçülmesindeki beş standarttan ikisi ile ilgili olan öğrenci, veli, yönetici, öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili görüşleri, düşünceleri ve öğrencilerin okul güvenliği ile ilgili karşılaştıkları, yaşadıkları olaylara dayanarak verdikleri cevaplar analiz edilmiştir.

Bu bölümde okulda güvenlik sorunları “fizikî açıdan okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler”, sağlık ve temizlik açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler”, “okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından güvenlik sorununa yol açan etkenler”, yasal uygulama, kurallar açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler” ve “çevreye bağlı okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler” olarak beş boyutta ele alındığından, bu konuya ilişkin bulgu ve yorumlar da aşağıda görüldüğü gibi bu başlıklarda incelenmiştir.

Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Fizikî açıdan okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler öğrenci, veli, yönetici/öğretmen görüşleri, okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve grupların görüşleri ki-kare olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.9'da “okul çevre duvarının yetersiz olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türleri, cinsiyet ve yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri; veli, yönetici/öğretmen görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.9: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevre Duvarının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	428	230	270	928
	%	46,1	24,8	29,1	100,0
Veli	f	208	107	162	477
	%	43,6	22,4	34,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	226	118	137	481
	%	47,0	24,5	28,5	100,0
Toplam	f	862	455	569	1886
	%	45,7	24,1	30,2	100,0
$\chi^2_{(4)}=4,518$		p=0,340			
İlköğretim öğrencileri	f	185	120	146	451
	%	41,0	26,6	32,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	242	110	124	476
	%	50,8	23,1	26,1	100,0
Toplam	f	427	230	270	927
	%	46,1	24,8	29,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=9,169$		p=0,010			
Erkek öğrenciler	f	180	111	132	423
	%	42,6	26,2	31,2	100,0
Kız öğrenciler	f	241	119	135	495
	%	48,7	24,0	27,3	100,0
Toplam	f	421	230	267	918
	%	45,9	25,1	29,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,525$		p=0,172			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	218	110	148	476
	%	45,8	23,1	31,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	134	83	79	296
	%	45,3	28,0	26,7	100,0
İlçe	f	51	29	29	109
	%	46,8	26,6	26,6	100,0
Belde	f	19	4	6	29
	%	65,5	13,8	20,7	100,0
Toplam	f	422	226	262	910
	%	46,4	24,8	28,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,936$		p=0,243			

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi öğrencilerin %46,1’i, velilerin %43,6’sı, yönetici/öğretmenlerin de %47’si okul çevre duvarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirlerken, grubun %24,1’i kısmen, %30,2’si tamamen katılarak okul duvarının yetersiz olmasını güvenlik sorunu olarak

belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=4,518$, $p=0,340>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul çevre duvarının yetersizliği ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=9,169$, $p=0,010<0,05$ anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okul çevre duvarının yetersizliğinin güvenliğe etkisine bakışları arasında anlamlı bir ilişki vardır. İlköğretim öğrencilerinin %41'i, ortaöğretim öğrencilerinin %50,8'i okul çevre duvarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, ilköğretim öğrencilerinin ise %26,6'sı kısmen, %32,4'ü tamamen bu durumun okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin ise, genel olarak yarıya yakını (%45,9) okul çevre duvarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=3,525$, $p=0,172>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okul çevre duvarının yetersiz olmasını büyükşehir belediyesi olan illerde, büyükşehir belediyesi olmayan illerde ve ilçelerde yaşayanlar %45 düzeyinde okulda güvenlik sorununa yol açmıyor olarak belirtirken, beldede yaşayanlar daha yüksek %65,5 oranlarında güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Yaşanılan yer ile okul çevre duvarının yetersiz olmasının okul güvenliğine etkisine, grupların bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(6)}=7,936$ bulunmuş ve $p=0,243>0,05$ olduğu için görüşler arasında bu düzeyde anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.10'da "okul çevre duvarında parmaklıkların olmamasının" fizikî açıdan okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olup olmadığı ile ilgili okul türleri, cinsiyet ve yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri; veli, yönetici/öğretmen görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.10: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevre Duvarında Parmaklıkların Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	567	147	219	933
	%	60,8	15,8	23,5	100,0
Veli	f	224	106	147	477
	%	47,0	22,2	30,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	269	100	111	480
	%	56,0	20,8	23,1	100,0
Toplam	f	1060	353	477	1890
	%	56,1	18,7	25,2	100,0
$\chi^2_{(4)}=27,289$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	271	69	117	457
	%	59,3	15,1	25,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	295	78	102	475
	%	62,1	16,4	21,5	100,0
Toplam	f	566	147	219	932
	%	60,7	15,8	23,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,249$		p=0,325			
Erkek öğrenciler	f	250	74	99	423
	%	59,1	17,5	23,4	100,0
Kız öğrenciler	f	308	73	118	499
	%	61,7	14,6	23,6	100,0
Toplam	f	558	147	217	922
	%	60,5	15,9	23,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,444$		p=0,486			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	283	62	133	478
	%	59,2	13,0	27,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	190	53	54	297
	%	64,0	17,8	18,2	100,0
İlçe	f	68	23	21	112
	%	60,7	20,5	18,8	100,0
Belde	f	15	7	7	29
	%	51,7	24,1	24,1	100,0
Toplam	f	556	145	215	916
	%	60,7	15,8	23,5	100,0
$\chi^2_{(6)}=15,615$		p=0,016			

Tablo 4.10'da görüldüğü gibi öğrencilerin %60,8'i, velilerin %47'si, yönetici/öğretmenlerin de %56'sı okul çevre duvarında parmaklık olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, velilerin, %22,2'si kısmen, %30,8'i tamamen olmak üzere okul çevre duvarında parmaklık olmamasını güvenlik sorunu olarak belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=27,289$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul çevre duvarında parmaklıkların olmamasına öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasında uyum $\chi^2_{(2)}=2,249$ bulunmuş ve $p=0,325>0,05$ olduğu için ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencileri %59,3, ortaöğretim öğrencileri %62,1 oranlarında okul çevre duvarında parmaklık olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedir.

Erkek ve kız öğrenciler de genel olarak %60,7 oranında okul çevre duvarında parmaklık olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,444$, $p=0,486>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okul çevre duvarında parmaklıkların olmamasını büyükşehir belediyesi olan ve olmayan illerde ve ilçelerde yaşayanlar %60 düzeyinde okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak düşünmezken, beldede yaşayanların ise yarısı böyle düşünmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=15,615$, $p=0,016<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır. Görüldüğü gibi, yaşanılan yer ile okul çevre duvarında parmaklıkların olmamasının güvenliğe etkisi arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.11’de “okul bahçesinin yeterli olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türleri, cinsiyet ve yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri; veli, yönetici/öğretmen görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.11: Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Bahçesinin Yeterli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	435	208	291	934
	%	46,6	22,3	31,2	100,0
Veli	f	208	102	167	477
	%	43,6	21,4	35,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	221	94	169	484
	%	45,7	19,4	34,9	100,0
Toplam	f	864	404	627	1895
	%	45,6	21,3	33,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=3,901$		p=0,420			
İlköğretim öğrencileri	f	177	126	153	456
	%	38,8	27,6	33,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	257	82	138	477
	%	53,9	17,2	28,9	100,0
Toplam	f	434	208	291	933
	%	46,5	22,3	31,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=24,367$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	197	89	135	421
	%	46,8	21,1	32,1	100,0
Kız öğrenciler	f	229	119	154	502
	%	45,6	23,7	30,7	100,0
Toplam	f	426	208	289	923
	%	46,2	22,5	31,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,878$		p=0,645			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	221	107	151	479
	%	46,1	22,3	31,5	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	135	70	92	297
	%	45,5	23,6	31,0	100,0
İlçe	f	53	22	37	112
	%	47,3	19,6	33,0	100,0
Belde	f	14	6	9	29
	%	48,3	20,7	31,0	100,0
Toplam	f	423	205	289	917
	%	46,1	22,4	31,5	100,0
$\chi^2_{(6)}=0,805$		p=0,992			

Tablo 4.11’de öğrencilerin %46,6’sı, velilerin %43,6’sı, yönetici/öğretmenlerin de %45,7’si okul bahçesinin yeterli olmamasını okulda güvenlik sorunu olarak görmediklerini belirtmişlerdir. Grupların %21,3’ü kısmen, %33,1’i tamamen katılarak, bu durumu güvenlik sorunu olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Grupların genel sonucu, Öncü’nün araştırmasında (2007:60) Bursa ili ilköğretim okullarına bağlı anaokullarındaki yöneticilere “okul öncesi eğitim kurumunun bahçesinin çocuklar için yeterliliği” ile ilgili sorusunun sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Araştırmaya katılan grupların vermiş oldukları cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(4)}=3,901$ bulunmuş ve $p=0,420>0,05$ olduğu için görüşler arasında bu düzeyde manidar bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul bahçesinin yetersizliği ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=24,367$, $p=0,000<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim öğrencilerinin %27,6’sı kısmen, %33,6’sı tamamen olmak üzere, okul bahçesinin yetersizliğini güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencilerinin %17,2’si kısmen, %28,9’i tamamen katılarak okul güvenliğine etken olarak görmekte, ortaöğretim öğrencilerinin yarısından çoğu ise (%53,9) bu görüşte olmadıklarını belirtmektedirler.

Erkek ve kız öğrenciler genel olarak %22,5’i kısmen, %31,3’ü tamamen okul bahçesinin yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna katılmışlardır. Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak bu görüşe katılmama oranı %46,2’dir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,878$, $p=0,645>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Bu sonuçlar, Türkmen’in (2004:79) araştırmasındaki ortaöğretim öğrencilerinin okulun fizikî yapısı hakkındaki görüşleri ile farklılık göstermektedir. Türkmen’in araştırmasına göre 707 erkek ve kız öğrenciden 611 gibi büyük bir çoğunluğu okul bahçesinde sıkışıklık yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, tüm gruplar %46,1 oranında okul bahçesinin yeterli olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmezlerken, %22,4’ü kısmen, %31,5’i tamamen katılarak okul bahçesinin yetersizliğinin, okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=0,805$, $p=0,992>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.12’de fizikî açıdan “sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türleri, cinsiyet ve yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri; veli, yönetici/öğretmen görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.12: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sınıf ve Okul Binasının Öğrenci Sayısına Göre Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	440	196	303	939
	%	46,9	20,9	32,3	100,0
Veli	f	200	99	181	480
	%	41,7	20,6	37,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	200	85	198	483
	%	41,4	17,6	41,0	100,0
Toplam	f	840	380	682	1902
	%	44,2	20,0	35,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=12,284$ p=0,015					
İlköğretim öğrencileri	f	198	100	159	457
	%	45,3	21,9	34,8	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	242	96	143	481
	%	50,3	20,0	29,7	100,0
Toplam	f	440	196	302	938
	%	46,9	20,9	32,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,178$ p=0,094					
Erkek öğrenciler	f	200	93	133	426
	%	46,9	21,8	31,2	100,0
Kız öğrenciler	f	233	101	168	502
	%	46,4	20,1	33,5	100,0
Toplam	f	433	194	301	928
	%	46,7	20,9	32,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,695$ p=0,706					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	235	91	153	479
	%	49,1	19,0	31,9	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	133	68	101	302
	%	44,0	22,5	33,4	100,0
İlçe	f	49	30	32	111
	%	44,1	27,0	28,8	100,0
Belde	f	12	5	12	29
	%	41,4	17,2	41,4	100,0
Toplam	f	429	194	298	921
	%	46,6	21,1	32,4	100,0
$\chi^2_{(6)}=6,001$ p=0,423					

Tablo 4.12’de yönetici ve öğretmenlerin %17,6’sı kısmen, %41’i tamamen, velilerin %20,6’sı kısmen, %37,7’si tamamen ve öğrencilerin %20,9’u kısmen, %32,3’ü tamamen katılarak sınıf ve okul binalarının yetersiz olmasını genel olarak okul güvenliğinde bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Sınıf ve okul binalarının yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna kısmen katılanlar da eklenirse %60’lara yaklaşan bir oranda sınıf ve okulun yetersizliği okul güvenliğinde bir etken olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bulgular, Barhan (2001:38) İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliği Sağlanması ile ilgili yaptığı araştırmada “dersliklerin öğrenci güvenliği açısından elverişli olması”na yöneticilerin %58,1’i, öğretmenlerin %58,3’ü pek çok önem vermesi ve “okul binasının sağlam olması”na yöneticilerin %75,8’i, öğretmenlerin %73,6’sı pek çok önem vermesi sonuçları ile paralellik göstermektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=12,284$, $p=0,015<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olması ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=4,178$, $p=0,094>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %20,9’u kısmen, %32,2’si tamamen olmak üzere, sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olmasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler.

Kız öğrenciler sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna erkek öğrencilerden daha fazla katılmaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,695$, $p=0,706>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayanlar (%17,2’si kısmen, %41,4’ü tamamen), şehirlerde yaşayanlara göre daha fazla sınıf ve okul binasının yetersizliğini okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=6,001$, $p=0,423>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.13 “okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türleri, cinsiyet ve yaşanan yere göre öğrenci görüşleri; veli, yönetici/öğretmen görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.13: Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Spor, Oyun vb. Etkinlik Alanlarının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	314	200	421	935
	%	33,6	21,4	45,0	100,0
Veli	f	152	91	238	481
	%	31,6	18,9	49,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	137	95	255	487
	%	28,1	19,5	52,4	100,0
Toplam	f	603	386	914	1903
	%	31,7	20,3	48,0	100,0
$\chi^2_{(4)}=8,025$		p=0,091			
İlköğretim öğrencileri	f	120	107	228	455
	%	26,4	23,5	50,1	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	194	92	193	479
	%	40,5	19,2	40,3	100,0
Toplam	f	314	199	421	934
	%	33,6	21,3	45,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=20,877$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	150	95	178	423
	%	35,5	22,5	42,1	100,0
Kız öğrenciler	f	159	100	242	501
	%	31,7	20,0	48,3	100,0
Toplam	f	309	195	420	924
	%	33,4	21,1	45,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,584$		p=0,167			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	168	97	212	477
	%	35,2	20,3	44,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	83	71	145	299
	%	27,8	23,7	48,5	100,0
İlçe	f	40	25	46	111
	%	36,0	22,5	41,4	100,0
Belde	f	13	5	11	29
	%	44,8	17,2	37,9	100,0
Toplam	f	304	198	414	916
	%	33,2	21,6	45,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,457$		p=0,281			

Tablo 4.13'te öğrencilerin %45'i, velilerin %49,5'i, yönetici/öğretmenlerin de %52,4'ü okuldaki spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasını güvenlik sorununa bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=8,025$, $p=0,091>0,05$ gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olması ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=20,877$, $p=0,000<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Buna göre okul kademesi ile spor, oyun vb. etkinlik alanlarının okulda yetersizliğinin güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. İlköğretim öğrencilerinin %23,5'i kısmen, %50,1'i tamamen okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencilerinin %19,2'si kısmen, %40,3'ü tamamen okul güvenliğine etken olarak görmektedirler.

Erkek ve kız öğrenciler okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genel olarak %21,1'i kısmen, %45,5'i tamamen yüksek bir oranda katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, Türkmen (2004:85) tarafından “Ortaöğretim Kurumlarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar” araştırmasında “okulunuzda yeterli düzeyde sosyal etkinlik düzenleniyor mu?” ve “son bir yıl içinde bir grup etkinliğine katıldınız mı?” sonuçlarını doğrulamaktadır. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=3,584$, $p=0,167>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur. Türkmen'in (2004:86) araştırmasına göre de öğrencilerin büyük çoğunluğu okullarında yeterli düzeyde sosyal etkinlik düzenlenmediğini belirtmişlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre tüm grupların yarıya yakını okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmektetirler. Burada dikkat çeken nokta şehirlerde yaşayanların, beldede yaşayanlara göre bu durumu daha yüksek oranda belirtmeleridir. Bu durum günümüz şehir hayatındaki şartlar göz önüne alındığında oldukça anlamlı ve dikkatle üzerinde durulması gereken bir noktadır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=7,457$, $p=0,281>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.14’te fizikî açıdan okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması” ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.14: Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Bahçe Giriş-Çıkış Kapılarının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	536	190	208	934
	%	57,4	20,3	22,3	100,0
Veli	f	241	102	138	481
	%	50,1	21,2	28,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	266	96	118	480
	%	55,4	20,0	24,6	100,0
Toplam	f	1043	388	464	1895
	%	55,0	20,5	24,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=8,611$		p=0,072			
İlköğretim öğrencileri	f	251	101	103	455
	%	55,2	22,2	22,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	284	89	105	478
	%	59,4	18,6	22,0	100,0
Toplam	f	535	190	208	933
	%	57,3	20,4	22,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,247$		p=0,325			
Erkek öğrenciler	f	246	81	96	423
	%	58,2	19,1	22,7	100,0
Kız öğrenciler	f	284	104	112	500
	%	56,8	20,8	22,4	100,0
Toplam	f	530	185	208	923
	%	57,4	20,0	22,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,394$		p=0,821			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	253	104	121	478
	%	52,9	21,8	25,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	186	53	60	299
	%	62,2	17,7	20,1	100,0
İlçe	f	63	22	25	110
	%	57,3	20,0	22,7	100,0
Belde	f	21	8	0	29
	%	72,4	27,6	,0	100,0
Toplam	f	523	187	206	916
	%	57,1	20,4	22,5	100,0
$\chi^2_{(6)}=15,236$		p=0,019			

Tablo 4.14'te görüldüğü gibi öğrenciler %57,4'ü, veliler %50,1'i, yönetici/öğretmenlerin %55,4'ü bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=8,611$, $p=0,072>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=2,247$, $p=0,325>0,05$ anlamlı bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %55,2'si, ortaöğretim öğrencileri %59,4'ü bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Türkmen'in (2004:81) araştırmasına göre ise, ortaöğretim öğrencilerinin büyük çoğunluğu okula giriş-çıkışlarda ve merdivenlerde sıkışıklık yaşamaktadırlar.

Erkek öğrenciler %58,7, kız öğrenciler de %56,8 birbirlerine yakın oranlarda, okul giriş-çıkış kapılarının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,394$, $p=0,821>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okul bahçesi giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasını beldede yaşayanlar %72,4 gibi yüksek düzeyde okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmezken, şehirlerde yaşayanlar %50-60 arasında güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Ayrıca beldede yaşayanlar bahçe giriş-çıkış kapılarının bir güvenlik sorunu olduğu görüşüne ise hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bunun sebebi belde, köy gibi yerleşim yerlerinde düşük nüfus yoğunluğu neticesinde okulların öğrenci sayısının az olmasıyla giriş-çıkışlarda sıkışma gibi sorunların yaşanmamasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=15,236$, $p=0,019<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.15'te "binanın giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.15: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden "Binanın Giriş-Çıkış Kapılarının Yetersiz Olması" ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	530	196	208	934
	%	56,7	21,0	22,3	100,0
Veli	f	252	98	122	472
	%	53,4	20,8	25,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	278	104	98	480
	%	57,9	21,7	20,4	100,0
Toplam	f	1060	398	428	1886
	%	56,2	21,1	22,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=4,308$		p=0,366			
İlköğretim öğrencileri	f	238	108	109	455
	%	52,3	23,7	24,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	291	88	99	478
	%	60,9	18,4	20,7	100,0
Toplam	f	529	196	208	933
	%	56,7	21,0	22,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,269$		p=0,026			
Erkek öğrenciler	f	241	84	98	423
	%	57,0	19,9	23,2	100,0
Kız öğrenciler	f	283	108	109	500
	%	56,6	21,6	21,8	100,0
Toplam	f	524	192	207	923
	%	56,8	20,8	22,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,531$		p=0,767			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	267	95	116	478
	%	55,9	19,9	24,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	167	76	56	299
	%	55,9	25,4	18,7	100,0
İlçe	f	64	19	29	112
	%	57,1	17,0	25,9	100,0
Belde	f	22	2	4	28
	%	78,6	7,1	14,3	100,0
Toplam	f	520	192	205	917
	%	56,7	20,9	22,4	100,0
$\chi^2_{(6)}=12,961$		p=0,044			

Tablo 4.15'te görüldüğü gibi öğrencilerin %56,7'si, velilerin %53,4'ü, yönetici/öğretmenlerin %57,9'u bina giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=4,308$, $p=0,366>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak bina giriş-çıkış kapılarının yetersizliği ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=7,269$, $p=0,026<0,05$ anlamlı bir fark bulunmuştur. Bina giriş-çıkış kapılarının yetersizliğinin okul güvenliğine etkisine ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin bakışı arasında anlamlı bir ilişki vardır. İlköğretim öğrencilerinin %52,3'ü, ortaöğretim öğrencilerinin %60,9'u bina giriş-çıkışlarının yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin de büyük çoğunluğu (%56,8) bina giriş-çıkış kapılarının yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,531$, $p=0,767>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, bina giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasını büyükşehir belediyesi olan, olmayan illerde ve ilçelerde yaşayanlar %55'in üzerinde okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, beldede yaşayanlar %78,6 gibi daha yüksek oranlarda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Görüldüğü gibi beldede yaşayanlar, şehirlerde yaşayanlara göre çok yüksek düzeyde okul binasının giriş-çıkışlarının yetersizliğini güvenlik sorunu olarak görmemektedirler. Bunun sebebi belde ve köylerde öğrenci yoğunluğu olmadığı için bina giriş-çıkış kapılarında yetersizlik sorununun yaşanmamış olması olarak düşünülmektedir. Yaşanılan yer ile okul çevre duvarının yetersiz olmasının okul güvenliğine etkisine grupların bakışı $\chi^2_{(6)}=12,961$ bulunmuş ve $p=0,044<0,05$ olduğu için görüşler arasında bu düzeyde anlamlı bir fark vardır.

Tablo 4.16’da fizikî açıdan “merdivenlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.16: Katılımcı Grupların Fizikî Açıda Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Merdivenlerin Öğrencilere Uygun ve Güvenli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	492	200	241	933
	%	52,7	21,4	25,8	100,0
Veli	f	252	116	109	477
	%	52,8	24,3	22,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	271	90	112	473
	%	57,3	19,0	23,7	100,0
Toplam	f	1015	406	462	1883
	%	53,9	21,6	24,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=5,776$		p=0,217			
İlköğretim öğrencileri	f	211	103	138	452
	%	46,7	22,8	30,5	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	280	97	103	480
	%	58,3	20,2	21,5	100,0
Toplam	f	491	200	241	932
	%	52,7	21,5	25,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=14,131$		p=0,001			
Erkek öğrenciler	f	229	94	100	423
	%	54,1	22,2	23,6	100,0
Kız öğrenciler	f	256	103	140	499
	%	51,3	20,6	28,1	100,0
Toplam	f	485	197	240	922
	%	52,6	21,4	26,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,332$		p=0,312			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	237	113	126	476
	%	49,8	23,7	26,5	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	161	61	77	299
	%	53,8	20,4	25,8	100,0
İlçe	f	69	13	29	111
	%	62,2	11,7	26,1	100,0
Belde	f	18	7	4	29
	%	62,1	24,1	13,8	100,0
Toplam	f	485	194	236	915
	%	53,0	21,2	25,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=11,251$		p=0,081			

Tablo 4.16’da öğrencilerin %52,7’si, velilerin %52,8’i, yönetici/öğretmenlerin de %57,3’ü merdivenlerin öğrencilere uygun olmamasını okulda güvenlik sorunu olarak görmediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan grupların vermiş oldukları cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(4)}=5,776$ bulunmuş ve $p=0,217>0,05$ olduğu için görüşler arasında bu düzeyde manidar bir fark yoktur.

Merdivenlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açması ile ilgili ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında $\chi^2_{(2)}=14,131$, $p=0,001<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim öğrencilerinin %22,8’i kısmen, %30,5 tamamen, merdivenlerin öğrencilere uygun olmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencileri daha düşük düzeyde %20,2’si kısmen, %21,5 tamamen okul güvenliğine etken olarak görmektedirler. Ortaöğretim öğrencilerinin %58,3’ü ise bu durumu okulda güvenlik sorunu olarak görmemektedirler.

Erkek öğrencilerin 54,1’i, kız öğrencilerin %51,3’ü merdivenlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmamasını okul güvenliğine bir etken olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,332$, $p=0,312>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, şehirlerde ve beldede yaşayanlar genel olarak %62,1 oranlarında merdivenlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmemişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=11,251$, $p=0,081>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.17’de “kapı ve pencerelerin güvenli olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.17: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kapı ve Pencerelerin Güvenlikli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	490	204	238	932
	%	52,6	21,9	25,5	100,0
Veli	f	257	106	112	475
	%	54,1	22,3	23,6	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	264	116	99	479
	%	55,1	24,2	20,7	100,0
Toplam	f	1011	426	449	1886
	%	53,6	22,6	23,8	100,0
$\chi^2_{(4)}=4,354$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	204	111	140	455
	%	44,8	24,4	30,8	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	285	93	98	476
	%	59,9	19,5	20,6	100,0
Toplam	f	489	204	238	931
	%	52,5	21,9	25,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=21,955$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	212	95	115	422
	%	50,2	22,5	27,3	100,0
Kız öğrenciler	f	271	106	122	499
	%	54,3	21,2	24,4	100,0
Toplam	f	483	201	237	921
	%	52,4	21,8	25,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,589$		p=0,452			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	245	119	114	478
	%	51,3	24,9	23,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	148	61	87	296
	%	50,0	20,6	29,4	100,0
İlçe	f	69	17	24	110
	%	62,7	15,5	21,8	100,0
Belde	f	18	2	9	29
	%	62,1	6,9	31,0	100,0
Toplam	f	480	199	234	913
	%	52,6	21,8	25,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=13,647$		p=0,034			

Tablo 4.17’de grupların yarısından fazlası (öğrenciler %52,6, veliler %54,1, yönetici/öğretmenler de %55,1) kapı ve pencerelerin güvenliğini okulda

güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=4,354$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Öncü'nün (2007:104-106) Bursa ilinde ilköğretim okullarına bağlı anasınıflarında yaptığı araştırmaya göre velilerin %80'i okuldaki binaların merdiven, kapı vb. fizikî koşullarını güvenlik açısından uygun bulmuştur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak kapı ve pencerelerin güvenli olmaması görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=21,955$, $p=0,000<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Görüldüğü gibi, okul kademesi ile kapı ve pencerelerin güvenli olmamasının güvenliğe etkisi arasında gözlenen fark anlamlıdır. İlköğretim öğrencilerinin %24,4'ü kısmen, %30,8'i tamamen, ortaöğretim öğrencilerinin %19,5'i kısmen, %20,6'sı tamamen kapı ve pencerelerin güvenli olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Bu görüşe ortaöğretim öğrencilerinin %59,9'u katılmamışlardır.

Erkek ve kız öğrencilerin de genel olarak %50'si üzerinde kapı ve pencerelerin güvenli olmamasının, okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre, kapı ve pencerelerin güvenli olmamasının okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=1,589$, bulunmuş ve $p=0,452>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, kapı ve pencerelerin güvenli olmayan şehirlerde yaşayan katılımcıların yarısından fazlası okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmezken, ilçe ve beldede yaşayanlar bu görüşe daha çok katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=13,647$, $p=0,034<0,05$ yaşanılan yer ile kapı ve pencerelerin güvenli olmamasının okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.18'de fizikî açıdan "sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.18: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sıra, Masa, Sandalye ve Dolapların Öğrencilere Fizikî Olarak Uygun Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	419	241	274	934
	%	44,9	25,8	29,3	100,0
Veli	f	245	126	115	486
	%	50,4	25,9	23,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	264	137	77	478
	%	55,2	28,7	16,1	100,0
Toplam	f	928	504	466	1898
	%	48,9	26,6	24,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=31,073$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	189	123	142	454
	%	41,6	27,1	31,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	229	118	132	479
	%	47,8	24,6	27,6	100,0
Toplam	f	418	241	274	933
	%	44,8	25,8	29,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,629$		p=0,163			
Erkek öğrenciler	f	198	99	125	422
	%	46,9	23,5	29,6	100,0
Kız öğrenciler	f	212	140	149	501
	%	42,3	27,9	29,7	100,0
Toplam	f	410	239	274	923
	%	44,4	25,9	29,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,873$		p=0,238			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	204	124	149	477
	%	42,8	26,0	31,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	137	74	87	298
	%	46,0	24,8	29,2	100,0
İlçe	f	54	30	28	112
	%	48,2	26,8	25,0	100,0
Belde	f	13	9	7	29
	%	44,8	31,0	24,1	100,0
Toplam	f	408	237	271	916
	%	44,5	25,9	29,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=2,818$		p=0,831			

Tablo 4.18’de yönetici ve öğretmenler daha yüksek olmak üzere (yöneticiler/öğretmenler %55,2, veliler %50,4 ve öğrenciler %44,9 oranlarında) sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasını okul güvenliğinde bir etken olarak görmemişlerdir. Öğrenciler diğer gruplara göre sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasını daha fazla okulda güvenliğe etken olarak değerlendirmişlerdir. Genel olarak baktığımızda öğrenci, veli ve öğretmenlerin %26,6’sı kısmen, %24,6’sı tamamen sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasını güvenlik sorunu olarak değerlendirmiştir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=31,073$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasının okul güvenliğine etkisi ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=3,629$, $p=0,163>0,05$ bir farklılık yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinde kısmen katılanlarda dikkate alınırsa yarıdan fazlası bu durumu okul güvenliğine etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Kız ve erkek öğrencilerde de kısmen katılanlar dikkate alınırsa sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasını okul güvenliğine etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,873$, $p=0,238>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede ve şehirlerde yaşayanlar genel olarak %44,5 oranında sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=2,818$, $p=0,831>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.19’da “laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine göre, cinsiyete göre, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.19: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Laboratuvar, Atölye ve İşliklerde Güvenlik Tedbirlerinin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	432	251	253	936
	%	46,2	26,8	27,0	100,0
Veli	f	215	133	126	474
	%	45,4	28,1	26,6	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	247	143	89	479
	%	51,6	29,9	18,6	100,0
Toplam	f	894	527	468	1889
	%	47,3	27,9	24,8	100,0
$\chi^2_{(4)}=13,498$		p=0,009			
İlköğretim öğrencileri	f	181	138	139	458
	%	39,5	30,1	30,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	251	112	114	477
	%	52,6	23,5	23,9	100,0
Toplam	f	432	250	253	935
	%	46,2	26,7	27,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=16,138$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	203	122	99	424
	%	47,9	28,8	23,3	100,0
Kız öğrenciler	f	221	128	152	501
	%	44,1	25,5	30,3	100,0
Toplam	f	424	250	251	925
	%	45,8	27,0	27,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=5,729$		p=0,057			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	207	128	144	479
	%	43,2	26,7	30,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	127	94	78	299
	%	42,5	31,4	26,1	100,0
İlçe	f	75	14	23	112
	%	67,0	12,5	20,5	100,0
Belde	f	16	7	6	29
	%	55,2	24,1	20,7	100,0
Toplam	f	425	243	251	919
	%	46,2	26,4	27,3	100,0
$\chi^2_{(6)}=27,735$		p=0,000			

Tablo 4.19’da öğrencilerin %46,2’si, velilerin %45,4’ü, yönetici/öğretmenlerin de %51,6’sı laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=13,498$, $p=0,009<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Bu bulgular,

Ersoy'un (2004:54) sanayide staj yapan meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin iş güvenliği konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili yaptığı araştırmasındaki sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Ersoy'un araştırmasında "çalışırken görevimizle ilgili kullanacağımız iş güvenliği malzemeleri veriliyor" maddesine öğrencilerin %32'si katıldığını, %14,7'si kesinlikle katıldığını belirterek, genelde %46,7 oranında iş güvenliği malzemesi aldıklarını belirtmişlerdir.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmaması görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=16,138$, $p=0,000<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Görüldüğü gibi, okul kademesi ile laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını güvenliğe etkisi arasında gözlenen fark anlamlıdır. İlköğretim öğrencileri %39,5, ortaöğretim öğrencileri %52,6 oranlarında laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını güvenlik sorununa yol açmadığı konusunda görüş belirtmişlerdir. Ancak ilköğretim öğrencilerinin önemli bir oranı %30,3'ü tamamen, %30,1'i kısmen katılarak laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını okul güvenliğine etken olarak değerlendirmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %47,9'u, kız öğrencilerin %44,1'i laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmedikleri görüşündedirler. Kız öğrencilerin %25,5'i kısmen, %30,3'ü tamamen olmak üzere laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını güvenlik sorunu olarak belirtmişlerdir. Tabloya göre, laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmaması ile ilgili öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=5,729$ bulunmuş ve $p=0,057>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasının büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayanların %43,2'si, büyükşehir belediyesi olmayan illerde yaşayanların %42,5'i, ilçelerde yaşayanların %67'si ve beldelerde yaşayan katılımcıların %55,2'si okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=27,735$, $p=0,000<0,05$ yaşanılan yer ile laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasının okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.20’de fizikî açıdan okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmaması” ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.20: Katılımcı Grupların Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulun Yangın, Sel, Deprem Gibi Felaketlere Uygun Yapıda Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	403	293	241	937
	%	43,0	31,3	25,7	100,0
Veli	f	192	154	134	480
	%	40,0	32,1	27,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	204	137	140	481
	%	42,4	28,5	29,1	100,0
Toplam	f	799	584	515	1898
	%	42,1	30,8	27,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=3,349$		p=0,501			
İlköğretim öğrencileri	f	189	139	130	458
	%	41,3	30,3	28,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	214	153	111	478
	%	44,8	32,0	23,2	100,0
Toplam	f	403	292	241	936
	%	43,1	31,2	25,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,294$		p=0,193			
Erkek öğrenciler	f	194	119	113	426
	%	45,5	27,9	26,5	100,0
Kız öğrenciler	f	203	172	125	500
	%	40,6	34,4	25,0	100,0
Toplam	f	397	291	238	926
	%	42,9	31,4	25,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,578$		p=0,101			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	202	152	122	476
	%	42,4	31,9	25,6	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	114	98	89	301
	%	37,9	32,6	29,6	100,0
İlçe	f	64	25	23	112
	%	57,1	22,3	20,5	100,0
Belde	f	14	11	4	29
	%	48,3	37,9	13,8	100,0
Toplam	f	394	286	238	918
	%	42,9	31,2	25,9	100,0
$\chi^2_{(6)}=15,258$		p=0,018			

Tablo 4.20’de görüldüğü gibi öğrenciler, veliler, yönetici/öğretmenler kısmen katılanlar da dikkate alınırsa genelde %57,9 oranlarında okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmamasının güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Barhan (2001:46) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenler öğrenci güvenliğinin sağlanması açısından “okulda yangın tehlikesine karşı yeterli önlemlerin alınması”nı %70’lerin üzerinde pek çok önemli görmüşlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=3,349$, $p=0,501>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olması ile ilgili ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=3,294$, $p=0,193>0,05$ anlamlı bir fark yoktur. İlköğretim öğrencileri ve ortaöğretim öğrencilerinin genelde 1/4’i (%25,7’si) tamamen, 1/3’i (%31,2’si) kısmen bunu okul güvenliğine etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmamasını erkek ve kız öğrencilerin de 1/4’i (%25,7’si) tamamen, 1/3’i (%31,4’ü) kısmen okul güvenliğine etken olarak belirtmişlerdir Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=4,578$, $p=0,101>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmamasını belde ve şehirlerde yaşayanlar genel olarak %42,9 oranında okul güvenliğine bir etken olarak değerlendirmemişlerdir. Okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmamasını şehirlerde yaşayan öğrencilerin genelde %31,2’si kısmen, %25,9’u da tamamen katılarak okul güvenliğine etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=15,258$, $p=0,018<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.21’de “karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatmasının yetersiz olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine göre, cinsiyete göre, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.21: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Karanlık ve Kuytu Köşelerin Aydınlatmasının Yetersiz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	490	228	222	940
	%	52,1	24,3	23,6	100,0
Veli	f	241	112	132	476
	%	49,7	23,1	27,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	262	133	87	482
	%	54,4	27,6	18,0	100,0
Toplam	f	993	473	441	1898
	%	52,1	24,8	23,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=12,189$		p=0,016			
İlköğretim öğrencileri	f	229	118	112	459
	%	49,9	25,7	24,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	260	110	110	480
	%	54,2	22,9	22,9	100,0
Toplam	f	489	228	222	939
	%	52,1	24,3	23,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,795$		p=0,408			
Erkek öğrenciler	f	229	97	102	428
	%	53,5	22,7	23,8	100,0
Kız öğrenciler	f	253	129	119	501
	%	50,5	25,7	23,8	100,0
Toplam	f	482	226	221	929
	%	51,9	24,3	23,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,305$		p=0,521			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	250	113	116	479
	%	52,2	23,6	24,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	140	85	76	301
	%	46,5	28,2	25,2	100,0
İlçe	f	67	22	23	112
	%	59,8	19,6	20,5	100,0
Belde	f	18	5	6	29
	%	62,1	17,2	20,7	100,0
Toplam	f	475	225	221	921
	%	51,6	24,4	24,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=8,115$		p=0,230			

Tablo 4.21’de karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatılmasının yetersiz olmasını öğrencilerin %52,1’i, velilerin %49,7’si, yönetici ve öğretmenlerin %54,4’ü okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=12,189$, $p=0,016<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatılmasının yetersiz olması ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=1,795$, $p=0,408>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %49,9’u, ortaöğretim öğrencilerinin %54,2’si karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatılmasının yetersiz olmasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak değerlendirmemişlerdir.

Cinsiyet açısından öğrencilerin çoğunluğu, erkek öğrencilerde %53,5, kız öğrenciler %50,5 karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatılmasının yetersiz olmasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündeler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,305$, $p=0,521>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayanlar (%62,1), ilçede yaşayanlar (%59,8) olmak üzere illerde yaşayanlardan daha çok karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatılmasının yetersiz olmasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olmadığı görüşündeler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=8,115$, $p=0,230>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.22’de fizikî açıdan “okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine göre, cinsiyete göre, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.22: Katılımcı Grupların Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Binasının Yeterli Isıtılmaması ve Işık Almaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	456	245	237	938
	%	48,6	26,1	25,3	100,0
Veli	f	241	126	116	483
	%	49,9	26,1	24,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	275	119	90	484
	%	56,8	24,6	18,6	100,0
Toplam	f	972	490	443	1905
	%	51,0	25,7	23,3	100,0
$\chi^2_{(4)}=10,970$		p=0,027			
İlköğretim öğrencileri	f	224	129	103	456
	%	49,1	28,3	22,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	231	116	134	481
	%	48,0	24,1	27,9	100,0
Toplam	f	455	245	237	937
	%	48,6	26,1	25,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,188$		p=0,123			
Erkek öğrenciler	f	193	112	123	428
	%	45,1	26,2	28,7	100,0
Kız öğrenciler	f	255	132	112	499
	%	51,1	26,5	22,4	100,0
Toplam	f	448	244	235	927
	%	48,3	26,3	25,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=5,328$		p=0,123			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	226	142	112	480
	%	47,1	29,6	23,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	138	77	83	298
	%	46,3	25,8	27,9	100,0
İlçe	f	63	16	33	112
	%	56,3	14,3	29,5	100,0
Belde	f	17	7	5	29
	%	58,6	24,1	17,2	100,0
Toplam	f	444	242	233	919
	%	48,3	26,3	25,4	100,0
$\chi^2_{(6)}=13,681$		p=0,033			

Tablo 4.22’de görüldüğü gibi öğrencilerin %48,6’sı, velilerin %49,9’u, yönetici ve öğretmenlerin %56,8’i okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almamasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirlerken, yöneticilerin bu görüşe katılmama oranlarının daha yüksek olduğunu görüyoruz. Okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılanlara baktığımızda yönetici ve öğretmenler veli, ve öğrencilere göre daha düşük düzeyde görüş bildirmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=10,970$, $p=0,027<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencilerinin %49,1’i, ortaöğretim öğrencilerinin de %48’i okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almamasını okulda güvenlik sorununa etken olmadığı görüşündedirler. Tabloya göre, $\chi^2_{(2)}=4,188$, $p=0,123>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Erkek ve kız öğrenciler genel olarak %48,3 oranında okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almamasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre, $\chi^2_{(2)}=5,328$, $p=0,123>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almamasının okulda güvenlik sorununa yol açmasına şehir ve beldede yaşayan öğrenciler genelde %48,3 oranında katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak buna ilçe ve beldede yaşayan öğrenciler %50’lerde katılmazken, illerde yaşayan öğrenciler %40’larda katılmadığını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=13,681$, $p=0,033<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Sağlık ve temizlik açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler öğrenci, veli, yönetici/öğretmen görüşleri; okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve grupların görüşleri ki-kare olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.23'te okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmaması” ile ilgili öğrenci, veli, yönetici/öğretmenlerin; okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.23: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrenci Sağlık Muayeneleri ve Gerekli Aşıların Yapılması Gibi Sağlık Tedbirlerinin Alınmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	509	184	249	942
	%	54,0	19,5	26,4	100,0
Veli	f	236	116	130	482
	%	49,0	24,1	27,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	250	135	99	484
	%	51,7	27,9	20,5	100,0
Toplam	f	995	435	478	1908
	%	52,1	22,8	25,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=17,367$		p=0,002			
İlköğretim öğrencileri	f	312	62	86	460
	%	67,8	13,5	18,7	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	196	122	163	481
	%	40,7	25,4	33,9	100,0
Toplam	f	508	184	249	941
	%	54,0	19,6	26,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=69,431$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	205	96	128	429
	%	47,8	22,4	29,8	100,0
Kız öğrenciler	f	299	85	118	502
	%	59,6	16,9	23,5	100,0
Toplam	f	504	181	246	931
	%	54,1	19,4	26,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=12,963$		p=0,002			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	245	97	138	480
	%	51,0	20,2	28,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	169	56	77	302
	%	56,0	18,5	25,5	100,0
İlçe	f	69	17	26	112
	%	61,6	15,2	23,2	100,0
Belde	f	18	7	4	29
	%	62,1	24,1	13,8	100,0
Toplam	f	501	177	245	923
	%	54,3	19,2	26,5	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,401$		p=0,285			

Tablo 4.23'te görüldüğü gibi öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler genelde %52,1 oranında öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmamışlardır. Öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılıma baktığımızda veli ve öğrenciler, yönetici ve öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=17,367$, $p=0,002<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmesi ile ilgili gözlenen yüzdeler arasında farklılık anlamlı bulunmuştur $\chi^2_{(2)}=69,431$, $p=0,000<0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %67,8'i, ortaöğretim öğrencilerinin %40,7'si öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmemektedirler. Ortaöğretim öğrencilerinin %25,4'ü kısmen, %33,9'u ise tamamen bunun güvenlik sorunu olduğuna katılmaktadırlar.

Öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna kız ve erkek öğrencilerin %54,1'i katılmamaktadırlar. Okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmede erkek öğrenciler kızlara göre daha yüksek düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=12,963$, $p=0,002<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasını tüm gruplar genelde %54,3 oranında okulda güvenlik sorununa etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=7,401$, $p=0,285>0,05$ gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 4.24'te sağlık ve temizlik açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması” ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.24: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Çiçek Hastalığı, Şarbon vb. Hastalıklar Konusunda Yeterince Bilgilendirme Yapılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	342	298	301	941
	%	36,3	31,7	32,0	100,0
Veli	f	176	159	145	480
	%	36,7	33,1	30,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	172	169	145	486
	%	35,4	34,8	29,8	100,0
Toplam	f	690	626	591	1907
	%	36,2	32,8	31,0	100,0
$\chi^2_{(4)}=1,687$		p=0,793			
İlköğretim öğrencileri	f	189	138	131	458
	%	41,3	30,1	28,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	153	159	170	482
	%	31,7	33,0	35,3	100,0
Toplam	f	342	297	301	940
	%	36,4	31,6	32,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=9,721$		p=0,008			
Erkek öğrenciler	f	141	145	142	428
	%	32,9	33,9	33,2	100,0
Kız öğrenciler	f	196	150	156	502
	%	39,0	29,9	31,1	100,0
Toplam	f	337	295	298	930
	%	36,2	31,7	32,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,855$		p=0,146			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	171	144	164	479
	%	35,7	30,1	34,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	100	109	93	302
	%	33,1	36,1	30,8	100,0
İlçe	f	49	29	34	112
	%	43,8	25,9	30,4	100,0
Belde	f	14	10	5	29
	%	48,3	34,5	17,2	100,0
Toplam	f	334	292	296	922
	%	36,2	31,7	32,1	100,0
$\chi^2_{(6)}=10,209$		p=0,116			

Tablo 4.24'te öğrencilerin %32'si tamamen, %31,7'si kısmen, velilerin %30,2'si tamamen, %33,1'i kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %29,8'i tamamen, %34,8'i kısmen katılarak çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını okulda güvenlik sorununa bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Bu sonuçlar, Duyur (2004:52) "Çıracılık Eğitim Merkezlerinde Okuyan Öğrencilerin Okulda ve Sanayide İş Güvenliğine Uyuma Durumlarının Değerlendirilmesi" ile ilgili araştırmasında, öğrencilerin meslek hastalıkları konusunda kendilerine yeterli bilgi verilmediğini %38 oranlarında belirtmeleri ile paralellik göstermektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=1,687$, $p=0,793>0,05$ gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=9,721$, $p=0,008<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Buna göre okul kademesi ile çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. İlköğretim öğrencilerinin %28,6'sı tamamen, %30,1'i kısmen katılarak çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencilerinin %35,3'ü tamamen, %33'ü kısmen düzeyinde okul güvenliğine etken olduğu görüşündedirler.

Erkek ve kız öğrenciler okulda çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genel olarak %32 olarak katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=3,855$, $p=0,146>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine gruplar çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını genelde %32,1 oranında tamamen, %31,7 oranında kısmen okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmektetirler. Burada dikkat çeken nokta şehirlerde yaşayanların, beldede yaşayanlara göre bu durumu daha yüksek oranda belirtmeleridir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=10,209$, $p=0,116>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.25’te okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmaması” ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.25: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Yangın, Deprem, Sel vb. Felaketlerde Yapılacaklara İlişkin Bilgilerin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	475	250	216	941
	%	50,5	26,6	23,0	100,0
Veli	f	222	142	116	480
	%	46,3	29,6	24,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	218	179	89	486
	%	44,9	36,8	18,3	100,0
Toplam	f	915	571	421	1907
	%	48,0	29,9	22,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=18,212$		p=0,001			
İlköğretim öğrencileri	f	255	108	95	458
	%	55,7	23,6	20,7	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	219	142	121	482
	%	45,4	29,5	25,1	100,0
Toplam	f	474	250	216	940
	%	50,4	26,6	23,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=9,881$		p=0,007			
Erkek öğrenciler	f	199	113	115	427
	%	46,6	26,5	26,9	100,0
Kız öğrenciler	f	270	134	99	503
	%	53,7	26,6	19,7	100,0
Toplam	f	469	247	214	930
	%	50,4	26,6	23,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,570$		p=0,023			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	236	131	112	479
	%	49,3	27,3	23,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	138	94	70	302
	%	45,7	31,1	23,2	100,0
İlçe	f	71	19	22	112
	%	63,4	17,0	19,6	100,0
Belde	f	21	2	6	29
	%	72,4	6,9	20,7	100,0
Toplam	f	466	246	210	922
	%	50,5	26,7	22,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=19,132$		p=0,004			

Tablo4.25'te okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmamasını öğrencilerin %50,5'i, velilerin %46,3'ü, yönetici ve öğretmenlerin de %44,9'u okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. Okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığına baktığımızda yönetici ve öğretmenlerin diğer gruplara göre bu görüşe daha az katıldıklarını görmekteyiz. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=18,212$, $p=0,001<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmaması görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=9,881$, $p=0,007<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim öğrencilerinin %55,7'si, ortaöğretim öğrencilerinin %45,4'ü okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Cinsiyete göre, erkek öğrencilerin %46,6'sı, kız öğrencilerin de %53,7'si okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=7,570$, $p=0,023<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmamasını beldede yaşayanlar %72,4 gibi yüksek düzeyde okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmezken, ilçede yaşayan öğrenciler %63,4, illerde yaşayan öğrencilerde %40'ların üzerinde güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=19,132$, $p=0,004<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.26’da sağlık ve temizlik açısından ‘‘zehirli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının’’ okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve ğrenci, veli, yönetici/ğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.26: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden ‘‘Zehirli Gaz Sızıntısı Gibi Kimyasal ve Biyolojik Olaylar Konusunda Yeterince Bilgilendirme Yapılmaması’’ ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GöRüşLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	358	273	307	938
	%	38,2	29,1	32,7	100,0
Veli	f	162	176	141	479
	%	33,8	36,7	29,4	100,0
Yönetici/ğretmen	f	119	195	161	475
	%	25,9	41,1	33,9	100,0
Toplam	f	639	644	609	1892
	%	33,8	34,0	32,2	100,0
$\chi^2_{(4)}=32,302$		p=0,000			
İlköğretim ğrencileri	f	183	143	132	458
	%	40,0	31,2	28,8	100,0
Ortaöğretim ğrencileri	f	174	130	175	479
	%	36,3	27,1	36,5	100,0
Toplam	f	357	273	307	937
	%	38,1	29,1	32,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=6,401$		p=0,041			
Erkek ğrenciler	f	151	126	147	424
	%	35,6	29,7	34,7	100,0
Kız ğrenciler	f	201	145	157	503
	%	40,0	28,8	31,2	100,0
Toplam	f	352	271	304	927
	%	38,0	29,2	32,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,046$		p=0,360			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	175	130	173	478
	%	36,6	27,2	36,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	105	108	88	301
	%	34,9	35,9	29,2	100,0
İlçe	f	53	27	31	111
	%	47,7	24,3	27,9	100,0
Belde	f	18	3	8	29
	%	62,1	10,3	27,6	100,0
Toplam	f	351	268	300	919
	%	38,2	29,2	32,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=21,760$		p=0,001			

Tablo 4.26’da öğrencilerin %32,7’si tamamen, %29,1’i kısmen, velilerin %29,4’ tamamen, %36,7’si kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %33,9’u tamamen, %41,1’i kısmen katılarak zehirli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını güvenlik sorununa yol açan etken

olarak görmektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=32,302$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=6,401$, $p=0,041<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri genel olarak %29,1 kısmen, %32,8 tamamen olmak üzere toplam %60'ın üzerinde bir görüşle zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Bu bulgular, Duyur'un (2004:51) araştırmasında, öğrencilerin iş güvenliği ile ilgili bilgiye %57,5 oranında ihtiyaç duyuyorum görüşü belirtmesi ile benzerlik göstermektedir.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %32,8'i tamamen, %29,2'si kısmen katılarak zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre, zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=2,046$ bulunmuş ve $p=0,360>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, belde yaşayan öğrenciler %62,1 oranında zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemişlerdir. İlçe ve illerde yaşayanlar da bu görüşte olmalarına rağmen, belde yaşayanlara göre daha düşük düzeyde katılmadıklarını belirtmişlerdir. Büyükşehirlerde yaşayan öğrencilerin 1/3'ünden çoğu ise, zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını okul güvenliğinde bir etken olduğuna katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=21,760$, $p=0,001<0,05$ yaşanılan yer ile zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.27’de “okulda ilk yardım ekibi olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.27: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda İlk Yardım Ekibi Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	321	220	389	930
	%	34,5	23,7	41,8	100,0
Veli	f	159	127	189	475
	%	33,5	26,7	39,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	172	147	155	474
	%	36,3	31,0	32,7	100,0
Toplam	f	652	494	733	1879
	%	34,7	26,3	39,0	100,0
$\chi^2_{(4)}=13,875$		p=0,008			
İlköğretim öğrencileri	f	156	105	193	454
	%	34,4	23,1	42,5	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	165	114	196	475
	%	34,7	24,0	41,3	100,0
Toplam	f	321	219	389	929
	%	34,6	23,6	41,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,171$		p=0,918			
Erkek öğrenciler	f	142	103	176	421
	%	33,7	24,5	41,8	100,0
Kız öğrenciler	f	173	113	212	498
	%	34,7	22,7	42,6	100,0
Toplam	f	315	216	388	919
	%	34,3	23,5	42,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,405$		p=0,817			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	151	115	210	476
	%	31,7	24,2	44,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	99	71	127	297
	%	33,3	23,9	42,8	100,0
İlçe	f	52	25	32	109
	%	47,7	22,9	29,4	100,0
Belde	f	12	3	14	29
	%	41,4	10,3	48,3	100,0
Toplam	f	314	214	383	911
	%	34,5	23,5	42,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=14,320$		p=0,026			

Tablo 4.27’de görüldüğü gibi öğrencilerin büyük çoğunluğu (%41,8) tamamen, %27,7’si kısmen, velilerin %39,8’i tamamen, %26,7’si kısmen, yönetici ve

öğretmenlerin %32,7'si tamamen, %31'i kısmen okulda ilk yardım ekibi olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Bu görüşe yönetici ve öğretmenlerin katılımı öğrencilere göre daha düşüktür. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=13,875$, $p=0,008<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okulda ilk yardım ekibi olmamasına öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasında uyum $\chi^2_{(2)}=0,171$, bulunmuş ve $p=0,918>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark görülmemektedir. İlköğretim öğrencilerinin %42,5'i tamamen, %23,1'i kısmen, ortaöğretim öğrencilerinin %41,3'ü tamamen, %24'ü kısmen okulda ilk yardım ekibi olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler.

Erkek öğrencilerin %41,8'i tamamen, %24,5'i kısmen, kız öğrencilerin %42,6'sı tamamen, %22,7'si kısmen okulda ilk yardım ekibi olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,405$, $p=0,817>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulda ilk yardım ekibi olmamasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna büyük illerde yaşayan öğrencilerin %44,1'i tamamen, %24,2'si kısmen, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %42,8'i tamamen, %23,9'u kısmen, beldede yaşayan öğrencilerin %48,3'ü tamamen, %10,3'ü kısmen katıldıklarını belirtirken, ilçelerde yaşayan öğrencilerde bu oran daha düşük %29,4 tamamen, %22,9'u kısmendir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=14,320$, $p=0,026<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.28'de "okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.28: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Oluşturulan İlk Yardım Ekibinin İlk Yardım Konusunda Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	344	265	321	930
	%	37,0	28,5	34,5	100,0
Veli	f	142	174	154	470
	%	30,2	37,0	32,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	141	196	136	473
	%	29,8	41,4	28,8	100,0
Toplam	f	627	635	611	1873
	%	33,5	33,9	32,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=27,312$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	176	126	154	456
	%	38,6	27,6	33,8	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	168	139	166	473
	%	35,5	29,4	35,1	100,0
Toplam	f	344	265	320	929
	%	37,0	28,5	34,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,963$		p=0,618			
Erkek öğrenciler	f	150	127	147	424
	%	35,4	30,0	34,7	100,0
Kız öğrenciler	f	190	134	172	496
	%	38,3	27,0	34,7	100,0
Toplam	f	340	261	319	920
	%	37,0	28,4	34,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,226$		p=0,542			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	159	135	181	475
	%	33,5	28,4	38,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	114	86	99	299
	%	38,1	28,8	33,1	100,0
İlçe	f	49	33	26	108
	%	45,4	30,6	24,1	100,0
Belde	f	15	5	9	29
	%	51,7	17,2	31,0	100,0
Toplam	f	337	259	315	911
	%	37,0	28,4	34,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=12,252$		p=0,055			

Tablo 4.28’de yönetici ve öğretmenlerin %41,4’ü kısmen, %28,8’i tamamen, velilerin %37’si kısmen, %32,8’i tamamen ve öğrencilerin %28,5’i kısmen, %34,5’i tamamen okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasını okul güvenliğinde bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Yönetici ve öğretmenlerden kısmen katılanlar beraber %70’inin ilkyardım ekibininin yeterli bilgiye sahip olmamasını okulda güvenlik sorunu olarak belirtmesi, Barhan’ın (2001:38-46) araştırmasındaki yönetici ve öğretmenlerin “okulun ilk yardım yapabilme becerisine sahip personeli istihdam etmesi”ne %90’ların üzerinde önem vermeleri ile paralellik göstermektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=27,312$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=0,963$, $p=0,618>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri genel olarak %28,5 oranında kısmen, %34,4 oranında tamamen katılarak, okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasını okul güvenliğine etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Cinsiyet açısından genelde erkek ve kız öğrencilerin %28,4’ü kısmen, %34,7’si tamamen katılarak, okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu konusunda ortak görüşte oldukları söylenebilir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,226$, $p=0,542>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna büyük illerde yaşayan öğrencilerin %28,4’ü kısmen, %38,1’i tamamen, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %28,8’i kısmen, %33,1’i tamamen, ilçede yaşayan öğrencilerin %30,6’sı kısmen, %24,1’i tamamen ve beldede yaşayan öğrencilerin de % 17,2’si kısmen, %31’i tamamen katılmaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=12,252$, $p=0,055>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.29’da sağlık ve temizlik açısından “okulda ilkyardım malzemesinin bulunmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.29: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda İlkyardım Malzemesinin Bulunmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	450	271	211	932
	%	48,3	29,1	22,6	100,0
Veli	f	179	167	126	472
	%	37,9	35,4	26,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	186	179	113	478
	%	38,9	37,4	23,6	100,0
Toplam	f	815	617	450	1882
	%	43,3	32,8	23,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=20,843$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	237	138	80	455
	%	52,1	30,3	17,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	213	132	131	476
	%	44,7	27,7	27,5	100,0
Toplam	f	450	270	211	931
	%	48,3	29,0	22,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=13,273$		p=0,001			
Erkek öğrenciler	f	202	115	109	426
	%	47,4	27,0	25,6	100,0
Kız öğrenciler	f	244	151	100	495
	%	49,3	30,5	20,2	100,0
Toplam	f	446	266	209	921
	%	48,4	28,9	22,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,068$		p=0,131			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	218	142	114	474
	%	46,0	30,0	24,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	138	99	61	298
	%	46,3	33,2	20,5	100,0
İlçe	f	66	19	27	112
	%	58,9	17,0	24,1	100,0
Belde	f	17	4	8	29
	%	58,6	13,8	27,6	100,0
Toplam	f	439	264	210	913
	%	48,1	28,9	23,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=15,332$		p=0,018			

Tablo 4.29’da okulda ilkyardım malzemesinin bulunmamasını öğrencilerin %48,3’ü, velilerin %37,9’u, yönetici ve öğretmenlerin %38,9’u okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler diğer gruplara göre bu görüşe daha yüksek oranda katılmamışlardır. Okulda ilkyardım malzemesinin bulunmamasını grupların büyük çoğunluğu kısmen düzeyinde okulda güvenliğe etken olarak değerlendirmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=20,843$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okulda ilkyardım malzemesinin bulunmaması görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=13,273$, $p=0,001<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim öğrencileri %52,1, ortaöğretim öğrencileri %44,7 oranlarında okulda ilkyardım malzemesi bulunmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı düşüncesine katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %47,4’ü, kız öğrencilerin %49,3’ü okulda ilkyardım malzemesinin bulunmamasının okulda güvenlik sorunu oluşturmayacağı görüşündedirler. Tabloya göre, okulda ilkyardım malzemesinin bulunmamasının okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=4,068$, bulunmuş ve $p=0,131>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, gruplar genelde %48,1 okulda ilkyardım malzemesinin bulunmamasını güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=15,332$, $p=0,018<0,05$ yaşanılan yer ile okulda ilkyardım malzemesi bulunmamasının okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.30’da “kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.30: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kaza, Yaralanma ve Salgın Hastalıklara Karşı Tedbir Alınmaması ve Öğrencilerin Bilgilendirilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	385	292	260	937
	%	41,1	31,2	27,7	100,0
Veli	f	188	154	135	477
	%	39,4	32,3	28,3	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	163	189	129	481
	%	33,9	39,3	26,8	100,0
Toplam	f	736	635	524	1895
	%	38,8	33,5	27,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=11,048$		p=0,026			
İlköğretim öğrencileri	f	212	132	113	457
	%	46,4	28,9	24,7	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	172	160	147	479
	%	35,9	33,4	30,7	100,0
Toplam	f	384	292	260	936
	%	41,0	31,2	27,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=10,787$		p=0,005			
Erkek öğrenciler	f	172	126	130	428
	%	40,2	29,4	30,4	100,0
Kız öğrenciler	f	207	162	129	498
	%	41,6	32,5	25,9	100,0
Toplam	f	379	288	259	926
	%	40,9	31,1	28,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,459$		p=0,293			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	186	159	135	480
	%	38,8	33,1	28,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	118	94	86	298
	%	39,6	31,5	28,9	100,0
İlçe	f	56	28	27	111
	%	50,5	25,2	24,3	100,0
Belde	f	18	5	6	29
	%	62,1	17,2	20,7	100,0
Toplam	f	378	286	254	918
	%	41,2	31,2	27,7	100,0
$\chi^2_{(6)}=11,075$		p=0,086			

Tablo 4.30'da kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin okulda güvenlik sorununa etken olduğu görüşüne öğrencilerin %41,1'i, velilerin %39,4'ü, yönetici ve öğretmenlerin %33,9'u katılmazken, öğrencilerin %27,7'si, velilerin %28,3'ü, yönetici ve öğretmenlerin %26,8'i katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=11,048$, $p=0,026<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesi ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=10,787$, $p=0,005<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açtığına ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri genel olarak %31,2'si kısmen, %27,8'i tamamen olmak üzere %60'lara yaklaşan oranda katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, Ersoy'un (2004:57) Sanayide Staj Yapan Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin İş Güvenliği Konusunda Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri araştırmasında öğrencilerin okulda aldıkları iş güvenliği eğitimini ancak %35 seviyesinde yeterli bulması ile de paralellik göstermektedir.

Kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin okulda güvenlik sorunu oluşturacağına erkek öğrenciler %30,4 olarak katılırken, kız öğrencilerin daha düşük oranda (%25,9) katılması ilginç bir sonuç diye düşünülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,459$, $p=0,293>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, büyükşehir belediyesi olan ve olmayan illerde yaşayan öğrenciler kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrenciler %28 oranlarında katılırken, bu oran ilçelerde %24,3, beldede ise %20,7'dir. Belde ve ilçelerde yaşayan öğrencilerin büyük bir kısmı ise kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin okulda güvenlik sorunu oluşturduğuna katılmadığını belirtmiştir. Bu sonuç günümüz şehir hayatındaki şartlar göz önüne alındığında oldukça anlamlıdır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=11,075$, $p=0,086>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.31’de “kantinin hijyenik olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.31: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kantinin Hijyenik Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	348	261	317	926
	%	37,6	28,2	34,2	100,0
Veli	f	161	150	155	466
	%	34,5	32,2	33,3	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	196	170	113	479
	%	40,9	35,5	23,6	100,0
Toplam	f	705	581	585	1871
	%	37,7	31,1	31,3	100,0
$\chi^2_{(4)}=20,456$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	155	141	152	448
	%	34,6	31,5	33,9	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	193	119	165	477
	%	40,5	24,9	34,6	100,0
Toplam	f	348	260	317	925
	%	37,6	28,1	34,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=5,640$		p=0,060			
Erkek öğrenciler	f	168	118	142	428
	%	39,3	27,6	33,2	100,0
Kız öğrenciler	f	174	139	174	487
	%	35,7	28,5	35,7	100,0
Toplam	f	342	257	316	915
	%	37,4	28,1	34,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,263$		p=0,532			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	200	118	155	473
	%	42,3	24,9	32,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	90	99	108	297
	%	30,3	33,3	36,4	100,0
İlçe	f	42	27	39	108
	%	38,9	25,0	36,1	100,0
Belde	f	10	9	10	29
	%	34,5	31,0	34,5	100,0
Toplam	f	342	253	312	907
	%	37,7	27,9	34,4	100,0
$\chi^2_{(6)}=12,905$		p=0,045			

Tablo 4.31’e genel olarak baktığımızda, öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin %31,3’ü konuyu okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılırken, %31,1’i kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Yönetici ve öğretmenlerin %40,9’u ise, kantinin hijyenik olmamasını okulda güvenlik sorunu olarak görmediklerini belirtmişlerdir. Ardıc’ın

(2008:50) Öğrencilerin Okul Kantinlerindeki Tüketim Tercihleri ve Kantinlerin Değerlendirilmesi araştırmasında da, öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin %58,8'i okul kantinlerini her zaman temiz ve bakımlı gördüklerini belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=20,456$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak kantinin hijyenik olmaması konusunda öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasında uyum $\chi^2_{(2)}=5,640$, görülmüş ve $p=0,060>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %28,1'i kısmen, %34,3'ü tamamen olmak üzere kantinin hijyenik olmamasını sağlık açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşündedirler.

Kız ve erkek öğrencilerin de %28,1'i kısmen, %34,5'i tamamen olmak üzere kantinin hijyenik olmamasının sağlık açısından okul güvenliğine etken olduğuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,263$, $p=0,532>0,05$ cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, kantinin hijyenik olmamasının sağlık açısından okulda güvenlik sorununa etken olduğuna belde ve şehirlerde yaşayan öğrencilerin genelde %34,4'ü tamamen, %27,9'u kısmen katılırken, bu görüşe katılmayanlara baktığımızda Büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrenciler %42,3 oranında diğer yerleşim yerlerindeki öğrencilere göre daha fazla katılmadığını belirtmiştir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=12,905$, $p=0,045<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır. Görüldüğü gibi, yaşanılan yer ile kantinin hijyenik olmamasının okulda güvenliğe etkisi ile ilgili tespit edilen farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.32'de sağlık ve temizlik açısından "kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.32: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Kantinde Satılan Yiyeceklerin Hijyenik Kurallara Uygun Satılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	383	256	287	926
	%	41,4	27,6	31,0	100,0
Veli	f	179	141	151	471
	%	38,0	29,9	32,1	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	212	164	102	478
	%	44,4	34,3	21,3	100,0
Toplam	f	774	561	540	1875
	%	41,3	29,9	28,8	100,0
$\chi^2_{(4)}=19,521$		p=0,001			
İlköğretim öğrencileri	f	167	128	154	449
	%	37,2	28,5	34,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	216	128	132	476
	%	45,4	26,9	27,7	100,0
Toplam	f	383	256	286	925
	%	41,4	27,7	30,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,179$		p=0,028			
Erkek öğrenciler	f	170	121	133	424
	%	40,1	28,5	31,4	100,0
Kız öğrenciler	f	208	132	151	491
	%	42,4	26,9	30,8	100,0
Toplam	f	378	253	284	915
	%	41,3	27,7	31,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,536$		p=0,765			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	206	123	145	474
	%	43,5	25,9	30,6	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	118	90	89	297
	%	39,7	30,3	30,0	100,0
İlçe	f	44	26	37	107
	%	41,1	24,3	34,6	100,0
Belde	f	12	10	7	29
	%	41,4	34,5	24,1	100,0
Toplam	f	380	249	278	907
	%	41,9	27,5	30,7	100,0
$\chi^2_{(6)}=3,791$		p=0,705			

Tablo 4.32’de kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne öğrencilerin %41,4’i, velilerin %38’i, yönetici ve öğretmenlerin %44,4’ü katılmazken, öğrencilerin %31’i, velilerin %32,1’i, yönetici ve öğretmenlerin %21,3’ü katılmıştır. Burada dikkat çeken yönetici ve öğretmenlerin kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasının sağlık açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olmasına katılmama oranının diğer katılımcılara göre daha yüksek olmasıdır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=19,521$, $p=0,001<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmaması ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=7,179$, $p=0,028<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Buna göre okul türüne göre, kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasının güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. İlköğretim öğrencileri %34,3 tamamen, %28,5 kısmen oranında kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencilerinin %45,4’ü bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak ise ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri %27,7 kısmen, %30,9 tamamen kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler. Bu sonuç, Ardıç’ın (2008:39) araştırmasındaki “öğrencilerin yiyecek ve içecekten %24,6 rahatsızlanma sonuçları” ile benzerlik göstermektedir.

Erkek ve kız öğrenciler kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genel olarak %41,3 katılmazken, %31’i tamamen, %27,7’si kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,536$, $p=0,765>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, tüm yerleşim yerlerindeki öğrenciler, kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genelde %41,9 katılmazken, %30,7’si tamamen, %27,5’i kısmen katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=3,791$, $p=0,705>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.33’te “sınıfların yeterince havalandırılmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.33: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sınıfların Yeterince Havalandırılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	342	288	300	930
	%	36,8	31,0	32,3	100,0
Veli	f	213	131	136	480
	%	44,4	27,3	28,3	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	216	174	95	485
	%	44,5	35,9	19,6	100,0
Toplam	f	771	593	531	1895
	%	40,7	31,3	28,0	100,0
$\chi^2_{(4)}=30,898$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	165	144	143	452
	%	36,5	31,9	31,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	177	143	157	477
	%	37,1	30,0	32,9	100,0
Toplam	f	342	287	300	929
	%	36,8	30,9	32,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,405$		p=0,817			
Erkek öğrenciler	f	162	127	134	423
	%	38,3	30,0	31,7	100,0
Kız öğrenciler	f	175	157	164	496
	%	35,3	31,7	33,1	100,0
Toplam	f	337	284	298	919
	%	36,7	30,9	32,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,898$		p=0,817			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	181	141	152	474
	%	38,2	29,7	32,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	96	100	102	298
	%	32,2	33,6	34,2	100,0
İlçe	f	47	28	35	110
	%	42,7	25,5	31,8	100,0
Belde	f	13	8	8	29
	%	44,8	27,6	27,6	100,0
Toplam	f	337	277	297	911
	%	37,0	30,4	32,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=6,012$		p=0,422			

Tablo 4.33'te sağlık açısından sınıfların yeterince havalandırılmamasının okulda güvenlik sorunu oluşturduğuna öğrencilerin %32,3'ü tamamen, %31'i kısmen, velilerin %28,3'ü tamamen, %27,3'ü kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %19,6'sı tamamen katılırken, daha çoğu %35,9 oranında kısmen katılmıştır. Görüldüğü gibi öğrencilerde katılım oranı diğer katılımcılara göre oldukça yüksektir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=30,898$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak sınıf sınıfların yeterince havalandırılmaması ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=0,405$, $p=0,817>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %32,3'ü tamamen, %30,9'u kısmen olmak üzere sınıfların yeterince havalandırılmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görürken, %36,8'i okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmemektedirler.

Kız ve erkek öğrencilerin sınıfların yeterince havalandırılmamasının sağlık açısından okul güvenliğine etken olduğuna genel olarak %32,4'ü tamamen, %30,9'u kısmen katılırken, katılmayanların oranı %36,7 olarak görülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,898$, $p=0,817>0,05$ cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında şehir ve belde de yaşayanların sınıfların yeterince havalandırılmamasını okulda sağlık açısından güvenlik sorunu olarak değerlendirenlerin %32,6'sı tamamen, %30,4'ü kısmen iken, güvenlik sorunu olarak değerlendirmeyenlerin oranı %37'dir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=6,012$, $p=0,422>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.34'te sağlık ve temizlik açısından "lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.34: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Lavabo ve Tuvaletlerin Temiz Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	255	222	458	935
	%	27,3	23,7	49,0	100,0
Veli	f	156	139	188	483
	%	32,3	28,8	38,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	169	155	160	484
	%	34,9	32,0	33,1	100,0
Toplam	f	580	516	806	1902
	%	30,5	27,1	42,4	100,0
$\chi^2_{(4)}=36,424$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	114	108	235	457
	%	24,9	23,6	51,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	141	114	222	477
	%	29,6	23,9	46,5	100,0
Toplam	f	255	222	457	934
	%	27,3	23,8	48,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,964$		p=0,227			
Erkek öğrenciler	f	132	107	184	423
	%	31,2	25,3	43,5	100,0
Kız öğrenciler	f	119	111	271	501
	%	23,8	22,2	54,1	100,0
Toplam	f	251	218	455	924
	%	27,2	23,6	49,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=10,875$		p=0,004			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	130	126	224	480
	%	27,1	26,3	46,7	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	73	68	157	298
	%	24,5	22,8	52,7	100,0
İlçe	f	40	13	56	109
	%	36,7	11,9	51,4	100,0
Belde	f	7	9	13	29
	%	24,1	31,0	44,8	100,0
Toplam	f	250	216	450	916
	%	27,3	23,6	49,1	100,0
$\chi^2_{(6)}=14,565$		p=0,024			

Tablo 4.34'te görüldüğü gibi öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin lavabo ve tuvaletlerin temiz tutulması konusunda daha hassas oldukları görülmektedir. Öğrencilerin %49'u tamamen, %23,7'si kısmen, velilerin %38,9'u tamamen, %28,8'i kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %33,1'i tamamen, %32'si kısmen, lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katıldıklarını belirtmişlerdir. Burada dikkat çeken nokta öğrencilerin yarısının lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasının okul güvenliğine etken olduğuna katılmalarıdır. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin okullarda lavabo ve tuvaletlerinin yeterince temiz tutulmadığı görüşünde oldukları düşünülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=36,424$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak lavabo ve tuvaletlerin temiz olmaması konusunda öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasında uyum $\chi^2_{(2)}=2,964$ bulunmuş ve $p=0,227>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %51,4'ü tamamen, %23,6'sı kısmen; ortaöğretim öğrencilerinin %46,5'i tamamen, %23,9'u kısmen, lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasını sağlık açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşündedirler.

Erkek öğrencilerin %43,5'i, tamamen, %23,3'ü kısmen; kız öğrencilerin %54,1'i tamamen, %22,2'si kısmen, lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=10,875$, $p=0,004<0,05$ cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrencilerin %46,7'si tamamen, %26,3'ü kısmen, daha küçük illerde yaşayan öğrencilerin %52,7'si tamamen, %22,8'i kısmen, ilçelerde yaşayan öğrencilerin %51,4'ü tamamen, %11,9'u kısmen ve beldede yaşayan öğrencilerin %44,8'i tamamen, %31'i kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=14,565$, $p=0,024<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.35’te “genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.35: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Genel Olarak Temizlik Kurallarına Uyulmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	281	274	380	935
	%	30,1	29,3	40,6	100,0
Veli	f	164	153	160	477
	%	34,4	32,1	33,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	157	195	133	485
	%	32,4	40,2	27,4	100,0
Toplam	f	602	622	673	1887
	%	31,7	32,8	35,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=30,023$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	130	134	191	455
	%	28,6	29,5	42,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	151	140	188	479
	%	31,5	29,2	39,2	100,0
Toplam	f	281	274	379	934
	%	30,1	29,3	40,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,109$		p=0,574			
Erkek öğrenciler	f	144	121	158	423
	%	34,0	28,6	37,4	100,0
Kız öğrenciler	f	133	148	220	501
	%	26,5	29,5	43,9	100,0
Toplam	f	277	269	378	924
	%	30,0	29,1	40,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=6,780$		p=0,034			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	130	153	194	477
	%	27,3	32,1	40,7	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	94	88	116	298
	%	31,5	29,5	38,9	100,0
İlçe	f	41	25	46	112
	%	36,6	22,3	41,1	100,0
Belde	f	11	4	14	29
	%	37,9	13,8	48,3	100,0
Toplam	f	276	270	370	916
	%	30,1	29,5	40,4	100,0
$\chi^2_{(6)}=9,738$		p=0,136			

Tablo 4.35'te genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin genel katılım %35,5 tamamen, %32,8 kısmendir. Genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrencilerin katılımı veli, yönetici ve öğretmenlere göre daha yüksektir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=30,023$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken oluşturduğu ile ilgili ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=1,109$, $p=0,574>0,05$ anlamlı bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %42'si tamamen, %29,5'i kısmen; ortaöğretim öğrencilerinin %39,2'si tamamen, %29,2'si kısmen, genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %37,4'ü tamamen, %28,6'sı kısmen; kız öğrencilerin de %43,9'u tamamen, %29,5'i kısmen katılarak, genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşünü belirtmişlerdir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bu konuda daha hassas oldukları düşünülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=6,780$, $p=0,034<0,05$ cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, sağlık açısından okulda güvenlik sorununa temizlik kurallarına uyulmamasının etken olduğuna şehirlerde ve beldede yaşayan öğrencilerin %40,4'ü tamamen, %29,5'i kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Beldede yaşayan öğrenciler şehirlerde yaşayanlara göre genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının okul güvenliğine etken olduğuna daha fazla katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=9,738$, $p=0,136>0,05$ gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 4.36'da sağlık ve temizlik açısından "okulda yeterince temizlik personelinin olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.36: Katılımcı Grupların Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Yeterince Temizlik Personelinin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	396	248	295	939
	%	42,2	26,4	31,4	100,0
Veli	f	166	127	191	484
	%	34,3	26,2	39,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	169	123	194	486
	%	34,3	25,3	39,9	100,0
Toplam	f	731	498	680	1909
	%	38,3	26,1	35,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=16,620$		p=0,002			
İlköğretim öğrencileri	f	201	129	129	459
	%	43,8	28,1	28,1	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	194	119	166	479
	%	40,5	24,8	34,7	100,0
Toplam	f	395	248	295	938
	%	42,1	26,4	31,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,744$		p=0,093			
Erkek öğrenciler	f	180	118	128	426
	%	42,3	27,7	30,0	100,0
Kız öğrenciler	f	209	128	165	502
	%	41,6	25,5	32,9	100,0
Toplam	f	389	246	293	928
	%	41,9	26,5	31,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,024$		p=0,599			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	196	120	163	479
	%	40,9	25,1	34,0	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	119	95	87	301
	%	39,5	31,6	28,9	100,0
İlçe	f	57	19	35	111
	%	51,4	17,1	31,5	100,0
Belde	f	14	10	5	29
	%	48,3	34,5	17,2	100,0
Toplam	f	386	244	290	920
	%	42,0	26,5	31,5	100,0
$\chi^2_{(6)}=14,308$		p=0,026			

Tablo 4.36’da görüldüğü gibi genel olarak öğrencilerin %35,6’sı tamamen, %26,1’i kısmen katılarak okulda yeterince temizlik personelinin olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşündeler. Veli, yönetici ve öğretmenlerden bu görüşe katılanların oranı, katılmayanlardan daha yüksek iken,

öğrencilerde katılmayanların oranı katılanlardan yüksektir (%42,2). Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=16,620$, $p=0,002<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Okulda sağlık açısından güvenlik sorununa yol açan etken olarak yeterince temizlik personelinin olmamasına ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasında uyum $\chi^2_{(2)}=4,744$ bulunmuş ve $p=0,093>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencileri %43,8, ortaöğretim öğrencileri %40,5 oranlarında, yeterince temizlik personelinin olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Ortaöğretim öğrencilerinin %34,7'si tamamen, %24,8'i kısmen katılarak okulda yeterince temizlik personelinin olmamasını okul güvenliğinde bir etken olarak görmüşlerdir.

Erkek öğrencilerin %42,3'ü, kız öğrencilerin de %41,6'sı birbirlerine yakın oranlarda okulda yeterince temizlik personelinin olmamasının okul güvenliğinde bir etken olmadığı görüşündeler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,024$, $p=0,599>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulda yeterince temizlik personelinin olmamasını şehir ve beldede yaşayan öğrencilerin genel olarak %42'si okul güvenliğine etken olduğuna katılmazken, %31,5'i tamamen, %26,5'i kısmen katılarak etken olduğu görüşündedirler. Okulda yeterince temizlik personeli olmamasının okul güvenliğinde sağlık açısından etken olduğuna katılma oranı şehirlerde yaşayan öğrencilerde yüksek oranlarda iken, beldede yaşayan öğrencilerde bu görüşe katılma oranı %17,2 gibi düşük kalmaktadır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=14,308$, $p=0,026<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Okul İçindeki Uygulama ve Davranışlar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri; okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve grupların görüşleri ki-kare olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.37’de “okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.37: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Bahçesinden Giriş-Çıkışların Kontrollü Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	372	214	360	946
	%	39,3	22,6	38,1	100,0
Veli	f	204	106	178	488
	%	41,8	21,7	36,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	191	149	151	491
	%	38,9	30,3	30,8	100,0
Toplam	f	767	469	689	1925
	%	39,8	24,4	35,8	100,0
$\chi^2_{(4)}=15,334$		p=0,004			
İlköğretim öğrencileri	f	163	103	193	459
	%	35,5	22,4	42,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	208	111	167	486
	%	42,8	22,8	34,4	100,0
Toplam	f	371	214	360	945
	%	39,3	22,6	38,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=6,869$		p=0,032			
Erkek öğrenciler	f	166	91	175	432
	%	38,4	21,1	40,5	100,0
Kız öğrenciler	f	199	123	181	503
	%	39,6	24,5	36,0	100,0
Toplam	f	365	214	356	935
	%	39,0	22,9	38,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,493$		p=0,288			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	197	105	182	484
	%	40,7	21,7	37,6	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	104	75	123	302
	%	34,4	24,8	40,7	100,0
İlçe	f	46	23	42	111
	%	41,4	20,7	37,8	100,0
Belde	f	16	8	6	30
	%	53,3	26,7	20,0	100,0
Toplam	f	363	211	353	927
	%	39,2	22,8	38,1	100,0
$\chi^2_{(6)}=8,080$		p=0,232			

Tablo 4.37’de okul bahçesinde giriş-çıkışların kontrollü olmamasını öğrencilerin %38,1’i tamamen, %22,6’sı kısmen, velilerin %36,5’i tamamen, %21,7’si kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %30,8’i tamamen, %30,3’ü kısmen katılarak, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler. Okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmamasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna genelde grupların %39,8’i katılmadığını belirtirken, %35,8’i tamamen, %24,4’ü kısmen düzeyinde katıldığını belirtmiştir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=15,334$, $p=0,004<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmaması ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=6,869$, $p=0,032<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Buna göre okul kademesi ile okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmamasının okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. İlköğretim öğrencilerinin %42’si tamamen, %22,4’ü kısmen katılarak okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmamasının güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencilerinin %34,4’ü tamamen, %22,8’i kısmen katılarak okul güvenliğine etken olarak görmektedirler. Ortaöğretim öğrencilerinin %42,8’i bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna erkek öğrencilerin %40,5’i, tamamen, %21,1’i kısmen, kız öğrencilerin %36’sı tamamen, %24,5’i kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,493$, $p=0,288>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre şehirlerde yaşayan öğrencilerle, beldede yaşayan öğrencilerin okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna genel olarak %39,2’si katılmadığını belirtirken, %38,1’i tamamen, %22,8’i kısmen katıldığını belirtmiştir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=8,080$, $p=0,232>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.38’de okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından “okulda güvenlik görevlisi olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.38: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Güvenlik Görevlisi Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	386	168	390	944
	%	40,9	17,8	41,3	100,0
Veli	f	175	109	205	489
	%	35,8	22,3	41,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	173	83	232	488
	%	35,5	17,0	47,5	100,0
Toplam	f	734	360	827	1921
	%	38,2	18,7	43,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=11,108$		p=0,025			
İlköğretim öğrencileri	f	166	87	204	457
	%	36,3	19,0	44,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	219	81	186	486
	%	45,1	16,7	38,3	100,0
Toplam	f	385	168	390	943
	%	40,8	17,8	41,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,456$		p=0,024			
Erkek öğrenciler	f	178	70	182	430
	%	41,4	16,3	42,3	100,0
Kız öğrenciler	f	202	95	206	503
	%	40,2	18,9	41,0	100,0
Toplam	f	380	165	388	933
	%	40,7	17,7	41,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,083$		p=0,582			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	216	79	188	483
	%	44,7	16,4	38,9	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	99	65	138	302
	%	32,8	21,5	45,7	100,0
İlçe	f	54	17	39	110
	%	49,1	15,5	35,5	100,0
Belde	f	10	4	16	30
	%	33,3	13,3	53,3	100,0
Toplam	f	379	165	381	925
	%	41,0	17,8	41,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=16,427$		p=0,012			

Tablo 4.38’de okulda güvenlik görevlisi olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığına öğrencilerin %41,3’ü tamamen, %17,8’i kısmen, velilerin %41,9’u, tamamen, %22,3’ü kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %47,5’i tamamen, %17’si kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşe öğrencilerin %40,9’u katılmadığını belirtmiştir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=11,108$, $p=0,025<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Okulda güvenlik görevlisi olmamasının güvenlik sorununa yol açan etken olması ile ilgili okul türlerine göre öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark vardır $\chi^2_{(2)}=7,456$, $p=0,024<0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %44,6’sı, ortaöğretim öğrencilerinin %38,3’ü okulda güvenlik görevlisi olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %42,3’ü tamamen, %16,3’ü kısmen, kız öğrencilerin %41’i tamamen, %18,9’u kısmen düzeyinde katılarak, okulda güvenlik görevlisi olmamasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna birbirlerine yakın oranlarda ortak görüş belirtmişlerdir. Tabloya göre, okulda güvenlik görevlisi olmamasının okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=1,083$ bulunmuş ve $p=0,582>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulda güvenlik görevlisi olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrencilerin %38,9’u, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %45,7’si, ilçelerde yaşayan öğrencilerin %35,5’i ve beldede yaşayan öğrencilerin %53,3’ü katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşe beldede yaşayan öğrencilerin yarısından fazlası tamamen, %13,3’ü kısmen katılmışlardır. Bu bulgular beldedeki okullarda güvenlik görevlisi ihtiyacının karşılanamamış olması şeklinde değerlendirilmiştir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=16,427$, $p=0,012<0,05$ yaşanılan yer ile okulda güvenlik görevlisi olmamasının okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen fark anlamlı bulunmuştur.

Tablo 4.39’da “sınıf mevcutlarının çok fazla olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.39: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sınıf Mevcutlarının Çok Fazla Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	445	211	283	936
	%	47,4	22,5	30,1	100,0
Veli	f	218	111	155	484
	%	45,0	22,9	32,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	210	107	166	483
	%	43,5	22,2	34,4	100,0
Toplam	f	873	429	604	1906
	%	45,8	22,5	31,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=3,039$		p=0,551			
İlköğretim öğrencileri	f	197	104	156	457
	%	43,1	22,8	34,1	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	248	107	126	481
	%	51,6	22,2	26,2	100,0
Toplam	f	445	211	282	938
	%	47,4	22,5	30,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=8,471$		p=0,014			
Erkek öğrenciler	f	198	99	132	429
	%	46,2	23,1	30,8	100,0
Kız öğrenciler	f	240	112	147	499
	%	48,1	22,4	29,5	100,0
Toplam	f	438	211	279	928
	%	47,2	22,7	30,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,357$		p=0,837			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	233	95	153	481
	%	48,4	19,8	31,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	135	72	92	299
	%	45,2	24,1	30,8	100,0
İlçe	f	57	25	29	111
	%	51,4	22,5	26,1	100,0
Belde	f	15	13	2	30
	%	50,0	43,3	6,7	100,0
Toplam	f	440	205	276	921
	%	47,8	22,3	30,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=15,189$		p=0,019			

Tablo 4.39’da görüldüğü gibi öğrencilerin %47,4’ü, velilerin %45’i, yönetici ve öğretmenlerin %43,5’i sınıf mevcutlarının çok fazla olmasının okulda güvenlik

sorununa yol açmadığını belirtirken, grup olarak bu durumun okulda güvenlik sorununa yol açtığına tamamen katılanların oranı %31,7, kısmen katılanların oranı %22,5'dir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=3,039$, $p=0,551>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin sınıf mevcutlarının çok fazla olmasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken görmesi ile ilgili görüşleri arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur $\chi^2_{(2)}=8,471$, $p=0,014<0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %43,1'i, ortaöğretim öğrencilerinin %51,6'sı sınıf mevcutlarının çok fazla olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, ilköğretim öğrencilerinin %34,1'i tamamen, %22,8'i kısmen düzeyinde güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler.

Erkek öğrencilerin %46,2'si, kız öğrencilerin %48,1'i sınıf mevcutlarının çok fazla olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,357$, $p=0,837>0,05$ cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, şehir ve belde yaşayan öğrenciler sınıf mevcutlarının çok fazla olmasını okulda güvenliğe etken olduğuna genel olarak %47,8'i katılmadıklarını belirtirken, %30'u katıldığını, %22,3'ü kısmen katıldığını belirtmiştir. Sınıf mevcutlarının çok fazla olmasının okul güvenliğine etken olduğuna belde yaşayan öğrencilerin ancak %6,7'si katılmıştır. Bu sonuç beldedeki okullarda öğrenci sayısının çok düşük olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=15,189$, $p=0,019<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.40'ta okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından "memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.40: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Memur, Hizmetli ve Temizlik Görevlilerinin Okul Kurallarına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	517	210	214	941
	%	54,9	22,3	22,7	100,0
Veli	f	269	124	92	485
	%	55,5	25,6	19,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	261	148	78	487
	%	53,6	30,4	16,0	100,0
Toplam	f	1047	482	384	1913
	%	54,7	25,2	20,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=16,133$		p=0,003			
İlköğretim öğrencileri	f	259	93	106	458
	%	56,6	20,3	23,1	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	257	117	108	482
	%	53,5	24,3	22,4	100,0
Toplam	f	516	210	214	940
	%	54,9	22,3	22,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,158$		p=0,340			
Erkek öğrenciler	f	236	100	93	429
	%	55,0	23,3	21,7	100,0
Kız öğrenciler	f	273	109	119	501
	%	54,5	21,8	23,8	100,0
Toplam	f	509	209	212	930
	%	54,7	22,5	22,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,696$		p=0,706			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	271	109	102	482
	%	56,2	22,6	21,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	154	64	82	300
	%	51,3	21,3	27,3	100,0
İlçe	f	60	27	23	110
	%	54,5	24,5	20,9	100,0
Belde	f	20	5	5	30
	%	66,7	16,7	16,7	100,0
Toplam	f	505	205	212	922
	%	54,8	22,2	23,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=6,323$		p=0,388			

Tablo 4.40'ta öğrencilerin %54,9'u, velilerin %55,5'i, yönetici ve öğretmenlerin %53,6'sı memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okul güvenliğine yol açan etken olduğuna katılmadığını belirtmişlerdir. Bu görüşün tam tersi olarak memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını okul güvenliğinde etken olduğuna öğrenciler, veli ve öğretmenlerden daha fazla inanmaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=16,133$, $p=0,003<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışları ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=2,158$, $p=0,340>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. Memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okul güvenliğine olumsuz etken olduğuna ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %54,9'u katılmadığını belirtirken, %22,8'i katıldıklarını belirtmişlerdir.

Memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlerden olduğuna genel olarak erkek ve kız öğrencilerin %54,7'si katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,696$, $p=0,706>0,05$ cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrencilerin %56,2'si, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %51,3'ü, ilçelerde yaşayan öğrencilerin %54,5'i ve beldede yaşayan öğrencilerin %66,7'si memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=6,323$, $p=0,388>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.41'de "servis şoförlerinin eğitim ortamına uygun olmayan davranışlarının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.41: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Servis Şoförlerinin Eğitim Ortamına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	529	211	173	913
	%	57,9	23,1	18,9	100,0
Veli	f	232	123	107	462
	%	50,2	26,6	23,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	234	135	83	452
	%	51,8	29,9	18,4	100,0
Toplam	f	995	469	363	1827
	%	54,5	25,7	19,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=13,179$		p=0,010			
İlköğretim öğrencileri	f	256	97	83	436
	%	58,7	22,2	19,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	273	113	90	476
	%	57,4	23,7	18,9	100,0
Toplam	f	529	210	173	912
	%	58,0	23,0	19,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=295$		p=0,863			
Erkek öğrenciler	f	231	103	79	413
	%	55,9	24,9	19,1	100,0
Kız öğrenciler	f	292	104	93	489
	%	59,7	21,3	19,0	100,0
Toplam	f	523	207	172	902
	%	58,0	22,9	19,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,869$		p=0,393			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	271	102	92	465
	%	58,3	21,9	19,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	156	80	58	294
	%	53,1	27,2	19,7	100,0
İlçe	f	69	20	17	106
	%	65,1	18,9	16,0	100,0
Belde	f	23	4	3	30
	%	76,7	13,3	10,0	100,0
Toplam	f	519	206	170	895
	%	58,0	23,0	19,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=10,465$		p=0,106			

Tablo 4.41’de servis şoförlerinin davranışlarının olmasını öğrencilerin %57,9’u, velilerin %50,2’si, yönetici ve öğretmenlerin %51,8’i okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmamaktadırlar. Öğrencilerin bu görüşü veli, yönetici ve öğretmenlere göre yüksektir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=13,179$, $p=0,010<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak servis şoförlerinin eğitim ortamına uygun olmayan davranışları ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=0,295$, $p=0,863>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %58,7’si, ortaöğretim öğrencilerinin %57,4’ü servis şoförlerinin eğitim ortamına uygun olmayan davranışlarının güvenlik sorununa yol açtığına katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Kız öğrencilerin %55,9’u, erkek öğrencilerin de %59,7’si servis şoförlerinin davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,869$, $p=0,393>0,05$ cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayan öğrencilerin %76,7’si, ilçede yaşayan öğrencilerin %65,1’i, büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrencilerin %58,3’ü ve küçük illerde yaşayan öğrencilerin %53,1’i servis şoförlerinin davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre, servis şoförlerinin büyük çoğunluğunun eğitim ortamına uygun davranış gösterebildiklerini söyleyebiliriz. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=10,465$, $p=0,106>0,05$ yaşanılan yer açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Görüldüğü gibi öğrenci, veli, öğretmen, yönetici açısından, öğrencilerin cinsiyeti açısından, okul türü açısından, yaşanılan yer açısından tüm gruplar yüksek seviyede, servis şoförlerinin eğitim ortamına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olmadığı görüşündedirler.

Tablo 4.42’de okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından “öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.42: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Okul Kurallarına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	226	298	412	936
	%	24,1	31,8	44,0	100,0
Veli	f	114	186	186	486
	%	23,5	38,3	38,3	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	113	184	193	490
	%	23,1	37,6	39,4	100,0
Toplam	f	453	668	791	1912
	%	23,7	34,6	41,4	100,0
$\chi^2_{(4)}=8,432$ p=0,077					
İlköğretim öğrencileri	f	100	145	212	457
	%	21,9	31,7	46,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	126	153	199	478
	%	26,4	32,0	41,6	100,0
Toplam	f	226	298	411	935
	%	24,2	31,9	44,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,147$ p=0,207					
Erkek öğrenciler	f	105	145	178	428
	%	24,5	33,9	41,6	100,0
Kız öğrenciler	f	117	151	229	497
	%	23,5	30,4	46,1	100,0
Toplam	f	222	296	407	925
	%	24,0	32,0	44,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,025$ p=0,363					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	112	155	210	477
	%	23,5	32,5	44,0	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	63	103	134	300
	%	21,0	34,3	44,7	100,0
İlçe	f	42	25	44	111
	%	37,8	22,5	39,6	100,0
Belde	f	3	11	15	29
	%	10,3	37,9	51,7	100,0
Toplam	f	220	294	403	917
	%	24,0	32,1	43,9	100,0
$\chi^2_{(6)}=17,169$ p=0,009					

Tablo 4.42’de görüldüğü gibi öğrencilerin %44’ü tamamen, %31,8’i kısmen, velilerin %38,3’ü tamamen, %38,3’ü kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %39,4’ü tamamen, %37,6’sı kısmen, öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=8,432$, $p=0,077>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin, öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmeleri arasında, $\chi^2_{(2)}=3,147$, $p=0,207>0,05$ anlamlı bir fark yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %44’ü tamamen, %31,9’u kısmen düzeyinde, öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler.

Erkek ve kız öğrenciler de genel olarak %44 tamamen, %32 kısmen katılarak, öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,025$, $p=0,363>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını beldede yaşayan öğrencilerin %51,7’si tamamen, %37,9’u kısmen, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %44,7’i tamamen, %34,3’ü kısmen, büyük illerde yaşayan öğrencilerin %44’ü tamamen, %32,5’i kısmen, ilçelerde yaşayan öğrencilerin de %39,6’sı tamamen, %22,5’i kısmen, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenliğine etki ettiğine katılmayanlara baktığımızda beldede yaşayan öğrenciler, diğer yerleşim yerlerindeki öğrencilere göre %10,3 gibi çok düşük düzeyde görüş belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=17,169$, $p=0,009<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.43’te “velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.43: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Velilerin Okul Kurallarına Uygun Olmayan Davranışları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	460	267	189	916
	%	50,2	29,1	20,6	100,0
Veli	f	175	175	127	477
	%	36,7	36,7	26,6	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	135	206	143	484
	%	27,9	42,6	29,5	100,0
Toplam	f	770	648	459	1877
	%	41,0	34,5	24,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=70,297$ p=0,000					
İlköğretim öğrencileri	f	200	125	120	445
	%	44,9	28,1	27,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	260	141	69	470
	%	55,3	30,0	14,7	100,0
Toplam	f	460	266	189	915
	%	50,3	29,1	20,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=21,884$ p=0,000					
Erkek öğrenciler	f	210	119	87	416
	%	50,5	28,6	20,9	100,0
Kız öğrenciler	f	247	142	101	490
	%	50,4	29,0	20,6	100,0
Toplam	f	457	261	188	906
	%	50,4	28,8	20,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,021$ p=0,990					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	214	153	104	471
	%	45,4	32,5	22,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	162	79	51	292
	%	55,5	27,1	17,5	100,0
İlçe	f	57	22	27	106
	%	53,8	20,8	25,5	100,0
Belde	f	21	8	1	30
	%	70,0	26,7	3,3	100,0
Toplam	f	454	262	183	899
	%	50,5	29,1	20,4	100,0
$\chi^2_{(6)}=18,693$ p=0,005					

Tablo 4.43'te velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna öğrencilerin %50,2'si, velilerin %36,7'si, yönetici ve öğretmenlerin de %27,9'u katılmamaktadırlar. Görüldüğü gibi öğrenciler bu görüşe veli, yönetici ve öğretmenlerden daha fazla katılmamaktadırlar.

Velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını okul güvenliğine etken olarak görenlerin başında %29,5 tamamen, %42,6 kısmen katılan, yönetici ve öğretmenler gelmektedir. Burada dikkat çeken nokta velilerin %26,6'sının tamamen, %36,7'sinin kısmen katılarak velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını okul güvenliğine etken olarak değerlendirmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=70,297$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışları ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=21,884$, $p=0,000<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim öğrencileri %44,9, ortaöğretim öğrencileri %55,3 oranlarında velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. İlköğretim okulu velileri, ortaöğretim okulu velilerine göre, velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açtığına daha fazla katılmışlardır. Bu bulgular ilköğretim öğrenci velilerinin çocuğunu okula kadar getirmesi sonucunda, ortaöğretim öğrenci velilerine göre okulla daha fazla ilişki içinde olması ve dolayısıyla okul kuralları ile daha fazla karşı karşıya kalması ile açıklanabilir.

Erkek ve kız öğrenciler de genel olarak %50'nin üzerinde velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre, velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasında uyum $\chi^2_{(2)}=0,021$ bulunmuş ve $p=0,990>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını şehirlerde yaşayan öğrencilerin yarısı okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmezken, beldede yaşayan öğrenciler bu görüşe %70 oranında diğer yerleşim yerlerindekiyelerinden daha çok katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=18,693$, $p=0,005<0,05$ yaşanılan yer ile velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.44'te okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından “okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.44: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okula Gelen-Giden Yabancı Kimselerin Kayıt, Takip ve Kontrol Edilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	435	220	277	932
	%	46,7	23,6	29,7	100,0
Veli	f	218	123	133	474
	%	46,0	25,9	28,1	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	228	145	115	488
	%	46,7	29,7	23,6	100,0
Toplam	f	881	488	525	1894
	%	46,5	25,8	27,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=9,088$ p=0,059					
İlköğretim öğrencileri	f	192	102	159	453
	%	42,4	22,5	35,1	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	242	118	118	478
	%	50,6	24,7	24,7	100,0
Toplam	f	434	220	277	931
	%	46,6	23,6	29,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=12,330$ p=0,002					
Erkek öğrenciler	f	193	100	132	425
	%	45,4	23,5	31,1	100,0
Kız öğrenciler	f	236	116	144	496
	%	47,6	23,4	29,0	100,0
Toplam	f	429	216	276	921
	%	46,6	23,5	30,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,547$ p=0,761					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	206	120	148	474
	%	43,5	25,3	31,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	139	74	87	300
	%	46,3	24,7	29,0	100,0
İlçe	f	63	16	30	109
	%	57,8	14,7	27,5	100,0
Belde	f	18	7	5	30
	%	60,0	23,3	16,7	100,0
Toplam	f	426	217	270	913
	%	46,7	23,8	29,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=11,775$ p=0,067					

Tablo 4.44'te görüldüğü gibi öğrencilerin %46,7'si, velilerin %46'sı, yönetici/öğretmenlerin de %46,7'si okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=9,088$, $p=0,059>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesi ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=12,330$, $p=0,002<0,05$ anlamlı bir fark bulunmuştur. Okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açtığına ilköğretim öğrencilerinin %42,4'ü, ortaöğretim öğrencilerinin de %50,6'sı katılmamıştır.

Erkek ve kız öğrencilerin ise, genel olarak %46,6'sı okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşünde iken, %30'u tamamen, %23,5'i kısmen, yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesinin okul güvenliğine etken olduğunu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,547$, $p=0,761>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesini belde ve şehirlerde yaşayan öğrencilerin genel olarak %46,7'si okulda güvenlik sorunu olarak değerlendirmezken, %29,6'sı okulda güvenliğe etken olarak değerlendirmiştir. Yaşanılan yer ile okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesinin okul güvenliğine etkisine grupların bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(6)}=11,775$, bulunmuş ve $p=0,067>0,05$ olduğu için görüşler arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.45'te "velilerin takip ve kontrol edilmemesinin" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.45: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Velilerin Takip ve Kontrol Edilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	445	256	239	940
	%	47,3	27,2	25,4	100,0
Veli	f	205	160	115	480
	%	42,7	33,3	24,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	207	168	108	483
	%	42,9	34,8	22,4	100,0
Toplam	f	857	584	462	1903
	%	45,0	30,7	24,3	100,0
$\chi^2_{(4)}=10,844$		p=0,028			
İlköğretim öğrencileri	f	200	126	130	456
	%	43,9	27,6	28,5	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	245	129	109	483
	%	50,7	26,7	22,6	100,0
Toplam	f	445	255	239	939
	%	47,4	27,2	25,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=5,659$		p=0,059			
Erkek öğrenciler	f	202	110	115	427
	%	47,3	25,8	26,9	100,0
Kız öğrenciler	f	237	142	123	502
	%	47,2	28,3	24,5	100,0
Toplam	f	439	252	238	929
	%	47,3	27,1	25,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,075$		p=0,584			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	224	132	125	481
	%	46,6	27,4	26,0	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	149	83	69	301
	%	49,5	27,6	22,9	100,0
İlçe	f	52	24	35	111
	%	46,8	21,6	31,5	100,0
Belde	f	15	11	4	30
	%	50,0	36,7	13,3	100,0
Toplam	f	440	250	233	923
	%	47,7	27,1	25,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=6,845$		p=0,335			

Tablo 4.45’te velilerin takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna öğrencilerin %47,3’ü, velilerin %42,7’si, yönetici ve

öğretmenlerin de %42,9'u katılmamaktadırlar. Görüldüğü gibi, öğrencilerin bu görüşe katılmama oranı daha fazladır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=10,844$, $p=0,028<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak velilerin takip ve kontrol edilmemesi ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=5,659$, $p=0,059>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %43,9'u, ortaöğretim öğrencilerinin %50,7'si velilerin takip ve kontrol edilmemesini güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler velilerin takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genelde %47,3 katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,075$, $p=0,584>0,05$ cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında belde ve şehirlerde yaşayan öğrencilerin %47,7'si velilerin takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorunu oluşturduğuna katılmazken, %25,2'si ise güvenlik sorunu oluşturur görüşündedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=6,845$, $p=0,335>0,05$ yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.46'da okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından "öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesinin" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.46: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Takip ve Kontrol Edilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	436	249	254	939
	%	46,4	26,5	27,1	100,0
Veli	f	205	156	121	482
	%	42,5	32,4	25,1	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	218	163	101	482
	%	45,2	33,8	21,0	100,0
Toplam	f	859	568	476	1903
	%	45,1	29,8	25,0	100,0
$\chi^2_{(4)}=12,866$		p=0,012			
İlköğretim öğrencileri	f	210	116	128	454
	%	46,3	25,6	28,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	226	133	125	484
	%	46,7	27,5	25,8	100,0
Toplam	f	436	249	253	938
	%	46,5	26,5	27,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,825$		p=0,662			
Erkek öğrenciler	f	175	128	123	426
	%	41,1	30,0	28,9	100,0
Kız öğrenciler	f	255	119	128	502
	%	50,8	23,7	25,5	100,0
Toplam	f	430	247	251	928
	%	46,3	26,6	27,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=9,148$		p=0,010			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	225	116	141	482
	%	46,7	24,1	29,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	125	105	69	299
	%	41,8	35,1	23,1	100,0
İlçe	f	59	17	33	109
	%	54,1	15,6	30,3	100,0
Belde	f	18	8	4	30
	%	60,0	26,7	13,3	100,0
Toplam	f	427	246	247	920
	%	46,4	26,7	26,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=23,304$		p=0,001			

Tablo 4.46’da görüldüğü gibi öğrencilerin %46,4’ü, velilerin %42,5’i, yönetici/öğretmenlerin %45,2’si öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesinin okulda

güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, grupta öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesini okulda güvenlik sorunu olarak değerlendirenlerin içinde yönetici ve öğretmenlerin oranı (%21) diğerlerine göre daha düşük olarak yansımaktadır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=12,866$, $p=0,012<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=0,825$, bulunmuş ve $p=0,662>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %46,3'ü, ortaöğretim öğrencilerinin %46,7'i birbirlerine yakın oranlarda öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler de genel olarak %46,3 oranında öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=9,148$, $p=0,010<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna şehirlerde ve beldede yaşayan öğrencilerin %46,4'ü katılmadığını belirtmiştir. Beldede yaşayan öğrenciler diğer yerleşim yerlerindeki öğrencilere göre bu görüşe daha yüksek oranda katılmamıştır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=23,304$, $p=0,001<0,05$ yerleşim yerine göre öğrenci görüşleri arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.47'de “öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.47: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmen ve Diğer Çalışanların Resimli Görev Kartı Taşımaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	413	224	296	933
	%	44,3	24,0	31,7	100,0
Veli	f	203	142	133	478
	%	42,5	29,7	27,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	238	136	109	483
	%	49,3	28,2	22,6	100,0
Toplam	f	854	502	538	1894
	%	45,1	26,5	28,4	100,0
$\chi^2_{(4)}=16,759$		p=0,002			
İlköğretim öğrencileri	f	211	96	148	455
	%	46,4	21,1	32,5	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	201	128	148	477
	%	42,1	26,8	31,0	100,0
Toplam	f	412	224	296	932
	%	44,2	24,0	31,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,297$		p=0,117			
Erkek öğrenciler	f	172	110	146	428
	%	40,2	25,7	34,1	100,0
Kız öğrenciler	f	233	113	148	494
	%	47,2	22,9	30,0	100,0
Toplam	f	405	223	294	922
	%	43,9	24,2	31,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,540$		p=0,103			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	203	123	152	478
	%	42,5	25,7	31,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	127	74	98	299
	%	42,5	24,7	32,8	100,0
İlçe	f	57	19	31	107
	%	53,3	17,8	29,0	100,0
Belde	f	16	5	9	30
	%	53,3	16,7	30,0	100,0
Toplam	f	403	221	290	914
	%	44,1	24,2	31,7	100,0
$\chi^2_{(6)}=6,520$		p=0,368			

Tablo 4.47 öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımamasını öğrencilerin %44,3'ü, velilerin %42,5'i, yönetici ve öğretmenlerin %49,3'ü okulda

güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmemektedirler. Öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımamasını okul güvenliğinde etken olarak değerlendirenlere baktığımızda öğrenciler veli ve öğretmenlerden daha çok bu görüşe katılmışlardır (%31,7). Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=16,759$, $p=0,002<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımaması ile ilgili görüşleri arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır $\chi^2_{(2)}=4,297$, $p=0,117>0,05$. Öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımamasının okulda güvenlik sorunu oluşturduğuna ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %44,2'si katılmadıklarını, %31,8'i tamamen, %24'ü kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımamasını okul güvenliğine olumsuz etken diyenler, erkek ve kız öğrencilerde kısmen katılanların oranı %24,2, tamamen katılanların oranı genel olarak %31,9 iken, bunu etken olarak görmeyenlerin oranı %43,9'dur. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=4,540$, $p=0,103>0,05$ cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımamasını okul güvenliğinde olumsuz etken olduğuna katılmayanlar belde ve şehirlerde yaşayan öğrencilerin genelinde %44,1 iken, buna katılanların oranı kısmen %24,2, tamamen %31,7'dir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=6,520$, $p=0,368>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.48'de okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından “öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.48: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Nöbet Hizmetlerini Yeterince Yapmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	591	205	135	931
	%	63,5	22,0	14,5	100,0
Veli	f	270	116	90	476
	%	56,7	24,4	18,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	234	176	73	483
	%	48,4	36,4	15,1	100,0
Toplam	f	1095	497	298	1890
	%	57,9	26,3	15,8	100,0
$\chi^2_{(4)}=42,665$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	308	87	60	455
	%	67,7	19,1	13,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	283	118	74	475
	%	59,6	24,8	15,6	100,0
Toplam	f	591	205	134	930
	%	63,5	22,0	14,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=6,781$		p=0,034			
Erkek öğrenciler	f	259	96	71	426
	%	60,8	22,5	16,7	100,0
Kız öğrenciler	f	325	107	62	494
	%	65,8	21,7	12,6	100,0
Toplam	f	584	203	133	920
	%	63,5	22,1	14,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,658$		p=0,161			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	308	89	76	473
	%	65,1	18,8	16,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	178	82	40	300
	%	59,3	27,3	13,3	100,0
İlçe	f	70	23	16	109
	%	64,2	21,1	14,7	100,0
Belde	f	25	4	1	30
	%	83,3	13,3	3,3	100,0
Toplam	f	581	198	133	912
	%	63,7	21,7	14,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=13,689$		p=0,033			

Tablo 4.48’de öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmamasını öğrencilerin %63,5’i, velilerin %56,7’si, yönetici ve öğretmenlerin %48,4’ü okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmamışlardır. Görüldüğü gibi öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmamasının okul güvenliğine etken olmadığına katılım özellikle öğrencilerde oldukça yüksektir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=42,665$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmaması görüşleri arasında $\chi^2_{(2)}=6,781$, $p=0,034<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Görüldüğü gibi, okul türü ile öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmamasının güvenliğe etkisi arasında gözlenen fark anlamlıdır. İlköğretim öğrencilerinin %67,7’si, ortaöğretim öğrencilerinin %59,6’sı öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmamasını, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %60,8’i, kız öğrencilerin %65,8’i öğretmenlerin nöbet hizmetleri yeterliğinin okul güvenliğine olumsuz bir etken olduğu görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre, öğretmenlerin nöbet hizmetleri yeterliğinin okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=3,658$ ve $p=0,161>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmamasının okulda güvenlik sorunu oluşturacağına şehirlerde ve beldede yaşayan öğrenciler genel olarak oldukça yüksek (%63,7) oranda katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=13,689$, $p=0,033<0,05$ yaşanılan yer ile öğretmenlerin nöbet hizmetlerinin yeterliğinin okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.49’da “öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.49: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi, Ergenlik, İletişim Becerileri vb. Konularda Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	500	239	206	945
	%	52,9	25,3	21,8	100,0
Veli	f	217	159	104	480
	%	45,2	33,1	21,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	206	187	95	488
	%	42,2	38,3	19,5	100,0
Toplam	f	923	585	405	1913
	%	48,2	30,6	21,2	100,0
$\chi^2_{(4)}=28,981$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	283	106	70	459
	%	61,7	23,1	15,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	217	133	135	485
	%	44,7	27,4	27,8	100,0
Toplam	f	500	239	205	944
	%	53,0	25,3	21,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=31,680$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	206	123	102	431
	%	47,8	28,5	23,7	100,0
Kız öğrenciler	f	286	115	102	503
	%	56,9	22,9	20,3	100,0
Toplam	f	492	238	204	934
	%	52,7	25,5	21,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,773$		p=0,021			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	258	125	100	483
	%	53,4	25,9	20,7	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	150	77	75	302
	%	49,7	25,5	24,8	100,0
İlçe	f	63	26	22	111
	%	56,8	23,4	19,8	100,0
Belde	f	22	4	4	30
	%	73,3	13,3	13,3	100,0
Toplam	f	493	232	201	926
	%	53,2	25,1	21,7	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,913$		p=0,245			

Tablo 4.49’da görüldüğü gibi öğrencilerin %52,9’u, velilerin %45,2’si, yönetici ve öğretmenlerin %42,2’si öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizliğini okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=29,981$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Yönetici ve öğretmenler %38,3 oranında bu görüşe kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizliği ile ilgili ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur $\chi^2_{(2)}=31,680$, $p=0,000<0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %61,7’si, ortaöğretim öğrencilerinin %44,7’si öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmamışlardır. Ortaöğretim öğrencilerinin %27,4’ü kısmen, %27,8’i tamamen katılarak öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri konularında yetersizliğini okul güvenliğine etken görmüşlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizliğinin okul güvenliğine etken olmadığı görüşünü %52,7 oranında belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=7,773$, $p=0,021<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna şehirlerde ve beldede yaşayan öğrencilerin çoğunluğu, özellikle beldede yaşayanlar (%73,3) katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=7,913$, $p=0,245>0,05$ gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 4.50’de okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından “okul-veli işbirliği yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.50: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul-Veli İşbirliği Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	387	304	247	938
	%	41,3	32,4	26,3	100,0
Veli	f	182	171	134	487
	%	37,4	35,1	27,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	138	227	125	490
	%	28,2	46,3	25,5	100,0
Toplam	f	707	702	506	1915
	%	36,9	36,7	26,4	100,0
$\chi^2_{(4)}=32,794$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	202	138	115	455
	%	44,4	30,3	25,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	184	166	132	482
	%	38,2	34,4	27,4	100,0
Toplam	f	386	304	247	937
	%	41,2	32,4	26,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,814$		p=0,149			
Erkek öğrenciler	f	167	135	127	429
	%	38,9	31,5	29,6	100,0
Kız öğrenciler	f	214	167	117	498
	%	43,0	33,5	23,5	100,0
Toplam	f	381	302	244	927
	%	41,1	32,6	26,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,487$		p=0,106			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	186	166	130	482
	%	38,6	34,4	27,0	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	117	99	82	298
	%	39,3	33,2	27,5	100,0
İlçe	f	53	28	29	110
	%	48,2	25,5	26,4	100,0
Belde	f	20	6	3	29
	%	69,0	20,7	10,3	100,0
Toplam	f	376	299	244	919
	%	40,9	32,5	26,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=14,366$		p=0,026			

Tablo 4.50’de görüldüğü gibi öğrencilerin %26,3’ü tamamen, %32,4’ü kısmen, velilerin %27,5’i tamamen, %35,1’i kısmen okul-veli işbirliği yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Yönetici ve öğretmenlerin de %25,5’i tamamen, büyük çoğunluğu (%46,3’ü) kısmen olmak üzere toplamda %70’in üstünde bu durumun, okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, Barhan’ın (2001:42-47) araştırmasında okulların öğrencilerin güvenliğini sağlama etkinlikli veli ve öğrencilerini haberdar etmesi” ile ilgili yöneticilerin %37,1’i büyük ölçüde, %30,6’sı tam uygulanıyor; öğretmenlerin %39,7’si büyük ölçüde, %53,6’sı tam uygulanıyor pratiği ile de benzerlik göstermektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=32,794$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul-veli işbirliği yetersizliğine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=3,814$ bulunmuş ve $p=0,149>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %25,3’ü tamamen, %30,3’ü kısmen, ortaöğretim öğrencilerinin %27,4’ü tamamen, %34,4’ü kısmen, okul-veli işbirliği yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna katılmışlardır. İlköğretim öğrencilerinin %44,4’ü ise bu görüşe katılmamışlardır.

Erkek öğrencilerin %29,6’sı tamamen, %31,5’i kısmen, kız öğrencilerin %23,5’i tamamen, %33,5’i kısmen, okul-veli işbirliği yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=4,487$, $p=0,106>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okul-veli işbirliği yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna, büyük illerde yaşayan öğrencilerin %38,6’sı, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %39,3’ü, ilçede yaşayan öğrencilerin %48,2’si, beldede yaşayan öğrencilerin %69’u katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=14,366$, $p=0,026<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.51’de “idareci-öğretmen işbirliği yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.51: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “İdareci-Öğretmen İşbirliği Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	522	256	158	936
	%	55,8	27,4	16,9	100,0
Veli	f	232	147	101	480
	%	48,3	30,6	21,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	227	159	100	486
	%	46,7	32,7	20,6	100,0
Toplam	f	981	562	359	1902
	%	51,6	29,5	18,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=13,684$		p=0,008			
İlköğretim öğrencileri	f	276	112	68	456
	%	60,5	24,6	14,9	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	245	144	90	479
	%	51,1	30,1	18,8	100,0
Toplam	f	521	256	158	935
	%	55,7	27,4	16,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=8,347$		p=0,015			
Erkek öğrenciler	f	230	117	77	424
	%	54,2	27,6	18,2	100,0
Kız öğrenciler	f	285	137	80	502
	%	56,8	27,3	15,9	100,0
Toplam	f	515	254	157	926
	%	55,6	27,4	17,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,942$		p=0,624			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	265	135	81	481
	%	55,1	28,1	16,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	152	98	46	296
	%	51,4	33,1	15,5	100,0
İlçe	f	72	15	23	110
	%	65,5	13,6	20,9	100,0
Belde	f	23	4	3	30
	%	76,7	13,3	10,0	100,0
Toplam	f	512	252	153	917
	%	55,8	27,5	16,7	100,0
$\chi^2_{(6)}=20,815$		p=0,002			

Tablo 4.51’de idareci-öğretmen işbirliği yetersizliğini öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin genel olarak %51,6’sı okulda güvenlik sorununa yol açtığına

katılmadıklarını belirtirken, %18,9'u tamamen, %29,5'i kısmen etken olduğu görüşündedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=13,684$, $p=0,008<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak idareci-öğretmenlerin işbirliği yetersizliği görüşleri arasında $\chi^2_{(2)}=8,347$, $p=0,015<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim öğrencilerinin %60,5'i, ortaöğretim öğrencilerinin %51,1'i idareci-öğretmen işbirliği yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %54,2'si, kız öğrencilerin de %56,8'i idareci-öğretmen işbirliği yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre, idareci-öğretmen işbirliği yetersizliğinin okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=0,942$ bulunmuş ve $p=0,624>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, idareci-öğretmen işbirliği yetersizliğini şehirlerde ve beldede yaşayan öğrencilerin genel olarak %55,8'i okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündedirler. Bu görüşe ilçe ve beldede yaşayan öğrenciler oldukça yüksek oranda katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=20,815$, $p=0,002<0,05$ yaşanılan yer ile idareci-öğretmen işbirliği yetersizliğinin okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.52'de okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından "idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.52: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “İdareci, Öğretmen ve Diğer Çalışanların Eğitime Motive Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	520	265	151	936
	%	55,6	28,3	16,1	100,0
Veli	f	241	139	98	478
	%	50,4	29,1	20,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	218	168	101	487
	%	44,8	34,5	20,7	100,0
Toplam	f	979	572	350	1901
	%	51,5	30,1	18,4	100,0
$\chi^2_{(4)}=16,886$		p=0,002			
İlköğretim öğrencileri	f	281	112	61	454
	%	61,9	24,7	13,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	238	153	90	481
	%	49,5	31,8	18,7	100,0
Toplam	f	519	265	151	935
	%	55,5	28,3	16,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=14,708$		p=0,001			
Erkek öğrenciler	f	221	127	76	424
	%	52,1	30,0	17,9	100,0
Kız öğrenciler	f	291	135	75	501
	%	58,1	26,9	15,0	100,0
Toplam	f	512	262	151	925
	%	55,4	28,3	16,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,435$		p=0,179			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	266	132	83	481
	%	55,3	27,4	17,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	157	94	46	297
	%	52,9	31,6	15,5	100,0
İlçe	f	68	25	16	109
	%	62,4	22,9	14,7	100,0
Belde	f	21	7	2	30
	%	70,0	23,3	6,7	100,0
Toplam	f	512	258	147	917
	%	55,8	28,1	16,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,360$		p=0,289			

Tablo 4.52’de öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin genel olarak %51,5’i idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması ile ilgili güvenlik sorunu olduğuna katılmazken, %18,4’ü tamamen, %30,1’i kısmen, çalışanların eğitime motive olmaması ile ilgili okulda güvenlik sorununa etken olduğuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre gruptan, idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması ile ilgili okulda güvenlik sorunu yaşandığı görüşüne katılmayanlarda en yüksek oran %55,6, katılanlarda da en düşük oran %16,1 öğrencilerin olması, öğretmenler ve eğitim adına olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=16,886$, $p=0,002<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=14,708$, $p=0,001<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim öğrencilerinin %61,9’u, ortaöğretim öğrencilerinin de %49,5’i idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması ile ilgili okul güvenliğine etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %52,1’i, kız öğrencilerin %58,1’i idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması ile ilgili okulda güvenlik sorunu olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=3,435$, $p=0,179>0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine grupların genelde %55,8’i idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=7,360$, $p=0,289>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.53’te “okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.53: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okullarda Spor, Sosyal Kulüp ve Faaliyetlerin Yeterli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	363	234	339	936
	%	38,8	25,0	36,2	100,0
Veli	f	183	138	163	484
	%	37,8	28,5	33,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	179	169	138	486
	%	36,8	34,8	28,4	100,0
Toplam	f	725	541	640	1906
	%	38,0	28,4	33,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=16,931$		p=0,002			
İlköğretim öğrencileri	f	175	105	171	451
	%	38,8	23,3	37,9	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	187	129	168	484
	%	38,6	26,7	34,7	100,0
Toplam	f	362	234	339	935
	%	38,7	25,0	36,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,723$		p=0,422			
Erkek öğrenciler	f	161	112	154	427
	%	37,7	26,2	36,1	100,0
Kız öğrenciler	f	194	122	183	499
	%	38,9	24,4	36,7	100,0
Toplam	f	355	234	337	926
	%	38,3	25,3	36,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,395$		p=0,821			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	188	109	184	481
	%	39,1	22,7	38,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	103	89	108	300
	%	34,3	29,7	36,0	100,0
İlçe	f	48	25	35	108
	%	44,4	23,1	32,4	100,0
Belde	f	16	8	5	29
	%	55,2	27,6	17,2	100,0
Toplam	f	355	231	332	918
	%	38,7	25,2	36,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=12,186$		p=0,058			

Tablo 4.53'te öğrencilerin %36,2'si tamamen, %25'i kısmen, velilerin %33,7'si tamamen, %28,5'i kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %28,4'ü tamamen, %34,8'i kısmen, okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmamasının okullarda güvenlik sorununa etken olduğu görüşündedirler. Bulgulara göre bu görüşe öğrencilerin grup içinde en yüksek katılım göstermesi anlamlıdır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=16,931$, $p=0,002<0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmaması ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=1,723$, $p=0,422>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. Genel olarak baktığımızda, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %36,3'ü tamamen, %25,3'ü kısmen, okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak gördüklerini belirtirken; ortaöğretim öğrencilerinin %38,7'si de okul güvenliğine etken olmadığı görüşündedirler.

Erkek ve kız öğrencilerin %36,4'ü tamamen, %25,3'ü kısmen okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,395$, $p=0,821>0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre şehirlerde ve beldede yaşayanlara genel olarak baktığımızda %36,2'si tamamen, %25,2'si kısmen okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmamasını okulda güvenlik sorununa etken olarak değerlendirirken, %38,7'si bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=12,186$, $p=0,058>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.54'te okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından “devamsızlıkların olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.54: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Devamsızlıkların Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	285	261	392	938
	%	30,4	27,8	41,8	100,0
Veli	f	176	142	156	474
	%	37,1	30,0	32,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	143	183	162	488
	%	29,3	37,5	33,2	100,0
Toplam	f	604	586	710	1900
	%	31,8	30,8	37,4	100,0
$\chi^2_{(4)}=25,390$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	132	134	189	455
	%	29,0	29,5	41,5	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	153	127	202	482
	%	31,7	26,3	41,9	100,0
Toplam	f	285	261	391	937
	%	30,4	27,9	41,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,390$		p=0,499			
Erkek öğrenciler	f	121	121	186	428
	%	28,3	28,3	43,5	100,0
Kız öğrenciler	f	158	139	202	499
	%	31,7	27,9	40,5	100,0
Toplam	f	279	260	388	927
	%	30,1	28,0	41,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,383$		p=0,501			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	146	129	205	480
	%	30,4	26,9	42,7	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	73	94	135	302
	%	24,2	31,1	44,7	100,0
İlçe	f	48	26	34	108
	%	44,4	24,1	31,5	100,0
Belde	f	10	7	13	30
	%	33,3	23,3	43,3	100,0
Toplam	f	277	256	387	920
	%	30,1	27,8	42,1	100,0
$\chi^2_{(6)}=16,561$		p=0,011			

Tablo 4.54'te görüldüğü gibi öğrencilerin %41,8'i tamamen, %27,8'i kısmen, velilerin %32,9'u tamamen, %30'u kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %33,2'si tamamen, %37,5'i kısmen, devamsızlıkların olmasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler. Bu bulgulara göre öğrenciler, okul güvenliğine devamsızlığın etken olduğu görüşüne veli, ve öğretmenlerinden daha çok katılmışlardır. Bu üzerinde durulması ve değerlendirilmesi gereken bir sonuçtur. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=25,390$, $p=0,000<0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %30,4'ü devamsızlıkların okul güvenliğine etken olduğuna katılmazken, %41,7'si tamamen, %27,9'u kısmen etken olduğu görüşündedirler. Okul türüne göre devamsızlıkların olmasının okulda güvenlik sorununa etken olması ile ilgili öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılık yoktur $\chi^2_{(2)}=1,390$, $p=0,499>0,05$.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %30,1'i devamsızlıkların olmasının güvenliğe etken olduğuna katılmazken, %41,9 gibi büyük bir çoğunluğu tamamen, %28'i kısmen, öğrencilerin devamsızlıklarının okulda güvenlik sorununa olumsuz etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,383$, $p=0,501>0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, şehir ve belde yaşayan öğrencilerin genel olarak %42,1'i tamamen, %27,8'i kısmen, öğrencilerin devamsızlıklarının okullarda güvenlik sorunu oluşturduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=16,561$, $p=0,011<0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.55'te "okulun genel başarısızlığının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.55: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulun Genel Başarısızlığı” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	479	270	193	942
	%	50,8	28,7	20,5	100,0
Veli	f	212	151	114	477
	%	44,4	31,7	23,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	217	156	114	487
	%	44,6	32,0	23,4	100,0
Toplam	f	908	577	421	1906
	%	47,6	30,3	22,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=7,821$		p=0,098			
İlköğretim öğrencileri	f	261	119	77	457
	%	57,1	26,0	16,8	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	217	151	116	484
	%	44,8	31,2	24,0	100,0
Toplam	f	478	270	193	941
	%	50,8	28,7	20,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=14,961$		p=0,001			
Erkek öğrenciler	f	214	123	93	430
	%	49,8	28,6	21,6	100,0
Kız öğrenciler	f	256	147	98	501
	%	51,1	29,3	19,6	100,0
Toplam	f	470	270	191	931
	%	50,5	29,0	20,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,606$		p=0,738			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	222	144	116	482
	%	46,1	29,9	24,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	161	93	48	302
	%	53,3	30,8	15,9	100,0
İlçe	f	69	23	18	110
	%	62,7	20,9	16,4	100,0
Belde	f	19	5	6	30
	%	63,3	16,7	20,0	100,0
Toplam	f	471	265	188	924
	%	51,0	28,7	20,3	100,0
$\chi^2_{(6)}=18,106$		p=0,006			

Tablo 4.55'te görüldüğü gibi öğrencilerin %50,8'i, velilerin %44,4'ü, yönetici ve öğretmenlerin de %44,6'sı okulun genel başarısızlığının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=7,821$, $p=0,098>0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulun genel başarısızlığını okulda güvenlik sorununa yol açan etken görmesi ile ilgili görüşleri arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur $\chi^2_{(2)}=14,961$, $p=0,001<0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %57,1'i, ortaöğretim öğrencilerinin %44,8'i okulun genel başarısızlığının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler.

Erkek öğrencilerin %49,8'i, kız öğrencilerin %51,1'i okulun genel başarısızlığının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,606$, $p=0,738>0,05$ olup, cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, büyük illerde yaşayan öğrencilerin %46,1'i, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %53,3'ü, ilçede yaşayan öğrencilerin %62,7'si ve beldede yaşayan öğrencilerin de %63,3'ü genel başarısızlığın okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=18,106$, $p=0,006<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.56'da okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından "başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumunun" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.56: Katılımcı Grupların Okul İçindeki Uygulama ve Davranışları Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Başarısız ve Sorunlu Öğrencilerin Tutumu” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	285	295	363	943
	%	30,2	31,3	38,5	100,0
Veli	f	127	182	175	484
	%	26,2	37,6	36,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	98	189	205	492
	%	19,9	38,4	41,7	100,0
Toplam	f	510	666	743	1919
	%	26,6	34,7	38,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=21,185$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	149	146	162	457
	%	32,6	31,9	35,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	136	149	200	485
	%	28,0	30,7	41,2	100,0
Toplam	f	285	295	362	942
	%	30,3	31,3	38,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,784$		p=0,151			
Erkek öğrenciler	f	131	138	162	431
	%	30,4	32,0	37,6	100,0
Kız öğrenciler	f	148	155	198	501
	%	29,5	30,9	39,5	100,0
Toplam	f	279	293	360	932
	%	29,9	31,4	38,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,367$		p=0,832			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	143	148	191	482
	%	29,7	30,7	39,6	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	78	105	119	302
	%	25,8	34,8	39,4	100,0
İlçe	f	48	25	37	110
	%	43,6	22,7	33,6	100,0
Belde	f	7	13	10	30
	%	23,3	43,3	33,3	100,0
Toplam	f	276	291	357	924
	%	29,9	31,5	38,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=15,308$		p=0,018			

Tablo 4.56’da görüldüğü gibi öğrencilerin %38,5’i tamamen, %31,3’ü kısmen, velilerin %36,2’si tamamen, %37,6’sı kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %41,7 gibi

çoğunluğu tamamen, %38,4'ü kısmen düzeyinde, başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumunun okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Genel olarak grubun %38,7'si tamamen, %34,7'si kısmen olmak üzere, başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumunun okulda güvenlik sorunu olarak görürken, %26,6'sı bu görüşte olmadığını belirtmiştir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=21,185$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumu ile ilgili görüşlerinin yüzdeleri arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır $\chi^2_{(2)}=3,784$, $p=0,151>0,05$. Başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumunun okulda güvenlik sorununa yol açtığına ilköğretim öğrencilerinin %35,4'ü tamamen, %31,9'u kısmen katılırken, ortaöğretim öğrencileri daha yüksek oranda %41,2 tamamen, ve %30,7 kısmen katılmışlardır.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %38,6'sı tamamen, %31,4'ü kısmen, öğrencilerin tutumunun okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,367$, $p=0,832>0,05$ olup, cinsiyete göre öğrenciler arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, şehirlerde ve beldede yaşayan öğrencilerin genel olarak %38,6'sı tamamen, %31,5'i kısmen katılarak, başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumunun okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumunun okulda güvenlik sorununa etken olduğuna katılmayanlara baktığımızda ilçede yaşayan öğrencilerin %43,6'sını en çok bu görüşü destekler görmekteyiz. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=15,308$, $p=0,018<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Yasal uygulama ve kurallar açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler öğrenci, veli, yönetici/öğretmen görüşleri; okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve grupların görüşleri ki-kare olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.57 “okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.57: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Güvenliği ile İlgili Yönetmelik ve Kuralların Yeterli Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	389	267	285	941
	%	41,3	28,4	30,3	100,0
Veli	f	186	126	173	485
	%	38,4	26,0	35,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	145	191	142	478
	%	30,3	40,0	29,7	100,0
Toplam	f	720	584	600	1904
	%	37,8	30,7	31,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=32,344$ p=0,000					
İlköğretim öğrencileri	f	197	115	142	454
	%	43,4	25,3	31,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	191	152	143	486
	%	39,3	31,3	29,4	100,0
Toplam	f	388	267	285	940
	%	41,3	28,4	30,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,139$ p=0,126					
Erkek öğrenciler	f	178	117	136	431
	%	41,3	27,1	31,6	100,0
Kız öğrenciler	f	207	148	144	499
	%	41,5	29,7	28,9	100,0
Toplam	f	385	265	280	930
	%	41,4	28,5	30,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,073$ p=0,585					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	191	138	154	483
	%	39,5	28,6	31,9	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	117	92	89	298
	%	39,3	30,9	29,9	100,0
İlçe	f	57	23	31	111
	%	51,4	20,7	27,9	100,0
Belde	f	19	7	4	30
	%	63,3	23,3	13,3	100,0
Toplam	f	384	260	278	922
	%	41,6	28,2	30,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=13,535$ p=0,035					

Tablo 4.57’de okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığına öğrencilerin %41,3’ü katılmamıştır. Öğrencilerin %28,4’ü kısmen, %30,3’ü tamamen, velilerin %26’sı kısmen, %35,7’si tamamen katılmıştır. Yönetici ve öğretmenlerin ise, %40 gibi büyük çoğunluğu kısmen, %29,7’si tamamen bu görüşe katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=32,344$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %41,3’ü okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmamasının okulda güvenlik sorunu oluşturmadığını belirtirken, %30,3’ü tamamen, %28,4’ü kısmen, güvenlik sorununa etken olduğu görüşündedirler. Okul türüne göre okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmamasının okul güvenliğine etken olması ile ilgili öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılık yoktur $\chi^2_{(2)}=4,139$, $p=0,126>0,05$.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %41,4’ü okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmamasının okulda güvenlik sorunu oluşturmadığını belirtirken, %30,1’i tamamen, %28,5’i kısmen, güvenlik sorununa etken görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,073$, $p=0,585>0,05$ olup, cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmamasını büyük illerde yaşayan öğrencilerin %39,5’i, küçük illerde yaşayan öğrencilerin %39,3’ü okul güvenliğine olumsuz etken olduğuna katılmazken, ilçe ve beldede yaşayan öğrenciler bu görüşe sırasıyla %51,4 ve %63,3 oranlarında daha yüksek düzeyde katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=13,535$, $p=0,035<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.58’de yasal uygulama ve kurallar açısından “ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.58: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Ders Geçme ve Disiplin Yönetmeliklerinin Yeteriz Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	437	280	222	939
	%	46,5	29,8	23,6	100,0
Veli	f	162	173	147	482
	%	33,6	35,9	30,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	106	141	239	486
	%	21,8	29,0	49,2	100,0
Toplam	f	705	594	608	1907
	%	37,0	31,1	31,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=125,547$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	218	129	107	454
	%	48,0	28,4	23,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	218	151	115	484
	%	45,0	31,2	23,8	100,0
Toplam	f	436	280	222	938
	%	46,5	29,9	23,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,058$		p=0,589			
Erkek öğrenciler	f	198	128	102	428
	%	46,3	29,9	23,8	100,0
Kız öğrenciler	f	234	149	117	500
	%	46,8	29,8	23,4	100,0
Toplam	f	432	277	219	928
	%	46,6	29,8	23,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,033$		p=0,963			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	203	149	129	481
	%	42,2	31,0	26,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	142	90	65	297
	%	47,8	30,3	21,9	100,0
İlçe	f	62	31	19	112
	%	55,4	27,7	17,0	100,0
Belde	f	20	4	6	30
	%	66,7	13,3	20,0	100,0
Toplam	f	427	274	219	920
	%	46,4	29,8	23,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=14,372$		p=0,026			

Tablo 4.58’de görüldüğü gibi ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrencilerin %23,6’sı tamamen,

%29,8'i kısmen, velilerin %30,5'i tamamen, %35,9'u kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %49,2'si tamamen, %29'u kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Görüldüğü gibi kısmen görüşüne katılanlarla beraber, öğretmenlerden %80'lere varan büyük çoğunluğu, ders geçme ve disiplin yönetmeliklerini okul güvenliği açısından yetersiz görmektedirler. Bu üzerinde düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Dikkati çeken bir nokta da öğrencilerin %46,5'i ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa etken olmadığı görüşünde olmalarıdır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=125,547$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %46,5'i ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okulda güvenlik sorunu oluşturmadığını belirtirken, %23,7'si tamamen, %29,9'u kısmen, güvenlik sorununa etken olduğu görüşündedirler. Okul türüne göre ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okul güvenliğine etken olması ile ilgili öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılık yoktur $\chi^2_{(2)}=1,058$, $p=0,589>0,05$.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %46,6'sı ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okulda güvenlik sorunu oluşturmadığını belirtirken, %23,6'sı tamamen, %29,8'i kısmen, güvenlik sorununa etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,033$, $p=0,963>0,05$ olup, cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okul güvenliğine olumsuz etkisine büyük ve küçük illerde yaşayan öğrenciler %40'ların üzerinde katılmazken; ilçelerde yaşayan öğrenciler %55,4, beldelerde yaşayan öğrenciler %66,7 gibi daha yüksek oranlarda katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=14,372$, $p=0,026<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır. Görüldüğü gibi, yaşanılan yer ile ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okulda güvenliğe etkisi ile ilgili tespit edilen farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.59’da “öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.59: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Olumsuz Davranışları ile İlgili Mevcut Yönetmelik, Yaptırım ve Kuralların İşletilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	394	297	243	934
	%	42,2	31,8	26,0	100,0
Veli	f	159	163	153	475
	%	33,5	34,3	32,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	120	159	202	481
	%	24,9	33,1	42,0	100,0
Toplam	f	673	619	598	1890
	%	35,6	32,8	31,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=53,613$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	191	144	119	454
	%	42,1	31,7	26,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	203	153	123	479
	%	42,4	31,9	25,7	100,0
Toplam	f	394	297	242	933
	%	42,2	31,8	25,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,034$		p=0,983			
Erkek öğrenciler	f	172	149	106	427
	%	40,3	34,9	24,8	100,0
Kız öğrenciler	f	217	146	133	496
	%	43,8	29,4	26,8	100,0
Toplam	f	389	295	239	923
	%	42,1	32,0	25,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,146$		p=0,207			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	189	157	130	476
	%	39,7	33,0	27,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	126	95	76	297
	%	42,4	32,0	25,6	100,0
İlçe	f	58	26	28	112
	%	51,8	23,2	25,0	100,0
Belde	f	16	10	4	30
	%	53,3	33,3	13,3	100,0
Toplam	f	389	288	238	915
	%	42,5	31,5	26,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=9,031$		p=0,172			

Tablo 4.59’da görüldüğü gibi öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesinin okulda güvenlik sorununa etken

olduğuna öğrencilerin %26'sı tamamen, %31,8'i kısmen, velilerin %32,2'si tamamen, %34,3'ü kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %42'si tamamen, %33,1'i kısmen, katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu soruda dikkat çeken nokta öğretmen ve yöneticilerin oldukça yüksek oranda öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesini okul güvenliğine etken olarak görmeleridir. Bu durum üzerinde önemle durulması gereken bir sonuçtur. Öğrencilerin %42,2'si ise öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesinin okulda güvenlik sorununa etken olmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=53,613$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %42,2'si öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesinin okulda güvenlik sorunu oluşturmadığını belirtirken, %25,9'u tamamen, %31,8'i kısmen, güvenlik sorununa etken olduğu görüşündedirler. Okul türüne göre öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılık yoktur $\chi^2_{(2)}=0,034$, $p=0,983>0,05$.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %42,1'i öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesinin okulda güvenlik sorunu oluşturmadığını belirtirken, %25,9'u güvenlik sorununa etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=3,146$, $p=0,207>0,05$ olup, cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında şehirlerde ve beldede yaşayan öğrencilerin genel olarak %42,5'i öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesinin okulda güvenlik sorununa etken olmadığı görüşünde iken, %26'sı tamamen, %31,5'i kısmen, okul güvenliğinde etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=9,031$, $p=0,172>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 4.60'ta yasal uygulama ve kurallar açısından “öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelmenin okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.60: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Yaptığı Olumsuz Davranışları Görmezden Gelme” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	463	232	245	940
	%	49,3	24,7	26,1	100,0
Veli	f	188	157	133	478
	%	39,3	32,8	27,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	142	188	152	482
	%	29,5	39,0	31,5	100,0
Toplam	f	793	577	530	1900
	%	41,7	30,4	27,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=57,034$ p=0,000					
İlköğretim öğrencileri	f	232	104	120	456
	%	50,9	22,8	26,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	231	128	124	483
	%	47,8	26,5	25,7	100,0
Toplam	f	463	232	244	939
	%	49,3	24,7	26,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,776$ p=0,412					
Erkek öğrenciler	f	209	116	104	429
	%	48,7	27,0	24,2	100,0
Kız öğrenciler	f	249	113	138	500
	%	49,8	22,6	27,6	100,0
Toplam	f	458	229	242	929
	%	49,3	24,7	26,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,900$ p=0,235					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	237	122	122	481
	%	49,3	25,4	25,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	135	78	85	298
	%	45,3	26,2	28,5	100,0
İlçe	f	64	25	23	112
	%	57,1	22,3	20,5	100,0
Belde	f	18	4	8	30
	%	60,0	13,3	26,7	100,0
Toplam	f	454	229	238	921
	%	49,3	24,9	25,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,310$ p=0,293					

Tablo 4.60'ta öğrencilerin %49,3'ü, velilerin %39,3'ü, yönetici ve öğretmenlerin %29,5'i öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelmenin okul güvenliğine bir etken olmadığını belirtmişlerdir. Görüldüğü gibi öğrencilerin yarısı, öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmezken, yönetici ve öğretmenlerin ise %31,5'i tamamen, %39'u kısmen, velilerin %27,8'i tamamen, %32,8'i kısmen, bunun bir güvenlik sorunu olduğuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=57,034$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Okul kademesine göre, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelme ile ilgili öğrenci görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=1,776$, $p=0,412>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %50,9'u, ortaöğretim öğrencilerinin %47,8'i öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelmenin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmamışlardır.

Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler, öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelmenin okulda güvenlik sorununa yol açtığına sırasıyla %48,7 ve %49,8 oranlarında katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,900$, $p=0,235>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayan öğrenciler şehirlerde yaşayanlara göre daha fazla olmak üzere (%60), öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelmenin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=7,310$, $p=0,293>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.61'de "öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamalarının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.61: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Kuralların Gerekliliğine İnanmamaları” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	294	304	335	933
	%	31,5	32,6	35,9	100,0
Veli	f	120	165	195	480
	%	25,0	34,4	40,6	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	86	176	221	483
	%	17,8	36,4	45,8	100,0
Toplam	f	500	645	751	1896
	%	26,4	34,0	39,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=32,506$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	133	144	176	453
	%	29,4	31,8	38,9	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	161	160	158	479
	%	33,6	33,4	33,0	100,0
Toplam	f	294	304	334	932
	%	31,5	32,6	35,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,756$		p=0,153			
Erkek öğrenciler	f	140	139	144	423
	%	33,1	32,9	34,0	100,0
Kız öğrenciler	f	151	161	187	499
	%	30,3	32,3	37,5	100,0
Toplam	f	291	300	331	922
	%	31,6	32,5	35,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,360$		p=0,507			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	138	162	175	475
	%	29,1	34,1	36,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	84	97	116	297
	%	28,3	32,7	39,1	100,0
İlçe	f	54	27	31	112
	%	48,2	24,1	27,7	100,0
Belde	f	9	12	9	30
	%	30,0	40,0	30,0	100,0
Toplam	f	285	298	331	914
	%	31,2	32,6	36,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=18,524$		p=0,005			

Tablo 4.61’de görüldüğü gibi öğrencilerinin %35,9’u tamamen, %32,6’sı kısmen, velilerin %40,6’sı tamamen, %34,4’ü kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %45,8’i tamamen, %36,4’ü kısmen öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamalarının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler ve veliler bu görüşe öğrencilerden daha fazla katılmaktadırlar. Öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamaları sonucunda okulda güvenlik sorunu oluştuğuna ilişkin grupların genel görüşünün kısmen katılanlarla beraber %80’i geçmesi dikkat çekmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=32,506$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamaları konusunda öğrenci görüşleri arasında uyum $\chi^2_{(2)}=3,756$ bulunmuş ve $p=0,153>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %38,9’u tamamen, %31,8 kısmen, ortaöğretim öğrencilerinin %33’ü tamamen, %33,4’ü kısmen, öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamalarını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler de genel olarak %35,9 oranında tamamen, %32,5 oranında kısmen katılarak, öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamalarının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,360$, $p=0,507>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamalarından dolayı okulda güvenlik sorunu olduğu görüşüne şehirde yaşayanlarla, beldede yaşayanlar genel olarak %36,2 oranında tamamen, %32,6 oranında kısmen bu görüşe katılmaktadırlar. Burada dikkatleri çeken ilçede yaşayan öğrencilerin yarıya yakını (%48,2) buna katılmadıklarını belirtmeleridir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=18,524$, $p=0,005<0,05$ gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.62’de yasal uygulama ve kurallar açısından “öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.62: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğrencilerin Olumsuz Davranışlarında Uyarma (Sözlü Uyarma, Öğrenci ile Sözleşme İmzalama), Kınama ve Okul Değiştirme Yaptırımlarının Uygulanmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	467	260	210	937
	%	49,8	27,7	22,4	100,0
Veli	f	196	144	139	479
	%	40,9	30,1	29,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	151	168	167	486
	%	31,1	34,6	34,4	100,0
Toplam	f	814	572	516	1902
	%	42,8	30,1	27,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=49,509$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	218	128	107	453
	%	48,1	28,3	23,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	249	132	102	483
	%	51,6	27,3	21,1	100,0
Toplam	f	467	260	209	936
	%	49,9	27,8	22,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,279$		p=0,528			
Erkek öğrenciler	f	206	124	97	427
	%	48,2	29,0	22,7	100,0
Kız öğrenciler	f	255	133	111	499
	%	51,1	26,7	22,2	100,0
Toplam	f	461	257	208	926
	%	49,8	27,8	22,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,873$		p=0,646			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	227	131	122	480
	%	47,3	27,3	25,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	148	86	62	296
	%	50,0	29,1	20,9	100,0
İlçe	f	67	28	17	112
	%	59,8	25,0	15,2	100,0
Belde	f	17	10	3	30
	%	56,7	33,3	10,0	100,0
Toplam	f	459	255	204	918
	%	50,0	27,8	22,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=10,929$		p=0,091			

Tablo 4.62’de görüldüğü gibi öğrencilerinin %49,8’i, velilerin %40,9’u, yönetici ve öğretmenlerin %31,1’i öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündedirler. Fakat yönetici ve öğretmenlerin %34,4’ü tamamen, %30,1’i kısmen, öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı yönündedir. Dolayısı ile bu tür yaptırımların önemi ortaya çıkmaktadır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=49,509$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=1,279$, $p=0,528>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencileri %48,1 oranında öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olmadığını belirtirken, ortaöğretim öğrencilerinin %51,6’sı okul güvenliğine etken olarak görmediklerini belirtmişlerdir.

Tabloya göre kız ve erkek öğrencilerin, öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasının okulda güvenlik sorununa etken olmadığı ile ilgili ortak görüşte oldukları söylenebilir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,873$, $p=0,646>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede ve şehirde yaşayan öğrencilerin genelde yarısı, öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasını okulda güvenlik sorunu olarak değerlendirmemişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=10,929$, $p=0,091>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.63'te "öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.63: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden "Öğrencilerin Rehabilite Edilmesi ile İlgili Faaliyetlerin Yeterli Olmaması" ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	374	297	262	933
	%	40,1	31,8	28,1	100,0
Veli	f	161	162	156	479
	%	33,6	33,8	32,6	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	120	175	188	483
	%	24,8	36,2	38,9	100,0
Toplam	f	655	634	606	1895
	%	34,6	33,5	32,0	100,0
$\chi^2_{(4)}=35,190$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	192	136	126	454
	%	42,3	30,0	27,8	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	181	161	136	478
	%	37,9	33,7	28,5	100,0
Toplam	f	373	297	262	932
	%	40,0	31,9	28,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,194$		p=0,334			
Erkek öğrenciler	f	172	137	118	427
	%	40,3	32,1	27,6	100,0
Kız öğrenciler	f	197	158	140	495
	%	39,8	31,9	28,3	100,0
Toplam	f	369	295	258	922
	%	40,0	32,0	28,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,050$		p=0,975			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	184	148	146	478
	%	38,5	31,0	30,5	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	110	101	84	295
	%	37,3	34,2	28,5	100,0
İlçe	f	56	30	25	111
	%	50,5	27,0	22,5	100,0
Belde	f	14	10	6	30
	%	46,7	33,3	20,0	100,0
Toplam	f	364	289	261	914
	%	39,8	31,6	28,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=8,508$		p=0,203			

Tablo 4.63'te öğrenci ve veliler ağırlıklı olarak sırasıyla %40,1, %33,6 öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmamasını okulda güvenlik sorununa etken olarak değerlendirmezken, yönetici ve öğretmenler ağırlıklı olarak %38,9 oranında tamamen, %36,2 oranında kısmen, öğrencilerin rehabilite edilmemesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmamasını okulda güvenlik sorununa bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=35,190$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmaması konusunda görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=2,194$, $p=0,334>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %42,3'ü, ortaöğretim öğrencilerinin %37,9'u öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılmazken, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %31,9'unun kısmen, %28,1'nin tamamen katıldıklarını görüyoruz.

Kız ve erkek öğrencilerin de, öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığına genel olarak %40'ı katılmadığını belirtirken, %32,5'i kısmen, %28'i tamamen olmak üzere katılmıştır. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,050$, $p=0,975>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında belde ve şehirlerde yaşayan öğrencilerin genel olarak %31,6'sı kısmen, %28,6'sı tamamen, öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmamasına bağlı olarak okulda güvenlik sorunu olacağı görüşüne katılırken, %39,8'i katılmamaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=8,508$, $p=0,203>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.64'te yasal uygulama ve kurallar açısından “okuldaki rehberlik servisinin yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.64: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okuldaki Rehberlik Servisinin Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	491	200	244	935
	%	52,5	21,4	26,1	100,0
Veli	f	186	148	142	476
	%	39,1	31,1	29,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	175	152	153	480
	%	36,5	31,7	31,9	100,0
Toplam	f	852	500	539	1891
	%	45,1	26,4	28,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=45,177$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	225	96	132	453
	%	49,7	21,2	29,1	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	265	104	112	481
	%	55,1	21,6	23,3	100,0
Toplam	f	490	200	244	934
	%	52,5	21,4	26,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,389$		p=0,111			
Erkek öğrenciler	f	224	95	108	427
	%	52,5	22,2	25,3	100,0
Kız öğrenciler	f	261	102	134	497
	%	52,5	20,5	27,0	100,0
Toplam	f	485	197	242	924
	%	52,5	21,3	26,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,565$		p=0,754			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	234	113	131	478
	%	49,0	23,6	27,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	162	56	79	297
	%	54,5	18,9	26,6	100,0
İlçe	f	65	21	25	111
	%	58,6	18,9	22,5	100,0
Belde	f	19	5	6	30
	%	63,3	16,7	20,0	100,0
Toplam	f	480	195	241	916
	%	52,4	21,3	26,3	100,0
$\chi^2_{(6)}=6,780$		p=0,342			

Tablo 4.64'te öğrencilerin %52,5'i, velilerin %39,1'i ve yönetici ve öğretmenlerin %36,5'i okuldaki rehberlik servisinin yetersizliğini okul güvenliğinde bir etken olarak değerlendirmemişlerdir. Veli, yönetici ve öğretmenlerin genel olarak %26,4'ü kısmen, %28,5'i tamamen katılarak, okuldaki rehberlik servisi yetersizliğinin güvenlik sorununa etken olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarısından fazlasının okuldaki rehberlik servisinin yetersizliğini okulda güvenlik sorununa bir etken olarak görmemeleri dikkat çekmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=45,177$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okuldaki rehberlik servisinin yetersizliği ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=4,389$, $p=0,111>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %49,7'si, ortaöğretim öğrencilerinin %55,1'i okuldaki rehberlik servisinin yetersizliğini güvenlik sorununa yol açan etken olmadığını belirtmişlerdir.

Cinsiyete göre öğrencilerin okuldaki rehberlik servislerinin yetersizliğinin güvenlik sorununa yol açmadığı görüşünde birleştikleri söylenebilir. Erkek ve kız öğrenciler %52,5 oranında rehberlik servislerinin yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa etken olduğu görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,565$, $p=0,754>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında belde ve şehirlerde yaşayan öğrenciler genel olarak %52,4 rehberlik servisinin yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=6,780$, $p=0,342>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 4.65'te "okullarda problemlili öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmamasının" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.65: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okullarda Problemlı Öğrenciler için Psiko-Sosyal Müdahale Ekibinin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	335	230	366	931
	%	36,0	24,7	39,3	100,0
Veli	f	134	150	202	486
	%	27,6	30,9	41,6	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	119	149	210	478
	%	24,9	31,2	43,9	100,0
Toplam	f	588	529	778	1895
	%	31,0	27,9	41,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=23,481$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	149	91	209	449
	%	33,2	20,3	46,5	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	185	139	157	481
	%	38,5	28,9	32,6	100,0
Toplam	f	334	230	366	930
	%	35,9	24,7	39,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=20,208$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	152	109	161	422
	%	36,0	25,8	38,2	100,0
Kız öğrenciler	f	179	118	201	498
	%	35,9	23,7	40,4	100,0
Toplam	f	331	227	362	920
	%	36,0	24,7	39,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,706$		p=0,703			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	159	124	192	475
	%	33,5	26,1	40,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	108	73	115	296
	%	36,5	24,7	38,9	100,0
İlçe	f	49	24	38	111
	%	44,1	21,6	34,2	100,0
Belde	f	12	7	11	30
	%	40,0	23,3	36,7	100,0
Toplam	f	328	228	356	912
	%	36,0	25,0	39,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=4,763$		p=0,575			

Tablo 4.65'te öğrencilerin %39,3'ü tamamen, %24,7'si kısmen, velilerin %41,6'sı tamamen, %30,9'u kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %43,9'u tamamen, %31,2'si kısmen, okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmamasını güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmekte-dirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=23,481$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmaması ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=20,208$, $p=0,000<0,05$ anlamlı bir fark vardır. Buna göre okul kademesi ile okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmamasının güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. İlköğretim öğrencilerinin %46,5'i tamamen, %20,3'ü kısmen katılarak, okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencilerinin %32,6'sı tamamen, %28,9'u kısmen düzeyinde, okul güvenliğine etken olarak görmekte-dirler.

Erkek ve kız öğrenciler genelde %39,3'ü tamamen, %24,7'si kısmen katılarak, okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmamasını güvenlik sorununa etken olarak değerlendirmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,706$, $p=0,706>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine tüm gruplar %39 tamamen, %25 kısmen katılarak, okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmamasını okul güvenliğine etken olarak belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=4,763$, $p=0,575>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 4.66'da yasal uygulama ve kurallar açısından “disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.66: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Disiplinsiz Öğrenciler için Alternatif Program ve Yerlerin Eksikliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	277	298	356	931
	%	29,8	32,0	38,2	100,0
Veli	f	123	146	210	479
	%	25,7	30,5	43,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	84	138	259	481
	%	17,5	28,7	53,8	100,0
Toplam	f	484	582	825	1891
	%	25,6	30,8	43,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=37,584$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	120	140	187	447
	%	26,8	31,3	41,8	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	157	157	169	483
	%	32,5	32,5	35,0	100,0
Toplam	f	277	297	356	930
	%	29,8	31,9	38,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=5,440$		p=0,066			
Erkek öğrenciler	f	136	129	160	425
	%	32,0	30,4	37,6	100,0
Kız öğrenciler	f	134	167	194	495
	%	27,1	33,7	39,2	100,0
Toplam	f	270	296	354	920
	%	29,3	32,2	38,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,849$		p=0,241			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	128	154	197	479
	%	26,7	32,2	41,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	91	97	107	295
	%	30,8	32,9	36,3	100,0
İlçe	f	42	31	35	108
	%	38,9	28,7	32,4	100,0
Belde	f	12	10	8	30
	%	40,0	33,3	26,7	100,0
Toplam	f	273	292	347	912
	%	29,9	32,0	38,0	100,0
$\chi^2_{(6)}=9,462$		p=0,149			

Tablo 4.66’da yönetici ve öğretmenler daha yüksek olmak üzere (yöneticiler ve öğretmenler %53,8’i tamamen, %28,7’si kısmen, veliler %43,8 tamamen, %30,5

kısmen ve öğrenciler %38,2 tamamen, %32 kısmen katılarak) tüm gruplar disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğini okul güvenliğinde bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Yönetici ve öğretmenlerin kısmen katılanları da dikkate alınırsa %80'i geçen oranlarda, tüm grupların kısmen katılanları dikkate alındığında %73,6'sı disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve mekanların eksikliğini okul güvenliğine etken olarak değerlendirmektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=37,584$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencilerinin %41,8'i tamamen, %31,3'ü kısmen katılarak, disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğini güvenlik sorununa yol açan etken olarak belirtirken, ortaöğretim öğrencilerinin %35'i tamamen, %32,5'i kısmen katılarak, okul güvenliğine etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Okul türüne göre disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olması ile ilgili öğrenci görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=5,440$, $p=0,066>0,05$ olup, anlamlı bir farklılık yoktur.

Kız ve erkek öğrenciler disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna %38,5 tamamen, %32,2'si kısmen düzeyinde, görüş bildirmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,849$, $p=0,241>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında şehirlerde özellikle büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrencilerde daha yüksek olmak üzere tüm grubun genel görüşü %38'i tamamen, %32'si kısmen olmak üzere disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğinin okulda güvenlik sorununa yol açtığı yönündedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=9,462$, $p=0,149>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.67'de "rehber öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesinin" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.67: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Rehber Öğretmenlerin Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlere Karşı İlgisizliği ve Problemleri Çözemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	496	260	182	938
	%	52,9	27,7	19,4	100,0
Veli	f	234	137	109	480
	%	48,8	28,5	22,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	215	144	120	479
	%	44,9	30,1	25,1	100,0
Toplam	f	945	541	411	1897
	%	49,8	28,5	21,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=9,187$		p=0,044			
İlköğretim öğrencileri	f	248	117	87	452
	%	54,9	25,9	19,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	247	143	95	485
	%	50,9	29,5	19,6	100,0
Toplam	f	495	260	182	937
	%	52,8	27,7	19,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,794$		p=0,408			
Erkek öğrenciler	f	218	126	83	427
	%	51,1	29,5	19,4	100,0
Kız öğrenciler	f	272	130	98	500
	%	54,4	26,0	19,6	100,0
Toplam	f	490	256	181	927
	%	52,9	27,6	19,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,517$		p=0,468			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	248	127	106	481
	%	51,6	26,4	22,0	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	155	95	48	298
	%	52,0	31,9	16,1	100,0
İlçe	f	62	27	21	110
	%	56,4	24,5	19,1	100,0
Belde	f	20	6	4	30
	%	66,7	20,0	13,3	100,0
Toplam	f	485	255	179	919
	%	52,8	27,7	19,5	100,0
$\chi^2_{(6)}=8,681$		p=0,192			

Tablo 4.67’de görüldüğü gibi öğrencilerin %52,9’u, velilerin %48,8’i, yönetici ve öğretmenlerin %44,9’u rehber öğretmenlerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi durumunun güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmamışlardır. Gruptan öğretmen ve yöneticilerin bu görüşe katılmama oranları öğrenci ve velilere göre daha düşük olması düşündürücü bir sonuçtur. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=9,187$, $p=0,044<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak rehber öğretmenlerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=1,794$, $p=0,408>0,05$ olup, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. İlköğretim öğrencilerinin %54,9’u, ortaöğretim öğrencilerinin %50,9’u rehber öğretmenlerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Cinsiyet açısından öğrencilerin çoğunluğu, erkeklerde %51,1, kız öğrencilerde %54,4 oranlarında, rehber öğretmenlerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,517$, $p=0,468>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında belde ve şehirlerde yaşayan öğrenciler genel olarak %52,8’i rehber öğretmenlerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmemişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=8,681$, $p=0,192>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.68’de yasal uygulama ve kurallar açısından “rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.68: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Rehberlik Servisinde Başarısız ve Sorunlu Öğrencilerin Yönlendirilememesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	463	258	217	938
	%	49,4	27,5	23,1	100,0
Veli	f	212	148	121	481
	%	44,1	30,8	25,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	220	147	113	480
	%	45,8	30,6	23,5	100,0
Toplam	f	895	553	451	1899
	%	47,1	29,1	23,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=4,335$ p=0,363					
İlköğretim öğrencileri	f	219	119	114	452
	%	48,5	26,3	25,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	244	139	102	485
	%	50,3	28,7	21,0	100,0
Toplam	f	463	258	216	937
	%	49,4	27,5	23,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,408$ p=0,300					
Erkek öğrenciler	f	200	122	105	427
	%	46,8	28,6	24,6	100,0
Kız öğrenciler	f	258	133	109	500
	%	51,6	26,6	21,8	100,0
Toplam	f	458	255	214	927
	%	49,4	27,5	23,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,159$ p=0,340					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	224	132	123	479
	%	46,8	27,6	25,7	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	152	81	66	299
	%	50,8	27,1	22,1	100,0
İlçe	f	63	29	19	111
	%	56,8	26,1	17,1	100,0
Belde	f	17	9	4	30
	%	56,7	30,0	13,3	100,0
Toplam	f	456	251	212	919
	%	49,6	27,3	23,1	100,0
$\chi^2_{(6)}=6,948$ p=0,326					

Tablo 4.68’de görüldüğü gibi öğrencilerin 49,4’ü, velilerin %44,1’i, yönetici ve öğretmenlerin %45,8’i rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşünü belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=4,335$, $p=0,363>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesi ile ilgili görüşleri arasında farklılık anlamlı bulunmamıştır $\chi^2_{(2)}=2,408$, $p=0,300>0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %48,5’i, ortaöğretim öğrencilerinin %50,3’ü rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesini güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler de genel olarak %49,4 oranında rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,159$, $p=0,340>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesini tüm grupların %49,6’sı okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=6,948$, $p=0,326>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 4.69’da “rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.69: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Rehberlik Servisinin Sorunlu Öğrencilerle Birebir Yeterli İlgilenmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	464	245	227	936
	%	49,6	26,2	24,3	100,0
Veli	f	215	141	125	481
	%	44,7	29,3	26,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	249	114	114	477
	%	52,2	23,9	23,9	100,0
Toplam	f	928	500	466	1894
	%	49,0	26,4	24,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=6,089$		p=0,193			
İlköğretim öğrencileri	f	222	116	112	450
	%	49,3	25,8	24,9	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	242	129	114	485
	%	49,9	26,6	23,5	100,0
Toplam	f	464	245	226	935
	%	49,6	26,2	24,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,260$		p=0,878			
Erkek öğrenciler	f	197	128	104	429
	%	45,9	29,8	24,2	100,0
Kız öğrenciler	f	264	111	121	496
	%	53,2	22,4	24,4	100,0
Toplam	f	461	239	225	925
	%	49,8	25,8	24,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,417$		p=0,025			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	235	124	123	482
	%	48,8	25,7	25,5	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	138	87	70	295
	%	46,8	29,5	23,7	100,0
İlçe	f	65	16	30	111
	%	58,6	14,4	27,0	100,0
Belde	f	14	13	2	29
	%	48,3	44,8	6,9	100,0
Toplam	f	452	240	225	917
	%	49,3	26,2	24,5	100,0
$\chi^2_{(6)}=17,570$		p=0,007			

Tablo 4.69’da görüldüğü gibi öğrencilerin %49,6’sı, velilerin %44,7’si, yönetici ve öğretmenlerin %52,2’si rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olmadığı görüşündedirler. Tablo 4.67’de “rehber öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözmemesi” ve tablo 4.68’de “rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesi” gibi bu tabloda da rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesinin, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna gruplar genel olarak katılmamaktadırlar. Fakat tablo 4.69’da diğer iki tablonun tam tersi yönetici ve öğretmenlerde katılmama oranı daha yüksektir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=6,089$, $p=0,193>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesi görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=0,260$, $p=0,878>0,05$ anlamlı bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %49,3’ü, ortaöğretim öğrencilerinin %49,9’u rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı ortak görüşünde birleştikleri söylenebilir.

Erkek öğrencilerin %45,9’u, kız öğrencilerin %53,2’si rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=7,417$, $p=0,025<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesini beldede ve şehirlerde yaşayan öğrenciler genel olarak %49,3 oranında okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmamışlardır. İlçede yaşayan öğrenciler diğerlerine göre daha yüksek olarak %58,6 oranında bu görüşü desteklemişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=17,570$, $p=0,007<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.70’te yasal uygulama ve kurallar açısından “yöneticilerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.70: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Yöneticilerin Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlere Karşı İlgisizliği ve Problemleri Çözememesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	435	272	226	933
	%	46,6	29,2	24,2	100,0
Veli	f	227	148	102	477
	%	47,6	31,0	21,4	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	251	156	76	483
	%	52,0	32,3	15,7	100,0
Toplam	f	913	576	404	1893
	%	48,2	30,4	21,3	100,0
$\chi^2_{(4)}=13,792$ p=0,008					
İlköğretim öğrencileri	f	212	129	113	454
	%	46,7	28,4	24,9	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	223	143	112	478
	%	46,7	29,9	23,4	100,0
Toplam	f	435	272	225	932
	%	46,7	29,2	24,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,385$ p=0,825					
Erkek öğrenciler	f	195	121	108	424
	%	46,0	28,5	25,5	100,0
Kız öğrenciler	f	232	151	115	498
	%	46,6	30,3	23,1	100,0
Toplam	f	427	272	223	922
	%	46,3	29,5	24,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,801$ p=0,670					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	224	152	103	479
	%	46,8	31,7	21,5	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	128	86	80	294
	%	43,5	29,3	27,2	100,0
İlçe	f	56	26	29	111
	%	50,5	23,4	26,1	100,0
Belde	f	18	4	8	30
	%	60,0	13,3	26,7	100,0
Toplam	f	426	268	220	914
	%	46,6	29,3	24,1	100,0
$\chi^2_{(6)}=9,781$ p=0,134					

Tablo 4.70’de yöneticilerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi ile ilgili görüşe öğrencilerinin %46,6’sı, velilerin %47,6’sı ve yöneticiler/öğretmenlerin %52’si katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=13,792$, $p=0,008<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak yöneticilerin soruna yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi ile ilgili görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=0,385$, $p=0,825>0,05$ olup, anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %46,7’si yöneticilerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesinin güvenlik sorununa yol açmadığı görüşünde hemfikirdirler.

Kız ve erkek öğrencilerde yöneticilerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problem çözememesi görüşüne %46,3’ü katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,801$, $p=0,670>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayan öğrencilerin %60’ı, ilçede yaşayan öğrencilerin %50,5’i, büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrencilerin %46,8’i, büyükşehir belediyesi olmayan illerde yaşayan öğrencilerin %43,5’i yöneticilerin okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problem çözememesinin okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=9,781$, $p=0,134>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.71’de “öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.71: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenleri Karşı İlgisizliği ve Problemleri Çözememesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	469	271	191	931
	%	50,4	29,1	20,5	100,0
Veli	f	221	160	99	480
	%	46,0	33,3	20,6	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	207	196	78	481
	%	43,0	40,7	16,2	100,0
Toplam	f	897	627	368	1892
	%	47,4	33,1	19,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=20,302$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	233	127	91	451
	%	51,7	28,2	20,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	235	144	100	479
	%	49,1	30,1	20,9	100,0
Toplam	f	468	271	191	930
	%	50,3	29,1	20,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,657$		p=0,720			
Erkek öğrenciler	f	197	126	103	426
	%	46,2	29,6	24,2	100,0
Kız öğrenciler	f	264	143	87	494
	%	53,4	28,9	17,6	100,0
Toplam	f	461	269	190	920
	%	50,1	29,2	20,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,127$		p=0,028			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	237	140	99	476
	%	49,8	29,4	20,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	136	98	62	296
	%	45,9	33,1	20,9	100,0
İlçe	f	65	23	22	110
	%	59,1	20,9	20,0	100,0
Belde	f	23	5	2	30
	%	76,7	16,7	6,7	100,0
Toplam	f	461	266	185	912
	%	50,5	29,2	20,3	100,0
$\chi^2_{(6)}=15,569$		p=0,016			

Tablo 4.71’de görüldüğü gibi öğrencilerin %50,4’ü, velilerin %46’sı, yönetici/öğretmenlerin %43’ü öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, gruptan yönetici ve öğretmenlerin diğerlerine göre, bu görüşe daha düşük (%16,2) bir oranda katıldıkları görülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=20,302$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi konusunda ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=0,657$ bulunmuş ve $p=0,720>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark görülmemektedir. İlköğretim öğrencileri %51,7, ortaöğretim öğrencileri %49,1 oranlarında öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini, okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin de genel olarak yarısı öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini okulda güvenlik sorunu olarak görmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=7,127$, $p=0,028<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini, şehirlerde yaşayan öğrencilerin yarıya yakını, beldede yaşayan öğrencilerin ise %76,7’si bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=15,569$, $p=0,016<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.72’de yasal uygulama ve kurallar açısından “öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.72: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Öğretmenlerin Yönetici ve Veliler Tarafından Kurallar Konusunda Hep Tek Taraflı Uyarılması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	437	267	225	929
	%	47,0	28,7	24,2	100,0
Veli	f	227	142	109	478
	%	47,5	29,7	22,8	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	208	170	103	481
	%	43,2	35,3	21,4	100,0
Toplam	f	872	579	437	1888
	%	46,2	30,7	23,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=7,032$		p=0,134			
İlköğretim öğrencileri	f	223	130	97	450
	%	49,6	28,9	21,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	214	136	128	478
	%	44,8	28,5	26,8	100,0
Toplam	f	437	266	225	928
	%	47,1	28,7	24,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,750$		p=0,153			
Erkek öğrenciler	f	186	128	111	425
	%	43,8	30,1	26,1	100,0
Kız öğrenciler	f	243	137	113	493
	%	49,3	27,8	22,9	100,0
Toplam	f	429	265	224	918
	%	46,7	28,9	24,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,876$		p=0,237			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	236	122	117	475
	%	49,7	25,7	24,6	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	122	94	82	298
	%	40,9	31,5	27,5	100,0
İlçe	f	52	36	20	108
	%	48,1	33,3	18,5	100,0
Belde	f	19	8	2	29
	%	65,5	27,6	6,9	100,0
Toplam	f	429	260	221	910
	%	47,1	28,6	24,3	100,0
$\chi^2_{(6)}=14,752$		p=0,022			

Tablo 4.72’de görüldüğü gibi öğrenciler, veliler, yöneticiler/öğretmenler genel olarak %46,2 oranında öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılmasını okul güvenliğine bir etken olarak değerlendirmezlerken, bunu bir etken olarak değerlendirenlerin %23,1’i tamamen, %30,7’si kısmen düzeyde katılarak görüş belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=7,032$, $p=0,134>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ve ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak, öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılmasını okul güvenliğine olumsuz bir etken olduğu ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur $\chi^2_{(2)}=3,750$, $p=0,153>0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %49,6’sı, ortaöğretim öğrencilerinin %44,8’i bu durumun okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %43,8’i ve kız öğrencilerin %49,3’ü öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılmasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşüne katılmamaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,876$, $p=0,237>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, beldede yaşayan öğrencilerin %65,5’i, şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin ise %40’ın üstünde bir bölümü, öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılmasını okul güvenliğini bozan bir etken olarak görmemişlerdir. Bunu bir etken olarak değerlendirenlere baktığımızda, katılımcılardan beldede yaşayan öğrenciler, şehirlerde yaşayan öğrencilere göre çok düşük düzeyde görülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=14,752$, $p=0,022<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.73’te “faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.73: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Faydalı Çalışma ve Etkinliklerin Ödüllendirilmesi Kuralının İşletilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	490	231	217	938
	%	52,2	24,6	23,1	100,0
Veli	f	207	148	120	475
	%	43,6	31,2	25,3	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	200	170	115	485
	%	41,2	35,1	23,7	100,0
Toplam	f	897	549	452	1898
	%	47,3	28,9	23,8	100,0
$\chi^2_{(4)}=23,711$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	254	104	94	452
	%	56,2	23,0	20,8	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	235	127	123	485
	%	48,5	26,2	25,4	100,0
Toplam	f	489	231	217	937
	%	52,2	24,7	23,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=5,749$		p=0,056			
Erkek öğrenciler	f	212	111	105	428
	%	49,5	25,9	24,5	100,0
Kız öğrenciler	f	269	119	111	499
	%	53,9	23,8	22,2	100,0
Toplam	f	481	230	216	927
	%	51,9	24,8	23,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,772$		p=0,412			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	244	119	118	481
	%	50,7	24,7	24,5	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	148	76	73	297
	%	49,8	25,6	24,6	100,0
İlçe	f	70	24	17	111
	%	63,1	21,6	15,3	100,0
Belde	f	17	7	6	30
	%	56,7	23,3	20,0	100,0
Toplam	f	479	226	214	919
	%	52,1	24,6	23,3	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,390$		p=0,286			

Tablo 4.73’te öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticiler, faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesinin okul güvenliğini olumsuz

etkileyeceği görüşüne genelde %47,3 oranında katılmamışlardır. Burada dikkat çeken nokta bu görüşe öğrencilerin yarısından fazlasının, diğer katılımcılardan daha yüksek oranda katılmadığını belirtmesidir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=23,711$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesi ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=5,749$, $p=0,056>0,05$ anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %56,2'si, ortaöğretim öğrencilerinin %48,5'i bu durumu, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmediklerini belirtmişlerdir.

Kız ve erkek öğrencilerin genel olarak %51,9'u faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesini okulda güvenlik sorununa bir etken olarak değerlendirmemişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,772$, $p=0,412>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, şehirde yaşayan öğrenciler ile daha küçük yerleşim birimi olan beldede yaşayan öğrenciler ödüllendirme kuralının işletilmemesini genel olarak %52,1 oranında okul güvenliğinde olumsuz bir etken olarak değerlendirmemektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=7,390$, $p=0,286>0,05$ gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.74'te yasal uygulama ve kurallar açısından “başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.74: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Başarılı Öğrenci ve Öğretmenlerin Ödüllendirilmesi Kurulunun İşletilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	443	268	224	935
	%	47,4	28,7	24,0	100,0
Veli	f	209	149	121	479
	%	43,6	31,1	25,3	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	196	149	138	483
	%	40,6	30,8	28,6	100,0
Toplam	f	848	566	483	1897
	%	44,7	29,8	25,5	100,0
$\chi^2_{(4)}=6,988$		p=0,137			
İlköğretim öğrencileri	f	225	124	102	451
	%	49,9	27,5	22,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	218	143	122	483
	%	45,1	29,6	25,3	100,0
Toplam	f	443	267	224	934
	%	47,4	28,6	24,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,155$		p=0,341			
Erkek öğrenciler	f	189	118	119	426
	%	44,4	27,7	27,9	100,0
Kız öğrenciler	f	246	148	104	498
	%	49,4	29,7	20,9	100,0
Toplam	f	435	266	223	924
	%	47,1	28,8	24,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=6,289$		p=0,043			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	217	140	124	481
	%	45,1	29,1	25,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	138	91	66	295
	%	46,8	30,8	22,4	100,0
İlçe	f	61	28	21	110
	%	55,5	25,5	19,1	100,0
Belde	f	19	6	5	30
	%	63,3	20,0	16,7	100,0
Toplam	f	435	265	216	916
	%	47,5	28,9	23,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=8,042$		p=0,235			

Tablo 4.74'te öğrencilerin %47,4'ü, velilerin %43,6'sı, yönetici/öğretmenlerin %40,6'sı, başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, tablo 73'te olduğu gibi öğrencilerin bu görüşe de, veli ve öğretmenlere göre daha yüksek oranda katılmadığını belirtmesi dikkat çekmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=6,988$, $p=0,137>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi ile ilgili öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=2,155$ bulunmuş ve $p=0,341>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %49,9'i, ortaöğretim öğrencilerinin %45,1'i öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler genelde %47,1 oranında, öğretmen ve öğrencilerin ödüllendirilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre, farklı cinsiyetteki öğrencilerde, ödüllendirmenin okul güvenliğine etkisi ile ilgili görüşleri arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur $\chi^2_{(2)}=6,289$, $p=0,043<0,05$.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, şehir merkezi ve beldede yaşayan öğrencilerin başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genel olarak %47,5 oranında katılmadıklarını görmekteyiz. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=8,042$, $p=0,235>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 4.75'te "okulda güvenliği sağlamaya yönelik çalışmalar konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmemesinin" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.75: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Güvenliği Sağlamaya Yönelik Çalışmalar Konusunda Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Bilgilendirilmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	400	299	238	937
	%	42,7	31,9	25,4	100,0
Veli	f	193	144	139	476
	%	40,5	30,3	29,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	188	181	114	483
	%	38,9	37,5	23,6	100,0
Toplam	f	781	624	491	1896
	%	41,2	32,9	25,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=8,604$		p=0,072			
İlköğretim öğrencileri	f	208	130	116	454
	%	45,8	28,6	25,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	192	169	121	482
	%	39,8	35,1	25,1	100,0
Toplam	f	400	299	237	936
	%	42,7	31,9	25,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,999$		p=0,082			
Erkek öğrenciler	f	177	140	110	427
	%	41,5	32,8	25,8	100,0
Kız öğrenciler	f	219	154	126	499
	%	43,9	30,9	25,3	100,0
Toplam	f	396	294	236	926
	%	42,8	31,7	25,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,611$		p=0,737			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	197	150	133	480
	%	41,0	31,3	27,7	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	125	102	71	298
	%	41,9	34,2	23,8	100,0
İlçe	f	60	29	23	112
	%	53,6	25,9	20,5	100,0
Belde	f	13	11	5	29
	%	44,8	37,9	17,2	100,0
Toplam	f	395	292	232	919
	%	43,0	31,8	25,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=8,723$		p=0,190			

Tablo 4.75'te görüldüğü gibi okulda güvenliği sağlamaya yönelik çalışmalar konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmemesi ile ilgili görüşe veliler daha yüksek oranda katıldığını belirtmiştir. Buna göre velilerin %29,2'si tamamen, %30,3'ü kısmen, öğrencilerin %25,4'ü tamamen, %31,9'u kısmen ve öğretmenlerin %23,6'sı tamamen, %37,5'i kısmen, öğrenci ve velilerin okul güvenliği konusunda bilgilendirilmemesini okulda güvenlik konusunda bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Genel olarak ise, grup bu görüşe %41,2 oranında katılmamaktadır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=8,604$, $p=0,072>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okulda güvenliği sağlamaya yönelik çalışmalar konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmemesi konusunda öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=4,999$ bulunmuş ve $p=0,082>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. Genel olarak, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %42,7'si bu görüşe katılmazken, %31,9'u kısmen, %25,3'ü tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %31,9'u kısmen, %25,3'ü tamamen, okul güvenliği konusunda bilgilendirmenin yapılmamasının güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşündedirler. Buna katılmayanların oranı %42,7'dir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,611$, $p=0,737>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğrenci, veli ve öğretmenlerin okul güvenliği konusunda yeterince bilgilendirilmemesinin, okul güvenliğine etken olduğuna genel olarak %43'ü katılmazken, %31,8'i kısmen, %25,2'si tamamen katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=8,723$, $p=0,190>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 4.76'da yasal uygulama ve kurallar açısından "okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.76: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okullarda Sivil Savunma, Deprem, Yangın vb. Konularda Yeterince Bilgilendirme ve Uygulama Yapılmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	421	270	240	931
	%	45,2	29,0	25,8	100,0
Veli	f	193	149	134	476
	%	40,5	31,3	28,2	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	179	190	112	481
	%	37,2	39,5	23,3	100,0
Toplam	f	793	609	486	1888
	%	42,0	32,3	25,7	100,0
$\chi^2_{(4)}=18,382$		p=0,001			
İlköğretim öğrencileri	f	225	123	104	452
	%	49,8	27,2	23,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	195	147	136	478
	%	40,8	30,8	28,5	100,0
Toplam	f	420	270	240	930
	%	45,2	29,0	25,8	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,822$		p=0,020			
Erkek öğrenciler	f	195	101	125	421
	%	46,3	24,0	29,7	100,0
Kız öğrenciler	f	219	166	114	499
	%	43,9	33,3	22,8	100,0
Toplam	f	414	267	239	920
	%	45,0	29,0	26,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=11,189$		p=0,004			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	214	143	118	475
	%	45,1	30,1	24,8	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	121	92	83	296
	%	40,9	31,1	28,0	100,0
İlçe	f	60	24	28	112
	%	53,6	21,4	25,0	100,0
Belde	f	18	4	7	29
	%	62,1	13,8	24,1	100,0
Toplam	f	413	263	236	912
	%	45,3	28,8	25,9	100,0
$\chi^2_{(6)}=10,766$		p=0,096			

Tablo 4.76’da görüldüğü gibi “okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasını” okulda güvenliğe sorununa yol açan etken olduğuna öğrenci, veli ve öğretmenlerden tam katılanlarla, kısmen katılanların oranı %60’a yakındır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=18,382$, $p=0,001<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasının güvenliğe etkisi konusundaki görüşleri $\chi^2_{(2)}=7,822$ bulunmuş ve $p=0,020<0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark vardır. Sivil savunma, deprem, yangın gibi konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşüne ilköğretim öğrencilerinin %49,8’i, ortaöğretim öğrencilerinin %40,8’i oranında katılmadığını belirtmiştir.

Sivil savunma, deprem, yangın gibi konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna kız ve erkek öğrenciler genel olarak %45 oranında katılmadığını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=11,189$, $p=0,004<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, beldede yaşayan öğrenciler (%62), şehirlerde yaşayan öğrencilere göre, sivil savunma, deprem, yangın gibi konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna daha yüksek düzeyde katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=10,766$, $p=0,096>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 4.77’de “okulda güvenliği sağlamaya yönelik yönetici, öğretmen ve velilerden oluşan bir ekibin olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.77: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulda Güvenliği Sağlamaya Yönelik Yönetici, Öğretmen ve Velilerden Oluşan Bir Ekibin Olmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	364	270	298	932
	%	39,1	29,0	32,0	100,0
Veli	f	184	142	147	473
	%	38,9	30,0	31,1	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	192	159	132	483
	%	39,8	32,9	27,3	100,0
Toplam	f	740	571	577	1888
	%	39,2	30,2	30,6	100,0
$\chi^2_{(4)}=4,005$		p=0,405			
İlköğretim öğrencileri	f	191	114	150	455
	%	42,0	25,1	33,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	173	155	148	476
	%	36,3	32,6	31,1	100,0
Toplam	f	364	269	298	931
	%	39,1	28,9	32,0	100,0
$\chi^2_{(2)}=6,682$		p=0,035			
Erkek öğrenciler	f	162	135	126	423
	%	38,3	31,9	29,8	100,0
Kız öğrenciler	f	196	132	170	498
	%	39,4	26,5	34,1	100,0
Toplam	f	358	267	296	921
	%	38,9	29,0	32,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,720$		p=0,156			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	178	149	146	473
	%	37,6	31,5	30,9	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	113	85	100	298
	%	37,9	28,5	33,6	100,0
İlçe	f	55	23	34	112
	%	49,1	20,5	30,4	100,0
Belde	f	11	9	10	30
	%	36,7	30,0	33,3	100,0
Toplam	f	357	266	290	913
	%	39,1	29,1	31,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,593$		p=0,269			

Tablo 4.77’de güvenliği sağlamaya y6nelik y6netici, 6đretmen ve velilerden oluşan bir ekibin olmamasını okulda g6venlik sorununa yol a4an etken olarak değerlendirenlerin oranı kısmen katılanlarla beraber 6đrenci, veli, y6netici ve 6đretmenlerde genel olarak %60’lar d6zeyindedir. Araştırmaya katılan grupların vermiş oldukları cevaplar arasındaki uyum $\chi^2_{(4)}=4,005$ bulunmuş ve $p=0,405>0,05$ olduğu i4in g6r6şler arasında manidar bir fark yoktur.

İlk6đretim 6đrencileri ile orta6đretim 6đrencilerinin okulda g6venlik sorununa yol a4an etken olarak okulda g6venliği sağlamaya y6nelik bir ekibin olmaması ile ilgili g6r6şleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=6,682$, $p=0,035<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlk6đretim 6đrencilerinin %33’i tamamen, %25,1’i kısmen; orta6đretim 6đrencilerinin %31,1’i tamamen, %32,6’sı kısmen, d6zeyde y6netici, 6đretmen ve velilerden oluşan bir ekibin olmamasını g6venlik sorununa yol a4an etken g6rmektedirler. İlk6đretim 6đrencilerinin %42’si bu g6r6ře katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek 6đrencilerin %29,8’i tamamen, %31,9’u kısmen; kız 6đrencilerin %34,1’i tamamen, %26,5’i kısmen, okulda g6venliği sağlamaya y6nelik bir ekibin olmamasını g6venlik sorununa yol a4an bir etken olarak belirtmişlerdir. Tabloya g6re $\chi^2_{(2)}=3,720$, $p=0,156>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine g6re genel olarak, beldede yaşayan 6đrencilerin %31,8’i tamamen, %29,1’i kısmen katılarak okulda g6venliği sağlamaya y6nelik bir ekibin olmamasının g6venlik sorununa yol a4an bir etken olduğu g6r6şindedirler. Tabloya g6re $\chi^2_{(6)}=7,593$, $p=0,269>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.78’de yasal uygulama ve kurallar a4ısından ‘‘Okul Vaka Analizi uygulaması sonu4larının kamuoyuna etkin bir şekilde duyurulmaması ve hangi tedbirlerin alındığının bilinmemesinin’’ okulda g6venlik sorununa yol a4ıp a4madığı ile ilgili okul t6rlerine, cinsiyete, yaşanılan yere g6re 6đrencilerin g6r6şleri ve 6đrenci, veli, y6netici/6đretmen gruplarının g6r6şleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.78: Katılımcı Grupların Yasal Uygulama Ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Vaka Analizi Uygulaması Sonuçlarının Kamuoyuna Etkin Bir Şekilde Duyurulmaması ve Hangi Tedbirlerin Alındığının Bilinmemesi” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	389	305	240	934
	%	41,6	32,7	25,7	100,0
Veli	f	161	171	140	472
	%	34,1	36,2	29,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	149	168	166	483
	%	30,8	34,8	34,4	100,0
Toplam	f	699	644	546	1889
	%	37,0	34,1	28,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=21,133$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	199	158	98	455
	%	43,7	34,7	21,5	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	189	147	142	478
	%	39,5	30,8	29,7	100,0
Toplam	f	388	305	240	933
	%	41,6	32,7	25,7	100,0
$\chi^2_{(2)}=8,159$		p=0,017			
Erkek öğrenciler	f	175	139	111	425
	%	41,2	32,7	26,1	100,0
Kız öğrenciler	f	206	164	128	498
	%	41,4	32,9	25,7	100,0
Toplam	f	381	303	239	923
	%	41,3	32,8	25,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,021$		p=0,990			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	200	145	130	475
	%	42,1	30,5	27,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	125	103	71	299
	%	41,8	34,4	23,7	100,0
İlçe	f	40	40	31	111
	%	36,0	36,0	27,9	100,0
Belde	f	14	11	5	30
	%	46,7	36,7	16,7	100,0
Toplam	f	379	299	237	915
	%	41,4	32,7	25,9	100,0
$\chi^2_{(6)}=4,624$		p=0,593			

Tablo 4.78’de “Okul Vaka Analizi” ile ilgili sonuçların etkin bir şekilde duyurulmaması ve alınan tedbirlerin bilinmemesinin, okul güvenliği açısından caydırıcılığı olmadığı görüşüne yönetici ve öğretmenlerin %34,4’ü tamamen, %34,8’i kısmen, velilerin %29,7’si tamamen, %36,2’si kısmen ve öğrencilerin %25,7’si tamamen, %32,7’si kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=21,133$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ve ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “Okul Vaka Analizi” sonuçlarının etkin bir şekilde duyurulmaması ve alınan tedbirlerin bilinmemesi konusundaki görüşleri arasında, $\chi^2_{(2)}=8,159$, $p=0,017<0,05$ anlamlı bir fark vardır. “Okul Vaka Analizi” sonuçlarının etkin bir şekilde duyurulmaması ve alınan tedbirlerin bilinmemesine ilköğretim öğrencilerinin %21,5’i tamamen, %34,7’si kısmen; ortaöğretim öğrencilerinin %29,7’si tamamen, %30,8’i kısmen güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşüne katıldıklarını belirtmişlerdir. İlköğretim öğrencilerinin %43,7’si ise bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler “Okul Vaka Analizi” ile ilgili sonuçların etkin bir şekilde duyurulmaması ve alınan tedbirlerin bilinmemesinin okulda güvenlik sorununa etken olduğuna %32,8’i kısmen, %25,9’u tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,021$, $p=0,990>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, “Okul Vaka Analizi” sonuçlarının etkin bir şekilde duyurulmaması ve gerçekleşen olaylar konusunda alınan tedbirlerin bilinmemesi neticesinde, uygulamanın caydırıcı bir etkisi olamayacağından, bu durumun okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşüne belde ve şehirlerde yaşayan öğrencilerin %32,7’si kısmen, %25,9’u tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Grup içinde beldede yaşayan öğrencilerin katılımı %16,7 gibi düşük bir düzeydedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=4,624$, $p=0,593>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Çevre açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler öğrenci, veli, yönetici/öğretmen görüşleri; okul türlerine, cinsiyete, yaşanan yere göre öğrenci görüşleri frekans ve yüzde olarak incelenmiş ve grupların görüşleri ki-kare olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.79: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevresindeki Kişiler” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	232	194	511	937
	%	24,8	20,7	54,5	100,0
Veli	f	109	122	253	484
	%	22,5	25,2	52,3	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	77	163	243	483
	%	15,9	33,7	50,3	100,0
Toplam	f	418	479	1007	1904
	%	22,0	25,2	52,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=34,058$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	122	99	233	454
	%	26,9	21,8	51,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	110	95	277	482
	%	22,8	19,7	57,5	100,0
Toplam	f	232	194	510	936
	%	24,8	20,7	54,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=3,665$		p=0,160			
Erkek öğrenciler	f	103	87	236	426
	%	24,2	20,4	55,4	100,0
Kız öğrenciler	f	126	104	270	500
	%	25,2	20,8	54,0	100,0
Toplam	f	229	191	506	926
	%	24,7	20,6	54,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,195$		p=0,907			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	119	100	257	476
	%	25,0	21,0	54,0	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	64	65	171	300
	%	21,3	21,7	57,0	100,0
İlçe	f	31	24	57	112
	%	27,7	21,4	50,9	100,0
Belde	f	15	2	13	30
	%	50,0	6,7	43,3	100,0
Toplam	f	229	191	498	918
	%	24,9	20,8	54,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=13,790$		p=0,032			

Tablo 4.79’da görüldüğü gibi öğrencilerin %54,5’i tamamen, %20,7’si kısmen, velilerin %52,3’ü tamamen %25,2’si kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %50,3’ü tamamen %33,7’si kısmen düzeyinde, okul çevresindeki kişileri okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmektedirler. Yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin görüşlerini değerlendirdiğimizde, büyük bir çoğunluğu okul çevresindeki kişileri okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler. Gruplara genel olarak baktığımızda kısmen katıldığını belirtenlerle beraber bu oranlar %80’lere kadar çıkmaktadır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=34,058$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Okul çevresindeki kişilerin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olması ile ilgili ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin vermiş oldukları cevaplar arasında uyum $\chi^2_{(2)}=3,665$, bulunmuş ve $p=0,160>0,05$ olduğu için görüşler arasında manidar bir fark yoktur. İlköğretim öğrencilerinin %21,8’i kısmen, %51,3’ü tamamen, ortaöğretim öğrencilerinin %19,7’si kısmen, %57,5’i tamamen katılarak, okul çevresindeki kişilerin güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin de genel olarak %20,6’sı kısmen, %54,6’sı tamamen katılarak, okul çevresindeki yabancı kişileri okulda güvenlik sorununa etken olarak değerlendirmektedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,195$, $p=0,907>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, genel olarak şehir ve belde yaşayan öğrenciler okul çevresindeki yabancı kişileri %20,8 oranında kısmen %54,2 oranında tamamen, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmüşlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=13,790$, $p=0,032<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.80’de “okul çevresindeki seyyar satıcıların” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.80: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevresindeki Seyyar Satıcılar” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	422	222	296	940
	%	44,9	23,6	31,5	100,0
Veli	f	205	135	137	477
	%	43,0	28,3	28,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	231	137	113	481
	%	48,0	28,5	23,5	100,0
Toplam	f	858	494	546	1898
	%	45,2	26,0	28,8	100,0
$\chi^2_{(4)}=12,624$		p=0,013			
İlköğretim öğrencileri	f	174	109	175	458
	%	38,0	23,8	38,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	248	112	121	481
	%	51,6	23,3	25,2	100,0
Toplam	f	422	221	296	939
	%	44,9	23,5	31,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=22,318$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	198	101	128	427
	%	46,4	23,7	30,0	100,0
Kız öğrenciler	f	219	117	166	502
	%	43,6	23,3	33,1	100,0
Toplam	f	417	218	294	929
	%	44,9	23,5	31,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,096$		p=0,578			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	195	111	173	479
	%	40,7	23,2	36,1	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	143	80	77	300
	%	47,7	26,7	25,7	100,0
İlçe	f	53	23	36	112
	%	47,3	20,5	32,1	100,0
Belde	f	24	3	3	30
	%	80,0	10,0	10,0	100,0
Toplam	f	415	217	289	921
	%	45,1	23,6	31,4	100,0
$\chi^2_{(6)}=25,691$		p=0,000			

Tablo 4.80’de okul çevresindeki seyyar satıcıların okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna öğrencilerin %44,9’u, velilerin %43’ü, yönetici ve öğretmenlerin %48’i katılmadıklarını belirtmişlerdir. Seyyar satıcıların okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna öğrencilerin %31,5’i tamamen, %23,6’sı kısmen, velilerin %28,7’si tamamen, %28,3’ü kısmen katılmaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=12,624$, $p=0,013<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul çevresindeki seyyar satıcılarla ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=22,318$, $p=0,000<0,05$ olup, anlamlı bir fark vardır. Görüldüğü gibi, okul kademesi ile seyyar satıcıların okul güvenliğine etkisine bakış arasında gözlenen fark anlamlıdır. İlköğretim öğrencilerinin %38’i, ortaöğretim öğrencilerinin ise çoğunluğu (%51,6’sı), seyyar satıcıların okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılmamışlardır.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %31,6’sı tamamen, %23,5’i kısmen, düzeyinde okul çevresindeki seyyar satıcıların okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre, seyyar satıcıların okul güvenliğine etkisine kız ve erkek öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=11,096$ bulunmuş ve $p=0,578>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okul çevresindeki seyyar satıcıların okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna belde ve şehirlerde yaşayan öğrencilerin %31,4’ü tamamen, %23,6’sı kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu katılımda en yüksek oran büyükşehir belediyesi olan illerdedir. Beldede yaşayan öğrencilerin ise, %80’i seyyar satıcıları okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=25,691$, $p=0,000<0,05$ olup, yaşanılan yer ile okul çevresindeki seyyar satıcıların okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.81’de çevre açısından “okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.81: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okul Çevresinde Yeterli Güvenlik Tedbirlerinin Alınmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	327	252	356	935
	%	35,0	27,0	38,1	100,0
Veli	f	143	133	206	482
	%	29,7	27,6	42,7	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	120	161	203	484
	%	24,8	33,3	41,9	100,0
Toplam	f	590	546	765	1901
	%	31,0	28,7	40,2	100,0
$\chi^2_{(4)}=17,934$		p=0,001			
İlköğretim öğrencileri	f	167	121	166	454
	%	36,8	26,7	36,6	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	159	131	190	480
	%	33,1	27,3	39,6	100,0
Toplam	f	326	252	356	934
	%	34,9	27,0	38,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,489$		p=0,475			
Erkek öğrenciler	f	154	114	158	426
	%	36,2	26,8	37,1	100,0
Kız öğrenciler	f	169	134	196	499
	%	33,9	26,9	39,3	100,0
Toplam	f	323	248	354	925
	%	34,9	26,8	38,3	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,631$		p=0,729			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	169	126	183	478
	%	35,4	26,4	38,3	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	93	84	122	299
	%	31,1	28,1	40,8	100,0
İlçe	f	48	24	39	111
	%	43,2	21,6	35,1	100,0
Belde	f	12	11	6	29
	%	41,4	37,9	20,7	100,0
Toplam	f	322	245	350	917
	%	35,1	26,7	38,2	100,0
$\chi^2_{(6)}=9,603$		p=0,142			

Tablo 4.81’de çevre açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasına velilerin %42,7’si tamamen, %27,6’sı kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %41,9’u tamamen, %33,3’ü kısmen ve öğrencilerin %38,1’i tamamen, %27’si kısmen katılmaktadırlar. Bu görüşe öğrencilerin 1/3’ünden fazlası katılmamıştır. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=17,934$, $p=0,001<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır $\chi^2_{(2)}=1,489$, $p=0,475>0,05$. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %27’si kısmen, %38,1’i tamamen katılarak, okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak belirtmişlerdir.

Cinsiyet açısından genel olarak kız ve erkek öğrencilerin %38,3’ü tamamen, %26,8’i kısmen katılarak, okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=0,631$, $p=0,729>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayan öğrenciler okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasını okul güvenliğine etken olarak diğer yerleşim yerlerindeki öğrencilere göre daha düşük düzeyde (%20,7) tehlike olarak görmektedirler. Şehir merkezinde yaşayan öğrencilerin, beldede yaşayanlara göre daha yüksek oranda okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmasına yönelmesi daha çok nüfus yoğunluğu ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=9,603$, $p=0,142>0,05$ olup, yerleşim yerlerine göre, öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.82’de çevre açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olması” ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.82: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Polis, Jandarma Birimlerinin Okula Uzak Mesafede Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	418	223	291	932
	%	44,8	23,9	31,2	100,0
Veli	f	198	129	146	473
	%	41,9	27,3	30,9	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	181	144	153	478
	%	37,9	30,1	32,0	100,0
Toplam	f	797	496	590	1883
	%	42,3	26,3	31,3	100,0
$\chi^2_{(4)}=8,596$		p=0,072			
İlköğretim öğrencileri	f	181	105	170	456
	%	39,7	23,0	37,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	237	118	120	475
	%	49,9	24,8	25,3	100,0
Toplam	f	418	223	290	931
	%	44,9	24,0	31,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=16,500$		p=0,000			
Erkek öğrenciler	f	185	97	139	421
	%	43,9	23,0	33,0	100,0
Kız öğrenciler	f	229	123	148	500
	%	45,8	24,6	29,6	100,0
Toplam	f	414	220	287	921
	%	45,0	23,9	31,2	100,0
$\chi^2_{(2)}=1,264$		p=0,531			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	209	113	153	475
	%	44,0	23,8	32,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	133	75	89	297
	%	44,8	25,3	30,0	100,0
İlçe	f	49	24	38	111
	%	44,1	21,6	34,2	100,0
Belde	f	21	5	4	30
	%	70,0	16,7	13,3	100,0
Toplam	f	412	217	284	913
	%	45,1	23,8	31,1	100,0
$\chi^2_{(6)}=9,111$		p=0,167			

Tablo 4.82’de görüldüğü gibi öğrencilerin %44,8’i, velilerin %41,9’u, yönetici ve öğretmenlerin %37,9’u polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olmasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmazlarken, gruplar bazında genel katılma oranı %26,3 kısmen, %31,3 tamamen düzeyindedir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=8,596$, $p=0,072>0,05$ olduğundan, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olmasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olup olmadığı ile ilgili görüşleri arasında ise, $\chi^2_{(2)}=16,500$, $p=0,000<0,05$ olup, anlamlı bir fark bulunmuştur. İlköğretim öğrencilerinin %39,7’si, ortaöğretim öğrencilerinin %49,9’u polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olmasını güvenliğe etken olarak değerlendirmemektedirler. İlköğretim öğrencilerinin ise, %37,3’ü tamamen, %23’ü kısmen bu durumu güvenliğe etken olarak değerlendirmektedir.

Erkek ve kız öğrenciler ise, %45 oranında polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=1,264$, $p=0,531>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayan öğrenciler kolluk güçlerinin okula uzak mesafede olmasını okul güvenliğine etken olduğuna diğer yerleşim yerlerindeki öğrencilere göre daha düşük düzeyde (%13,3) katılmaktadır. Beldede yaşayan öğrencilerin buna katılmama oranları (%70) şehirde yaşayan öğrencilere göre oldukça yüksektir. Farklı yerleşim yerinde yaşayan öğrenciler ile güvenlik güçlerinin okula uzak mesafede olmasının okul güvenliğine etkisine bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(6)}=9,111$ bulunmuş ve $p=0,167>0,05$ olduğu için görüşler arasında bu düzeyde anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.83’te çevre açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “okulun bulunduğu mahallede/semte asayiş bozan olayların çok olması” ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.83: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Okulun Bulunduğu Mahallede/Semtte Asayiş Bozan Olayların Çok Olması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	378	252	289	919
	%	41,1	27,4	31,4	100,0
Veli	f	212	122	143	477
	%	44,4	25,6	30,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	210	139	133	482
	%	43,6	28,8	27,6	100,0
Toplam	f	800	513	565	1878
	%	42,6	27,3	30,1	100,0
$\chi^2_{(4)}=3,456$		p=0,485			
İlköğretim öğrencileri	f	183	124	140	447
	%	40,9	27,7	31,3	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	195	127	149	471
	%	41,4	27,0	31,6	100,0
Toplam	f	378	251	289	918
	%	41,2	27,3	31,5	100,0
$\chi^2_{(2)}=0,070$		p=0,966			
Erkek öğrenciler	f	155	117	144	416
	%	37,3	28,1	34,6	100,0
Kız öğrenciler	f	220	130	143	493
	%	44,6	26,4	29,0	100,0
Toplam	f	375	247	287	909
	%	41,3	27,2	31,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=5,471$		p=0,065			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	182	125	161	468
	%	38,9	26,7	34,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	123	90	82	295
	%	41,7	30,5	27,8	100,0
İlçe	f	49	20	39	108
	%	45,4	18,5	36,1	100,0
Belde	f	18	8	4	30
	%	60,0	26,7	13,3	100,0
Toplam	f	372	243	286	901
	%	41,3	27,0	31,7	100,0
$\chi^2_{(6)}=14,229$		p=0,027			

Tablo 4.83'te görüldüğü gibi öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin genel olarak %30,1 tamamen, %27,3'ü kısmen, okulun bulunduğu mahalle veya semtte asayiş bozan olayların çok olmasının okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=3,456$, $p=0,485>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak mahalle veya semte asayiş bozan olayların çok olmasına ilişkin gözlenen yüzdeler arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır $\chi^2_{(2)}=0,070$, $p=0,966>0,05$. İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencileri de genel olarak %31,5'i tamamen, %27,3'ü kısmen, okulun bulunduğu mahalle veya semtte asayiş bozan olayların çok olmasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak değerlendirmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin genel olarak %31,6'sı tamamen, %27,2'si kısmen katılarak, mahalledeki asayiş bozan olayların okulları olumsuz etkilediği görüşündedirler. Kız öğrencilerin %44,6'sı ise, mahalledeki asayiş bozan olayların okul güvenliğini olumsuz etkilediği görüşüne katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=5,471$, $p=0,065>0,05$ olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayan öğrenciler tablo 82'deki gibi mahallede asayiş bozan olayların çok olmasını okul güvenliğine etken olduğuna diğer yerleşim yerlerindeki öğrencilere göre daha düşük düzeyde (%13,3) katılmaktadır. Beldede yaşayan öğrencilerin bu görüşe katılmama oranları ise, şehirde yaşayan öğrencilere göre daha yüksektir (%60). Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=14,229$, $p=0,027<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 4.84’te “sorunlu çocuklara karşı ailelerin ilgisizliği ve yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.84: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Sorunlu Olan Çocuklara Karşı Ailelerin İlgisizliği ve Yetersizliği” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	280	304	353	937
	%	29,9	32,4	37,7	100,0
Veli	f	94	150	229	473
	%	19,9	31,7	48,4	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	43	136	308	487
	%	8,8	27,9	63,2	100,0
Toplam	f	417	590	890	1897
	%	22,0	31,1	46,9	100,0
$\chi^2_{(4)}=113,029$ p=0,000					
İlköğretim öğrencileri	f	155	139	163	457
	%	33,9	30,4	35,7	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	125	165	189	479
	%	26,1	34,4	39,5	100,0
Toplam	f	280	304	352	936
	%	29,9	32,5	37,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=6,845$ p=0,033					
Erkek öğrenciler	f	127	147	149	423
	%	30,0	34,8	35,2	100,0
Kız öğrenciler	f	151	153	199	503
	%	30,0	30,4	39,6	100,0
Toplam	f	278	300	348	926
	%	30,0	32,4	37,6	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,483$ p=0,289					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	128	155	193	476
	%	26,9	32,6	40,5	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	95	99	107	301
	%	31,6	32,9	35,5	100,0
İlçe	f	38	37	37	112
	%	33,9	33,0	33,0	100,0
Belde	f	13	7	10	30
	%	43,3	23,3	33,3	100,0
Toplam	f	274	298	347	919
	%	29,8	32,4	37,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=7,134$ p=0,309					

Tablo 4.84'te sorunlu olan çocuklara karşı ailelerin ilgisizliği ve yetersiz kalmasını öğrencilerin %37,7'si tamamen, %32,4'ü kısmen, velilerin %48,4'ü tamamen, %31,7'si kısmen, yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%63,2) tamamen, %27,9'u kısmen, okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşüne katılmışlardır. Yönetici ve öğretmenler diğer gruplara göre bu görüşe daha yüksek oranda katılmaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=113,029$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin sorunlu olan çocuklara karşı ailelerin ilgisiz ve yetersiz kalmasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken görmesi ile ilgili gözlenen yüzdeler arasında farklılık anlamlı bulunmuştur $\chi^2_{(2)}=6,845$, $p=0,033<0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %35,7'si tamamen, %30,4'ü kısmen, ortaöğretim öğrencilerinin %39,5'u tamamen, %34,4'ü kısmen katılarak toplamda %75 oranında sorunlu olan çocuklara karşı ailelerin ilgisizliğini ve yetersiz kalmasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler.

Erkek ve kız öğrenciler, sorunlu olan çocuklara karşı ailelerin ilgisiz ve yetersiz kalmasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genel olarak %37,6'sı tamamen, %32,4'ü kısmen olmak üzere toplamda %60 oranında katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=2,483$, $p=0,289>0,05$ olduğundan, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine tüm gruplar sorunlu olan çocuklara karşı ailelerin ilgisizliğini ve yetersiz kalmasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmektedirler. Büyük şehirlerde yaşayanlar, diğer yerleşim yerlerine göre daha yüksek oranda bu görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=7,134$, $p=0,309>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.85'te "başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesinin" okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.85: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden "Başkalarının Haklarına Saygı ve Toplumsal Değerlerin Ailelerce Çocuklara Yeterince Verilmemesi" ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	308	297	331	936
	%	32,9	31,7	35,4	100,0
Veli	f	94	167	222	483
	%	19,5	34,6	46,0	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	56	145	284	485
	%	11,5	29,9	58,6	100,0
Toplam	f	458	609	837	1904
	%	24,1	32,0	44,0	100,0
$\chi^2_{(4)}=107,643$		p=0,000			
İlköğretim öğrencileri	f	169	140	147	456
	%	37,1	30,7	32,2	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	138	157	184	479
	%	28,8	32,8	38,4	100,0
Toplam	f	307	297	331	935
	%	32,8	31,8	35,4	100,0
$\chi^2_{(2)}=7,678$		p=0,022			
Erkek öğrenciler	f	150	133	142	425
	%	35,3	31,3	33,4	100,0
Kız öğrenciler	f	155	162	183	500
	%	31,0	32,4	36,6	100,0
Toplam	f	305	295	325	925
	%	33,0	31,9	35,1	100,0
$\chi^2_{(2)}=2,037$		p=0,361			
Büyükşehir belediyesi olan il	f	156	138	182	476
	%	32,8	29,0	38,2	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	83	121	96	300
	%	27,7	40,3	32,0	100,0
İlçe	f	45	23	43	111
	%	40,5	20,7	38,7	100,0
Belde	f	15	10	5	30
	%	50,0	33,3	16,7	100,0
Toplam	f	299	292	326	917
	%	32,6	31,8	35,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=24,871$		p=0,000			

Tablo 4.85'te başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesini öğrencilerin %35,4'ü tamamen, %31,7'si kısmen, velilerin %46'sı tamamen, %34,6'sı kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de çoğunluğu (%58,6) tamamen, %29,9'u kısmen, okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmışlardır. Yönetici ve öğretmenler diğer gruplara göre bu görüşe daha yüksek oranda katılmaktadırlar. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=107,643$, $p=0,000<0,05$ olduğundan, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesi ile ilgili görüşleri arasında $\chi^2_{(2)}=7,678$, $p=0,022<0,05$ anlamlı bir fark vardır. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin genel olarak %31,8'i kısmen, %35,4'ü tamamen katılarak, başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. İlköğretim öğrencilerinin %37,1'i ise, bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin de genel olarak %31,9'u kısmen, %35,1'i tamamen, başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre, başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesinin okul güvenliğine etkisine öğrencilerin bakışı arasındaki uyum $\chi^2_{(2)}=2,037$ bulunmuş ve $p=0,361>0,05$ olduğu için cinsiyet açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesini beldede yaşayan öğrencilerin yarısı okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmezken, şehirlerde yaşayanlar bu görüşe daha düşük düzeyde katılmışlardır. Başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesinin okul güvenliğine olumsuz etkisine beldede yaşayanlara göre daha yüksek düzeyde katılmışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=24,871$, $p=0,000<0,05$ olduğundan, yaşanılan yere göre öğrenci görüşleri ile başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesinin okulda güvenliğe etkisi arasında tespit edilen farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.86’da çevre açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak “trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmaması” ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.86: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Trafikte Çocukların Güvenliğinin Sağlanmasına Yönelik Önlemlerin Alınmaması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	320	288	326	934
	%	34,3	30,8	34,9	100,0
Veli	f	157	148	172	477
	%	32,9	31,0	36,1	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	106	186	192	484
	%	21,9	38,4	39,7	100,0
Toplam	f	583	622	690	1895
	%	30,8	32,8	36,4	100,0
$\chi^2_{(4)}=25,027$ p=0,000					
İlköğretim öğrencileri	f	171	129	157	457
	%	37,4	28,2	34,4	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	149	159	168	476
	%	31,3	33,4	35,3	100,0
Toplam	f	320	288	325	933
	%	34,3	30,9	34,8	100,0
$\chi^2_{(2)}= 4,625$ p=0,099					
Erkek öğrenciler	f	134	144	145	423
	%	31,7	34,0	34,3	100,0
Kız öğrenciler	f	182	141	177	500
	%	36,4	28,2	35,4	100,0
Toplam	f	316	285	322	923
	%	34,2	30,9	34,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=4,108$ p=0,128					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	151	150	172	473
	%	31,9	31,7	36,4	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	102	96	103	301
	%	33,9	31,9	34,2	100,0
İlçe	f	41	32	39	112
	%	36,6	28,6	34,8	100,0
Belde	f	19	6	5	30
	%	63,3	20,0	16,7	100,0
Toplam	f	313	284	319	916
	%	34,2	31,0	34,8	100,0
$\chi^2_{(6)}=13,100$ p=0,041					

Tablo 4.86’da görüldüğü gibi öğrencilerin %34,9’u tamamen, %30,8’i kısmen, velilerin %36,1’i tamamen, %31’i kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %39,7’si tamamen, %38,4’ü kısmen düzeyinde trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmamasını okulda güvenlik sorunu olarak belirtmişlerdir. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=25,027$, $p=0,000<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

İlköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmaması ile ilgili görüşleri arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır $\chi^2_{(2)}=4,625$, $p=0,099>0,05$. Genel olarak ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %30,9’u kısmen, %34,8’i tamamen, trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrencilerin de genel olarak %30,9’u kısmen, %34,9’u tamamen, trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmamasını okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=4,108$, $p=0,128>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmamasını büyükşehir belediyesi olan illerde, büyükşehir belediyesi olmayan illerde ve ilçelerde yaşayanların genel olarak %31’i kısmen, %34,8’i tamamen, okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmışlardır. Beldede yaşayanlar %63,3 oranlarında bu durumun güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir. Bunun araç trafiği yoğunluğu ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=13,100$, $p=0,041<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır. Görüldüğü gibi, yaşanılan yer ile trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin okulda güvenliğe etkisi arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.87’de “gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılmasının” okulda güvenlik sorununa yol açıp açmadığı ile ilgili okul türlerine, cinsiyete, yaşanılan yere göre öğrencilerin görüşleri ve öğrenci, veli, yönetici/öğretmen gruplarının görüşleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.87: Katılımcı Grupların Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerden “Gezi, Piknik ve Eğlencelerin Bilinçsizce Yapılması” ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

GRUPLAR	f %	GÖRÜŞLER			Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	
Öğrenci	f	476	221	243	940
	%	50,6	23,5	25,9	100,0
Veli	f	232	113	131	476
	%	48,7	23,7	27,5	100,0
Yönetici/Öğretmen	f	181	179	124	484
	%	37,4	37,0	25,6	100,0
Toplam	f	889	513	498	1900
	%	46,8	27,0	26,2	100,0
$\chi^2_{(4)}=36,891$ p=0,000					
İlköğretim öğrencileri	f	254	94	110	458
	%	55,5	20,5	24,0	100,0
Ortaöğretim öğrencileri	f	222	126	133	481
	%	46,2	26,2	27,7	100,0
Toplam	f	476	220	243	939
	%	50,7	23,4	25,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=8,424$ p=0,015					
Erkek öğrenciler	f	193	108	125	426
	%	45,3	25,4	29,3	100,0
Kız öğrenciler	f	278	109	116	503
	%	55,3	21,7	23,1	100,0
Toplam	f	471	217	241	929
	%	50,7	23,4	25,9	100,0
$\chi^2_{(2)}=9,363$ p=0,009					
Büyükşehir belediyesi olan il	f	236	119	124	479
	%	49,3	24,8	25,9	100,0
Büyükşehir belediyesi olmayan il	f	157	71	72	300
	%	52,3	23,7	24,0	100,0
İlçe	f	57	23	32	112
	%	50,9	20,5	28,6	100,0
Belde	f	19	3	8	30
	%	63,3	10,0	26,7	100,0
Toplam	f	469	216	236	921
	%	50,9	23,5	25,6	100,0
$\chi^2_{(6)}=5,118$ p=0,529					

Tablo 4.87’de görüldüğü gibi öğrencilerin %50,6’sı, velilerin %48,7’si, yönetici ve öğretmenlerin %37,4’ü gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(4)}=36,891$, $p=0,000<0,05$ gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim kademesi ile okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılması ile ilgili öğrencilerin görüşleri cevaplar arasında manidar bir fark vardır $\chi^2_{(2)}=8,424$ $p=0,015<0,05$. İlköğretim öğrencilerinin %55,5’i, ortaöğretim öğrencilerinin %46,2’si gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Erkek öğrencilerin %45,3’ü ve kız öğrencilerin de genel olarak %55,3’ü gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler. Tabloya göre $\chi^2_{(2)}=9,363$, $p=0,009<0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında öğrenciler, gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılmasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. Büyükşehir belediyesi olan illerdeki öğrencilerin %49,3’ü, büyükşehir belediyesi olmayan illerde yaşayan öğrencilerin %52,3’ü, ilçelerde yaşayan öğrencilerin %50,9’u, beldede yaşayan öğrencilerin %63,3’ü gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılmasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmamışlardır. Tabloya göre $\chi^2_{(6)}=5,118$, $p=0,529>0,05$ olup, gruplar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇLAR

Bu bölümde, veri toplama araçları ile elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve incelenen literatür doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

A. Öğrenci, Veli, Yönetici ve Öğretmenler ile İlgili Kişisel Bilgilere İlişkin Sonuçlar:

Katılımda, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ile veliler cinsiyet olarak birbirlerine yakın oranlardadır. Yönetici ve öğretmenlerin ise büyük çoğunluğu erkektir.

Ankete cevap veren öğrencilerin yarısı ilköğretim, yarısı ortaöğretim öğrencilerindedir. Anket uygulanan 3 lise türünden 1/3'i genel lise, 1/3'i meslek lisesi, 1/3'i anadolu lisesi öğrencisidir.

İlk ve ortaöğretimde ankete katılan öğrenciler sınıf olarak birbirine yakın oranlardadır.

Ankete katılan yönetici ve öğretmenlerin, %61,6'sını sınıf ve branş öğretmenleri, %25,6'sını yöneticiler ve %12,9'unu rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar oluşturmaktadır.

Katılımcılardan öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarısı büyükşehir belediyesi olan illerden, yarısı ise küçük il, ilçe ve beldelerindedir.

Velilerin meslek olarak çoğunluğunun öğretmen ve memur, önemli bir oranının da işsiz olduğu görülmektedir.

Ailelerin büyük bölümü orta derecede gelir seviyesine sahiptir.

B. Okul Güvenliği İle İlgili Hizmetçi Eğitim, Yasal Kural ve Uygulamalar Konusunda Öğretmen ve Yöneticilerin Bilgilerine İlişkin Sonuçlar:

Bu bölümde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili bilgileri, bu konuda seminer, konferans ve

hizmetiçi eğitim olarak herhangi bir eğitim alıp almadıkları, MEB'nın okul güvenliğini ilgilendiren yasa, yönetmelik ve güvenlikle ilgili diğer kurumlarla yaptığı protokollerle ilgili çalışmalar hakkında öğretmen ve yöneticilerin düşünceleri değerlendirilip, sonuçlarına yer verilmiştir.

MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında “okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin güçlendirilmesine yönelik yapılan işbirliği protokolü” hakkında yöneticilerin %60'ı, rehber öğretmenlerin %36,5'i bilgi sahibidir. Öğretmenlerin ise, %15,2 oranında çok az bir kısmı bu protokol hakkında bilgi sahibidir. Bu protokol hakkında bilgim var diyen yönetici ve öğretmenlerin de yarısı bu bilgiyi basın-yayın organlarından öğrenmişlerdir. Öğretmenlerden de bilgisi olanların ancak 1/4'i okul yöneticilerinden öğrenmişlerdir. Bu Bulgular, Welsh ve Sprague'nin okul ortamını güvensiz yapan faktörler içinde belirttiği; “öğretmen, yönetici iş birliğinin zayıflığı”, “yönetcinin pasifliği” ve “kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetlerin gösterilmemesi” maddelerini hatırlatmaktadır.

Okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan işbirliği protokolüne ilişkin, yönetici ve öğretmenlerin %85,8'inin okullarda olayların önlenmesi ve risklere karşı sürdürülebilir etkili olacak bu protokole uygun olarak hizmetiçi eğitime tabii olmadıkları ortaya çıkmıştır. Oysa 20 Eylül 2007 tarihinde imzalanan bu protokol gereğince okullarda güvenlik sorunlarına gecikmeden müdahale sağlayacak “Okul Güvenliği İrtibat Görevlileri” belirlenecek ve görevliler özel eğitimden geçirilecekti. Daha sonrasında krize müdahale ekipleri oluşturularak okullardaki şiddet, şiddet içerikli diğer olayların iç ve dış faktörel nedenlerinin tespitine yönelik bilimsel tespitler yapılarak, kalıcı çözümler üretilecekti. Tüm bunların protokol gereğince ihmal edilmeden yerine getirilmesi gerekmektedir. Henüz bu faaliyetlerin yerine getirilmediği ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlar, Dwyer ve Osher'in güvenli bir okulun niteliklerinde belirttiği, “öğretmen ve diğer çalışanlar okul güvenliğine ilişkin programları uygulama konusunda sürekli eğitilip, desteklenir” ile “okul güvenliğine ilişkin önlemler ve programlar sürekli gözlemlenir ve değerlendirilir” ilkelerinin okullarımızda iyi çalıştırılmadığını ve dolayısı ile güvenli okul niteliklerinin oluşturulamadığını göstermektedir.

Okullarda bulunan güvenlik görevlisi (özel güvenlik görevlisi %32,6 ve polis %6,4) oranlarının toplamı %39'dur. Bu bulgular, Öncü (2007: 92)'nün araştırmasındaki

resmî okul öğretmenlerinin, kurumun giriş-çıkışlarında kontrolleri %36 “güvenlik görevlileri sağlıyor” görüşü ile paralellik göstermektedir.

Güvenlik görevlisi olan okullarda, güvenlik görevlisinin çalışma şekline baktığımızda, ilk sırada sürekli çalışanlar, daha sonra öğrencilerin okula geliş-gidiş zamanlarında çalışanlar şeklindedir.

Yönetici ve öğretmenlerin %61’i okullarında hiçbir güvenlik görevlisinin bulunmadığını belirtmişlerdir.

Yönetici ve öğretmenlerden yaklaşık 1/3’i okullarda güvenli ortamın oluşturulması için hiçbir seminer, konferans veya hizmetiçi eğitim almamışlardır. Güvenlik uygulamaları ile ilgili eğitim alanların oranı ise %6,8’dir.

MEB’nin 2006/26 nolu genelgesine göre, “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” ile ilgili “İl Yürütme Kurulu” öncülüğünde “Okul Çalışma Ekipleri” “Okul Eylem ve İl Eylem Planları”nın yürütülebilmesi için bu eğitimlerin genelge gereği yönetici ve öğretmenlere verilmiş olması gerekmektedir. Bunun için bu genelgede İl Milli Eğitim Müdürlükleri görevlerinde geçen “Temel Önleme Formatörlük Eğitimi” ile psikososyal koruma, önleme ve müdahale kapsamında daha önce yetiştirilen formatör rehber öğretmen/psikolojik danışmanların her okulun psikolojik danışman/rehber öğretmenlerini yetiştirmede etkin olarak görevlendirilmesi sağlanarak, okul ekiplerinin dolayısı ile de yönetici ve öğretmenlerin eğitimleri sağlanmış olması ve okul müdürlüklerinin de okullarında olumlu psikolojik ortam oluşturmuş olmaları gerekmektedir.

Okul güvenliği ile ilgili eğitim alan yönetici ve öğretmenler “öğrencilerin alkol, sigara ve uyuşturucu gibi zararlı maddeleri kullanma durumlarını anlayabilme”, “sivil savunma eğitimi”, deprem, yangın vb. durumlar için eğitim”, “ilk yardım eğitimi”, “öğrencilerin şiddet ve zorbalık davranışlarına ilişkin erken uyarı durumlarını anlayabilme”, “disiplin kuralları ve uygulamalar” ve “olumlu davranış yöntemleri” konusunda eğitim almışlardır.

Okul güvenliği ile ilgili olan, MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” hizmetlerinden, ilköğretim öğretmenlerinin yarıya yakınının bilgi sahibi olmadıkları ortaya çıkmıştır. Yönetmelik gereği bu

hizmetleri yürütmekle görevli rehber öğretmenlerin %33,3'ünün, yöneticilerin de %17,5'inin "öğrenci sağlığı ve güvenliği" ile ilgili yönetmelik hizmetlerini bilmemeleri ise düşündürücüdür.

MEB, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği Madde 99'da "Okul Gelişim Ekibi" ile beraber okul güvenliğini ilgilendiren görevler verilen "Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu"nu başta sınıf öğretmenleri olmak üzere, rehber öğretmenler ve yöneticiler etkin bulmamaktadırlar. Yöneticilerin tamamı, rehber öğretmen ve ilköğretim öğretmenlerinin ise büyük çoğunluğu "Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu"nu bilerek çalışmaktadırlar.

Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğinde Geçen "Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu" nu öğretmenler yöneticiler kadar etkin bulmamaktadırlar.

C. Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerle İlgili Olarak Öğrenci, Veli ve Öğretmenlerin Görüşlerine İlişkin Sonuçlar:

Bu bölümde okulda güvenlik sorunları "fizikî açıdan okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler", sağlık ve temizlik açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler", "okul içindeki uygulama ve davranışlar açısından güvenlik sorununa yol açan etkenler", yasal uygulama, kurallar açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler" ve "çevreye bağlı okulda güvenlik sorununa yol açan etkenler" olarak beş boyutta ele alındığından, bu konuya ilişkin yorumlar da aşağıda görüldüğü gibi bu başlıklarda incelenmiştir.

Fizikî Açıdan Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarıya yakını "okul çevre duvarının yetersiz olmasının" okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler.

İlköğretim öğrencileri, ortaöğretim öğrencilerinden daha yüksek oranda okul çevre duvarının yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, tüm yerleşim yerlerindeki katılımcılar, ağırlıklı olarak da beldede yaşayanlar, okul çevre duvarının yetersiz olmasının güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler.

Öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin yarıdan fazlası, “okul çevre duvarında parmaklık olmaması”nın okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, veliler yarıya yakın olarak bu görüşe katılmaktadır.

“Okul bahçesinin yeterli olmamasını”, öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu okulda güvenlik sorununa etken olarak görmemektedir.

İlköğretim öğrencileri, ortaöğretim öğrencilerine göre daha fazla, okul bahçesinin yetersizliğini güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre tüm gruplar, okul bahçesinin yeterli olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmemektedirler.

“Sınıf ve okul binasının yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler içinden kısmen katılanlar da eklenirse %60'lara yaklaşan bir oranda sınıf ve okulun yetersizliği okul güvenliğinde bir etken olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bulgular, Barhan'ın (2001:38) İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliği Sağlanması ile ilgili yaptığı araştırmasında “dersliklerin öğrenci güvenliği açısından elverişli olması”na yöneticilerin %58,1'inin, öğretmenlerin %58,3'ünün pek çok önem vermesi ile “okul binasının sağlam olması”na yöneticilerin %75,8'inin, öğretmenlerin %73,6'sının pek çok önem vermesi sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Kız öğrenciler sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna erkek öğrencilerden biraz daha fazla katılmaktadırlar.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında beldede yaşayanlar, şehirlerde yaşayanlara göre daha fazla sınıf ve okul binasının yetersizliğini okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşündedirler.

“Okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasını” öğrencilerin %45'i tam, %21,4'ü kısmen, velilerin %49,5'i tam, %18,9'u kısmen, yönetici/öğretmenlerin de %52,4'ü tam ve %19,5'i kısmen katılarak güvenlik sorununa bir etken olarak değerlendirmişlerdir.

Okul türüne göre, ilköğretim öğrencileri, ortaöğretim öğrencilerine göre daha çok, okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak belirtmişlerdir.

Erkek ve kız öğrenciler okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna genel olarak yüksek bir oranda katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, Türkmen (2004:85) tarafından “Ortaöğretim Kurumlarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar” araştırmasında “okulunuzda yeterli düzeyde sosyal etkinlik düzenleniyor mu?” ve “son bir yıl içinde bir grup etkinliğine katıldınız mı?” sonuçlarını doğrulamaktadır. Türkmen’in (2004:86) araştırmasında da öğrencilerin büyük çoğunluğu okullarında yeterli düzeyde sosyal etkinlik düzenlenmediğini belirtmişlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre tüm grupların yarıya yakını okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olmasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmekteler. Burada dikkat çeken nokta şehirlerde yaşayanların, beldede yaşayanlara göre bu durumu daha yüksek oranda belirtmeleridir. Bu durum günümüz şehir hayatındaki şartlar göz önüne alındığında oldukça anlamlı ve dikkatle üzerinde durulması gereken bir noktadır.

“Bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasını”, öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarısından fazlası okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre beldede yaşayanlar, okul bahçesi giriş-çıkış kapılarının yetersizliğini bir güvenlik sorunu olduğuna hiç katılmamışlardır. Bunun sebebi belde, köy gibi yerleşim yerlerinde düşük nüfus yoğunluğu neticesinde okulların öğrenci sayısının az olmasıyla giriş-çıkışlarda sıkışma gibi sorunların yaşanmaması olarak düşünülmektedir.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarısından çoğu “bina giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Ortaöğretim öğrencileri, ilköğretim öğrencilerine göre daha yüksek oranda, bina giriş-çıkışlarının yetersizliğinin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, bina giriş-çıkış kapılarının yetersiz olmasını illerde ve ilçelerde yaşayan öğrenciler %55'in üzerinde okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, beldede yaşayan öğrenciler %78,6 gibi daha yüksek oranlarda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin %50'den çoğu, “merdivenlerin öğrencilere uygun olmamasını” okulda güvenlik sorunu olarak görmediklerini belirtmişlerdir.

Merdivenlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmamasını, ilköğretim öğrencileri, ortaöğretim öğrencilerine göre daha çok, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler.

“Kapı ve pencerelerin güvenli olmamasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarısından fazlası okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler.

Kapı ve pencerelerin güvenli olmamasının güvenliğe etkisi arasında ilköğretim öğrencileri ile ortaöğretim öğrencilerinin görüşleri arasında fark vardır. İlköğretim öğrencileri, ortaöğretim öğrencilerine göre daha fazla, kapı ve pencerelerin güvenli olmamasını okul güvenliğine etken olarak değerlendirmektedirler.

“Sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmamasını” ve “laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler.

İlköğretim öğrencileri %39,5, ortaöğretim öğrencileri %52,6 oranlarında laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını güvenlik sorununa yol açmadığı konusunda görüş belirtmişlerdir. Ancak ilköğretim öğrencilerinin önemli bir oranı %30,3'ü tamamen, %30,1'i kısmen katılarak laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını okul güvenliğine etken olarak değerlendirmişlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmamasını, büyükşehir belediyesi olan illerde yaşayan öğrenciler, büyükşehir belediyesi olmayan illerde yaşayan öğrenciler, ilçelerde yaşayan

öğrenciler ve beldelerde yaşayan öğrenciler, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmamışlardır.

“Okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmamasını” ile ilgili öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerden kısmen katılanlar da dikkate alınırsa genelde güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Barhan (2001:46) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenler öğrenci güvenliğinin sağlanması açısından “okulda yangın tehlikesine karşı yeterli önlemlerin alınması”nı %70’lerin üzerinde pek çok önemli görmüşlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmamasını belde ve şehirlerde yaşayan öğrenciler genel olarak %42,9 oranında okul güvenliğine bir etken olarak değerlendirmemişlerdir. Şehirlerde yaşayan öğrencilerin ise genelde %31,2’si kısmen, %25,9’u da tamamen katılarak okul güvenliğine etken olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

“Karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatmasının yetersiz olması” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu, okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri de okulda karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatmasının yetersiz olmasını güvenliğe etken olarak görmemektedirler.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, beldede yaşayanlar (%62,1), ilçede yaşayanlar (%59,8) olmak üzere illerde yaşayanlardan daha çok karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatmasının yetersiz olmasını okulda güvenlik sorununa yol açan etken olmadığı görüşündeler.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, “okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almamasının” okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtirken, yöneticilerin bu görüşe katılmama oranları daha yüksektir.

Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

“Öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne katılmamışlardır.

İlköğretim öğrencilerinin %67,8'i, ortaöğretim öğrencilerinin %40,7'si öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşularının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmemektedirler. Fakat ortaöğretim öğrencilerinin %25,4'ü kısmen, %33,9'u ise tamamen bunun bir güvenlik sorunu olduğu görüşüne katılmaktadırlar.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşularının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmamasını tüm gruplar genelde %54,3 oranında okulda güvenlik sorununa etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir.

“Çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını” öğrencilerinin %32'si tamamen, %31,7'si kısmen, velilerin %30,2'si tamamen, %33,1'i kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %29,8'i tamamen, %34,8'i kısmen katılarak okulda güvenlik sorununa bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Bu sonuçlar, Duyur (2004:52) Çıraklık Eğitim Merkezlerinde Okuyan Öğrencilerin Okulda ve Sanayide İş Güvenliğine Uyuma Durumlarının Değerlendirilmesi ile ilgili araştırmasında, öğrencilerin meslek hastalıkları konusunda kendilerine yeterli bilgi verilmediğini %38 oranlarında belirtmeleri ile paralellik göstermektedir

Ortaöğretim öğrencileri, ilköğretim öğrencilerine oranla daha fazla, çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını okul güvenliğine etken olduğu görüşündedirler.

“Okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmamasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmemektedirler.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmamasını beldede yaşayanlar %72,4 gibi yüksek düzeyde okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmezken, ilçede yaşayan öğrenciler %63,4, illerde yaşayan öğrenciler de %40'ların üzerinde güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

“Zehirli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını” öğrencilerin %32,7'si tamamen, %29,1'i kısmen,

velilerin %29,4'ü tamamen, %36,7'si kısmen, yönetici ve öğretmenlerin %33,9'u tamamen, %41,1'i kısmen katılarak zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmekte-dirler.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri de genel olarak %29,1 kısmen, %32,8 tamamen olmak üzere toplam %60'ın üzerinde katılarak zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Bu bulgular, Duyur'un (2004:51) araştırmasında, öğrencilerin iş güvenliği ile ilgili bilgiye %57,5 oranında ihtiyaç duyuyorum görüşü belirtmesi ile benzerlik göstermektedir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, beldede yaşayan öğrenciler %62,1 oranında zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmezken, ilçe ve illerde yaşayanlar beldede yaşayanlara göre daha düşük düzeyde katılmadıklarını belirtmişlerdir. Büyükşehirlerde yaşayan öğrencilerin 1/3'ünden çoğu ise, zerihli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmamasını okul güvenliğinde bir etken olduğuna katılmışlardır.

“Okulda ilk yardım ekibi olmamasını” öğrencilerin büyük çoğunluğu %41,8'i tamamen, %27,7'si kısmen, velilerin %39,8'i tamamen, %26,7'si kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %32,7'si tamamen, %31'i kısmen güvenlik sorununa yol açan etken olarak belirtmişlerdir. Bu görüşe öğrenciler daha çok katılırken, yönetici ve öğretmenlerde katılım gruba göre daha düşüktür.

Erkek öğrencilerin %41,8'i tamamen, %24,5'i kısmen, kız öğrencilerin %42,6'sı tamamen, %22,7'si kısmen katılarak okulda ilk yardım ekibi olmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler.

Yaşanılan yerleşim yerine göre öğrencilerin büyük çoğunluğu, okulda ilk yardım ekibi olmamasının güvenlik sorununa etken olduğuna katılmaktadırlar.

“Okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasını” yönetici ve öğretmenlerin %41,4'ü kısmen, %28,8'i tamamen, velilerin %37'si kısmen, %32,8'i tamamen ve öğrencilerin %28,5'i kısmen, %34,5'i

tamamen olmak üzere okul güvenliğinde bir etken olarak değerlendirmişlerdir. Yönetici ve öğretmenlerin kısmen katılanlar beraber %70 oranında ilkyardım ekibinin yeterli bilgiye sahip olmamasını okulda güvenlik sorunu olarak belirtmesi, Barhan'ın (2001:38-46) araştırmasındaki yönetici ve öğretmenlerin “okulun ilk yardım yapabilme becerisine sahip personeli istihdam etmesi”ne %90'ların üzerinde önem vermeleri ile paralellik göstermektedir.

Cinsiyet açısından erkek ve kız öğrenciler, ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasını okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğu görüşündedirler.

“Okulda ilkyardım malzemesinin bulunmamasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmen gruplarının büyük çoğunluğu “kısmen” okulda güvenliğe etken olarak değerlendirmişlerdir.

“Kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin” okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrencilerin %41,1'i, velilerin %39,4'ü, yönetici ve öğretmenlerin de %33,9'u katılmamışken; öğrencilerin %27,7'si, velilerin %28,3'ü, yönetici ve öğretmenlerin %26,8'i bu görüşe tamamen katılmıştır.

Kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve öğrencilerin bilgilendirilmemesinin okulda güvenlik sorununa yol açtığına ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri genel olarak %31,2'si kısmen, %27,8'i tamamen olmak üzere %60'lara yaklaşan oranda katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, Ersoy'un (2004:57) Sanayide Staj Yapan Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin İş Güvenliği Konusunda Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri araştırmasında öğrencilerin okulda aldıkları iş güvenliği eğitimini ancak %35 seviyesinde yeterli bulması ile de paralellik göstermektedir.

“Kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olarak satılmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açtığına yönetici ve öğretmenler, veli ve öğrencilere göre daha az katılmaktadırlar. Yönetici ve öğretmenlerin %40,9'u kantinin hijyenik olmamasını okulda güvenlik sorunu olarak görmediklerini belirtmişlerdir. Ardıç'ın (2008:50) Öğrencilerin Okul Kantinlerindeki Tüketim Tercihleri ve Kantinlerin

Değerlendirilmesi araştırmasında da, öğrenci, yönetici ve öğretmenlerin %58,8'i okul kantinlerini her zaman temiz ve bakımlı gördüklerini belirtmişlerdir.

İlköğretim öğrencileri kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görürken, ortaöğretim öğrencileri bu görüşe daha az düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak ise ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin %27,7'si kısmen, %30,9'u tamamen kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun olmamasını güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler. Bu sonuç, Ardıç'ın (2008:39) araştırmasındaki “öğrencilerin yiyecek ve içecekten rahatsızlanma oranları (%24,6)” sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

“Sınıfların yeterince havalandırılmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açtığına öğrencilerde ağırlıklı çoğunluk tamamen, yönetici ve öğretmenlerde kısmen olmuştur.

“Lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasının” sağlık açısından okulda güvenlik sorununa yol açtığına öğrencilerin yarısı tamamen, 1/4'i kısmen katılmaktadırlar. Veli, yönetici ve öğretmenlerin görüşleri aynı paraleldedir.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin büyük çoğunluğu lavabo ve tuvaletlerin temiz olmamasını sağlık açısından okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşündedirler.

“Genel olarak temizlik kurallarına uyulmamasının” okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrencilerin katılımı veli, yönetici ve öğretmenlere göre oldukça yüksektir.

“Okulda yeterince temizlik personelinin olmamasının” okulda güvenlik sorununa etken olduğuna veli, yönetici ve öğretmenlerden bu görüşe katılanların oranı, katılmayanlardan daha yüksek iken, öğrencilerde katılmayanların oranı katılanlardan yüksektir.

Okul İçindeki Uygulama ve Davranışlar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

“Okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmamasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler “okulda güvenlik görevlisi olmamasının” büyük oranda güvenlik sorununa yol açtığı görüşündedirler. İlköğretim öğrencileri, ortaöğretim öğrencilerine göre daha fazla bu görüşü desteklemişlerdir.

Cinsiyet açısından kız ve erkek öğrenciler aynı oranda okulda güvenlik görevlisi olmamasını okul güvenliği açısından zaaf olarak düşünmektedirler.

Yaşanılan yerleşim yerine göre beldedeki okullardaki öğrenciler, şehirlerdeki öğrencilerden daha fazla okulda güvenlik görevlisinin olmamasını güvenliğe etken olarak belirtmişlerdir.

“Sınıf mevcutlarının çok fazla olmasının” okulda güvenlik sorununa etken olduğuna öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu katılmamışlardır.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarıdan fazlası okullarında, “memur, hizmetli ve temizlik görevlilerini” ve “servis şoförlerini” okul kurallarına ve eğitim ortamına uygun olmayan davranışlar açısından okul güvenliğine olumsuz bir etken olarak görmediklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %44’ü tamamen, %31,8’i kısmen, velilerin %38,3’ü tamamen, %38,3’ü kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %39,4’ü tamamen, %37,6’sı kısmen düzeyinde, “öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarını” okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak belirtmektedirler.

“Velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışlarının” okulda güvenlik sorununa yol açtığına öğretmen ve veliler kısmen katılırken öğrencilerin yarısı buna katılmadıklarının belirtmektedirler.

“Okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesi”, “velilerin takip ve kontrol edilmemesi”, “öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesi” ve “öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımaması” gibi durumların okullarında güvenlik sorununa yol açtığı görüşüne öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler katılmamaktadırlar.

Öğrencilerin %63,5’i, velilerin %56,7’si, yönetici ve öğretmenlerin %48,4’ü “öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmadıklarından” dolayı okulda güvenlik sorunu olduğu görüşüne katılmamışlardır. Okul türü açısından ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ve cinsiyet açısından erkek ve kız öğrencilerde aynı şekilde büyük oranda bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir.

“Öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açtığına öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu katılmadıklarını belirtmekle beraber, yönetici ve öğretmenlerden 1/3’inden çoğu kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

İlköğretim öğrencileri %61,7, ortaöğretim öğrencileri %44,7 oranlarında öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik, iletişim becerileri vb. konularda yetersizlikleri ile ilgili okulda güvenlik sorunu oluşmadığını belirtmişlerdir.

“Okul-veli işbirliği yetersizliğini” yönetici ve öğretmenlerin %25,5’i tamamen, büyük çoğunluğu (%46,3’ü) kısmen olmak üzere toplamda %70’in üstünde bu durumun okulda güvenlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, Barhan’ın (2001:42-47) araştırmasında okulların öğrencilerin güvenliğini sağlama etkinlikli veli ve öğrencilerini haberdar etmesi” ile ilgili yöneticilerin %37,1’i büyük ölçüde, %30,6’sı tam uygulanıyor; öğretmenlerin %39,7’si büyük ölçüde, %53,6’sı tam uygulanıyor pratiği ile de benzerlik göstermektedir.

“İdareci-öğretmen işbirliği yetersizliğinin” okulda güvenlik sorununa yol açtığına öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin genel olarak yarısı katılmadıklarını belirtirken, ilköğretim öğrencileri, ortaöğretim öğrencilerine göre çok daha yüksek oranda bu görüşe katılmamışlardır.

“İdareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmamasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarısından çoğu, okulda güvenlik sorununa yol açmadığı

görüşündedirler. Gruptan, idareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması ile ilgili okulda güvenlik sorunu yaşandığı görüşüne katılmayanlarda en yüksek (%55,6), katılanlarda da en düşük (%16,1) öğrencilerin olması, öğretmenler ve eğitim adına olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, “okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmamasının” okullarda güvenlik sorununa etken olduğu görüşündedirler.

“Devamsızlıkların olmasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler kısmen katılanları da dikkate aldığımızda yüksek oranda okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler. Öğrenciler, okul güvenliğine devamsızlığın etken olduğuna veli, ve öğretmenlerinden daha çok katılmışlardır. Bu üzerinde durulması ve değerlendirilmesi gereken bir sonuçtur.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin yarısı, “okulun genel başarısızlığının” okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, “başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumunu” okulda güvenlik sorunu olarak görürken, ortaöğretim öğrencileri, ilköğretim öğrencilerinden daha fazla bu görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir.

Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerden kısmen katılanlar da dikkate alınırca yarıdan fazlası, “okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmamasından dolayı” okulda güvenlik sorunu olduğuna katılmaktadırlar.

“Ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının” okulda güvenlik sorununa yol açması ile ilgili kısmen katılanlarla beraber, öğretmenlerin %80'lere varan büyük çoğunluğu, okul güvenliği açısından yetersiz görmektedirler. Bu üzerinde düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Dikkati çeken bir nokta da öğrencilerin %46,5'i ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olmasının okulda güvenlik sorununa etken olmadığı görüşünde olmalarıdır.

“Öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesini” öğretmen ve yöneticiler oldukça yüksek oranda okul güvenliğine olumsuz bir etken olarak görmektedirler. Bu durum üzerinde önemle durulması gereken bir sonuçtur. Ama öğrencilerin %42,2’si ise, öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesinin okulda güvenlik sorununa etken olmadığı görüşündedirler.

“Öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelmeyi” öğrencilerin yarısı, okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak değerlendirmeyen, yönetici ve öğretmenlerin, kısmen katılanlar da dikkate alındığında çoğunluğu okul güvenliğine olumsuz bir etken olarak görmektedirler.

“Öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamalarını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler ve veliler bu görüşe öğrencilerden daha fazla katılmaktadırlar. Öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamaları sonucunda okulda güvenlik sorunu oluştuğuna ilişkin grupların genel görüşünün kısmen katılanlarla beraber %80’i geçmesi dikkat çekmektedir.

“Öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açtığına, öğrenciler %49,8’i, velilerin %40,9’u, yönetici ve öğretmenlerin de %31,1’i katılmamıştır. Fakat yönetici ve öğretmenlerin %34,4’ü tamamen, %30,1’i kısmen, öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmamasının okulda güvenlik sorununa yol açtığı yönündedir. Dolayısı ile bu tür yaptırımların önemi ortaya çıkmaktadır.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, kısmen katılanlar da dikkate alındığında, “öğrencilerin rehabilite edilmemesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmamasına” okul güvenliği açısından etken olarak bakılmaktadır.

“Okuldaki rehberlik servisinin yetersizliğinin” güvenlik sorununa yol açtığına öğrencilerin yarısından çoğu katılmamıştır.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, “okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmamasını” ve “disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğini” güvenlik sorununa yol açan bir etken olarak görmetedirler. Yönetici ve öğretmenlerde kısmen katılanlar da dikkate alınırsa %80’i, tüm gruplarda %73,6’sı disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliğini okul güvenliğinde etken olarak görmekte-dirler.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, “rehber öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini”, “rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesini” ve “rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılmamışlardır.

“Yöneticilerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini”, “öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesini” ve “öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılmasını”, öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmemektedirler.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, “faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesinin” ve “başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesinin” okulda güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmektedirler.

“Okulda güvenliği sağlamaya yönelik çalışmalar konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmemesini” velilerin %29,2’si tamamen, %30,3’ü kısmen, öğrencilerin %25,4’ü tamamen, %31,9’u kısmen ve öğretmenlerin de %23,6’sı tamamen, %37,5’i kısmen, okulda güvenlik konusunda bir etken olarak değerlendirmişlerdir.

“Okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasını” güvenlik sorununa yol açan etken olduğu görüşüne öğrenci, veli ve öğretmenlerin tam katılanlarla, kısmen katılanların oranı %60’a yakındır.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin yarıya yakını okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmamasının okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir.

“Okulda güvenliği sağlamaya yönelik yönetici, öğretmen ve velilerden oluşan bir ekibin olmamasının” güvenlik sorununa yol açan etken olarak değerlendirenler öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin oranı kısmen katılanlarla beraber %60’lar düzeyindedir.

“Okul Vaka Analizi uygulaması sonuçlarının kamuoyuna etkin bir şekilde duyurulmaması ve hangi tedbirlerin alındığının bilinmemesinin” okulda güvenlik sorununda caydırıcılık açısından bir etken olmadığı konusunda yönetici ve öğretmenlerin %34,4’ü tamamen, %34,8’i kısmen, velilerin %29,7’si tamamen, %36,2’si kısmen ve öğrencilerin %25,7’si tamamen, %32,7’si kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Çevre Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

Yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin büyük çoğunluğu kısmen katılanlarla birlikte %80 oranında okul çevresindeki kişileri, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmektedirler.

İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri genel olarak %20,7’si kısmen, %54,5’i tamamen, erkek ve kız öğrencilerin de genel olarak %20,6’sı kısmen, %54,6’sı tamamen katılarak, okul çevresindeki yabancı kişileri okulda güvenlik sorununa etken olarak değerlendirmektedirler.

“Okul çevresindeki seyyar satıcıların” okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin çoğunluğu katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Okul kademesine göre öğrencilerin, seyyar satıcıların okul güvenliğine etkisine bakışı arasında gözlenen fark anlamlıdır. İlköğretim öğrencilerinin %38’i, ortaöğretim öğrencilerinin çoğunluğu (%51,6), seyyar satıcıların okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılmamaktadır.

Yaşanılan yerleşim yerine göre, beldede yaşayan öğrencilerin %80'i seyyar satıcıları okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna katılmamışlardır.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenler, “okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasının” okulda güvenlik sorununa yol açtığına çoğunlukla katılmaktadırlar. Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında şehirlerde yaşayan öğrenciler okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmamasını okul güvenliğine etken olarak beldede yaşayan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde tehlike olarak görmektedirler.

“Polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olması” ile ilgili öğrencilerin %44,8'i, velilerin %41,9'u, yönetici ve öğretmenlerin de %37,9'u oranlarında okulda güvenlik sorununa yol açtığına katılmazken, buna genel olarak grupların katılma oranı %26,3 kısmen, %31,3 tamamen düzeyindedir.

Erkek ve kız öğrencilerin yarıya yakını polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olmasının okulda güvenlik sorununa yol açmadığı görüşündedirler.

“Okulun bulunduğu mahallede/semte asayiş bozan olayların çok olmasını” öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin genel olarak %30,1'i tamamen, %27,3'ü kısmen, okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak değerlendirmektedirler.

Öğrenci, veli, yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğu “sorunlu çocuklarına karşı ailelerin ilgisizliği ve yetersizliğini”, “başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesini” okulda güvenlik sorununa etken olarak görmektedirler. Yönetici ve öğretmenler diğer gruplara göre bu görüşe daha yüksek oranda katılmaktadırlar.

“Trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmamasını” öğrencilerin %34,9'u tamamen, %30,8'i kısmen, velilerin %36,1'i tamamen, %31'i kısmen, yönetici ve öğretmenlerin de %39,7'si tamamen, %38,4'ü kısmen okulda güvenlik sorunu olarak belirtmişlerdir.

Yaşanılan yerleşim yerine göre bakıldığında, trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmamasını büyükşehir belediyesi olan illerde, büyükşehir belediyesi olmayan illerde ve ilçelerde yaşayanların genel olarak %31'i kısmen, %34,8'i tamamen, okulda güvenlik sorununa yol açan bir etken olduğuna

katılmışlardır. Beldede yaşayanlar %63,3 oranlarında bu durumun güvenlik sorununa yol açmadığını belirtmişlerdir.

Öğrenci ve veliler, “gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılmasını” okulda güvenlik sorununa yol açan etken olarak görmezken, yönetici ve öğretmenler ağırlıklı olarak okulda güvenlik sorununa yol açan etken olduğuna kısmen katılmaktadırlar.

ÖNERİLER

Eğitim ortamlarında şiddet olaylarının önlenmesi ve risklere karşı sürdürülebilir etkili kurumsal düzenlemelerin, hizmetlerin, yöntemlerin ve materyallerin geliştirilmesini sağlayacak bir okul modeli geliştirmek için:

1- 20 Eylül 2007 tarihinde MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan protokol gereğince, okullarda güvenlik sorunlarına gecikmeden müdahaleyi sağlayacak “Okul Güvenliği İrtibat Görevlileri” belirlenmeli ve görevliler özel eğitimden geçirilmelidir. Krize müdahale ekipleri oluşturulmalı, bu ekipler okullardaki şiddet, şiddet içerikli diğer olayların iç ve dış faktörel nedenlerinin tespitine yönelik bilimsel tespitler yapmalı, kalıcı çözümler üretmelidir.

2- MEB’in 2006/26 nolu genelgesinde “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” ile ilgili “İl Yürütme Kurulu” öncülüğünde “Okul Çalışma Ekipleri”nin kurulması ve “Okul Eylem”, “İl Eylem Planları”nın yürütülebilmesi için genelge gereğince yönetici ve öğretmenlere okul güvenliği ile ilgili eğitimleri biran önce yapılmalıdır.

3- Güven’in (2002) araştırmasında da belirttiği gibi “psikolojik danışman/rehber öğretmenlerin okullarda etkin bir şekilde çalışmaları sağlanmalıdır.

Bunun için “okullarda şiddetin önlenmesi” ile ilgili 2006/26 nolu genelgede (bk. Ek:4) İl Millî Eğitim Müdürlüklerinin görevlerinde geçen “Temel Önleme Formatörlük Eğitimi ile psikososyal koruma, önleme ve müdahale kapsamında daha önce yetiştirilen formatör rehber öğretmen/psikolojik danışmanların, bu eğitimleri almayan psikolojik danışmanların yetiştirilmeleri için yapılacak çalışmalarda etkin olarak görevlendirilmeleri sağlanacaktır” 12. maddesi etkin olarak işletilmelidir.

Böylece psikososyal koruma, önleme ve müdahale kapsamında yetiştirilen formatör rehber öğretmenler okul ekiplerini, okul ekipleri de yönetici ve öğretmenlerin eğitimlerini yapacak, okul müdürlüklerinin okullarda olumlu psikolojik ortam oluşturmaları sağlanacaktır.

4- Güvenli eğitim ortamları oluşturma ile ilgili alınan karar ve uygulamaların yeterli olup olmadığı ve “Okul Vaka Analizi”, “Okul Eylem Planları”, “İl Eylem Planları” raporlarının takibi ve okullarda yaşanan sorunlarla ilgili tedbirler alınıp

alınmadığı gözden geçirilmeli ve Türkmen'in araştırmasında da belirttiği gibi Türkiye'de tüm okulların "okul güvenliği haritası" (Türkmen, 2004:111) çıkarılmalıdır.

5- Her okulda okul görevlileri ve emniyet çalışanlarından "okul güvenliği irtibat görevlileri" birimi kurularak, bu birim işlevselleştirilmelidir.

6- Millî Eğitim Bakanlığı, illerde okulları tehdit eden asayiş olaylarına karşı, okul ve kurumlarda yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilebilmesi için bir gündüz, bir gece olmak üzere iki güvenlik görevlisi bulundurma talebi ile ilgili 2009 yılında başlattığı projeyi hayata geçirmelidir.

7- Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde, Okul Vaka Analizi'ni takip ve değerlendirmenin dışında, okul güvenliği ile ilgili ölçme standartları belirlenerek "okul güvenliği ölçme birimi" oluşturulmalıdır.

8- Güvenliği arttırılmış eğitim ortamlarını oluşturabilmek ve güvenli eğitim ortamını sağlayacak yönetim süreçlerini işletebilmek için bir "Güvenli Okul Modeli" geliştirip, uygulamaya konulmalıdır.

9- Okul güvenliği modeli geliştirilmesi halinde "Okul Güvenliği Modeli Uygulama Rehberi" oluşturulmalıdır.

10- Okul güvenliği ile ilgili, MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde geçen "Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği" gibi yönetmelik ve hizmetlerin yönetici ve öğretmenlerce bilinmesi ve "Okul Gelişim Ekibi" ile beraber okul güvenliğini ilgilendiren görevler verilen "Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu"nun ve Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğinde Geçen "Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu"nun etkin olarak çalışmaları sağlanmalıdır.

11- MEB'in okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin güçlendirilmesine yönelik yaptığı çalışmaların etkili olması için, Stephens; Dwyer ve Osher, Hernandez ve Seem'in "okul kültürü" kavramında belirttiği ortak değerlerden "okul güvenliği gibi önemli konularda yönetici, öğretmen, aileler ve öğrencilerle birlikte karar alınmasının" ve "okuldaki işbirliği"nin gerçekleşmesi (Stephens, 1995; Dwyer ve Osher, 2000; Hernandez ve Seem, 2004. Akt. Özer ve Dönmez; Millî Eğitim Dergisi 2007, Sayı: 173) ve okul ortamını güvensiz yapan

faktörlerden; “öğretmen-yönetici iş birliğinin zayıflığı”, “yöneticinin pasifliği” ve “kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetlerin gösterilmemesi” anlayışlarının değiştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

12- Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüklerinin güvenli okul için eylem planında belirttiği; “hayata sahip çıkmak”, “zorlu yaşam şartları ve etkileri”, “psikososyal koruma, önleme ve müdahale” programları işlevselleştirilmelidir.

13- Yönetici ve öğretmenler, güvenli okul yaklaşım ve tedbirleri konusunda periyodik aralıklarla sürekli eğitimden geçirilmelidir. Bu eğitimin programı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünce hazırlanmalı ve MEB eğitim-öğretim dairelerinin katılımıyla oluşturulan/oluşturulacak “Üst Kurul” tarafından da takip ve denetimi yapılmalıdır.

14- MEB, sorunlu öğrenciler için alternatif eğitim ortamları ve rehabilite merkezleri oluşturmalıdır.

15- Şiddet olaylarının önlenmesi için risklere karşı okul güvenliği ile ilgili düzenleme, hizmet ve yöntemlerin öğrenci, veli, yönetici, öğretmen ve okul çevresince özümsemesi sağlanmalı, gerekliliği konusunda farkındalık oluşturularak ortak bir bilinç geliştirilmelidir.

16- Okullarda “ortak kullanım alanlarının hijyeni” ile ilgili 2009/20 nolu genelgede belirtilen hususlar yerine getirilmeli, özellikle bu araştırmada öğrenci, veli ve öğretmen tarafından dikkat çekilen “lavabo ve tuvaletlerinin yeterince temizlenmesi” talebi yerine getirilmelidir. Bunun için okulların temizlik ve teknik elemanlar ihtiyaçları giderilmelidir.

17- Öğrenci ve kursiyerlerin güvenli ve sağlıklı beslenme bilinci kazanmalarına katkı sağlamak, olabilecek gıda zehirlenmeleri, bulaşıcı hastalıklar, yetersiz ve dengesiz beslenmeye bağlı hastalıklar ile şişmanlığı (obezite) önlemeye dönük; okul kantinlerinin denetim ve hijyeni konularında, öğrenci, kursiyer ve çalışanların “gıda güvenliği” konusunda bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır.

18- Okul sağlığı hizmetlerinde geçen: “öğrencilerin sağlıklı olması, onların yalnızca hasta ya da engelli olmayışı olarak değil, bedence, ruha ve toplumsal yönden de sağlıklı olmaları” için, okullarda “okul sağlık kurulu” oluşturulmalıdır.

19- Barhan'ın araştırmasında da belirttiği gibi, Ankara Mamak Rehberlik Araştırma Merkezi tarafından 3 Aralık 1998'de başlatılan, "Dost Bir Telefon" adını taşıyan ve aileleri aydınlatmayı amaçlayan projelere benzer, çocukların evde, okulda ya da başka alanlarda karşılaştıkları her türlü rahatsız edici durumu, ilgili yasalar bazında değerlendiren, gerekli koruyucu önlemlerin alınmasını sağlayan "Çocuk Hattı" kurulmalı ve okullarda, okulun kendi yetersiz koşullarından ya da işgörenlerin hatalarından kaynaklanan olaylara karşı öğrencilerin zorunlu sigortalanması amacıyla "Öğrenci Sigorta Sistemi" (Barhan, 2001:6-25) oluşturulmalıdır.

20- Polat (2007)'ın yaptığı "MEB 22 Derslikli Tip İlköğretim Okullarının Deprem Güvenliğinin Oluşturulması" araştırmasında belirttiği gibi, binanın mevcut malzeme özelliklerini kontrol ederken, hasarlı bir yöntem olan ancak güvenilir sonuç veren "Karot alma yöntemi" ile tüm okul binalarının deprem güvenliği belirlenmeli ve testi olumsuz olan okulların 26454 sayılı resmî gazetede yürürlüğe giren 2007 deprem yönetmeliğine uygun olarak güçlendirilme çalışmaları yapılmalı, güçlendirme yapılmayacak kadar depreme dayanıksız olan yapılar yıkılarak yeniden yapılmalıdır.

21- MEB tarafından, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nde de belirtildiği gibi; öğrencide güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya ve beceriler kazandırmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ve topluma hizmeti çalışmaları bir program dahilinde istisnasız bütün okul ve öğrencilere etkinlik verilerek yapılmalıdır.

22- MEB ve mahallî imkanlar (belediyeler, okul aile birlikleri, köy tüzel kişilikleri, sivil toplum kuruluşları) birleştirilerek iş birliği içinde sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler çok organize, iş birliği içinde, planlı bir şekilde yapılmalıdır. Toplumu oluşturan bireylerin; sağlıklı, atılgan, becerikli, üretken olmaları, dengeli bir kişilik geliştirmeleri, kısaca; beden, zihin, duygu ve sosyal yeteneklerinin millî amaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve yönlendirilmesinde en etkin araç beden eğitimi ve spor faaliyetleridir. Bunun için:

- a) Eğitim ve öğretimde zihinsel ders ve faaliyetler, günün sabah programında yapılmalıdır.
- b) Aşağıda belirtilen bedensel ders ve faaliyetler, günün öğleden sonraki bölümünde yürütülmelidir:

- ba) Beden Eğitimi, Müzik, Resim dersi,
  - bb) Halk oyunları,
  - bc) Müze gezileri gibi kültürel faaliyetler,
  - bd) Sinema, tiyatro, müzikal gösteri gibi sanatsal faaliyetler,
  - be) Sportif bütün faaliyetler.
- c) Bütün il, ilçe ve beldedeki, okul, belediye, kurum ve sivil toplum kuruluşlarının elinde bulunan sportif, kültürel, sosyal ve sanatsal faaliyet alanları (yüzme havuzu, spor salonları, futbol sahaları vb., konservatuarlar, müzik ekip ve dernekleri, tiyatro salonları, müzeler, kütüphaneler, halk oyunları dernek ve ekipleri) günün öğleden sonraki zamanında, MEB'nın il ve ilçe bazında belirleyeceği öğretmenlerden oluşan okul koordinatörleri başkanlığında, profesyonel görevli ve çalıştırıcılar eşliğinde, geliştireceği plan ve organizasyon ile okullarla işbirliğine gidilerek, çocuklarımızın zihinsel gelişimi yanında bedensel ve duygusal gelişimlerini sorunsuz tamamlamaları sağlanmalıdır.

23- Millî Eğitim Bakanlığı, güvenli eğitim ortamları oluşturabilmek için yukarıda belirtilen tüm faaliyetler için sağlık, sosyal hizmet, emniyet, üniversite, sendika ve sivil toplum kurum ve kuruluşları ile iş birliği yapmalıdır.

24- Merkezde politika belirleyici ve karar vericilerin, güvenli eğitim ortamları oluşturma ile ilgili aldıkları kararların, okullarda işlevselleştirilememesi ile ilgili nedenler ve uygulamadaki sorunlar araştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ardıç, A. (2008). *Öğrencilerin Okul Kantinlerindeki Tüketim Tercihleri ve Kantinlerin Değerlendirilmesi*. MEB, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Araştırması, Kaynak Kitaplar Serisi, Ankara.
- Barhan, A. (2001). *İlköğretim Okullarında Öğrenci Güvenliğinin Sağlanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Delibalta, A. Filiz (2005). *Ankara İli Keçiören ilçesinden Bulunan Okulların Olağanüstü Durumlara Hazır Bulunuşluk Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirbaş, A. (2007). *Ortaöğretim Okullarında Görevli Yöneticilerin Şiddet Konusundaki Bilgi ve Becerilerine İlişkin Mevcut Durum Analizi*. MEB, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Araştırması, Kaynak Kitaplar Serisi, Ankara.
- Duyur Kocatepe, R. (2004). *Çıraklık Eğitim Merkezlerinde Okuyan Öğrencilerin Okulda ve Sanayide İş Güvenliğine Uyuma Durumlarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erçetin, Ş. Editör (2006). *Okullarda Şiddet ve Çocuk Suçluluğu Eğitim ve Şiddet*. Hegem Yayınları, Eylül 2006.
- Erol, F. (2008). *İnternet Kafelerin Öğrenciler Üzerindeki Etkisi*. MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Araştırması, Kaynak Kitaplar Serisi, Ankara.
- Ersoy, S. (2004). *Sanayide Staj Yapan Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin İş Güvenliği Konusunda Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Işık, H. (2004). *Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme*. *Millî Eğitim Dergisi*, Güz-2004, Sayı: 164.
- Öncü, E. (2007). *Bursa İlinde Bulunan İlköğretim Okullarına Bağlı Anasınıflarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenler İle Anasınıflarına Devam Eden Çocukların Anne-Babalarının Kurumun Fiziksel Güvenliğine İlişkin Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, N. ve Dönmez, B. (2007). *Okul Güvenliğine İlişkin Kurumsal Etkenler ve Alınacak Önlemler*. *Millî Eğitim Dergisi*. Kış-2007, Sayı:173.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Polat, A. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı 22 Dersliklik Tip İlköğretim Okullarının Deprem Güvenliğinin Oluşturulması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Seven, S. (1997). Avrupa Birliği Sosyal Güvenlik Normları İle Türk Sosyal Güvenlik Normlarının Karşılaştırılmalı Analizi ve Uyum Sorunu. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Türkmen, M. (2004). Ortaöğretim Kurumlarında Okul Güvenliği İle İlgili Yaşanan Sorunlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- MEB (2003). *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Resmî Gazete Sayı:25212. Tarih:27.08.2003. Tebliğler Dergisi Tarih: Eylül 2003/2552. Düzeltme Tarih: Kasım 2003/2554.
- MEB (2005). *İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi (1, 2, 3. Sınıflar) ğretim Programı*. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. Dersi Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- MEB (2006). *Okullarda şiddetin nlenmesi Genelgesi*. Genelge No:2006/26. Sayı:1324, Tarih:24.03.2006.
- MEB (2007). *Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Korumucu ve nleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü Genelgesi*. Genelge No:2007/72. Sayı:1324, Tarih: 2007.
- MEB (2007). *Ortaöğretim Kurumları dl ve Disiplin Yönetmeliği*. Resmî Gazete Sayı:26408, Tarih:19.01.2007. Ek ve Değişiklikler: Resmî Gazete Sayı: 26636, Tarih: 07.09.2007.
- MEB (2008). *Millî Eğitim İstatistikleri. Örgün Eğitim*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2007-2008.
- Meb.gov.tr (25 Nisan 2008). *PISA Paneli Gerçekleştirildi*, http://digm.meb.gov.tr/uaorgutler/OECD/oecd_pisa_panel_2008.html.
- Meb.gov.tr/dergiler (13 Mayıs 2008). *Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çzmlleme*, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/164/isik.htm>.
- Meb.gov.tr/haberler (13 Mayıs 2008). *MEB ile İçişleri Bakanlığı Protokol İmzaladı*, <http://www.meb.gov.tr/haberler/haberayrinti.asp?id=1235>.
- Meb.gov.tr/haberler (6 Ekim 2008). *Okul Güvenliği Protokolü*, http://www.kolayidare.com/haber_ds/habergoster.asp?id=951.
- Meb.gov.tr/haberler (6 Ocak 2009). *Mesleki Eğitimde İşbirliği Protokolleri*, <http://yayim.meb.gov.tr/haberler/haberayrinti.asp?ID=1452>.
- Memurhaberleri.com (21 Ocak 2009). *Okulda şiddet Yüzde 70 Azaldı*, <http://www.memurhaberleri.com/news.php?readmore=6566>.
- Memurhaberleri.com (9 şubat 2009). *Memurları Korumak İçin 40 Bin zel Gvenliki Alınacak*, <http://www.memurlar.net/haber/memurlar.net>.
- Office Of The Superintendent (2003). Office Of The Superintendent, School Safety and Emergency Preparedness, *Comprehensive Safe School Plan*.
- Pdrciyiz.biz/archive/index (26 Eylül 2008). *Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çzmlleme*. <http://www.pdrciyiz.biz/archive/index.php?t-1852>.
- TBMM (2007). *Çocuklarda ve Gençlerde Artan şiddet Eğilimi ile Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken nlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu*. MEB, zel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara.

EKLER

- Ek 1 : Öğrenci Anket Formu
- Ek 2 : Veli Anket Formu
- Ek 3 : Öğretmen ve Yönetici Anket Formu
- Ek 4 : MEB'nin Okullarda Şiddetin Önlenmesi ile İlgili 26 Nolu Genelgesi (24.03.2006).
- Ek 5 : Okul Vaka Analiz Formu
- Ek 6 : MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan "Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü (20.09.2007)
- Ek 7 : MEB'nin Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması 09 Nolu Genelgesi (21.09.2009)
- Ek 8 : MEB'nin Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması ile İlgili 22 Nolu Genelgesi (14.03.2006)
- Ek 9 : Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (27.08.2003/25121, En Son Ek ve Değişiklik: 26.12.2007/26738)
- Ek 10 : Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği (19.1.2007/26408, Ek ve Değişiklikler: 07.09.2007/26636 RG)
- Ek 11 : Millî Eğitim Bakanlığı Taşımali İlköğretim Yönetmeliği (15.4.2000/24021, En Son Değişiklik ve Düzeltme Haziran 2005/2573 TD)
- Ek 12 : Millî Eğitim Bakanlığı "Taşımali İlköğretim" 2007/53 Nolu Genelge
- Ek 13 : Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği (28.08.2007/26627, Ek ve Değişiklikler: 11.10.2008/27021 RG)
- Ek 14 : MEB Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi (12.01.2009)
- Ek 15 : Okullardaki Ortak Kullanım Alanlarının Hijyeni (17 Şubat 2009/20 Nolu Genelge)
- Ek 16 : Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları (17 Nisan 2007/33 Nolu Genelge)
- Ek 17 : MEB ile Sağlık Bakanlığı Arasında Yapılan "Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü"
- Ek 18 : MEB ile Sağlık Bakanlığı Arasında Yapılan "Okullarda Uygulanacak Beyaz Bayrak İşbirliği Protokolü"
- Ek 19 : Okul Sağlığı ile İlgili Diğer Projeler

Ek 1:

**MEB
EĞİTİMİ ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

OKULDA GÜVENLİK SORUNUNA YOL AÇAN ETKENLERİN BELİRLENMESİ

ÖĞRENCİ ANKET FORMU

Değerli öğrenci,

Bu araştırma MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi tarafından “Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenleri” belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

Bu çalışmada belirttiğiniz her şey gizli kalacaktır. Sonuçlar sadece çalışmanın amaçlarına yönelik kullanılacaktır. Sorulara doğru olarak yanıt vermeniz çalışmanın güvenilirliği açısından çok önemlidir.

Lütfen bütün soruları dikkatlice okuyunuz. Hiçbir soruyu boş bırakmayınız. Her soru için size en doğru olan seçeneği mutlaka işaretleyiniz.

Her soru için aksi belirtilmemişse sadece bir cevabı işaretleyiniz.

MEB
EARGED BAŞKANLIĞI
Araştırma Şubesi
earged@meb.gov.tr

I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER VE SOSYO-EKONOMİK DURUM

1. Cinsiyetiniz.

- Erkek
 Kız

2. Öğrenim durumunuz

- İlköğretim 5. sınıf
 İlköğretim 6. sınıf
 İlköğretim 7. sınıf
 Ortaöğretim 9. sınıf
 Ortaöğretim 10. sınıf
 Ortaöğretim 11. sınıf

3. Yaşadığınız ilin adı: .....

4. Okuduğunuz okul türü:

- İlköğretim
 Genel lise
 Meslekî lise
 Anadolu lisesi

5. Yaşadığınız yerleşim birimi

- Büyükşehir belediyesi olan il
 Büyükşehir belediyesi olmayan il
 İlçe
 Belde

6. Ailenizin toplam aylık geliri ne kadardır?

- Hiçbir geliri yok
 Asgari ücretin altında (435 YTL'den az)
 Asgari ücret (435 YTL)
 Asgari ücretin biraz üstünde (435-600 YTL arası)
 601-800 YTL arası
 801-1000 YTL arası
 1001-1500 YTL arası
 1501-2000 YTL arası
 2001 YTL ve üstü

II. BÖLÜM: OKULDA GÜVENLİK SORUNUNA YOL AÇAN ETKENLER

A. Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler:

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1	Okul çevre duvarının yetersiz olması			
2	Okul çevre duvarında parmaklıkların olmaması			
3	Okul bahçesinin yeterli olmaması			
4	Sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olması			
5	Okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olması			
6	Bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması			
7	Binanın giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması			
8	Merdivenlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmaması			
9	Kapı ve pencerelerin güvenli olmaması			
10	Sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmaması			
11	Laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmaması			
12	Okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmaması			
13	Karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatmasının yetersiz olması			
14	Okul binasının yeterli ısıtılmaması ve ışık almaması			

B. Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1	Öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmaması			
2	Çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması			
3	Okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmaması			
4	Zehirli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması			
5	Okulda ilk yardım ekibi olmaması			
6	Okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması			
7	Okulda ilkyardım malzemesinin bulunmaması			
8	Öğrencilerin, kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve bilgilendirilmemesi			
9	Kantinin hijyenik olmaması			
10	Kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun satılmaması			
11	Sınıfların yeterince havalandırılmaması			
12	Lavabo ve tuvaletlerin temiz olmaması			
13	Genel olarak temizlik kurallarına uyulmaması			
14	Okulda yeterli temizlik personelinin olmaması			

C. Okul İçindeki Uygulama ve Davranışlar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmaması			
2.	Okulda güvenlik görevlisi olmaması			
3.	Sınıf mevcutlarının çok fazla olması			
4.	Memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
5.	Servis şoförlerinin eğitim ortamına uygun olmayan davranışları			
6.	Öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
7.	Velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
8.	Okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesi			
9.	Velilerin takip ve kontrol edilmemesi			
10.	Öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesi			
11.	Öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımaması			
12.	Öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmaması			
13.	Öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik ve iletişim becerileri vb. konularda yetersizliği			
14.	Okul-veli işbirliği yetersizliği			
15.	İdareci-öğretmen işbirliği yetersizliği			
16.	İdareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması			
17.	Okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmaması			
18.	Devamsızlıkların olması			
19.	Okulun genel başarısızlığı			
20.	Başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumu			

D. Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmaması			
2.	Ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olması			
3.	Öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesi			
4.	Öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelme			
5.	Öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamaları			
6.	Öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmaması			
7.	Öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmaması			
8.	Okuldaki rehberlik servislerinin yetersizliği			
9.	Okullarda problemlı öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmaması			
10.	Disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliği			
11.	Rehber öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
12.	Rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesi			
13.	Rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesi			
14.	Yöneticilerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
15.	Öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
16.	Öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılması			
17.	Faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesi			
18.	Başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesi			
19.	Okulda güvenliği sağlamaya yönelik çalışmalar konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmemesi			
20.	Okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmaması			
21.	Okulda güvenliği sağlamaya yönelik yönetici, öğretmen ve velilerden oluşan bir ekibin olmaması			
22.	Okul Vaka Analizi uygulaması sonuçlarının kamuoyuna etkin bir şekilde duyurulmaması ve hangi tedbirlerin alındığının bilinmemesi			

E. Çevreye Bağlı Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul çevresindeki kişiler			
2.	Okul çevresindeki seyyar satıcılar			
3.	Okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmaması			
4.	Polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olması			
5.	Okulun bulunduğu mahallede/semtte asayiş bozan olayların çok olması			
6.	Ailelerin sorunlu çocuklarına karşı ilgisizliği ve yetersizliği			
7.	Başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesi			
8.	Trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmaması			
9.	Gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılması			

Anket Bitmiştir Teşekkür Ederiz.

Ek 2:

**MEB
EĞİTİMİ ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

OKULDA GÜVENLİK SORUNUNA YOL AÇAN ETKENLERİN BELİRLENMESİ

VELİ ANKET FORMU

Sayın veli,

Bu araştırma MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi tarafından “Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenleri” belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

Bu çalışmada belirttiğiniz her şey gizli kalacaktır. Sonuçlar sadece çalışmanın amaçlarına yönelik kullanılacaktır. Sorulara doğru olarak yanıt vermeniz çalışmanın güvenilirliği açısından çok önemlidir.

Lütfen bütün soruları dikkatlice okuyunuz. Hiçbir soruyu boş bırakmayınız. Her soru için size en doğru olan seçeneği mutlaka işaretleyiniz.

Her soru için aksi belirtilmemişse sadece bir cevabı işaretleyiniz.

MEB
EARGED BAŞKANLIĞI
Araştırma Şubesi
earged@meb.gov.tr

I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER VE SOSYO-EKONOMİK DURUM

1. Cinsiyetiniz:

- Erkek
 Kadın

2. Yaşadığınız ilin adı: .....

3. Çocuğunuzun öğrenim gördüğü okul türü:

- İlköğretim
 Genel lise
 Meslekî lise
 Anadolu lisesi

4. Yaşadığınız yerleşim birimi:

- Büyükşehir belediyesi olan il
 Büyükşehir belediyesi olmayan il
 İlçe
 Belde

5. Mesleğiniz:

- Çalışmıyor (İşsiz)
 Çalışmıyor (Özür vb. nedenlerle)
 Emekli
 Memur
 İşçi
 Öğretmen
 Doktor
 Mühendis
 Esnaf
 İşveren
 Yönetici
 Diğer ..... (Lütfen belirtiniz)

II. BÖLÜM: OKULDA GÜVENLİK SORUNUNA YOL AÇAN ETKENLER

A. Fizikî Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler:

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1	Okul çevre duvarının yetersiz olması			
	Okul çevre duvarında parmaklıkların olmaması			
2	Okul bahçesinin yeterli olmaması			
3	Sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olması			
4	Okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olması			
5	Bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması			
6	Binanın giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması			
7	Merdivenlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmaması			
8	Kapı ve pencerelerin güvenli olmaması			
9	Sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmaması			
10	Laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmaması			
11	Okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmaması			
12	Karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatmasının yetersiz olması			
13	Okul binasının yeterli ısıtılamaması ve ışık almaması			

B. Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1	Öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmaması			
2	Çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması			
3	Okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmaması			
4	Zehirli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması			
5	Okulda ilk yardım ekibi olmaması			
6	Okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması			
7	Okulda ilkyardım malzemesinin bulunmaması			
8	Öğrencilerin, kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve bilgilendirilmemesi			
9	Kantinin hijyenik olmaması			
10	Kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun satılmaması			
11	Sınıfların yeterince havalandırılmaması			
12	Lavabo ve tuvaletlerin temiz olmaması			
13	Genel olarak temizlik kurallarına uyulmaması			
14	Okulda yeterli temizlik personelinin olmaması			

C. Okul İçindeki Uygulama ve Davranışlar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmaması			
2.	Okulda güvenlik görevlisi olmaması			
3.	Sınıf mevcutlarının çok fazla olması			
4.	Memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
5.	Servis şoförlerinin eğitim ortamına uygun olmayan davranışları			
6.	Öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
7.	Velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
8.	Okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesi			
9.	Velilerin takip ve kontrol edilmemesi			
10.	Öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesi			
11.	Öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşımaması			
12.	Öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmaması			
13.	Öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik ve iletişim becerileri vb. konularda yetersizliği			
14.	Okul-veli işbirliği yetersizliği			
15.	İdareci-öğretmen işbirliği yetersizliği			
16.	İdareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması			
17.	Okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmaması			
18.	Devamsızlıkların olması			
19.	Okulun genel başarısızlığı			
20.	Başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumu			

D. Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmaması			
2.	Ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olması			
3.	Öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesi			
4.	Öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelme			
5.	Öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamaları			
6.	Öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmaması			
7.	Öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmaması			
8.	Okuldaki rehberlik servislerinin yetersizliği			
9.	Okullarda problemlili öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmaması			
10.	Disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliği			
11.	Rehber öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
12.	Rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesi			
13.	Rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesi			
14.	Yöneticilerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
15.	Öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
16.	Öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılması			
17.	Faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesi			
18.	Başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesi			
19.	Okulda güvenliği sağlamaya yönelik çalışmalar konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmemesi			
20.	Okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmaması			
21.	Okulda güvenliği sağlamaya yönelik yönetici, öğretmen ve velilerden oluşan bir ekibin olmaması			
22.	Okul Vaka Analizi uygulaması sonuçlarının kamuoyuna etkin bir şekilde duyurulmaması ve hangi tedbirlerin alındığının bilinmemesi			

E. Çevreye Bağlı Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul çevresindeki kişiler			
2.	Okul çevresindeki seyyar satıcılar			
3.	Okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmaması			
4.	Polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olması			
5.	Okulun bulunduğu mahallede/semtte asayiş bozan olayların çok olması			
6.	Ailelerin sorunlu çocuklarına karşı ilgisizliği ve yetersizliği			
7.	Başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesi			
8.	Trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmaması			
9.	Gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılması			

Anket Bitmiştir Teşekkür Ederiz.

Ek 3:

**MEB
EĞİTİMİ ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

OKULDA GÜVENLİK SORUNUNA YOL AÇAN ETKENLERİN BELİRLENMESİ

YÖNETİCİ-ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Değerli yönetici/öğretmen arkadaşım,

Bu araştırma MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi tarafından “Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenleri” belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

Bu çalışmada belirttiğiniz her şey gizli kalacaktır. Sonuçlar sadece çalışmanın amaçlarına yönelik kullanılacaktır. Sorulara doğru olarak yanıt vermeniz çalışmanın güvenilirliği açısından çok önemlidir.

Lütfen bütün soruları dikkatlice okuyunuz. Hiçbir soruyu boş bırakmayınız. Her soru için size en doğru olan seçeneği mutlaka işaretleyiniz.

Her soru için aksi belirtilmemişse sadece bir cevabı işaretleyiniz.

Katkılarınız için teşekkür ederiz

MEB
EARGED BAŞKANLIĞI
Araştırma Şubesi
earged@meb.gov.tr

I. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

1. **Cinsiyetiniz:**
 Erkek
 Kadın
2. **Görev yaptığınız ilin adı: .....**
3. **Okuldaki göreviniz:**
 Yönetici
 Rehber öğretmen/psikolojik danışman
 Öğretmen
4. **Görev yaptığınız okul türü:**
 İlköğretim
 Genel lise
 Meslekî lise
 Anadolu lisesi
5. **Görev yaptığınız yerleşim birimi**
 Büyükşehir belediyesi olan il
 Büyükşehir belediyesi olmayan il
 İlçe
 Belde

II. BÖLÜM: OKUL GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ YASAL UYGULAMA VE KURALLAR

6. **MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında, okullarda güvenli ortamın sağlanması amacıyla koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin güçlendirilmesine yönelik yapılan işbirliği protokolü hakkında bilginiz var mı?**
 Evet   Kısmen   Hayır
7. **Cevabınız “Evet” ise bu bilgiyi nasıl edindiniz?**
 Okul yöneticilerinden
 Öğretmenlerden
 Basın-yayın organlarından
 Hepsinden
8. **MEB ve İçişleri Bakanlığınca, “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü gereğince herhangi bir eğitim aldınız mı?**
 Evet   Kısmen   Hayır
9. **Okulunuzda güvenlik görevlisi olarak hangisi var?**
 Özel güvenlik görevlisi
 Polis
 Hiç biri
10. **Okulunuzda güvenlik görevlisi var ise, ne kadar kalmaktadır?**
 Öğrencilerin okula geliş-gidiş zamanlarında
 Spor, sosyal etkinlik vb. durumlarda
 Her zaman

11. Okulunuzda aşağıdakilerle ilgili seminer, konferans veya hizmet içi eğitim aldınız mı? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Olumlu davranış yöntemleri
- Öğrencilerin şiddet ve zorbalık davranışlarına ilişkin erken uyarı durumlarını anlayabilme
- Öğrencilerin alkol, sigara ve uyuşturucu gibi zararlı maddeleri kullanma durumlarını anlayabilme
- Disiplin kuralları ve uygulamalar
- İlk yardım eğitimi
- Sivil savunma eğitimi
- Deprem, yangın vb. durumlar için eğitim
- Güvenlik uygulamaları
- Hiçbiri

NOT: 12 ve 13. soruları sadece ilköğretim okullarının öğretmen ve yöneticileri cevaplandıracaktır.

12. İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde geçen “Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği” hizmetlerini biliyor musunuz?

- Evet
- Hayır

13. Okulunuzdaki “Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu” hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Böyle bir kuruldan haberim yok
- Kurulun olduğunu biliyorum, fakat hiç etkin değil
- Kurul çok az etkin
- Kurul orta derecede etkin
- Kurul çok etkin

NOT:14. soruyu sadece ortaöğretim okullarının öğretmen ve yöneticileri cevaplandıracaktır.

14. Okulunuzdaki “Okul Öğrenci Ödül ve Disiplin Kurulu” hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Böyle bir kuruldan haberim yok
- Kurulun olduğunu biliyorum, fakat hiç etkin değil
- Kurul çok az etkin
- Kurul orta derecede etkin
- Kurul çok etkin

III. BÖLÜM: OKULDA GÜVENLİK SORUNUNA YOL AÇAN ETKENLER

A. Açından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler: Fizikî

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1	Okul çevre duvarının yetersiz olması			
2	Okul çevre duvarında parmaklıkların olmaması			
3	Okul bahçesinin yeterli olmaması			
4	Sınıf ve okul binasının öğrenci sayısına göre yetersiz olması			
5	Okulda spor, oyun vb. etkinlik alanlarının yetersiz olması			
6	Bahçe giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması			
7	Binanın giriş-çıkış kapılarının yetersiz olması			
8	Merd4enlerin öğrencilere uygun ve güvenli olmaması			
9	Kapı ve pencerelerin güvenli olmaması			
10	Sıra, masa, sandalye ve dolapların öğrencilere fizikî olarak uygun olmaması			
11	Laboratuvar, atölye ve işliklerde güvenlik tedbirlerinin olmaması			
12	Okulun yangın, sel, deprem gibi felaketlere uygun yapıda olmaması			
13	Karanlık ve kuytu köşelerin aydınlatmasının yetersiz olması			
14	Okul binasının yeterli ısıtılmaması ve ışık almaması			

B. Sağlık ve Temizlik Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1	Öğrenci sağlık muayeneleri ve gerekli aşılarının yapılması gibi sağlık tedbirlerinin alınmaması			
2	Çiçek hastalığı, şarbon vb. hastalıklar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması			
3	Okulda yangın, deprem, sel vb. felaketlerde yapılacaklara ilişkin bilgilerin olmaması			
4	Zehirli gaz sızıntısı gibi kimyasal ve biyolojik olaylar konusunda yeterince bilgilendirme yapılmaması			
5	Okulda ilk yardım ekibi olmaması			
6	Okulda oluşturulan ilkyardım ekibinin ilkyardım konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması			
7	Okulda ilkyardım malzemesinin bulunmaması			
8	Öğrencilerin, kaza, yaralanma ve salgın hastalıklara karşı tedbir alınmaması ve bilgilendirilmemesi			
9	Kantinin hijyenik olmaması			
10	Kantinde satılan yiyeceklerin hijyenik kurallara uygun satılmaması			
11	Sınıfların yeterince havalandırılmaması			
12	Lavabo ve tuvaletlerin temiz olmaması			
13	Genel olarak temizlik kurallarına uyulmaması			
14	Okulda yeterli temizlik personelinin olmaması			

C. Okul İçindeki Uygulama ve Davranışlar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul bahçesinden giriş-çıkışların kontrollü olmaması			
2.	Okulda güvenlik görevlisi olmaması			
3.	Sınıf mevcutlarının çok fazla olması			
4.	Memur, hizmetli ve temizlik görevlilerinin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
5.	Servis şoförlerinin eğitim ortamına uygun olmayan davranışları			
6.	Öğrencilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
7.	Velilerin okul kurallarına uygun olmayan davranışları			
8.	Okula gelen-giden yabancı kimselerin kayıt, takip ve kontrol edilmemesi			
9.	Velilerin takip ve kontrol edilmemesi			
10.	Öğrencilerin takip ve kontrol edilmemesi			
11.	Öğretmen ve diğer çalışanların resimli görev kartı taşıması			
12.	Öğretmenlerin nöbet hizmetlerini yeterince yapmaması			
13.	Öğretmenlerin sınıf yönetimi, ergenlik ve iletişim becerileri vb. konularda yetersizliği			
14.	Okul-veli işbirliği yetersizliği			
15.	İdareci-öğretmen işbirliği yetersizliği			
16.	İdareci, öğretmen ve diğer çalışanların eğitime motive olmaması			
17.	Okullarda spor, sosyal kulüp ve faaliyetlerin yeterli olmaması			
18.	Devamsızlıkların olması			
19.	Okulun genel başarısızlığı			
20.	Başarısız ve sorunlu öğrencilerin tutumu			

D. Yasal Uygulama ve Kurallar Açısından Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul güvenliği ile ilgili yönetmelik ve kuralların yeterli olmaması			
2.	Ders geçme ve disiplin yönetmeliklerinin yetersiz olması			
3.	Öğrencilerin olumsuz davranışları ile ilgili mevcut yönetmelik, yaptırım ve kuralların işletilmemesi			
4.	Öğrencilerin yaptığı olumsuz davranışları görmezden gelme			
5.	Öğrencilerin kuralların gerekliliğine inanmamaları			
6.	Öğrencilerin olumsuz davranışlarında uyarma (sözlü uyarma, öğrenci ile sözleşme imzalama), kınama ve okul değiştirme yaptırımlarının uygulanmaması			
7.	Öğrencilerin rehabilite edilmesi ile ilgili faaliyetlerin yeterli olmaması			
8.	Okuldaki rehberlik servislerinin yetersizliği			
9.	Okullarda problemlili öğrenciler için psiko-sosyal müdahale ekibinin olmaması			
10.	Disiplinsiz öğrenciler için alternatif program ve yerlerin eksikliği			
11.	Rehber öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
12.	Rehberlik servisinde başarısız ve sorunlu öğrencilerin yönlendirilememesi			
13.	Rehberlik servisinin sorunlu öğrencilerle birebir yeterli ilgilenmemesi			
14.	Yöneticilerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
15.	Öğretmenlerin güvenlik sorununa yol açan etkenlere karşı ilgisizliği ve problemleri çözememesi			
16.	Öğretmenlerin yönetici ve veliler tarafından kurallar konusunda hep tek taraflı uyarılması			
17.	Faydalı çalışma ve etkinliklerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesi			
18.	Başarılı öğrenci ve öğretmenlerin ödüllendirilmesi kuralının işletilmemesi			
19.	Okulda güvenliği sağlamaya yönelik çalışmalar konusunda öğrenci, öğretmen ve velilerin bilgilendirilmemesi			
20.	Okullarda sivil savunma, deprem, yangın vb. konularda yeterince bilgilendirme ve uygulama yapılmaması			
21.	Okulda güvenliği sağlamaya yönelik yönetici, öğretmen ve velilerden oluşan bir ekibin olmaması			
22.	Okul Vaka Analizi uygulaması sonuçlarının kamuoyuna etkin bir şekilde duyurulmaması ve hangi tedbirlerin alındığının bilinmemesi			

E. Çevreye Bağlı Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenler

	Okulda güvenlik sorununa yol açan aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi (x) şeklinde belirtiniz.	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Okul çevresindeki kişiler			
2.	Okul çevresindeki seyyar satıcılar			
3.	Okul çevresinde yeterli güvenlik tedbirlerinin alınmaması			
4.	Polis, jandarma birimlerinin okula uzak mesafede olması			
5.	Okulun bulunduğu mahallede/semtte asayiş bozan olayların çok olması			
6.	Ailelerin sorunlu çocuklarına karşı ilgisizliği ve yetersizliği			
7.	Başkalarının haklarına saygı ve toplumsal değerlerin ailelerce çocuklara yeterince verilmemesi			
8.	Trafikte çocukların güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemlerin alınmaması			
9.	Gezi, piknik ve eğlencelerin bilinçsizce yapılması			

Anket Bitmiştir Teşekkür Ederiz.

Ek 4:

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı: B.08.0.ÖRG.0.20.02.02/1324

24/03/2006

Konu: Okullarda Şiddetin Önlenmesi

GENELGE NO: 2006/26

- İlgi : a) 18.10.1995 tarih ve 2701 sayılı 1995/81 No'lu **Genelge**,
b) 10.11.2003 tarih ve 3164 sayılı 2003/91 No'lu **Genelge**,
c) 14.10.2005 tarih ve 4344 sayılı 2005/95 No'lu **Genelge**,
d) 14.03.2006 tarih ve 3164 sayılı **2006/22** No'lu **Genelge**.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri eğitimde; bireyler arası farkları gözeterek öğrencilerin; kişisel sorunlarını çözebilmelerine, karşılaştıkları güç durumlarla mücadele edebilmelerine, karar verme becerileri geliştirmelerine, derslerde edinilen yaşantıları ile hayattaki amaçları arasında ilişki kurabilmelerine, kendi niteliklerine uygun program, bölüm ve alanlara yönelmelerine, giderek daha da karmaşık hâle gelen toplum yaşamında, sayıları sürekli artan meslekleri tanımalarına, toplumda kendilerine açık fırsatları görebilmelerine, bunları değerlendirebilmelerine, planlı ve sistemli hareket edebilmelerine yardım eder.

Bu hizmetlerin yürütülmesinde eğitim-öğretim sistemimiz içinde görev alanların sorumluluklarını yerine getirmesi, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında sorunlara *erken müdahale ve özellikle problemin oluşmadan önlenmesine yönelik gelişimsel- önleyici yaklaşım esas alınmalıdır.*

Son günlerde Bakanlığımıza intikal eden bilgilerden, görsel ve yazılı medyada yer alan haberlerden *özellikle okullarımızda şiddet, saldırganlık, zorbalık gibi olayların arttığı anlaşılmaktadır.* Öğrencilerin güven ortamı içinde eğitim kurumlarına devam edebilmelerini sağlamak ve eğitim sisteminden istenilen başarıyı elde edebilmek amacıyla koruyucu ve önleyici çalışmaların önemi artmaktadır.

Bakanlığımızda; eğitim-öğretim daireleri ve ilgili destek birimlerinin katılımıyla sekreteryaya hizmetleri, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmek üzere *bir üst kurul oluşturulacaktır.* Kurul her yıl temmuz ayında toplanarak;

Bakanlık merkez birimleri arasında eş güdümü ve merkezî eylem planını hazırlayacaktır. Kamu, özel kurum ve kuruluşlar, görsel ve yazılı medya ile iş birliği ve eşgüdümü sağlayacak, çalışmalarda kullanılacak dokümantasyonu hazırlayarak dağıtımını sağlayacak, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin web tabanlı analiz çalışmalarını planlayacak, personel için gerekli hizmetiçi eğitim faaliyetlerini düzenleyecek, yapılan çalışmaları değerlendirip izleyerek sonuçlarını ilgili kurum ve kuruluşlara ulaştıracaktır.

Merkezî düzeyde yapılacak bu çalışmalar doğrultusunda; okulda şiddet, saldırganlık, zorbalık ve diğer risk faktörlerini önleme ve müdahale hizmetleriyle ilgili aşağıda belirtilen görev ve sorumluluklar Valiliğinizce koordinasyonu sağlanarak yerine getirilecektir.

A. İl Millî Eğitim Müdürlüğü

- 1) İl Millî Eğitim Müdürünün başkanlığında;
  - a. Millî Eğitim Müdürlüğünün ilgili müdür yardımcıları ve şube müdürleri,
  - b. İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanı,
  - c. Rehberlik ve araştırma merkezi/merkezlerini temsilen bir müdür ve bir rehber öğretmen/psikolojik danışman,
  - d. Okulöncesi, ilköğretim, genel ve mesleki-teknik ortaöğretim, çıraklık ve yaygın eğitim okul/kurumlarını temsilen birer okul/kurum müdürü ve birer rehber öğretmen/psikolojik danışmanın katılımıyla il yürütme kurulu oluşturacaktır.

2) Kurul her yıl şubat ve haziran aylarında ve gerek duyulduğunda toplanarak çalışmalarını izleyerek değerlendirecek ve devamındaki çalışmalar için gerekli tedbirler karara bağlanacaktır.

- 3) Kurul kararları ve bu doğrultuda yapılacak çalışmalarla ilgili işlemler il millî eğitim müdürlüklerinin özel eğitim ve rehberlik şube müdürlüklerince yürütülecektir.
- 4) Yerel düzeyde eylem planları hazırlanarak dağıtımı yapılacaktır.
- 5) Rehberlik ve araştırma merkezleri ile okul/kurumlarda kurulacak ekiplerin görev ve sorumlulukları belirlenecektir.
- 6) İldeki risk faktörleri belirlenecek ve öncelikli risk faktörlerine ve/veya etkilerine yönelik gerekli tedbirler eylem planında karara bağlanacaktır.
- 7) Eylem planını geliştirme ve uygulamada, il içinde ilgili kurum ve kuruluşlar arasında gerekli iş birliği ve koordinasyon sağlanacaktır.
- 8) Öğrencileri risklerden koruma, önleme ve müdahale için gerekli rehberlik hizmetlerine ilişkin mahalli hizmet içi eğitim etkinliklerinin düzenlenmesine öncelik verilecek ve sürekliliği sağlanacaktır.
- 9) İlgili (a) **Genelge** ile illerde kurulmuş bulunan “İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu”nun çalışmalarını daha aktif olarak sürdürebilmesi için gereken tedbirler alınacaktır.
- 10) Yapılacak çalışmalarda; sağlık, sosyal hizmet, emniyet, üniversite, sivil toplum kuruluşları, eğitim sendikaları gibi birim, kurum ve kuruluşların destekleri sağlanacaktır.
- 11) Yapılacak olan çalışmalarda araç-gereç, ulaşım ve bütçe ile eğitim ekiplerine personel desteği sağlanacak ve yapılan çalışmalar titizlikle izlenecektir.
- 12) “Temel Önleme Formatörlük Eğitimi” ile psikososyal koruma, önleme ve müdahale kapsamında daha önce yetiştirilen formatör rehber öğretmen/psikolojik danışmanların, bu eğitimleri almayan psikolojik danışmanların yetiştirilmeleri için yapılacak çalışmalarda etkin olarak görevlendirilmeleri sağlanacaktır.
- 13) Çalışmalarla ilgili kamuoyunun bilgilendirilmesi ve katkıları sağlanacaktır.
- 14) Rehber öğretmeni/psikolojik danışmanı olmayan okul/kurumlar il eylem planında dikkate alınacak ve ilgili (c) **Genelge** esasları doğrultusunda oluşturulacak ekipler aracılığıyla hizmetin ulaşması sağlanacaktır.
- 15) İl Eylem planı ve uygulama durumlarını sorun ve önerileri ile birlikte haziran ayının son haftasında, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yazılı olarak ve elektronik ortamda orgm@meb.gov.tr adresine gönderilmesi sağlanacaktır.

B) Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

İl Eylem Planları ve kararları doğrultusunda;

- 1) Çalışma ekibini oluşturacaktır. Çalışmaların aksamaması için, ihtiyaç duyulan personeli Millî Eğitim Müdürlüğüne bildirecektir.
- 2) Hazırlanan “Hayata Sahip Çıkmak, Zorlu Yaşam Şartları ve Etkileri, Psikososyal Koruma, Önleme ve Müdahale Programları” ile “Temel Önleme Programları”nın yürütülmesinde öğretmenleri destekleyecektir.
- 3) Çalışma bölgesinde rehber öğretmeni/psikolojik danışmanı olmayan okul/kurumlara verilecek eğitim çalışmalarının ekipler aracılığıyla ulaşmasını sağlayacaktır.
- 4) İl Yürütme Kurulunun konu ile ilgili çalışmalarına katılacak, kurul kararlarıyla ilgili sorumluluklarını yerine getirecektir.
- 5) Öğrencilerin gerektiğinde ilgili sağlık ve sosyal hizmet kurumlarına yönlendirilmesi ve koruma kararının alınması amacıyla ilgili birimlerle iş birliği yapacaktır.
- 6) Meslektaş desteği sağlamak amacıyla psikolojik danışmanlar arasında toplantılar düzenleyecektir.

C) Okul/Kurum Müdürlüğü

İl Yürütme Kurul kararları doğrultusunda;

- 1) Okul/kurum çalışma ekibini oluşturarak, çalışmaların aksamaması için ihtiyaç duyulan personeli Millî Eğitim Müdürlüğüne bildirecektir.

- 2) Okul/kurum çalışma ekibinin eylem planını hazırlamasını sağlayacaktır.
- 3) Okul/kurum personelinin konuyla ilgili görev ve sorumluluklarını tanımlayacak ve duyuracaktır.
- 4) Okul/kurum rehberlik ve psikolojik danışma servisi, şube, branş ve zümre öğretmenleri, yönetim, öğrenci temsilciliği ve okul-aile birliği arasında, eylem planı geliştirme ve uygulamada gerekli koordinasyonu sağlayacaktır.
- 5) Okul/kurumunda uygulanacak olan eylem planını İl Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderecektir.
- 6) İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün eş güdümünde sağlık, sosyal hizmet, emniyet, üniversite, sivil toplum kuruluşları, eğitim sendikaları gibi birim, kurum ve kuruluşların destekleri sağlanacaktır.
- 7) Okul/kurumda ve dışında güvenliği sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alacaktır.
- 8) İl eylem planları çerçevesinde okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi/rehberlik ve araştırma merkezleri ile koordineli olarak okul/kurumunda programların yürütülmesinde uygun ortamların sağlanması, personelin görevlendirilmesi, toplantıların düzenlenmesi hususlarında her türlü kolaylığı sağlayacaktır.
- 9) Şiddet, saldırganlık ve zorbalık oluşmasına neden olabilecek risk faktörlerini okuldaki akran ilişkileri ve çevre özelliklerini dikkate alarak belirlemeye çalışacak ve bu faktörleri ve/veya etkilerini en aza indirecek tedbirleri alacaktır. Bu kapsamda;
  - a) Okul/kurumunda, rehberlik ve psikolojik danışma servisi ve/veya rehberlik araştırma merkezinin desteği ile şiddet, zorbalık, saldırganlık ve diğer risklere karşı, öğrencilerin yaşam becerileri ve başa çıkma becerileri kazanmalarını sağlayacak temel önleme programlarının EK 3'deki temel çerçeveye göre geliştirilip uygulanmasını sağlayacaktır.
  - b) Okul/kurumunda şiddet, zorbalık ve saldırganlık içeren davranışların öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci, okul-aile, aile-öğrenci arasında kabul edilmeyeceğini kesin ve temel bir anlayış olarak koyacak ve uygulanmasını sağlayacaktır.
  - c) Yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin şiddet, saldırganlık, zorbalıkla ilgili bilgilendirilmesini ve temel önleme, zorlu yaşam şartlarına yaklaşım, stratejiler ve yönlendirme konularında görüş birliği oluşmasını sağlayacaktır.
  - d) Eğitim ekiplerinin desteğiyle okul/kurumlarında görevli öğretmenler için bilgilendirme toplantıları düzenleyecektir.
  - e) Eğitim ekiplerinin desteğiyle öğretmenlere, öğrencilere ve ailelere risk faktörleri, İnternet, medya, sosyal, kişisel kaynaklı şiddet eğilimleri, nedenleri ve başatma konularında bilgilendirme toplantıları düzenleyecektir.
  - f) Şiddet, zorbalık ve saldırganlığın sıklıkla ortaya çıktığı; pansiyon, okul/kurum bahçesi, kantin, atölye, laboratuvar, yemekhane, tuvaletler, okul/kurumun eklentileri, okul servis araçlarının bekleme yerlerinde ve yöneticilerin bulunmadığı diğer birimlerde kontrol sağlanacaktır.
  - g) Öğrencilerin birbirlerine isim taktıklarını, kendi aralarında gruplaşıp bazılarını dışladıklarını, birbirlerine kırıcı davrandıklarını, fiziksel olarak incittiklerini, aileden ve sosyal unsurlardan dolayı olumsuz yaşantılarını tespit ettiğinde, ya da sorunu fark ettiğinde, gecikmeden psikososyal ve eğitsel destek almalarını sağlayacaktır.
  - h) Şiddete maruz kalan ve/veya şiddet uygulayan öğrenci, aile ve okul personelinin psikososyal koruma, önleme ve müdahale hizmetlerini almaları için en kısa sürede yönlendirilmelerini sağlayacaktır.
  - i) Okul-aile iş birliğini güçlendirerek ebeveynlerin desteğini ve olumlu baş etme becerileri kazanmaları için gerekli tedbirleri alacaktır.
  - j) Toplam kalite yönetimi kapsamında okul/kurum gelişim ekipleri ile demokrasi eğitimi ve okul meclisleri çalışmalarında risk faktörlerinin de dikkate alınmasını sağlayacaktır.
- 10) Öğretmenler, öğrenciler ve ailelerin psikososyal olarak gelişimlerine yönelik hazırlanan rehberlik ve temel önleme programları, diğer rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, sosyal

etkinlikler, spor ve serbest zaman etkinliklerini bütünleştirerek okulunda olumlu psikolojik ortam oluşturulmasını sağlayacaktır.

11) Okul/kurum içinde eylem planı kapsamında yapılan çalışmalarını değerlendirerek uygulamada karşılaşılan sorunlar ve önerileriyle mayıs ayının son haftasında İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderecektir.

D) Rehber Öğretmen / Psikolojik Danışman

1) Eylem planları çerçevesinde rehberlik ve temel önleme programlarını okulda uygulayacak veya uygulanmasında öğretmenlere destek verecek, yönetici, öğretmen ve ailelere yönelik olarak eğitim seminerleri düzenleyerek, bu kapsamda yapılan çalışmaların gerek planlanmasına gerekse de uygulanmasına katılacaktır.

2) Çalışmaların verimli bir şekilde yürütülmesinde okul/kurum rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ve rehberlik ve araştırma merkezleri ile koordineli olarak çalışacaktır.

3) Çalışma programları dahilinde ve gerektiğinde sınıf uygulamalarında öğretmenlerle iş birliği yaparak, gereken süpervizyon desteğini sağlayacaktır.

4) Şiddet, saldırganlık ve zorbalığa maruz kalan ve/veya şiddet uygulayan öğrencilere psikososyal müdahale hizmeti vererek, gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirilmesini sağlayacaktır.

5) Meslektaş desteği sağlamak amacıyla düzenlenecek olan toplantılara katılacaktır.

6) Katıldığı çalışmaların raporlaştırılmasında etkin rol alarak, üyesi olduğu ekibe gerekli desteği sağlayacaktır.

E) Öğretmenler

1) Okul/kurum eylem planının oluşturulmasında, uygulanmasında ve raporlaştırılmasında etkin rol olarak okul ekibine gerekli desteği sağlayacaktır.

2) Okul/kurum eylem planları çerçevesinde okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi/rehberlik ve araştırma merkezleri ile koordineli olarak okul/kurumunda yürütülecek programlarda görev alarak, sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirecektir.

3) Okul ve sınıf içinde şiddet, saldırganlık ve zorbalık oluşmasına neden olabilecek risk faktörleriyle ilgili çalışmalarda okul/kurum ekibine yardımcı olacaktır.

4) Sınıfında şiddet, saldırganlık ve zorbalık içeren davranışların öğretmen- öğrenci, öğrenci-öğrenci, okul-aile, aile-öğrenci arasında kabul edilmeyeceğini kesin ve temel bir anlayış olarak koyarak uygulanmasını sağlayacaktır.

5) Öğrencilerinin birbirlerine isim taktıklarını, kendi aralarında gruplaşıp bazılarını dışladıklarını, birbirlerine kırıcı davrandıklarını ya da sözel-fiziksel olarak incittiklerini vb. sorunları tespit ettiğinde, gerekli eğitsel tedbirleri alarak psikososyal destek hizmeti almalarını sağlayacaktır.

6) Şiddete maruz kalan ve/veya şiddet uygulayan öğrenci ve ailesinin en kısa sürede psikososyal koruma, önleme ve müdahale hizmetlerini almaları için yönlendirecektir.

7) Ailelerle iş birliğini güçlendirerek çalışmalarda desteğini alacak ve olumlu baş etme becerileri kazanmalarını sağlayacaktır.

8) Öğrencilerin ve ailelerin psikososyal olarak gelişimlerine yönelik hazırlanan programlar, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, sosyal etkinlikler, spor, müzik, çeşitli sanatsal etkinlikler, serbest zaman etkinlikleri, demokrasi eğitimi ve okul meclisleri ile okul gelişim çalışmalarını bütünleştirerek sınıfında olumlu psikolojik ortam oluşturulmasını sağlayacaktır.

Okul/Kurumlarımızda eğitim-öğretimin güven ortamı içinde başarılı olarak yürütülebilmesi için belirlenen görev ve sorumlulukların yerine titizlikle getirilmesi hususunda gereğini önemle rica ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

EKLER:

- 1- İl Eylem Planı Örneği (2 sayfa)
- 2- İl Eylem Planı Değerlendirme Raporu (1 sayfa)
- 3- Okul Eylem Planı Örneği (1 sayfa)

Ek 4.1:

RİSKLİ YAŞAM ŞARTLARINDA KORUMA, ÖNLEME VE MÜDAHALE HİZMETLERİ
..... İLİ EYLEM PLANI

DURUM TESPİTİ	
<p><u>Risk faktörleri</u></p> <p><u>Okulda - Çevrede</u></p> <p>Halihazırda bulunan bütün verilerin, bilgilerin ve risk/olay ile ilgili tüm rapor ve haberlerin bir araya getirilmesi ve kategorize edilmesi ile belirlenir. Risk faktörlerinin il genelinde dağılımı nasıldır? Belli bölgelerde ve konularda yoğunlaşma var mıdır?</p>	
<p><u>Risk faktörleri açısından öncelik oluşturan okullar</u></p>	
<p><u>Okullarda belirlenen öncelikler</u></p> <p>Etkilenen öğretmen, öğrenci ve velilerin psikolojik durumu, güvenlik, fiziki, sosyal, psikolojik, eğitimsel ihtiyaçların ve önceliklerin belirlenmesi.</p>	
<p><u>Risk faktörlerini en aza indirmek için alınması gereken tedbirler</u></p> <p><u>Okulda-Çevrede</u></p> <p>Okul/kurum ziyareti yapılması, tüm olası kaynaklardan doğru bilgi toplanması, bilgi eksikliklerinin giderilmesi, medya ile iletişim, hizmet-içi eğitimler ve okul programlarının incelenmesi</p>	
<p><u>Toplumsal seferberlik oluşturmada Güçlü ve zayıf yanlar</u></p> <p>İldeki olanaklar, insan kaynağı, araç-gereç tespiti, bilgilendirme toplantıları ve işbirliği yapılacak kurum ve kuruluşlar, finans kaynakları oluşturulması, destek verecek kişi, kurum ve kuruluşların belirlenmesi, medya ile iletişim, kurum ve kuruluşlar arası eş güdüm.</p>	

PLANLAMA	
Amaca en kısa sürede ulaşmak üzere izlenecek yol.	
<u>Koruma, önleme ve müdahale hizmetleri</u> Tüm okullarda genel olarak koruma, önleme ve müdahale amacıyla alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve duyurulması	
<u>Danışman grup üyeleri</u> Üniversite ve/veya meslek mensuplarından danışman grup oluşturulması	
<u>Eğitim Ekibi üyeleri</u> Psikolojik danışmanlardan oluşturulması	
<u>Eğitim Ekibine verilecek Eğitimler</u> İl eğitim ekibinin eğitim ihtiyaçları ve eğitimlerin planlanması	
<u>Çalışma takvimi</u> Öncelikli okullarda/kurumlarda yapılacak uygulama (hangi okullar, kimle, hangi program, ne kadar süre?)	

Ek 4.3:
OKUL TEMEL ÖNLEME EYLEM PLANI
(SALDIRGANLIK, ŞİDDET, ZORBALIK OKUL TEMELLİ ÖNLEME ÇALIŞMALARI
BİLEŞENLERİ)

Temel Yaklaşım ve Kuramsal Çerçeve

Önleyici-Gelişimsel Rehberlik

Öğrenciler İçin Strateji ve Genel İçerik

1. Düzey > Tüm öğrencilere odaklanma
Etkili ve sağlıklı davranma becerileri öğreten düzenli sistematik programlar
2. Düzey > Risk gruplarına odaklanma
Çatışma Çözme, Akran Arabuluculuğu, Sosyal Problem Çözme, Akran
Yüzleşmesi gibi beceriler kazandırma programları
3. Düzey > Hedef öğrencilere (sürekli kontrolsüz kızgın, saldırgan davrananlara)
Odaklanma
Saldırgan davranışların yerine konacak davranış repertuarı eğitimi, öfkeyle
baş çıkma eğitimi programları

Okul Programları ve Genel Amaçları

Sosyal-Duygusal Yeterliğe Odaklı Programlar:

- Öfke Yönetimi
- Çatışma Çözme
- Problem Çözme
- Empati Geliştirme
- Stresle Başetme/Stres Yönetimi
- Akran İlişkileri Geliştirme
- Akran Arabuluculuğu
- Sosyal Beceriler ve Kişilerarası İlişkiler
- Kendini İfade Etme ve Etkili Davranma
- Kendini Ayarlama
- Özdisiplin
- Karar Verme, Sorumluluk Alma
- Özgüven

Genel Amaçlar:

- Şiddetin önlenebilir olduğunu göstermek.
- Öfkenin hayatın doğal ve önemli bir parçası olduğunu farkettilmek.
- Öfkenin yapıcı ve sağlıklı şekilde ifade edilebileceğini öğretmek.
- Öfke ve şiddeti kontrol etmenin büyüme ve olgunlaşmanın gereği olduğunu farkettilmek.
- Öfkeyi ifade etmede olumlu yolları tanıtmak
- Çatışma durumlarında şiddete alternatif davranışları geliştirmek.

Ek 5:

OKUL VAKA ANALİZ FORMU

İL / İLÇE	:		
OKUL	:		
OLAY TARİHİ	:		SAATİ :
KAYIT TARİHİ	:		
KAYIT EDEN (Ad-Soyad/Unvan)	:		

OLAY DETAYLARI			
Davranış / Olay İçeriği :			
Fiziksel Zarar Veren Şiddet (yumruk, tekme, tokat, vb..)	☐	Madde kullanımı (alkol/uyuşturucu/ilaç/diğer..)	☐
Zorbalık/Tehdit/Sataşma	☐	Cinsel Taciz	☐
Eşyaya / Mala Zarar Verme	☐	Çalma/Gasp	☐
Okula Silah/Kesici-delici Alet Getirme	☐	Çete Oluşturma/Katılma	☐
Ateşli/kesici/delici Silahla Yaralama/Ölümlü Olay	☐	Dedikodu/Lakap takma	☐
		Diğer:	

Olayın / Davranışın Oluş Biçimi : (Kısaca, birkaç cümle ile)			
Davranışın / Olayın Sıklığı ve Aralığı (Bir Dönemde)			
Bir Kere	☐	Bir Çok Kez	☐
Birden Fazla	☐	Son Zamanlarda Çok Sık	☐

OLAY DETAYLARI				
Olayın Geçmişi ve Diğer Gerekli Bilgiler:				
Olaya Karışanlar : (Kimlik bilgileri gizli tutulacak, istendiğinde bildirilecektir. Olaya göre kişi sayısı artırılıp azaltılabilir.)	Yaş	Cinsiyet	Sınıf	Rolü
1. Kişi				
2. Kişi				
3. Kişi				
4. Kişi				
5. Kişi				
6. Kişi				
7. Kişi				
Rol Kodları : R1 - Elebaşı R2 - Şahit R3 - Yardımcı R4 - Olay Yerinde Bulunan R5 - Kurban / Mağdur				

OLAYA OKULUN TEPKİSİ
Okul Yönetimince Ne Yapıldı ? (Veliye Bildirme / Disiplin İşlemleri / Sözlü Uyarı / Sosyal - Sağlık Kurumlarına Sevk / Rehberlik Servisine Gönderme / Adli ve Emniyet İşlemleri Varsa Bildirim / Diğer ....)
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisince Yapılan Çalışmalar / Görüş ve Öneriler :
Mağdur Öğrenci (Varsa) ve Ana-babası Alınan Önlemlerden Memnun mudur?
Öğrenci: Evet Hayır Ana-Baba: Evet Hayır ☐ ☐ ☐ ☐
Sonuç / Son Durum : (Olay Kapandı mı ? Gerginlik Sürüyor mu ? Sonrası İçin Okulda Alınan Önlemler, Yapılan Düzenlemeler vb.)

Ek 6:

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.02.04/ 4510
Konu : Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik
Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin
İşbirliği Protokolü

24.09.2007

DÜZCE VALİLİĞİ
(11 Millî Eğitim Müdürlüğü)
GENELGE
2007/ 72

- İlgi : a) Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı (2006-2011+)
b) 20/09/2007 tarihli İçişleri Bakanlığı ve Bakanlığımız arasında imzalanan "Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü"
c) 24/03/2006 tarih ve 1324 sayılı, 2006/26 No'lu Genelge

Geleceğimizin güvencesi ve teminatı olan sevgili çocuklarımızın; eğitim sistemimizin amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda her türlü şiddetten ve kötü alışkanlıklardan uzak, sağlıklı, güvenli ve çağın gereklerine uygun bir eğitim ortamında kaliteli bir eğitim alarak; kendilerine, ailelerine, topluma ve tüm insanlığa yararlı bireyler olarak yetiştirilmeleri en büyük amacımızdır.

Bilindiği üzere; ilgi (a)'da belirtilen Eylem Planında, "Güvenliği Artırılmış Eğitim Ortamları"nın sağlanmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu bağlamda; güvenli eğitim ortamlarının oluşturulması, muhtemel şiddet olaylarının önlenmesi için ilgili tarafların işbirliği ve koordinasyonunda, mevcut güvenlik durumu değerlendirilerek koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin artırılması amacıyla; İçişleri Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında 20/09/2007 tarihinde ilgi (b) Protokol imzalanmıştır.

Bu protokol kapsamında, Bakanlığımıza ve İçişleri Bakanlığına; ideal güvenlik önlemlerinin geliştirilerek, örnek modellerin oluşturulması ve okul güvenlik standartlarının belirlenerek "Eğitim Ortamlarının Güvenliğinin Sağlanmasına Yönelik Ulusal Uygulama Rehberi"nin hazırlanabilmesi amacıyla aşağıda belirtilen görev ve yükümlülükler getirilmiştir:

Söz konusu Protokol gereğince İçişleri Bakanlığına bağlı il/ilçe emniyet müdürlüklerince:

1. Öncelikle okul giriş-çıkış saatleri başta olmak üzere, asayiş ve trafik yönünden gerekli tedbirler alınacaktır.
2. Okul çevresinin güvenliği arttırılacaktır.
3. Okul servis araçlarına yönelik denetimler arttırılacaktır.
4. Okul çevresinde öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasında, emniyet güçlerinin rolünün güçlendirilmesine yönelik eğitimler verilecektir.
5. Öğrencilerin şiddet eylemleri, suç, madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklardan korunması amacıyla, özellikle okulların yakın çevresinde bulunan park ve bahçeler ile diğer umuma açık yerlere yönelik denetimler arttırılacaktır.
6. Öğrencilerin; ruhsal ve bedensel yönden gelişimlerini olumsuz yönde etkileyecek müstehcen neşriyat ve diğer olumsuz unsurlardan korunmasına yönelik tedbirler arttırılacaktır.
7. Okul önleri ve yakın çevresinde, suç işlemede kullanılabilecek kesici, delici, paralayıcı vb. diğer unsurların taşınmasının ve bunlara ulaşılmasının önlenmesine yönelik yasal çerçevede alınan önlemler artırılarak, bahse konu aletlerin okul önlerinde bulundurulması ve satılması önlenecektir.
8. Öğrencilerin yasa dışı örgütsel ve ideolojik faaliyetlerden uzak tutulmasına yönelik mevcut önlemler arttırılacaktır.

1/2

	EĞİTİM %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Baha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem : 212 76 14-15 Sant : 212 76 17-18 Faks : 213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. adresi : orgm.meb.gov.tr
---	---	---	---	--

Ek 7:

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü**

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.02.04.010.02/ 290

21.01.2009

Konu : Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması

**GENELGE
2009/ 09**

- İlgi: a) 18.10.1995 tarih ve 1995/81 Nolu Genelge.
b) 10.11.2003 tarih ve 2003/91 Nolu Genelge.
c) 13.09.2006 tarih ve 2006/26 Nolu Genelge.
d) 24.09.2007 tarih ve 2007/72 Nolu Genelge.
e) Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı (2006-2011)

Gençlerimizin ve çocuklarımızın insan haklarına saygılı; beden, zihin, ahlâk, ruh ve duyu bakımından dengeli yetiştirilmesi; akademik başarılarını olumsuz etkileyen unsurların belirlenmesi; zararlı alışkanlıklardan, şiddet, ihmal, istismar ve suça karışmaktan korunması; edebiyat, sanat, spor, müzik gibi etkinliklere ilgileri doğrultusunda katılımlarının özendirilmesi gibi önleyici ve koruyucu çalışmaların düzenlenmesi amacıyla gerçekleştirilecek faaliyetler ilgi (a), (b), (c) ve (d)'de kayıtlı genelgelerle belirtilmişti. Bu uygulamalarla ilgili olarak aşağıdaki açıklamaların yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Çocuklarımızın ve gençlerimizin şiddet eylemlerinden ve zararlı maddelerden korunması amacıyla, ilgi (a)'da kayıtlı genelge ile illerde "İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu" kurularak görev ve yetkileri belirtilmişti. Ayrıca ilgi (b)'de kayıtlı genelge ile de söz konusu Komisyon tarafından birer yıllık eylem planları hazırlanması ve komisyonun dönem sonu raporlarını Bakanlığımızın ilgili birimlerine gönderilmesi istenmiştir.

Bilindiği gibi ilgi (c)'de kayıtlı genelge ile de; okullarda şiddetin önlenmesi ile ilgili gerçekleştirilecek her türlü faaliyetten sorumlu olacak; Bakanlık merkez birimleri arasında eş güdümü ve merkezi eylem planını hazırlayacak; özel kurum ve kuruluşlar, görsel ve yazılı medya ile iş birliği ve eş güdümü sağlayacak bir **üst kurulun** oluşturulması istenmiştir.

Söz konusu üst kurulun görevi ilgi (a) ve (b)'de kayıtlı genelgelerde belirtilmiştir. Buna göre "İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu" ve ilgi (e)'de kayıtlı Eylem Planı ile yürürlüğe giren "İl ve İlçe Yürütme Kurulları" tarafından hazırlanan çalışmalar üst kurul tarafından izlenecek ve değerlendirilecektir.

Ancak, üst kurul tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmelerde "İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu" ile "İl ve İlçe Yürütme Kurulları" tarafından hazırlanan eylem planları ve raporların hem içeriğinin hem de komisyonların iş ve sorumluluklarının benzerliği dikkati çekmiştir. Bu sebeple gereksiz kırtasiye, iş yoğunluğu ve karışıklığı ortadan kaldıracak şekilde düşünülerek "İl Eğitim ve Gençlik Komisyonunun" lağvedilmesi, tüm faaliyetlerinin "İl ve İlçe Yürütme Kurulu" tarafından yapılması uygun görülmektedir.

İl Yürütme Kurulları tarafından planlanan ve gerçekleştirilen çalışmaların ekteki "İl Yürütme Kurulu Dönem Raporu" formatına uygun olarak her yılın Aralık ve Haziran aylarının

1/2

	EĞİTİME %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem : 212 76 14-15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. adresi : orgm.meb.gov.tr
---	------------------------------------	---	---	---

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.02.04.010.02/

Konu : Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması

son haftasında yazılı ve elektronik ortamda Bakanlığımıza (orgm_psikososyal@meb.gov.tr) gönderilmesi gerekmektedir. Bu sebeple ilgi (d)'de kayıtlı genelge gereği izleme ve değerlendirme yapmak üzere ayda en az bir kez toplanması gereken İl ve İlçe Yürütme Kurulları bundan sonra her dönem sonunda bir olmak üzere yılda iki defa toplanacaktır. Ancak gerekli görülmesi halinde ve acil durumlarda ilave toplantılar yapılabilecektir.

Diğer taraftan birden fazla Rehberlik Araştırma Merkezi'nin (RAM) bulunduğu illerde hazırlanacak "İl Yürütme Kurulu Dönem Raporu"nda yer alan "İl Yürütme Kurulu Üyelerine İlişkin Bilgiler" bölümünde o İl'i temsilen seçilen sadece bir RAM'ın iletişim bilgileri olacaktır.

Gereğini önemle rica ederim.

Muammer Yaşar ÖZGÜL
Bakan a.
Müsteşar

EKLER:

İl Yürütme Kurulu Dönem Raporu. (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği
B Planı

Bilgi:

A Planı

İçişleri Bakanlığına (Emniyet Genel Müdürlüğü)

Sağlık Bakanlığına (Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü)

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne

2/2

	EĞİTİME %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem : 212 76 14-15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meh.gov.tr İnt. adresi : orgm.meh.gov.tr
---	--	---	---	---

Ek 8:
T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

SAYI:B.08.0.OGM.0.09.01.06/3164 14.03.2006

KONU: Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı
ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması.

GENELGE
2006/22

Anayasamızın 58'inci maddesinin ikinci fıkrasında; "Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır." denilmektedir.

"Türk Milletinin bütün fertlerini; beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek." Türk Millî Eğitiminin genel amaçları arasında yer almaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin;

(a) bendinde; "Öğrencileri, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile Atatürk İnkılâp ve İlkeleri doğrultusunda yetiştirmek üzere okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle iş birliği yapmak."

(h) bendinde; "Okulda uyulması gereken kurallar hakkında velileri bilgilendirmek ve onlarla iş birliği yaparak, zararlı alışkanlık ve eğilimlerin önlenmesi için okul yönetimine yardımcı olmak."

(j) bendinde; "Ailede, okulda ve çevrede, öğrencilerle diğer çocukların iyi alışkanlıklar kazanmalarını, iyi birer vatandaş olmalarını sağlayıcı tedbirler alınmasında okul yönetimine yardımcı olmak."

hükümleriyle, Birliğin görevleri arasında sayılmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; "Öğrencilerin; ailesine, çevreye ve topluma duyarlı, gönüllü çalışma bilincine sahip, sorun çözen ve çözüm üreten, resmî, özel, sivil toplum kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirmiş birer fert olarak yetişmeleri için toplum hizmeti çalışmalarına yer verilir." hükmü yer almaktadır.

Demokrasinin dayandığı temel değerlerin başında; hürriyet, eşitlik, adalet, hürriyet, sevgi, saygı ve hoşgörü gelmektedir. Gençlerimizin bu temel değerler ve demokratik hayatın gereklerinden olan sosyal anlaşma, uzlaşma, paylaşma, birlik ve beraberlik içinde yaşama, millî kültüre dayalı ortak değerler ve idealler etrafında birleştirilmeleri temel hedefimizdir.

Bütün bunlara rağmen, son zamanlarda çocuklarımız ve gençlerimiz arasında, zararlı madde kullanımı ve şiddet gibi risklerin giderek arttığı görülmektedir. Bu itibarla; söz konusu risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik, yukarıda belirtilen mevzuat düzenlemelerinde de yerini bulan hususlarla ilgili olarak aşağıdaki hatırlatmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Buna göre;

1. Çocuklarımızın ve gençlerimizin şiddet eylemlerinden ve zararlı maddelerden korunması amacıyla, 1995/81 sayılı Genelge ile illerde kurulan "İl Eğitim ve Gençlik Komisyonları", çalışmalarını daha aktif sürdürecektir, yöresel özellikler ve imkânlar dikkate alınarak yerel programlar hazırlayacak, belli periyotlarla toplantılar yaparak alınan kararların uygulanmasında takipçi olacaktır.

2. Yönetici ve öğretmenler; okul dahiline giriş çıkışlarda gerekli kontrolleri titizlikle yapacaklar ve okul çevrelerinde şüphe uyandıran durumların olması halinde okul müdürlüğüne ve dolayısıyla emniyet birimlerine zamanında bilgi vereceklerdir.

3. Öğrencilerin boş zamanlarını; sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerle yararlı ve olumlu bir biçimde değerlendirmeleri için yöredeki bütün tesis, araç ve gereçlerden (okul kütüphanesi, bilgisayar laboratuvarları, spor salonları vb.) ortaklaşa yararlanmaları konusunda gerekli plânlama yapıp uygun ortamlar hazırlanacak, yerel yönetimlerle işbirliğine gidilerek çeşitli faaliyetler düzenlenecektir.

4. Okul yöneticileri, öğretmenler ve rehber öğretmen tarafından öğrencinin gelişimini, eğitim-öğretimini, psikolojik ve sosyal açıdan sağlığını olumsuz etkileyecek durumlarda ve kişisel problemlerde (bozuk aile ilişkileri, parçalanmış aile yapısı, sürekli okul başarısızlığı, iletişim sorunları, sigara, alkol vb. kullanımı gibi) erken önlemler alınmasına özellikle dikkat edilecektir.

5. Her öğrencinin doğuştan gelen yetenekleri ve buna bağlı olarak da ilgi alanlarının bulunduğu bilimsel bir gerçektir. Bu sebeple öğrencilerin kişilik ve bireysel farklılıkları tespit edilerek, buna yönelik gerekli rehberlik hizmeti verilecektir.

6. Farklı çevrelerden gelen öğrencilerimizin sosyal yaşantı ve ekonomik durumlarından kaynaklanan farklılıklarının ortadan kaldırılmasına ve olumsuz davranışları gözlenen öğrencilerin davranış bozukluklarının giderilmesine yönelik gerekli rehberlik tedbirleri alınacaktır.

7. Öğrenci ihtiyaç ve beklentilerinin de dikkate alındığı, etkili bir yönlendirme yapılacaktır.

8. Velilere, “Okul-Aile Birliği Yönetmeliği” çerçevesinde; okul ve aile işbirliğinin faydaları açıklanacak, bu işbirliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirler görüşülecek, öğretimin devamı süresince öğrencilerin özellikle okul dışı davranışlarının izlenmesi velilerden istenecektir

Söz konusu tedbirlerle istenilen amaca ulaşılabilmesi için; okullarda periyodik olarak veli toplantıları yapılacak, öğrenci problemleri bu toplantılarda dile getirilecek ve karşılıklı olarak bunlarla ilgili alınması gerekli tedbirlerin görüşülmesi sağlanacaktır.

9. Velilerin öğrencilerle daha fazla ilgilenmeleri sağlanacak, öğrencileri yanlış ve zararlı davranışlardan korumaları için velilerin de sorumluluğunun bulunduğu hissettirilerek, katkıları istenecektir.

10. Okullarımızda; okul-öğrenci-veli ve çevre tarafından paylaşılan ortak davranış ve değerlerin hakim olduğu bir kurum kültürü oluşturulmasına, yani “Bizim Okul” anlayışının yerleştirilmesine çalışılacaktır.

11. Okullardaki Onur Kurullarınca konu üzerinde hassasiyetle durularak, alınacak tavsiye kararları uygulamaya konulacaktır.

12. Her fırsatta, öğrencilere kitap okumaya ve olumlu davranışlar kazandırmaya yönelik gerekli konuşma ve etkinliklere yer verilecektir.

13. Bilim, sanat, spor, kültür, teknik, devlet yönetimi, sanayi, ticaret vb. alanlarda temayüz etmiş saygın kişilerin okullara davet edilerek konferans ve söyleşiler yapılması sağlanacaktır.

Bütün bu tedbirlerin yanı sıra, Bakanlığımızca konuya ilişkin ileriye dönük yapılacak değerlendirme ve alınacak tedbirlere esas olmak üzere; eğitim kurumlarımız ve çevresinde öğrencilerimizin karıştığı zararlı madde kullanımı ve şiddet gibi risklerin yoğunlaştığı konu başlıklarının Bakanlığımıza bildirilmesi gerekmektedir.

Gereğini önemle rica ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

Ek 9:

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (27.08.2003/25121, En Son Ek ve Değişiklik: 26.12.2007/26738)

(Okul güvenliği ile ilgili bazı maddeler alınmıştır)

Olağanüstü Hâller

Madde 10 — (Değişik: 2.5.2006/26156 RG) Eğitim-öğretimi aksatacak nitelikte olağanüstü durum, sel, deprem, hastalık, aşırı sıcak veya soğuk gibi nedenlerle mülkî amirlerin ve il veya ilçe sağlık kurulunun gerekli gördüğü durumlarda okullarda öğretime ara verilebilir. Bu gibi durumlarda öğrencilerin yetiştirilmesi amacıyla millî eğitim müdürlüklerince gerekli önlemler alınır.

Okul Müdürünün Görev, Yetki ve Sorumluluğu

Madde 60 — İlköğretim okulu, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir. Okul müdürü; ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirmesinden sorumludur.

Okul müdürü, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar.

Müdür Başyardımcısı

Madde 61 — Müdür başyardımcısı, ders okutmanın yanında müdürün en yakın yardımcısıdır. Müdürün olmadığı zamanlarda müdüre vekâlet eder.

Müdür başyardımcısı, okulun her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci, personel, tahakkuk, ayniyat, yazışma, eğitici etkinlikler, yatılılık, bursluluk, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler gibi işleriyle ilgili olarak okul müdürü tarafından verilen görevleri yapar. Bu görevlerin yapılmasından ve okulun amaçlarına uygun olarak işleyişinden müdüre karşı sorumludur.

Müdür başyardımcısı, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar.

Müdür Yardımcısı

Madde 62 — (Değişik birinci fıkra: 2.5.2006/26156 RG) Müdür yardımcıları ders okutmanın yanında okulun her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci, personel, tahakkuk, ayniyat, yazışma, sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, güvenlik, beslenme, bakım, nöbet, koruma, temizlik, düzen, halkla ilişkiler gibi işleriyle ilgili olarak okul müdürü tarafından verilen görevleri yapar. Müdür yardımcıları bu görevlerin yapılmasından ve okulun amaçlarına uygun olarak işleyişinden müdüre karşı sorumludurlar.

Müdür yardımcıları, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar.

Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği

Sağlık Personeli

Madde 83 — Sağlık personeli, okuldaki öğrenci ve diğer personelin sağlıkla ilgili işlerini yapmakla yükümlüdür.

Ayrıca, yatılı okullardaki sağlık personeli, görevlerini "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği" ne göre yürütür.

Müdürün vereceği hizmete yönelik diğer görevleri de yaparlar.

Gece Bekçisi

Madde 89 — Gece bekçisi veya nöbetle gece bekçiliği yapan hizmetli, nöbeti süresince okul bina ve eklentilerinin güvenliğini sağlar.

Bu görevleri yaparken müdüre, ilgili müdür yardımcısına, nöbetçi öğretmene (...) ⁽⁶⁾ karşı sorumludur.

Hizmetli sayısı iki ve daha az olan okullarda gece bekçiliği görevi yürütülmez. Durum en yakın emniyet birimine 6 ayda bir yazılı olarak bildirilir.

Diğer Yardımcı Personel

Madde 91 — Yardımcı hizmetler sınıfı personeli, okul yönetimince yapılacak plânlama ve iş bölümüne göre her türlü yazı ve dosyayı dağıtmak ve toplamak, başvuru sahiplerini karşılamak ve yol göstermek, hizmet yerlerini temizlemek, aydınlatmak ve ısıtma yerlerinde çalışmak, nöbet tutmak, okula getirilen ve çıkarılan her türlü araç-gereç ve malzeme ile eşyayı taşıma ve yerleştirme işlerini yapmakla yükümlüdürler.

Bu görevlerini yaparken okul yöneticilerine ve nöbetçi öğretmene karşı sorumludurlar.

Okul Gelişim Yönetim Ekibi

Madde 99 — (Değişik: 2.5.2006/26156 RG) İlköğretim okullarında; paylaşımcı ve iş birliğine dayalı yönetim anlayışıyla eğitim-öğretimin niteliğini ve öğrenci başarısını artırmak, okulun fizikî ve insan kaynaklarını geliştirmek, öğrenci merkezli eğitim yapmak, eğitimde planlı ve sürekli gelişim sağlamak amacıyla "Okul Gelişim Yönetim Ekibi" kurulur. Ekip, çalışmalarını ilgili Yönerge hükümlerine göre yerine getirir.

Ayrıca, zümrelerden gelen raporları birleştirir, projeleri inceler ve okulun yılsonu raporunu hazırlar. İki nüsha hazırlanan raporun biri, hizmetin kalitesini artıracak düşünülen projelerle birlikte millî eğitim müdürlüğüne gönderilir. Diğer nüsha da meslekî çalışma dosyasına konur.

Öğrenci Sağlığı ve Güvenliği

Madde 139 — İlköğretim kurumlarında öğrenci sağlığı ve güvenlik hizmetleri, aşağıdaki esaslara göre yürütülür:

a) Öğrencilere okul ve çevresinde sağlıklı, güvenli bir eğitim-öğretim ortamı sağlanması esastır.

b) Öğrencilerin sağlık muayeneleri ve gerekli aşıları, periyodik olarak yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yapılır.

c) Gündüzlü ve sosyal güvencesi olmayan öğrencilerin sağlık ocağı veya sağlık eğitim merkezlerine sevkleri yapılır. Ekonomik durumu yetersiz olanların ilaç giderlerinin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından karşılanması sağlanır.

d) Okulun temizlik ve düzeninin sağlanması, derslik, l aboratuvar, işlik, yemekhane, yatakhane gibi yerlerde ısı, ışık ve havalandırmanın sağlık şartlarına uygun olması, öğrencilerin kılık-kıyafetlerinin sağlıklı ve düzenli olması için gerekli önlemler alınır.

e) Öğrencilerin sağlıklı beslenebilmeleri için kullanılacak sofraya gereci, masalar ve diğer araçlar sağlık koşullarına uygun olarak bulundurulur. Mutfak veya yemek odası bulunmayan okullarda sınıflar, temizlik ve bakımı yapılmak koşuluyla bu amaç için kullanılabilir.

f) (Değişik: 2.5.2006/26156 RG) Okulda, ilk yardım dolabı ile ilk yardım çantası ve bunlara ait araç ve malzeme bulundurulur.

Dolapta doktor reçetesi ile alınmayan ve doktor tavsiyesine göre kullanılması gereken ilaçlar bulundurulamaz ve öğrencilere kullandırılmaz.

Okul-Çevre İlişkileri

Madde 142 — Okulun kültürel gelişim ve eğitim merkezi olduğu ilkesine uyularak, yakın çevre ile ilişki kurulmasına ve velilerle sıkı bir iş birliğinin sağlanmasına önem verilir.

Bunun için okul-aile birliği, (...) ⁽⁷⁾ okul gelişim yönetim ekibi kurulur ve işlerliği sağlanır. Köylerdeki ilköğretim okullarında da bunlardan olabilenleri kurulur.

Son fıkra yürürlükten kaldırıldı. (2.5.2006/26156 RG)

Binanın Kullanılması

Madde 144 — Ana sınıfı, dershaneler, ışık, laboratuvar, teknoloji derslikleri, kütüphane, müze, mutfak ve yemek odası, salon, müdür odası, müdür yardımcısı odası, öğretmenler odası, rehberlik servisi, memur ve hizmetli odaları, koridor, depo, tuvalet, lavya gibi yerler imkânlar ölçüsünde projesine uygun olarak kullanılır. Okulda binanın onaylı bir yerleşim projesi bulundurulur. Yapılacak her türlü tadilat ve proje değişikliği valilik onayına bağlanır.

(Değişik ikinci fıkra: 2.5.2006/26156 RG) Okul binası; okul-aile birliği etkinlikleri, halk eğitimi çalışmaları, sosyal etkinlikler kapsamındaki öğrenci kulübü ve toplum hizmeti faaliyetleri dışında amaçlarına aykırı olarak kullanılamaz. Aynı eğitim bölgesi içinde bulunan okullar, fizikî kapasitesi yeterli olan okulların imkânlarından yararlanır. Fizikî mekânları yeterli olan ve kaynaştırma eğitim-öğretim yapılan okullarda kaynak odasına yer verilir.

Mutfak ve Yemek Odası

Madde 151 — Beslenme programının uygulanması ve öğle yemeklerini okulda yemek zorunda kalan öğrenciler için, imkânlar ölçüsünde bir mutfak ve yemek odası ayrılır.

İçme Suyu ve Deposu

Madde 152 — Okullarda su tesisatının sağlam olmasına dikkat edilir. Su depoları, periyodik olarak temizlenir ve klorlanır. Suyun kesilmesi hâlinde veya su tesisatı bulunmayan okullarda temizlenmesi kolay, kapağı sağlam musluklu kaplarda su bulundurulur.

Oyun Yeri

Madde 153 — (Değişik: 2.5.2006/26156 RG) Okulda, öğrencilerin gezip oynamaları ve sportif faaliyetlerde bulunmaları için çevre imkânlarından yararlanılarak; kum havuzu, voleybol, basketbol sahaları gibi yerler ile asılma, tırmanma, denge, atlama gibi araçlar sağlanır. Bu araçların düzenli olarak bakımı ve onarımı yapılır.

Ek 10:

**Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği
(19.1.2007/26408, Ek ve Değişiklikler: 07.09.2007/26636 RG) (EK-7)**

(Okul güvenliği ile ilgili bazı maddeler alınmıştır)

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ORTAÖĞRETİM KURUMLARI ÖDÜL VE DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ**

Resmî Gazete : 19.1.2007/26408

Ek ve Değişiklikler:

1) 07.09.2007/26636 RG

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
- b) Bilişim araçları: Ses ve görüntü kaydı yapma özelliği olan cep telefonu ve kamera ile bilgi toplama, saklama, tasarlama, işleme, aktarma ve çoğaltmada kullanılan bilgisayar, internet , MP3 çalar, DVD, CD, çağrı cihazı ve benzeri araçları,
- c) Ders yılı: Derslerin başladığı tarihten, derslerin kesildiği tarihe kadar geçen süreyi,
- ç) Disiplin cezası: Öğrencilerin kendilerinden beklenen davranışları göstermemeleri ve belirlenen kurallara uymamaları hâlinde verilen kınama, okuldan kısa süreli uzaklaştırma, okuldan tasdikname ile uzaklaştırma ve örgün eğitim dışına çıkarma cezalarından birisini,
- d) Dönem: Ders yılının başladığı tarihten dinlenme tatiline, dinlenme tatili bitiminden ders kesimine kadar geçen her bir süreyi,
- e) Eğitici personel: 3308 sayılı Kanuna göre işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin eğitiminden sorumlu usta öğretici ve eğitim personelinin,
- f) Eğitim-öğretim ortamı: Okul/kurumlarca, okul içinde ve dışında her türlü eğitim-öğretim etkinliklerinin yapıldığı mekânları,
- g) Kınama: Öğrencinin yazılı olarak uyarılmasından sonra cezayı gerektiren davranışının tekrarı hâlinde verilmesi gereken cezayı,
- ğ) Müdür: Resmî ve özel ortaöğretim okul/kurum müdürlerini,
- h) (Değişik alt bent: 07.09.2007/26636 RG) Okuldan kısa süreli uzaklaştırma: Öğrencinin bir günden beş güne kadar okulun açık olduğu sürede okul binası, eklentileri ve işletmelerde yapılan her türlü eğitim-öğretim etkinlikleri ile staj çalışmalarına katılmasına izin verilmemesini gerektiren cezayı,
- ı) Okuldan tasdikname ile uzaklaştırma: Öğrencinin, başka bir okulda öğrenime devam etmek üzere okuldan uzaklaştırılmasını gerektiren cezayı,

i) Okul/kurum: Resmî ve özel ortaöğretim kurumunu,

j) Ödül: Öğrencilerin uyacakları kurallar ile kendilerinden beklenen davranışlara uymaları ve başarılarının değerlendirilmesi sonucunda takdir, teşekkür ve onur belgesi ile ödüllendirilmelerini,

k) Öğretim yılı: Ders yılının başladığı tarihten, bir sonraki ders yılının başladığı tarihe kadar geçen süreyi,

l) (Değişik alt bent: 07.09.2007/26636 RG) Örgün eğitim dışına çıkarma: Öğrencinin akşam liseleri dışında devam zorunluluğu olan okul/kurumlara kayıt yaptırmamak üzere okuldan tasdikname ile uzaklaştırılmasını gerektiren cezayı,

ifade eder.

Öğrencilerin uyacakları kurallar ve beklenen davranışlar

MADDE 5 – (1) Öğrencilerin; Atatürk inkılâp ve ilkeleri ile Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin millî, ahlaki, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve yücelten insan haklarına saygılı, cumhuriyetin demokratik, laik, sosyal ve hukuk devleti olması ilkelerine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getiren; beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı, gelişmiş bir kişiliğe, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip topluma karşı sorumluluk duyan yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetişmeleri için okul yönetimi, öğretmenler, rehberlik servisi, okul-aile birliği ve ilgili diğer paydaşlarla iş birliği yapması istenir.

(2) Bu doğrultuda öğrencilerden;

a) Atatürk inkılâp ve ilkelerine bağlı kalmaları ve bunları korumaları,

b) Hukuka, toplum değerlerine ve okul kurallarına uymaları,

c) Doğru sözlü, dürüst, erdemli ve çalışkan olmaları; güzel ve nazik tavır sergilemeleri; kaba söz ve davranışlarda bulunmamaları; barış, değerlilik, hoşgörü, sabır, özgürlük, eşitlik ve dayanışmadan yana davranış göstermeleri,

ç) Yöneticilere, öğretmenlere, diğer görevlilere, arkadaşlarına ve çevresindeki kişilere karşı saygılı, hoşgörülü davranmaları; küçükleri ve yaşlıları korumaları, engelliler ile yardıma muhtaç durumda olanların yardımına koşmaları,

d) Başkalarının da kendisi gibi insanlık ailesinin onurlu ve saygın bir üyesi olduğunu unutmamaları; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, milliyet ayrımı yapmaksızın herkese karşı iyi davranmaları; insan hak ve özgürlüğü ile onurunun korunması için gerekli duyarlılığı göstermeleri,

e) Tutumlu olmaları; millet malını, okulunu ve okul eşyasını kendi öz malı gibi korumaları, zarar vermemeleri ve zarar verdiklerinde ödemeleri,

f) Sağlığa zararlı ve bağımlılık yapan maddeleri kullanmamaları, bu tür maddelerin kullanıldığı yerlerde bulunmamaları,

g) Her çeşit kumar ve benzeri oyunlardan, bu tür oyunların oynandığı ortamlardan uzak kalmaları,

ğ) Okula ve derslere düzenli olarak devam etmeleri,

h) Çevrenin doğal ve tarihi yapısını korumaları, çevreyi kirletmemeleri ve güzelleştirmek, geliştirmek için katkıda bulunmaları,

1) Kitapları sevmeleri ve korumaları; kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazanmaları; boş zamanlarını faydalı işler yaparak geçirmeleri,

i) Sorumluluk bilinciyle trafik kurallarına uymaları ve davranışlarıyla örnek olmaları,

j) Fiziksel, zihinsel ve duygusal güçlerini uyumlu olarak yönetmeleri; beden, zekâ ve duyguları ile bunları verimli kılacak irade ve yeteneklerini geliştirmeleri; kendilerine saygı duymayı öğrenmeleri, böylece dengeli bir biçimde geliştirdikleri varlıklarını aile, toplum, vatan, millet ve insanlığın yararına sunmaları,

k) İnsan hakları ve demokrasi bilincini özümsemiş ve davranışa dönüştürmüş olmaları, kötü muamele ve her türlü istismara karşı duyarlı olmaları,

l) Toplam kalite yönetimi anlayışı ile ekip çalışmalarında rol almaları,

m) Okul, öğrenci veli sözleşmesine uygun davranmaları,

n) İnsana ve insan sağlığına gereken önemi vermeleri,

o) Savaş, yangın, deprem ve benzeri olağanüstü durumlarda topluma hizmet etkinliklerine gönüllü katkı sağlamaları ve verilen görevleri tamamlamaları,

ö) Zararlı, bölücü, yıkıcı, siyasi ve ideolojik amaçlı faaliyetlere katılmamaları, bunlarla ilgili amblem, afiş, rozet, yayın ve benzerlerini taşımamaları ve bulundurmamaları,

p) Bilişim araçlarını kişisel, toplumsal ve eğitsel yararlar doğrultusunda kullanmaları,

r) Bilişim araçlarını; zararlı, bölücü, yıkıcı ve toplumun etik kuralları ile bağdaşmayan ve şiddet içerikli amaçlar için kullanmamaları; bunların üretilmesine, bulundurulmasına, taşınmasına yardımcı olmamaları ve sanal ortamlarda da bu doğrultuda davranmaları beklenir.

(3) Uyulması gereken kuralların ve beklenen davranışların; derslerde, törenlerde, toplantılarda, rehberlik çalışmalarında ve her türlü sosyal etkinliklerde öğrencilere kazandırılmasına çalışılır.

(4) Okul yönetimi, yukarıdaki hususlar ve bunlara uyulmaması durumunda öğrencilerin karşılaşılabilecekleri disiplin işlemleri ile ilgili olarak kendilerini ve velilerini her türlü iletişim aracıyla bilgilendirir.

Öğrencilerin korunması

MADDE 6 – (1) Yönetici ve öğretmenlerce;

a) Aile içinde ve dışında şiddete maruz kalan, ilgisizlik nedeniyle veya zorlanarak Kanun ve toplumun etik kurallarına aykırı olan yollara yönelme ihtimali bulunan öğrencilerle ilgili gerekli önlemlerin alınması,

b) Öğrencilerin her türlü madde bağımlılığından, uyuşturucu ve benzeri maddeleri bulundurmaktan, kullanmaktan, bu tür maddelerin üretim ve kaçakçılığına alet olmaktan korunması,

c) Öğrencilerin pornografi, teşhir, cinsel sömürü, istismar, taciz ve her türlü olumsuz davranışlardan korunması,

ç) Öğrencilerin, diğer öğrenciler tarafından fiziksel ve ruhsal yönden zarar görmemeleri için dedikoduya, zorbalığa, tehdide, sataşmaya ve onur kırıcı her türlü lakap takılmasına karşı korunması konularında veli veya ailelerle de iş birliği yapılarak gerekli tedbirler alınır.

Öğrencilerin ödüllendirilmesi

MADDE 7 – (1) Örnek davranışların ve başarıların niteliklerine göre ödüllendirilmesinde öğrencilere;

- a) Teşekkür belgesi,
- b) Takdir belgesi,
- c) Onur belgesi

Ödül takdirinde dikkat edilecek hususlar ve ödüllerin verilmesi

MADDE 10 – (1) Ödül takdir edilirken öğrencinin;

- a) Okul içindeki ve dışındaki genel durumu,
- b) Ders ve ders dışı faaliyetlerdeki başarısı,
- c) Davranışının niteliği, önemi ve çevresine örnek olup olmadığı

gibi hususlar göz önünde bulundurulur.

(2) Ödül belgeleri; öğrenci, veli, öğretmen ve yöneticilerin katıldığı bir ortamda törenle öğrencilere ya da velilerine verilir.

(3) (Değişik üçüncü fıkra: 07.09.2007/26636 RG) Onur ve iftihar listeleri, ders kesiminde okul yönetiminin uygun göreceği bir günde öğrencilerin huzurunda, ayrı ayrı okunur ve daha sonra okulda herkesin görebileceği bir yere fotoğraflı olarak takip eden ders yılı süresince ayrı ayrı asılır.

Disiplin cezaları

MADDE 11 – (1) Öğrencilere davranışlarının niteliklerine göre;

- a) Kınama,
- b) Okuldan kısa süreli uzaklaştırma,
- c) Okuldan tasdikname ile uzaklaştırma,
- ç) Örgün eğitim dışına çıkarma

cezalarından biri verilir.

Disiplin cezasını gerektiren davranışlar

MADDE 12 – (1) Cezayı gerektiren davranışlar şunlardır:

- a) Kınama cezasını gerektiren davranışlar;
  - 1) Okulu, okulun eşyasını ve çevresini kirletmek,
  - 2) Yönetici, öğretmen veya eğitici personel tarafından verilen görevleri yapmamak,

- 3) Kılık-kıyafete ilişkin mevzuat hükümlerine uymamak,
  - 4) Tütün ve tütün mamullerini bulundurmak veya içmek,
  - 5) Başkasına ait eşyayı izinsiz almak veya kullanmak,
  - 6) Dersle ilgili araç-gereci yanında bulundurmamak, bulundurulması yönündeki uyarılara aldırılmamak, sahip olmasına rağmen ders araç-gerecini kullanmamayı alışkanlık hâline getirmek,
  - 7) Yalan söylemek,
  - 8) Okula geldiği hâlde özürsüz olarak derslere, uygulamalara, etütlere, törenlere ve diğer sosyal etkinliklere geç katılmak veya erken ayrılmak,
  - 9) Okul kütüphanesi, laboratuvar , atölye, pansiyon, spor yurdu veya diğer bölümlerden aldığı kitap, araç-gereç ve malzemeyi zamanında vermemek, eksik vermek veya kötü kullanmak,
  - 10) Okul içinde veya dışında okulun personeli ile diğer kişilere karşı kaba ve saygısız davranmak,
  - 11) Dersin ve ders dışı faaliyetlerin akışını ve düzenini bozacak davranışlarda bulunmak,
  - 12) Kopya çekmek veya çekilmesine yardımcı olmak,
  - 13) Yatılı okullarda gece izinsiz ve özürsüz pansiyon dışına çıkmak veya dışarıda kalmak, izin süresini özürsüz olarak uzatmak,
  - 14) Yasaklanmış, müstehcen yayınları okula ve okula bağlı yerlere sokmak veya yanında bulundurmak,
  - 15) Okul yetkililerinin ve disiplin kurulunun çağrılarını uymamak ve çağrı yazılarını almaktan kaçınmak,
  - 16) Üzerinde kumar oynamaya yarayan araç-gereç bulundurmak,
  - 17) Okulca istenen kişisel veya ailesi ile ilgili bilgileri okula geç bildirmek, yanlış bildirmek veya bildirmemek,
  - 18) Bilişim araçlarını, okul yönetimi ile öğretmenin bilgisi ve izni dışında konuşma yaparak, ses ve görüntü alarak, mesaj ve e-mail göndererek, bunları arkadaşlarıyla paylaşarak eğitim-öğretimi olumsuz yönde etkileyecek şekilde kullanmak,
- b) Okuldan kısa süreli uzaklaştırma cezasını gerektiren davranışlar;
- 1) Kişilere, arkadaşlarına söz ve davranışlarla sarkıntılık, hakaret ve iftira etmek veya ahlak kuralları ile bağdaşmayan davranışlarda bulunmak ya da başkalarını bu gibi davranışlara kışkırtmak,
  - 2) Kişileri veya grupları dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi ve dini inançlarına göre ayırmayı , kınamayı, kötülemeyi amaçlayan davranışlarda bulunmak veya ayrımcılığı körükleyici semboller taşımak,
  - 3) İzinsiz gösteri veya toplantı düzenlemek, bu tür gösteri veya toplantılara katılmak ve bu amaçla yapılan etkinliklerde bulunmak,
  - 4) Her türlü ortamda kumar oynamak veya oynatmak,
  - 5) Öğretmen, eğitici personel veya okul yönetimince verilen görevlerin yapılmasına engel olmak,

6) Öğretmenlere, eğitici personele, yöneticilere, memurlara, diğer görevliler ile ziyaretçilere hakaret etmek, karşı gelmek ve görevlerini yapmalarına engel olmak,

7) Yasaklanmış veya müstehcen yayın, kitap, dergi, broşür, gazete, bildiri, beyanname, ilan ve benzerlerini dağıtmak, duvarlara ve diğer yerlere asmak, yapıştırmak, yazmak, okul araç-gerecini ve eklentilerini bu amaçlar için kullanmak,

8) Bilişim araçları ile yönetici, öğretmen, eğitici personel, memur, diğer görevliler ve ziyaretçiler ile öğrencileri rahatsız edici davranışlarda bulunmak,

9) Derslere, etütlere, atölye, laboratuvar ve mesleki eğitim alanları ile okulun faaliyetlerine geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık hâline getirmek,

10) Kavga, darp etmek ve yaralama olaylarına karışmak,

11) Öğrencilerin bulunmaması gereken yerlere gitmeyi alışkanlık hâline getirmek ve arkadaşlarını böyle yerlere gitmeye zorlamak,

12) Okul binası, eklenti ve donanımlarına, kendisinin veya arkadaşlarının araç-gerecine ahlak dışı ya da siyasi ve ideolojik amaçlı resim, şekil, amblem ve benzeri şeyler yapmak ve yazılar yazmak,

13) Organizeli kopya çekmek veya çekilmesine yardımcı olmak,

14) **(Ek alt bent: 07.09.2007/26636 RG) Sarhoşluk veren zararlı maddeleri bulundurmak veya kullanmak,**

c) Okuldan tasdikname ile uzaklaştırma cezasını gerektiren davranışlar;

1) Türk Bayrağı'na, sancağına, ülkeyi, milleti ve devleti temsil eden sembolere saygısızlık etmek,

2) Millî ve manevi değerleri söz, yazı, resim veya başka bir şekilde aşağılamak; bu değerlere küfür ve hakaret etmek,

3) Hırsızlık yapmak, yaptırmak ve yapılmasına yardımcı olmak,

4) Okulla ilişkisi olmayan kişileri, okulda veya okula ait yerlerde barındırmak,

5) Okul/kurum tarafından verilen kimlik kartı, karne, öğrenci belgesi veya diğer belgelerde değişiklik yapmak; sahte belge düzenlemek; üzerinde değişiklik yapılmış belgeleri kullanmak veya bu belgelerin sağladığı haklardan yararlanmak ve başkalarını yararlandırmak,

6) Okul sınırları içinde herhangi bir yeri, okul yönetiminden izinsiz olarak eğitim-öğretim amaçları dışında kullanmak veya kullanılmasına yardımcı olmak,

7) Okulun bina, eklenti ve donanımları ile okula ait taşınır veya taşınmaz mallarına zarar vermek,

8) Ders, sınav, uygulama ve diğer faaliyetlerin yapılmasını engellemek veya arkadaşlarını bu eylemlere katılmaya kışkırtmak,

9) Eğitim-öğretim ortamına yaralayıcı, öldürücü silah ve patlayıcı madde ile her türlü aletleri getirmek veya bunları bulundurmak,

10) Zor kullanarak veya tehditle kopya çekmek veya çekilmesini sağlamak,

11) Bağımlılık yapan zararlı maddeleri bulundurmak veya kullanmak,

12) Yerine başkasını sınava sokmak, başkasının yerine sınava girmek,

13) Eğitim-öğretim ortamında siyasi partilerin, bu partilere bağlı yan kuruluşların, derneklerin, sendikaların ve benzeri kuruluşların siyasi ve ideolojik görüşleri doğrultusunda eylem düzenlemek, başkalarını bu gibi eylemleri düzenlemeye kışkırtmak, düzenlenmiş eylemlere etkin biçimde katılmak, bu kuruluşlara üye olmak, üye kaydetmek; para toplamak ve bağışta bulunmaya zorlamak,

14) Bilişim araçları ile yönetici, öğretmen, eğitici personel, öğrenci, memur, diğer görevliler ve ziyaretçilere etik olmayan ses, söz ve görüntülerle zarar verici davranışlarda bulunmak,

15) Okul müdürlüğünden izin almadan okul hakkında bilgi vermek amacıyla basın toplantısı yapmak, bildiri yayınlamak, dağıtmak; konferans, temsil, tören, açık oturum, forum ve benzeri etkinlikler düzenlemek ve bu tür faaliyetlerde etkin rol almak,

16) Bir kimseyi ya da grubu suç sayılan bir eylemi düzenlemeye, böyle eylemlere katılmaya, yalan bildirimde bulunmaya, yalan delil göstermeye ya da suçu yüklenmeye zorlamak,

17) Eğitim-öğretim ortamında, herhangi bir kimsenin mal ve eşyasına el koymak, başkasına ait evrakı izinsiz açmak, tahrip etmek ve başkalarını bu davranışlar için kışkırtmak,

18) Eğitim-öğretim ortamını, amaçları dışında izinsiz olarak kullanmak veya kullanılmasına yardımcı olmak,

ç) Örgün eğitim dışına çıkarma cezasını gerektiren davranışlar;

1) Türk Bayrağı'na, sancağına, ülkeyi, milleti ve devleti temsil eden sembollere hakaret etmek,

2) Türkiye Cumhuriyeti'nin devleti ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ilkesine ve Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına ve Anayasanın başlangıcında belirtilen temel ilkelere dayalı millî, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti niteliklerine aykırı miting, forum, direniş, yürüyüş, boykot ve işgal gibi ferdi veya toplu eylemler düzenlemek; düzenlenmesini kışkırtmak ve düzenlenmiş bu gibi eylemlere etkin olarak katılmak veya katılmaya zorlamak,

3) Kişileri veya grupları; dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî ve dini inançlarına göre ayırmayı, kınamayı, kötülemeyi amaçlayan bölücü ve yıkıcı toplu eylemler düzenlemek, katılmak, bu eylemlerin organizasyonunda yer almak,

4) Eğitim ortamında kurul ve komisyonların çalışmasını tehdit veya zor kullanarak engellemek,

5) Bağımlılık yapan zararlı maddelerin ticaretini yapmak,

6) Güvenlik güçlerince aranan kişileri, okulda veya okula ait yerlerde saklamak ve barındırmak,

7) Okula, derslere, sınavlara girilmesine, ders veya sınavların yapılmasına engel olmak, dersteki öğrencileri dışarı çıkarmak, bunların yapılmasına yönelik zorlayıcı davranışlarda bulunmak,

8) Okul içinde ve dışında tek veya toplu hâlde okulun yönetici, öğretmen, eğitici personel, memur ve diğer personeline karşı saldırıda bulunmak, bu gibi hareketleri düzenlemek veya kışkırtmak,

9) Okulun bina, eklenti ve donanımlarını, okula ait taşınır veya taşınmaz mallarını kasıtlı olarak tahrip etmek,

10) Okul içinde ve dışında yaralayıcı, öldürücü her türlü alet, silah, patlayıcı maddeleri kullanmak suretiyle herhangi bir kimseyi yaralamaya teşebbüs etmek, yaralamak, öldürmek, maddi veya manevi zarara yol açmak,

11) Kişi veya kişilere her ne sebeple olursa olsun eziyet etmek; işkence yapmak veya yaptırmak, cinsel istismar ve bu konuda kanunların suç saydığı fiilleri işlemek,

12) Çete kurmak, çetede yer almak, yol kesmek, adam kaçırmak; kapkaç ve gasp yapmak, fidye ve haraç almak,

13) Yasa dışı örgütlerin ve kuruluşların, siyasi ve ideolojik görüşleri doğrultusunda propaganda yapmak, eylem düzenlemek, başkalarını bu gibi eylemleri düzenlemeye kışkırtmak, düzenlenmiş eylemlere etkin biçimde katılmak, bu kuruluşlara üye olmak, üye kaydetmek; para toplamak ve bağışta bulunmaya zorlamak,

14) Bilişim araçları ile toplum değerlerine aykırı zararlı, bölücü, yıkıcı, ahlak dışı ve şiddet içerikli yasak yayınlar bulundurarak kişi ve kurumlarla ilgili ses, söz ve görüntüler alıp bunları çoğaltmak, sanal ortamlarda dinlemek, dinlettirmek, izlemek, izlettirmek, yaymak ve ticaretini yapmak,

(2) Yukarıda belirtilenlerin dışında ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hâllere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara suça uygun cezalar verilir.

Cezaya neden olan davranışın tekrarlanması

MADDE 14 – (1) Aynı disiplin cezasının verilmesine neden olan aynı davranışın, öğretim yılı içinde tekrarlanması hâlinde bu davranış hangi cezayı gerektiriyorsa bu cezadan bir derece daha ağır ceza verilir.

Uygulama ile ilgili esaslar

MADDE 15 – (1) Şikâyetler, gerçek ve/veya tüzel kişilerce okul müdürlüğüne yazılı olarak bildirilir. İsimsiz ve imzasız başvurular işleme alınmaz.

(2) Disiplin soruşturmasını gerektiren ve doğrudan okul yönetimine duyurulan veya bildirilen cezai soruşturmayı gerektiren şikâyetler, yazılı olarak ilgililere zamanında iletilir.

Ceza takdirinde dikkat edilecek hususlar

MADDE 16 – (1) Disiplin cezaları takdir edilirken;

a) Öğrencilerin 18 yaşına kadar çocuk olduğu bilinciyle hareket edilmesi,

b) Öğrencilerin yararlarının temel alınması,

c) Soruşturma sürecinde gizlilik ilkesine uyulması,

e) Sınıf rehber öğretmeni ve öğrenci velisinin de öğrenci ile ilgili görüşlerinin alınması,

d) Öğrencinin ailesi ve çevresiyle ilgili bilgilerden de yararlanılması, mümkünse sosyal inceleme raporu düzenlenerek öğrencinin içinde yaşadığı ortamın araştırılması, gerektiğinde sosyal araştırmacılardan da görüş alınması,

e) Öğrenciyi suça ya da kabahate iten tahrik unsurlarının göz önünde bulundurulması; kararda hükmün yanı sıra olaya neden olan etkenlere de yer verilmesi; suç ya da kabahatin kanıtlanmış olması,

f) **(Değişik alt bent: 07.09.2007/26636 RG) Olayın mahkemeye intikal etmesi disiplin cezasının uygulanmasını engellemez. Ancak, velisinin başvurusu hâlinde öğrencinin durumunun, mahkeme kararı sonucuna göre yeniden değerlendirilmesi,**

g) Öğrencilerin kişisel özelliklerinin bilinmesi,

- ğ) Davranışın niteliği, önemi ve ne gibi şartlar altında yapıldığı,
- h) Davranışın yapıldığı zamandaki öğrencinin psikolojik durumu,
- ı) Öğrencinin yaş ve cinsiyeti,
- i) Öğrencinin derslerdeki ilgi ve başarısı,
- j) Öğrencinin daha önce aynı fiili işleyip işlemediği; ceza alıp almadığı,
- k) Öğrencinin tüm kişiliğinin değil, yalnız söz konusu davranışının odak noktası yapılması,
- l) Davranışın niteliği ile verilen cezanın uyumlu ve caydırıcı olması,
- m) Cezayı gerektiren davranışlardan dolayı birden fazla disiplin cezası verilemeyeceği hususları göz önünde bulundurulur.

(2) (Ek fıkra: 07.09.2007/26636 RG) Öğrenci davranışının olumlu olması, başarısı, önceden ceza almamış olması, rehberlik servisinin görüşü hususları da göz önüne alınarak bir alt ceza verilebilir.

Disiplin cezalarının onaylanması ve uygulanması

MADDE 17 – (1) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulunca kararlaştırılan kınama, okuldan kısa süreli uzaklaştırma, okuldan tasdikname ile uzaklaştırma ve örgün eğitim dışına çıkarma cezalarından;

- a) Kınama ve Okuldan Kısa Süreli Uzaklaştırma cezaları okul müdürünün,
- b) Okuldan Tasdikname ile Uzaklaştırma cezası, ilçe öğrenci disiplin kurulunun,
- c) Örgün Eğitim Dışına Çıkarma cezası, il öğrenci disiplin kurulunun

onayından sonra uygulanır.

(2) Bütün cezalar, velilere Tebligat Kanunu hükümlerine uygun olarak bildirilir ve tebellüğ belgesi disiplin dosyasında saklanır.

Davranış puanının indirilmesi ve iadesi ⁽¹⁾

MADDE 18 – (1) (Değişik: 07.09.2007/26636 RG) Ceza alan öğrencilerin davranış puanlarından;

- a) Okuldan kısa süreli uzaklaştırma cezası için 20,
- b) Okuldan tasdikname ile uzaklaştırma cezası için 40,
- c) Örgün eğitim dışına çıkarma cezası için 80

puan indirilir.

(2) Her ders yılı başında öğrencilerin davranış puanı yüzdür. Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu, davranış puanı indirilmiş olan öğrencilerin durumlarını yeni ders yılının başlamasından önce yapılacak toplantıda inceler ve sonucunu öğretmenler kurulunun görüşüne sunar. Öğretmenler kurulu, davranış puanları indirilmiş öğrencilerin durumlarını değerlendirerek cezaya neden olan davranışları tekrar etmemiş, davranışları olumlu yönde değişen ya da olumlu yönde değişeceğine kanaat getirilen öğrencilerin davranış puanını iade edebilir.

Cezaların dosyalara işlenmesi, silinmesi ve dosyaların saklanma süresi

MADDE 19 – (1) (Değişik birinci fıkrası: 07.09.2007/26636 RG) Öğrencilerin aldıkları ceza, dosyalarına işlenir. Daha sonraki dönem/dönemlerde aynı davranışları tekrarlamayan ve iyi hâlleri görülenlerin durumları, okul öğrenci ödül ve disiplin kurulunca değerlendirilir. Öğretmenler kurulu kararına bağlı olarak cezaları, mezun olacakları öğretim yılının ikinci dönemi tamamlanmadan dosyalarından silinir ve sonuç yazılı olarak velilerine bildirilir.

(2) Dosyadan silme işlemi, dosyanın uygun bir yerine kararın tarih ve sayısı yazılıp silinme gerekçeleri açıklanarak gerçekleştirilir. Bu açıklama dışında dosyanın üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmaz.

(3) Yetkili kurumlarca öğrencinin disiplin durumuna ilişkin bilgi istendiğinde ilgili kuruma, öğrencinin disiplin cezası bulunmadığı bildirilir.

(4) Okulda, öğrenci ödül ve disiplin kurulu belgeleri ve dosyası ilgili mevzuat hükümlerince saklanır.

Cezaların uygulanması

MADDE 20 – (1) Disiplin cezalarının uygulanmasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Okuldan kısa süreli uzaklaştırma cezası alan öğrenciler;

1) Okula devam ettirilmez.

2) Okula devam etmedikleri günler devamsızlıktan sayılmaz.

3) Pansiyonlu okullarda okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu kararlarına dayalı olarak ya velisine teslim edilir ya da pansiyonda kalmasına izin verilir. Ancak diğer öğrencilerin huzur ve güvenini olumsuz etkileyecek öğrencilerin pansiyonda kalmalarına izin verilmez.

4) Öğrencilerin ulusal ya da uluslararası etkinliklere katılıp katılmayacaklarına okul yönetimince karar verilir.

b) Okuldan tasdikname ile uzaklaştırma cezası alan öğrenciler;

1) Başvurdukları il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince istekleri de dikkate alınarak okul türleri ve ilgili mevzuat hükümleri göz önünde bulundurularak uygun okullara yerleştirilir. Aynı ilde öğrencinin devam edebileceği programın bulunmaması hâlinde, Bakanlığın ilgili öğretim dairesiyle iş birliği yapılarak gerekli tedbirler alınır.

2) Parasız yatılı öğrencilerin, ilgili mevzuat hükümlerine göre uygun görülen okullara nakilleri yapılır.

3) Önceki okul müdürlüğü ile öğrenim gördüğü okul müdürlüğüne uygun görülmesi hâlinde en az bir öğretim yılı geçtikten sonra eski okullarına dönebilirler.

4) (Ek alt bent: 07.09.2007/26636 RG) Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre bir başka okula nakledilen öğrencilerden; naklen geldiği okul tarafından tasdikname ile uzaklaştırma cezası verilenlere yeniden okul değişikliği yaptırılmaz ve nakil durumları, aldıkları ceza ile ilişkilendirilerek kayıtlarda belirtilir.

(Ek fıkrası: 07.09.2007/26636 RG) Süresi içinde itirazda bulunulması hâlinde, itiraza ilişkin karar verilinceye kadar ceza uygulanmaz.

c) Örgün eğitim dışına çıkarma cezası alan öğrenciler;

1) Akşam liseleri dışında devam zorunluluğu olan okullara kayıt yaptıramaz.

2) Açık öğretim programları ile yaygın eğitim kurumlarına kayıt yaptırabilirler.

Zararın ödetilmesi

MADDE 22 – (1) Takdir edilen disiplin cezasının yanında okul ve kişi mallarına verilen zararlar, zarara yol açan öğrencilere ödetirilir. Konu ile ilgili olarak okul müdürlüğü gerekli tedbirleri alır.

Yönetim tedbiri

MADDE 23 – (1) Müdür, disiplin olaylarında öğrenciyi bir taraftan okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna sevk etmekle birlikte, gerektiğinde kurula sevkten önce veya sonra, kovuşturmanın tamamlanmasını ve sonucunu beklemeden acele bir tedbir olmak üzere il/ilçe millî eğitim müdürünün onayı ile yedi iş gününü geçmemek kaydıyla uygun göreceği süre kadar geçici olarak okuldan uzaklaştırabilir. Bu durumdaki öğrenciler, ders ve sınavlarla diğer etkinliklere alınmazlar.

(2) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu, davranışın, öğrencinin okulda kalmasında, ders ve diğer etkinliklere katılmasında, sınavlara girmesinde sakınca doğuracak öncelik ve derecede ağır olması hâlinde öğrencinin okulda kalmasının sakıncalı olacağını okul müdürlüğüne bildirir. Bu konuda takdir müdüre aittir.

(3) Tedbirin alınmasını izleyen en geç üç iş günü içinde mesleki ve teknik ortaöğretim programlarında bu sürenin, öğrencinin işletmeye gittiği günlere rastlaması hâlinde takip eden iş gününde öğrenci hakkında disiplin işlemine başlanır ve okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna sevkinden itibaren en geç yedi iş günü içinde durumu karara bağlanır. Aksi takdirde alınan tedbir, kendiliğinden kalkmış sayılır. Zorlayıcı ve haklı nedenler varsa bu tedbir, en çok iki kez daha yenilenebilir.

(4) Buna rağmen disiplin işlemi sonuçlanmamışsa ilgili öğrencinin okula devam edip etmemesi, yatılı öğrenci ise ilgili mevzuat hükümlerine göre yeni okulu tespit edilip sonuç, okula bildirilinceye kadar öğrencinin mağduriyetini önlemek bakımından okulunda kalıp kalamayacağı hususu kaymakamlık/valilik onayı ile belirlenir.

(5) Öğrencilerin neden olduğu olağanüstü durumlar karşısında müdür, tedbir olmak üzere okul ve pansiyonların eklentileriyle birlikte en çok üç iş günü öğretime kapatılması gerektiğini millî eğitim müdürlüğüne teklif edebilir.

Onur genel kurulunun oluşturulması

MADDE 27 – (1) Onur genel kurulu, öğrencilerin okul yönetimine katılmalarını ve okulun işleyişine yardımcı olmalarını sağlamak amacıyla her sınıftan bütün şubelerinden birer öğrenci, ders yılı başında sınıf rehber öğretmenlerinin gözetiminde öğrenciler tarafından seçilerek oluşturulur. Çeşitli nedenlerle boşalan üyeliklere, izleyen dönem başında aynı usulle yeni temsilciler seçilir.

(2) Onur genel kurulu üyeliğine seçilen öğrenciler, okulda oluşturulan diğer öğrenci kurullarında görev alabilecekleri gibi diğer öğrenci kurullarında görev alan öğrenciler de gerekli şartları taşımak kaydıyla onur genel kurulu üyeliğine seçilebilirler.

Onur genel kurulunun görevleri

MADDE 28 – (1) Onur genel kurulu;

a) Her dönemde en az iki kez toplanır.

b) Onur kurulunu seçer.

c) Okulda öğrenciliğe yakışmayan davranışları inceler ve bunların düzeltilmesi için alınması gereken önlemleri belirler ve önerilerini okul yönetimine bildirir.

Onur kurulu

MADDE 29 – (1) Onur genel kurulu; her sınıf seviyesinde bir öğrenciyi onur kurulu üyeliğine, onur kurulu üyeliğine seçilen son sınıf öğrencisini, onur kurulu ikinci başkanlığına, bir öğrenciyi de onur kurulu ikinci başkanlığı yedek üyeliğine seçer.

(2) Sınıfları birer şube olan okullarda seçilen öğrenciler, onur kurulunu oluşturur. Son sınıftan seçilen öğrenci, aynı zamanda onur kurulu ikinci başkanı olur.

(3) Son sınıfı bulunmayan okullarda en üst sınıftan seçilen öğrenci, bu sınıfta şube sayısı birden fazla ise genel kurulca seçilen öğrenci ikinci başkan olur.

Üyelerde aranan nitelikler

MADDE 30 – (1) Bir öğrencinin onur genel kurulu üyeliğine seçilebilmesi için;

- a) Okul disiplinine aykırı davranışlarının bulunmaması,
- b) Davranışlarıyla arkadaşlarına örnek olması,
- c) Çalışkan, dürüst, doğru sözlü ve güvenilir olması

niteliklerini taşıması gerekir. Bu niteliklere sahip olmadığı sonradan anlaşılanlar ile disiplin cezası alan öğrencilerin üyeliği düşer.

Onur kurulu başkanı

MADDE 31 – (1) Onur kurulu başkanı, okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu üyelerinin dışında, öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmendir. Öğretmenler kurulu, okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu üyelerini seçerken onur kurulu başkanı ve yedek üyeyi de seçer.

Onur kurulunun görevleri

MADDE 32 – (1) Onur kurulu;

a) Ayda en az bir kez toplanır. Okulun disiplin ve düzeni ile ilgili olarak okul müdürünce veya genel kurul üyelerince getirilen konuları görüşür, aldığı kararları öğrenci ödül ve disiplin kuruluna bildirmek üzere okul müdürüne sunar.

b) Onur Belgesi verilmesi istenen öğrencilerle ilgili olarak okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna öneride bulunur.

c) Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmek ve disiplini bozucu davranışları önlemek amacıyla programlar hazırlayarak öğrenci ödül ve disiplin kuruluna bildirmek üzere okul müdürüne sunar.

ç) Öğrenci nöbet işleri ile sınıf başkanı ve yardımcılığı seçimine ilişkin esasların belirlenmesinde okul yönetimi, sınıf öğretmeni, rehberlik servisi ile iş birliği yaparak yürütülmesine katkı sağlar.

d) Öğrencilerin sorumluluk yüklenmelerine, dürüst, güvenilir, saygılı ve başarılı olmalarına katkıda bulunmak; sağlığa zararlı alışkanlıklar edinmelerini ve uygun olmayan yerlere gitmelerini önlemek için anne-baba, öğretmen, yönetici ve öğrenci kulübü başkanlarıyla iş birliği yapar.

Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulunun kuruluşu

MADDE 34 – (1) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu;

- a) Müdür başyardımcısı veya müdürün görevlendireceği müdür yardımcısı,
- b) Her ders yılının ilk ayı içinde öğretmenler kurulunca gizli oyla seçilecek iki öğretmen,
- c) Onur kurulu ikinci başkanı,
- ç) Okul aile-birliğinin kendi üyeleri arasından seçeceği bir öğrenci velisinden oluşturulur.

(2) Yeterli sayıda öğretmen bulunmaması hâlinde aday öğretmenler ile sözleşmeli ve ücretli öğretmenler de okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna üye seçilebilir.

(3) Yapılan seçimde oyların eşit çıkması hâlinde seçim yenilenir. Bu durumda da eşitlik bozulmazsa, kıdemi fazla olan öğretmen üye seçilmiş sayılır. Kıdemlerin de yıl olarak eşitliği hâlinde kur'a ya başvurulur.

(4) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulunun görevi, yeni kurul oluşuncaya kadar devam eder. Üyeler, kabul edilebilir bir özrü bulunmadıkça görevden ayrılamaz.

(5) Öğrenci mevcudunun fazlalığından dolayı ikili öğretim yapan okullarda sabahçı ve öğlenciler için ayrı ayrı okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu kurulabilir.

(6) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulunun kişisel olmayan genel disiplin işlerinin görüşüldüğü toplantılarına; okulun rehberlik ve psikolojik danışma servisi rehber öğretmeni, onur kurulu başkanı ile varsa okul doktoru da katılır. Ancak, oy kullanamazlar.

Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulunun görevleri

MADDE 38 – (1) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu;

- a) Okulda düzen ve disiplinin sağlanmasıyla ilgili görüşmeler yapar ve kararlar alır.
- b) Öğrencilere kendini ifade edebilmesi, kendini geliştirebilmesi, onlara başarılı olma duygusunu tattırması, onları teşvik edici faaliyetlere okulda daha çok yer verilmesi için gerekli önerilerde bulunur.
- c) Disipline aykırı davranışların nedenlerini inceler ve bunları ortadan kaldırma yollarını arar.
- ç) Okul içinde ve dışında millî ve insani bakımdan erdem olarak kabul edilen iyi davranışlarda bulunan ve derslerdeki gayret ve başarılarıyla üstünlük gösteren öğrencilerin ödüllendirilmesine karar verir.
- d) Disiplin kurallarına uymayan öğrencilerin psiko -sosyal durumu ile yetiştiği çevre ve ailesi hakkında bilgi toplar; eğilimlerini, alışkanlıklarını inceler; bu amaçla okul rehberlik ve psikolojik danışma servisinden, sınıf rehber öğretmeni ile öğrenciyi tanıyan diğer kişilerden yararlanır.
- e) Okulda disiplinsizliği hoş görmeyen bir öğrenci kamuoyu oluşturularak disipline aykırı davranışta bulunan ve bulunabilecek olan öğrencileri kendi vicdanlarının ve öğrenci kamuoyunun kontrolünde tutma yollarını ve imkânlarını araştırır.
- f) Dönem başlarında toplanarak disiplin yönünden okulun genel durumunu gözden geçirir ve alınması gereken tedbirler hakkında kişisel olmayan kararlar alarak okul yönetimine tekliflerde bulunur.

g) Disiplin konusunda incelemeler yapar; gerektiğinde okul yönetimine görüş bildirir ve tekliflerde bulunur.

ğ) Ders yılı veya dönem içinde meydana gelen disiplin olaylarının nedenleriyle alınan tedbirleri ve sonuçlarını tespit ederek ders yılı ve dönem sonunda bir rapor hâlinde okul yönetimine bildirir.

h) Okul müdürünün havale ettiği disiplin olaylarını inceler ve karara bağlar.

Kurula sevk

MADDE 41 – (1) Bir disiplin olayının meydana geldiğinin gerek doğrudan, gerekse ihbar veya şikâyet üzerine anlaşılması hâlinde, rehberlik ve psikolojik danışma servisi olan okullarda disiplin konusu öncelikle bu servise intikal ettirilir. Rehberlik ve psikolojik danışma servisi, davranışın yapıldığında öğrencinin psikolojik durumuna ilişkin raporu okul müdürüne verir.

(2) Rehberlik ve psikolojik danışma servisi bulunmayan okullarda ise konu okul müdürünce doğrudan onur kurulu veya okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna da sevk edilebilir. Gerekli durumlarda bölgedeki rehberlik ve araştırma merkezinden yardım alınır.

(3) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu, konuyu kurula gelişinden itibaren en geç yedi iş günü içinde karara bağlar. Sürenin yetmemesi durumunda, alınacak ara karar ve okul müdürünün onayı ile bu süre ancak bir kez uzatılabilir.

İfadelerin alınması ve delillerin toplanması

MADDE 42 – (1) Okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna sevk edilen öğrencilerin ve olayla ilgili tanıkların, önce okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu başkanı tarafından yazılı ifadeleri alınır. Olay, sınıfta veya topluluğun bulunduğu yerlerde cereyan etmişse bu topluluğun çoğunluğunun ifadesine başvurulur. Olayla ilgili bilgi ve belgeler toplanıp bir dosya düzenlenerek okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna sunulur.

Kurula çağırılma ve savunma alınması

MADDE 43 – (1) Okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna verilen öğrencilerin kurul tarafından yazılı ve gerektiğinde sözlü olarak savunmaları alınır ve sözlü savunmalar tutanağa geçirilir. Çağrı duyurusu yazılı olarak ve imza karşılığında yapılır.

(2) Okul öğrenci ödül ve disiplin kurulu, gerektiğinde disipline verilen veya tanık olarak belirlenen öğrencileri dinlemek üzere tekrar çağırır.

(3) Bu öğrenciler, çağrıya uyarak kurulca belirlenen gün ve saatte kurulda bulunmak zorundadır. Çağrıya özürsüz gelinmemesi durumunda dosyada bulunan bilgi ve belgelere göre karar verilir.

İfade ve savunma vermek istemeyenler

MADDE 44 – (1) İfade vermeyen, savunmada bulunmayan veya çağrıldığı hâlde gelmeyen öğrencilerin durumu bir tutanakla tespit edilir. Bunlardan okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna verilenler hakkında 43 üncü maddenin üçüncü fıkrası uygulanır. Tanık olduğu tespit edilip çağrıldığı hâlde özürsüz olarak gelmeyenler hakkında da ayrıca disiplin soruşturması yapılır.

Ek 11:

Millî Eğitim Bakanlığı Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği (15.4.2000/24021, En Son Değişiklik ve Düzeltme Haziran 2005/2573 TD)

(Okul güvenliği ile ilgili bazı maddeler alınmıştır)

Yönetmeliğin amacı, ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır.

Merkez İlköğretim Okulu Müdürünün Görevleri

Madde 14- Merkez İlköğretim Okulu Müdürünün Görevleri Şunlardır:

e) Taşınan öğrencilerin, yeterli sayıda öğretmeni bulunmayan ilköğretim okullarından geldikleri dikkate alınarak yetiştirilmeleri için gerekli önlemleri almak.

f) Taşınan öğrencilerin öğle yemeklerini düzenli şekilde yemeleri için gerekli önlemleri almak.

g) Merkez okullarda yapılan eğitsel etkinlikleri, taşınan öğrencilerin geldikleri yerleşim birimlerinde de olanaklar ölçüsünde yapmak.

h) Taşınan öğrencilerin velileri ve köy muhtarları ile yakın ilişkide bulunarak okulla iş birliğini sağlamak için gerekli önlemleri almak.

ı) Servis araçları ile taşınan öğrencilerin, isim listelerine göre kontrol etmek.

i) Araçların aylık çalışma programlarını, her ayın sonunda millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

j) (Değişik: 27.2.2004/25386 RG) Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine uygunluğunun ve sözleşme hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığını günlük olarak kontrol etmek, varsa aksaklıkların giderilmesi için gerekli önlemleri almak ve millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

k) Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin isim ve adresleri ile aracın plâkasını bağlı bulunduğu jandarma karakolu veya emniyet müdürlüğüne bildirmek.

l) Okul servis araçlarının arkasındaki "OKULTAŞITI" tabelasının üst kısmına, okunabilecek şekilde ilçe millî eğitim müdürlüğüne sürücü hatalarının bildirileceği telefon numarasının yazdırılmasını sağlamak.

Madde 22- Taşınalı ilköğretim kapsamına alınan yerleşim birimlerinin yol bakım ve onarımlarının yapılması, eğitim-öğretim süresince ulaşımına açık tutulması, yol emniyetinin sağlanması için il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerince ilgili kurumlarla iş birliği yapılarak gerekli önlemler alınır. Ancak, kamu kurum ve kuruluşları ile yaptıkları hizmet karşılığı olarak herhangi bir ödemede bulunulması konusunda protokol yapılamaz.

Madde 23- Millî eğitim müdürlüğü, emniyet müdürlüğü ile iş birliği yaparak okul servis aracı sürücülerini, uyacakları kurallar ve gösterecekleri davranışlar konusunda öğretim yılı başında ve uygun gördüğü zamanlarda düzenlenecek kurs ve seminerlerle eğitime alır.

Ek 12:

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İlköğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.İGM.0.08.02.03.701 / 10293
Konu : Taşımali İlköğretim

08.06/2007

..... VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

GENELGE NO:
(2007/53)

İlgi : a) Taşımali İlköğretim Yönetmeliği.
b) İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği.
c) Taşımali İlköğretim Yönergesi
d) 17/08/2000 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/9754 sayılı Genelge. (Genelge No: 2000/77)
e) 29/08/2001 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/10157 sayılı Genelge. (Genelge No: 2001/67)
f) 14.01.2002 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/422 sayılı Genelge. (Genelge No: 2002/08)
g) 23/12/2002 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/13405 sayılı Genelge. (Genelge No: 2002/95)
h) 01/07/2002 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/7406 sayılı Genelge. (Genelge No: 2002/51)
ı) 10/03/2003 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/2628 sayılı Genelge. (Genelge No: 2003/15)
i) 23/07/2003 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/8346 sayılı Genelge. (Genelge No: 2003/57)
j) 08/09/2003 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/10271 sayılı Genelge. (Genelge No: 2003/78)
k) 14/07/2004 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/7356 sayılı Genelge. (Genelge No: 2004/54)
l) 30/05/2005 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/5545 sayılı Genelge. (Genelge No: 2005/42)
m) 5/12/2005 tarih ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/12770 sayılı Genelge. (Genelge No: 2005/107)

Eğitimde fırsat eşitliği sağlamak 6-14 yaş gurubunun %100 okullaşmasının temini için 1989 tarihinden itibaren kırsal alanda okulu bulunmayan yerleşim yerlerindeki çocuklarımızın ilköğretime kavuşturulması amacıyla taşımali ilköğretim uygulaması yapılmaktadır.

Taşımali eğitim uygulaması bir zorunluluktan kaynaklanmaktadır.

Bakanlığımız, bir taraftan taşımali ilköğretim uygulaması ile okula gitmeyen çocuk kalmaması, diğer taraftan da köylerimizdeki mevcut ilköğretim okullarının kapatılmaması için çaba göstermektedir.

1989-1990 yılında 2 (iki) ilden 5 (beş) merkez okula 12 (On iki) yerleşim yerinden başlayan taşımali eğitim uygulaması, 2006-2007 öğretim yılında ise 31.080 yerleşim biriminden 694.628 öğrenci ile devam etmektedir. Buradan da, yeterli sayıda öğrenci bulunmasına rağmen bir kısım köylerimizdeki mevcut okulların kapatıldığı, öğrencilerin taşımali kapsamına alındığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, taşımali yerleşim birimi ve öğrenci sayısının giderek artması nedeniyle taşıma giderlerinde önemli artışlar olduğu gibi mevcut okulların kapatılması nedeniyle de büyük ekonomik değer kaybı olmaktadır.

Taşımali ilköğretim Yönetmeliğinin 9. maddesinin ruhuna uygun olarak uygulanmadığı YİBO'lara öğrenci yerleştirilmesi yapılmadan öğrencilerin taşıma kapsamında değerlendirildiği görülmektedir. Bu durum taşımali eğitim uygulamasının maliyetini yükseltmektedir.

J..

Atatürk Bulvarı 06648 Bakanlıklar/ ANKARA
Bilgi için : T.GÜLMEZ Şb.Md.
Telefon: (0 312) 4131586
Faks: (0 312) 417 71 05
iogmtasimali@meb.gov.tr | iogm@meb.gov.tr

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İlköğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0 İGM.0 08.02.03.701 /
Konu : Taşımali İlköğretim

.. Taşımali İlköğretim Yönetmeliğinin 16. maddesinin (b) fıkrasında; "İhale işlemleri engeç Ağustos ayının son haftasında bitirilir. Bu tarihten sonra sel, yangın ve deprem gibi olağanüstü durumlar dışında hiçbir şekilde taşıma ihalesi yapılmaz." denilmektedir.

Buna rağmen geçerli bir gerekçe olmadan yıl içinde taşıma kapsamına öğrenci alındığı, hatta yönetmeliğin 9. maddesine uygun olmayan yerleşim birimlerinin taşıma kapsamına alındığı tespit edilmiştir.

Öğrenci taşıma hizmetlerine ilişkin ihale işlemleri yapılırken birlik ve beraberliğin sağlanması amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan örnek yaklaşık maliyet (muhammen bedel) tespit formülü hazırlanarak valiliklere gönderilmiştir. Ancak, örnek yaklaşık maliyet formülüne uyulmadığı ve yaklaşık maliyetin yüksek tespit edildiği gözlenmektedir. Bunun sonucunda eş değer iller arasında, hatta aynı ilin ilçeleri arasında izahı mümkün olmayan fiyat farkları ortaya çıkmakta, taşıma maliyetinin ekonomik olmaktan çıkmasına neden olmaktadır.

İlgi (a) Taşımali İlköğretim Yönetmeliğinin 23. maddesinde; "Millî Eğitim Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü ile iş birliği yaparak okul servis aracı sürücülerini, uyacakları kurallar ve gösterecekleri davranışlar konusunda öğretim yılı başında ve uygun gördüğü zamanlarda düzenlenecek kurs ve seminerlerle eğitime alır." denilmektedir.

Bu bağlamda; okul servis araçlarının da eğitim-öğretimin bir parçası olduğu gerçeğinden hareketle öğrencilerin olumsuz etkilenmelerini önlemek amacıyla sürücülerin eğitimlerinin yapılması istenmesine rağmen yeterli eğitimin verilmeliği tespit edilmiştir.

Ayrıca, taşınan öğrencilere verilen öğle yemeğinin sıcak yemek olarak verilmesi; zorunluluk olmadığı sürece ekmeğın arası, pasta bisküvi türü gıda maddelerinin verilmemesi öngörülmesine rağmen birçok yerde sıcak yemek verilmeliği gibi yemeklerin hazırlanmasında ve sunulmasında gerekli hijyenin sağlanmadığı gelen şikayetlerden anlaşılmaktadır.

Taşımali İlköğretim Uygulamasının kaliteli, sağlıklı, verimli ve etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla;

1. Taşımali İlköğretim Yönetmeliğinin 9. maddesine göre yeterli sayıda öğrencisi ve okulu bulunan yerleşim birimlerindeki okulların bakım ve onarımı yapılacak ve hizmete açılacaktır. Bu tür yerleşim birimlerindeki öğrenciler kesinlikle taşıma kapsamına alınmayacaktır.
2. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği gereğince taşıma kapsamına alınacak öğrencilerin planlaması yapılmadan önce yatılı ilköğretim bölge okullarına yerleştirilecek öğrencilerin tespiti yapılarak bu okullardaki yatılılık kapasitesi doldurulduktan sonra taşıma kapsamına alınacak öğrencilerin planlaması yapılacaktır.
3. Taşımali ekonomik olmayan ve ulaşım sorunu bulunan yerleşim birimlerindeki öğrenciler yatılı ilköğretim bölge okullarına yerleştirilecek, kesinlikle taşıma kapsamına alınmayacaktır.
4. Aynı yerleşim biriminde bulunan öğrencilerin tamamı ya taşıma kapsamına alınacak ya da yatılı ilköğretim bölge okuluna yerleştirilecektir.

Atatürk Bulvarı 06643 Bakanlık/ ANKARA
Bölge (e) : T.GÜLMEZ Şiş. Md.
Telefon: (0 312) 413 586
Faks: (0 312) 413 71 05
ogretim@meb.gov.tr / ogret@meb.gov.tr

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İlköğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.İGM.0.08.02.03.701 /
Konu : Taşınmalı İlköğretim

5. İhale işlemleri, yönetmelikte belirtildiği üzere Ağustos ayının son haftasında tamamlanacak ve eğitim-öğretimin başladığı tarihte taşıma kapsamındaki öğrencilerin okula devamları sağlanacaktır. İhale işlemleri geciktirilerek eğitim-öğretimin aksamına sebebiyet verilmeyecektir.

6. Taşıma kapsamına alınarak ihaleye çıktığı hâlde istekli bulunmayan yerleşim birimlerindeki öğrenciler uygun olması durumunda yatılı ilköğretim bölge okullarına yerleştirilecek, tekrar tekrar ihaleye çıkılarak yaklaşık maliyetin üzerinde öğrenci taşınacılığına müsaade edilmeyecektir.

7. Taşıma merkezi ilköğretim okullarının tespitinde yönetmelik hükümlerine uyulacak, zorunlu sebepler dışında bu okulların değiştirilmesine, yatılı ilköğretim bölge okulları ile ikili öğretim yapan ilköğretim okullarının taşıma merkezi ilköğretim okulu yapılmasına izin verilmeyecektir.

8. Taşıma maliyetlerindeki izahı mümkün olmayan fiyat farklılıklarının ortadan kaldırılması ve istikrarın sağlanması amacıyla yaklaşık maliyet tespitinde "örnek yaklaşık maliyet tespit formülü" esas alınacaktır.

9. Öğrenci servis araçlarının, "İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği" inde belirtilen özelliklere uygun olmasına özen gösterilecektir.

10. Trafik denetim birimleri ile işbirliği yapılarak servis araçlarının trafik içerisinde sürekli denetimleri yapılacak kurallara uymayanlar hakkında gerekli yasal ve idari işlemler yapılacaktır.

11. Ayakta öğrenci taşınmasına, öğrenci haricinde yolcu alınmasına, taahhüt edilen aracın ve sürücüsünün dışında başka araç ve sürücüyle taşıma yapılmasına izin verilmeyecek ve bu kurallara uymayanların sözleşmelerinin tek taraflı feshedilmesi için sözleşmelere gerekli hükümler konulacaktır.

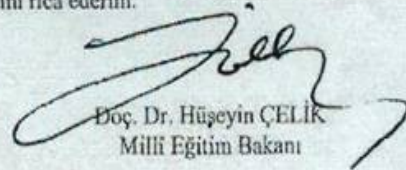
12. Araç sürücüleri, refakatçiler ile yükleniciler öğretim yılı başında ve ihtiyaç duyulduğunda eğitime alınacaktır.

13. Öğrencilere zorunlu sebepler dışında mutlaka sıcak yemek verilecektir. Yemeklerin hazırlanmasında ve sunulmasında besin değerinin korunmasına ve hijyene gerekli özen gösterilecektir. Yüklenici yemekleri hazırladıktan sonra taşıma merkezi ilköğretim okullarına götürerek okul yönetimine gösterilen yemekhane öğrencilere servis yapacak, yemekhanenin ve servis takımlarının temizliğini yaptıktan sonra okuldan ayrılacaktır. Kendi imkanları ile taşınan öğrencilere de öğle yemeği verilecektir.

14. Geçen yıl taşıma kapsamında olan yerlerde okul açılmışsa taşıma kapsamından çıkarılacak, okul açılmamışsa taşıma işlemleri devam edecektir.

15. İlgili (c) yönerge ile ilgili d, e, f, g, h, i, j, k, l, m Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerinizi ve Valiliğinizce gerekli tedbirlerin alınmasını rica ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

DAĞITIM:
Gereği :
81 İl Valiliğine

Bilgi:
A Planı

Atatürk Bulvarı 06648 Bakanlıklar/ ANKARA
Bilgi için : T.GÜLMEZ Şb.Md.
Telefon: (0 312) 4131586
Faks: (0 312) 417 71 05
iogmtasimali@meb.gov.tr | iogm@meb.gov.tr

Ek 13:

Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği (28.08.2007/26627, Ek ve Değişiklikler:

11.10.2008/27021 RG)

(Okul güvenliği ile ilgili olduğu düşünülen maddeler alınmıştır)

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı; zorunlu eğitim kapsamındaki okul öncesi ve diğer öğrenci taşıma hizmetlerini düzenli ve güvenli hale getirmek, bu amaçla taşıma yapacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterlilik ve çalışma şartlarını belirlemek, bu Yönetmeliğin gerekli kıldığı denetim hizmetlerini yapmaktır.

Taşıtlarda aranacak şartlar

Madde 4- Taşımacılar tarafından okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtlarda aşağıdaki şartlar aranır.

a) Okul servis araçlarının arkasında "OKUL TAŞITI" yazısını kapsayan numunesine uygun renk, ebat ve şekilde reflektif bir kuşak bulundurulmalıdır.

b) Okul servis aracının arkasında, öğrencilerin iniş ve binişleri sırasında yakılmak üzere en az 30 cm çapında kırmızı ışık veren bir lamba bulunmalı ve bu lambanın yakılması halinde üzerinde siyah renkte büyük harflerle "DUR" yazısı okunacak şekilde tesis edilmiş olmalı, lambanın yakılıp söndürülmesi tertibatı fren lambaları ile ayrı olmalıdır.

c) Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtlarda, öğrencilerin kolayca yetişebileceği camlar ve pencereler sabit olmalı, iç düzenlemesinde demir aksam açıkta olmamalı, varsa yaralanmaya sebebiyet vermeyecek yumuşak bir madde ile kaplanmalıdır.

ç) Okul servis araçlarında Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik ile Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen standart, nitelik ve sayıda araç, gereç ve malzemeler her an kullanılabilir durumda bulundurulmalıdır.

d) Okul servis araçlarının kapıları şoför tarafından açılıp kapatılabilecek şekilde otomatik (Havalı, Hidrolikli v.b.) olabileceği gibi; araç şoförleri tarafından elle kumanda edilebilecek şekilde (Mekanik) de olabilir. Otomatik olduğu takdirde, kapıların açık veya kapalı olduğu şoföre optik ve/veya akustik sinyallerle intikal edecek şekilde olmalıdır.

e) Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtlar temiz, bakımlı ve güvenli durumda bulundurulmalı ve 6 ayda bir bakım ve onarımları yaptırılmakla birlikte; taşıtların cinsine göre Karayolları Trafik Yönetmeliğinin öngördüğü periyodik muayeneleri de yaptırılmış olmalıdır.

f) Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtların yaşları oniki yaşından küçük olmalıdır (oniki yaş dahil). Taşıtların yaşı fabrikasından imal edildiği tarihten sonra gelen ilk takvim yılı esas alınarak hesaplanır.

g) Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre tayin edilen ve o araca ait tescil belgelerinde gösterilen oturacak yer adedi, aracın içerisine görülebilecek bir yere yazılarak sabit şekilde monte edilecektir.

ğ) Kamu Kurum ve Kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlara ait okul servis aracı olarak teçhiz edilmiş araçlar, taahhüt ettikleri öğrenci taşıma hizmetlerini aksatmamak kaydıyla, personel servis taşıma hizmetlerinde de kullanılabilir. Ancak, bu taşıma esnasında okul servis araçlarına ait ışıklı işaretlerin şoförler tarafından kullanılması yasaktır.

h) Okul servis aracı; Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine uygun olmalıdır.

ı) Gerektiği hallerde ilgili meslek odası, okul veya işyeri ve öğrenci velileriyle haberleşebilmek için telsiz veya mobil telefon bulunmalıdır.

i) Taşıtlarda her öğrenci için bir emniyet kemeri bulunmalıdır.

j) Taşıtlarda görüntü ve müzik sistemleri taşıma hizmeti sırasında kullanılmamalıdır.

Taşımacının yükümlülüğü

Madde 5- Okul servis araçları ile taşımacılık yapanlar;

a) Öğrencilerin oturarak rahat bir yolculuk yapmalarını sağlayacak tedbirleri alarak taahhüt ettiği yere kadar götürüp getirmekle ve servis hizmeti sırasında taşıta başka herhangi bir yolcu almamakla,

b) Taşıt içi düzeni sağlamak, anaokulu ve ilköğretim statüsündeki okul öğrencilerinin inme ve binmeleri sırasında yardımcı olmak üzere rehber personel bulundurmamakla,

c) (Değişik bend:11.10.2008/27021 RG) İlgili belediyeden Özel İzin Belgesi (EK-4) almakla,

ç) Taşımacıların yanında çalışanlar, hizmet akdine tabi olup, bunların sosyal güvenlik yönünden sigorta işlemlerinin yaptırılması zorunluluğuyla,

d) (Değişik bend:11.10.2008/27021 RG) Yetkili mercilerce belirlenen okul servis araçları fiyat tarifelerindeki ücrete uymakla,

e) (Değişik bend:11.10.2008/27021 RG) Taşınan öğrencinin;

1) Okulun veya ikametgâhının değişmesi,

2) Uzun süreli tedaviyi gerektiren bir hastalık geçirmesi,

3) Okumaktan vazgeçmesi veya okuma hakkını kaybetmesi,

hallerinden herhangi birine bağlı olarak servisle taşınmaktan vazgeçmesi durumunda; varsa geri kalan ayların ücretlerini iade etmekle,

yükümlüdürler.

Ek 14:
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
YANGIN ÖNLEME VE SÖNDÜRME YÖNERGESİ

(12/01/2009 tarihli ve B.08.0.SAS.0.35.02.00.2009/9 sayılı Makam Onayı)

(Bazı maddeler alınmıştır.)

Amaç:

MADDE 1 - (1) Bu Yönergenin amacı; Binaların Yangından Korunması Hakkında 2007/12937 Karar Sayılı Yönetmeliğin esaslarına göre hazırlanan Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşlar tarafından kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmelerin tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirler, organizasyon, eğitim ve denetimin usul ve esaslarını belirlemektir.

Eğitim tesisleri

MADDE 10 - (1) Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü yerlerdir. Eğitim amaçlı binalar; ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ile yüksek öğretim kurumları sınıflarında dâhil olmak üzere 6 veya daha fazla kişi tarafından günde 4 saat veya daha fazla bir süre, ya da haftada 12 saatten fazla bir süre ile eğitim amacıyla kullanılan binalar veya bunların bu amaçla kullanılan bölümlerini kapsar.

1. Kreşler,
2. Anaokulları,
3. İlköğretim Okulları (YİBO'lar dahil),
4. Ortaöğretim Kurumları,
- 5) Özel Eğitim Kurumları,
- 6) Özel Öğretim Kurumları,
- 7) Hizmetiçi Eğitim Enstitüleri,

eğitim amaçlı binalar kapsamındadır.

Bina tehlike sınıflandırması

MADDE 11 - (1) Bu Yönerge kapsamında olan bina veya bir bölümünün tehlikesi, yangının başlama ve yayılması, yangın esnasında ortaya çıkan duman ve gazlar, patlama tehlikesi gibi bina veya yapıda bulunanların yaşamaları ve emniyetleri için potansiyel tehlike oluşturan faktörlerin izafi tehlike dereceleri anlamındadır.

(2) Binada veya bir bölümünde söndürme sistemleri ve kompartıman oluşturulurken, tasarım sırasında aşağıdaki tehlike sınıflandırması dikkate alınır:

a) Düşük tehlikeli yerler: Düşük yangın yüküne ve yanabilirliğe sahip malzemelerin bulunduğu, en az 30 dakika yangına dayanıklı ve tek bir kompartıman alanı 126 m²'den büyük olmayan yerlerdir.

b) Orta tehlikeli yerler: Orta derecede yangın yüküne ve yanabilirliğe sahip yanıcı malzemelerin bulunduğu yerlerdir.

c) Yüksek tehlikeli yerler: Yüksek yangın yüküne ve yanabilirliğe sahip ve yangının çabucak yayılarak büyümesine sebep olacak malzemelerin bulunduğu yerlerdir.

(3) Binada veya bir bölümünde, söndürme sistemleri tasarımında uyulacak bina tehlike sınıflandırılması ile ilgili olarak kullanılan alanlar gösterilmiştir.

Kaçış güvenliği

MADDE 22 - (1) İnsanlar tarafından kullanılmak üzere tasarlanan her yapı, yangın veya diğer acil durumlarda kullanıcıların hızla kaçışlarını sağlayacak yeterli kaçış yolları ile donatılır. Kaçış yolları ve diğer tedbirler yangın veya diğer acil durumlarda can güvenliğini yalnızca tek bir tedbire dayandırılmayacağı biçimde tasarlanır.

(2) Her yapının yangın veya diğer acil durumlarda yapıdan kaçış sırasında kullanıcıları ısı, duman veya panikten doğan tehlikelerden korunacak şekilde yapılması, donatılması, basım görmesi ve işlevini sürdürmesi gerekir.

(3) Her yapıda bütün kullanıcılara elverişli kaçış imkânı sağlayacak şekilde yapının kullanım sınıfına, kullanıcı yüküne, yangın koruma düzeyine, yapısına ve yüksekliğine uygun tip, sayı, konum ve kapasitede kaçış yolları düzenlenir.

(4) Her çıkışın açıkça görünecek şekilde yapılması, çıkışa götüren yolun görünür olması gerekir. Çıkış niteliği taşımayan yollar gerçek çıkışla karıştırılmayacak şekilde düzenlenir veya işaretlenir. Bir yangın halinde veya herhangi bir acil durumda, kullanıcıların yanlışlıkla çıkmaz alanlara girmemeleri ve kullanılan odalardan ve mekânlardan geçmek zorunda kalmaksızın bir çıkış veya çıkışlara doğrudan erişmeleri için gerekli tedbirler alınır.

Kaçış yolları

MADDE 23 - (1) Gerçek bir kaçış yolu, bir yapının herhangi bir noktasında yer seviyesindeki caddeye kadar olan, devamlı ve engellenmemiş kaçış yolunun tamamıdır. Kaçış yolları kapsamına bir bütün olarak;

- a) Oda ve diğer bağımsız mekânlardan çıkışlar,
  - b) Her kattaki koridor ve benzeri geçitler,
  - c) Kat çıkışları,
  - ç) Zemin kata ulaşan merdivenler,
  - d) Zemin katta merdiven ağızlarında aynı katta yapı son çıkışına götüren yollar,
  - e) Son çıkış,
- dâhildir.

(2) Asansörler kaçış yolu olarak kabul edilemez.

(3) Kaçış yollarının belirlenmesinde yapının kullanım sınıfı, kullanıcı yükü, kat alanı, çıkışa kadar alınacak yol ve çıkışların kapasitesi esas alınır. Her katta, o katın kullanıcı yüküne ve en uzun kaçış uzaklığına göre çıkış imkânları sağlanır.

(4) Zemin kat üzerindeki herhangi bir katta düzenlenen kaçış merdivenleri bütün normal katlara aynı zamanda hizmet verebilir. Zemin altındaki herhangi bir katta düzenlenen kaçış merdivenleri de bütün bodrum katlara hizmet verebilir.

(5) Bir katı geçmeyen açık merdivenler, yürüyen merdivenler ve dışarıya açılan rampalar, bina dışına ulaşım noktasına veya korunmuş kaçış noktasına olan uzaklıklar, tek yönde ve iki yönde korunmuş kaçış yollarına olan ve Ek-3 'de belirtilen uzaklıklara uygun olmak şartıyla, ikinci kaçış yolu olarak kabul edilir.

Kaçış merdivenleri

MADDE 27 - (1) Yangın ve diğer acil hallerde, bir binadaki insanların sürat ve emniyetle tahliyesinde kullanılmak üzere bu göreve özel olarak tasarlanan, korunumlu merdivenlerdir. Yapının olağan merdivenlerinden yangında kullanılacak özellikte olanları da kaçış merdiveni olarak kabul edilir.

(2) Kaçış merdivenlerinin duvar, tavan ve tabanında hiçbir yanıcı malzeme kullanılamaz ve bu merdivenler, yangına en az 120 dakika dayanıklı duvar ve en az 90 dakika dayanıklı duman sızdırmaz kapı ile diğer bölümlerden ayrılır.

(3) Yangın merdivenlerinin kullanıma uygun şekilde boş bulundurulmasından bina yöneticileri sorumludur.

Acil çıkış zorunluluğu

MADDE 28 - (1) Bütün binalarda aksi belirtilmedikçe en az 2 çıkış tesis edilmesi ve çıkışların korunmuş olması gerekir.

(2) 25 kişinin aşıldığı yüksek tehlikeli yerler ile 50 kişinin aşıldığı her mekânda en az iki çıkış bulunması şarttır. 500 kişiyi geçerse en az üç çıkış ve 1000 kişiyi geçerse en az dört çıkış bulunmak zorundadır.

Kaçış merdiveni özellikleri

MADDE 29 - (1) Kaçış merdivenlerinin kapasite ve sayı bakımından en az yarısının doğrudan bina dışına açılması gerekir.

(2) Kaçış merdiveninin, zemin düzeyindeki dışarı çıkışın görülebildiği ve engellenmediği hol, koridor, fuaye, lobi gibi bir dolaşım alanına inmesi hâlinde, kaçış merdiveninin indiği nokta ile dış açık alan arasındaki uzaklık, kaçış merdiveni bir kattan daha fazla kata hizmet veriyor ise 10 m 'yi aşamaz. Dışa açık alanın, kaçış merdiveninin indiği noktadan açıkça görülmesi ve güvenli bir şekilde doğrudan erişilebilir olması gerekir. İç kaçış merdivenlerinden boşalan kullanıcı yükünü karşılayacak yeterli genişlikte dışa açık kapı bulunması şarttır.

(3) Kaçış merdivenlerinde her döşeme düzeyinde 17 basamaktan çok olmayan ve 4 basamaktan az olmayan aralıkla sahanlıklar düzenlenir.

(4) Merdivenlerde baş kurtarma yüksekliğinin, basamak üzerinden en az 210 cm ve sahanlıklar arası kot farkının en çok 300 cm olması gerekir.

(5) Herhangi bir kaçış merdiveninde basamak yüksekliği 175 mm 'den çok ve basamak genişliği 250 mm 'den az olamaz. Basamakların kaymayı önleyen malzemenin olması şarttır.

(6) Kaçış merdiveni yuvasına ve yangın güvenlik holüne elektrik ve mekanik tesisat şaftı kapakları açılmaz.

Dış kaçış merdivenleri

MADDE 30 - (1) Dışarıda yapılan açık kaçış merdiveni, ilgili gereklere uyulması şartıyla iç kaçış merdivenleri yerine kullanılabilir. Dış kaçış merdiveninin korunumlu yuva içinde bulunması şart değildir.

(2) Açık dış kaçış merdiveninin herhangi bir bölümüne, yanlardan yatay ve alttan düşey uzaklık olarak 3 m içerisinde merdivenin özelliklerinden daha az korunumlu kapı ve pencere gibi duvar boşluğu bulunamaz.

(3) Bina yüksekliği 21.50 m 'den fazla olan binalarda, bina dışında açık merdivenlere izin verilmez.

Dairesel merdiven

MADDE 31 - (1) Dairesel merdivenler; yanmaz malzemeden yapılmaları ve en az 100 cm genişlikte olmaları hâlinde, kullanıcı yükü 25 kişiyi aşmayan herhangi bir kattan, ara kattan veya balkonlardan zorunlu çıkış olarak hizmet verebilir. Belirtilen şartları sağlamayan dairesele merdivenler, zorunlu çıkış olarak kullanılamaz.

(2) Dairesel merdivenler 9.50 m 'den daha yüksek, basamağın kova merkezinden en fazla 50 cm uzaklıktaki basış genişliği 250 mm 'den az olamaz.

(3) Basamak yüksekliği 175 mm 'den çok, baş kurtarma yüksekliği 2.50 m 'den az olamaz.

Kaçış merdiveni havalandırması

MADDE 32 - (1) Bütün kaçış merdivenlerinin, doğal yolla veya Altıncı Kısımdaki gereklere uygun olarak mekanik yolla havalandırılması veya basınçlandırılması gerekir. Kaçış merdiveni ve kullanım alanları, aydınlatma ve havalandırma amacı ile aynı aydınlığı veya baca boşluğunu paylaşamaz.

Kaçış yolu kapıları

MADDE 33 - (1) Kaçış yolu kapılarının en az temiz genişliği 80 cm' den yüksekliği 200 cm. den az olamaz.

(2) Kaçış yolu kapılarda eşik olmaması gerekir. Dönel kapılar ve turnikeler çıkış kapısı olarak kullanılmayacaktır.

(3) Kaçış yolu kapıları kanatlarının kullanıcıların hareketini engellememesi gerekir. Kullanıcı yükü 50 kişiyi aşan mekânlardaki çıkış kapılarının kaçış yönüne doğru açılması şarttır. Kaçış yolu kapılarının el ile açılması ve kilitli tutulmaması gerekir. Basamakların kaymayı önleyen malzemeden olması şarttır.

(4) Kaçış merdiveni ve yangın güvenlik holü kapılarının; duman sızdırmaz ve 4 kattan daha az kata hizmet veriyor ise en az 60 dakika, bodrum katlara ve 4 kattan daha fazla kata hizmet veriyor ise en az 90 dakika yangına karşı dayanıklı olması şarttır. Kapıların, kendiliğinden kapatan düzenekler ile donatılması ve itfaiyecilerin veya görevlilerin gerektiğinde dışarıdan içeriye girmelerine imkân sağlayacak şekilde olması gerekir.

(5) Merdivenden tabii zemin seviyesinde güvenli bir alana açılan bütün kaçış yolu kapıları ile bir kattaki kişi sayısının 100'ü geçmesi hâlinde, kaçış merdiveni, kaçış koridoru ve yangın güvenlik holü kapıları, kaçış yönünde kapı kolu kullanılmadan açılacak şekilde düzenlenir.

Algılama ve uyarı sistemi

MADDE 59 - (1) Yangın algılama ve uyarı sisteminin, el ile otomatik olarak veya bir söndürme sisteminden aldığı uyarılardan biri veya birkaçı ile devreye girmesi gerekir.

(2) El ile yangın uyarısı, yangın uyarı butonları ile yapılacak, yangın uyarı butonları yangın kaçış yollarında tesis edilecektir. Yangın uyarı butonlarının, bir kattaki herhangi bir noktadan o kattaki herhangi bir yangın uyarı butonuna yatay erişim uzaklığı 60 m 'yi geçmeyecektir. Tüm yangın uyarı butonları, yerden en az 110 cm ve en fazla 130 cm yüksekliğe yerleştirilir, kat alanı 400 m2 den fazla olan

iki kat ile dört kat arasındaki bütün binalar ile yüksek binalarda yangın uyarı butonlarının kullanılması mecburidir.

(3) Yapı yüksekliği veya toplam kapalı alanı Ek-4 deki değerleri aşan binalara otomatik yangın algılama cihazları tesis edilmesi gerekmektedir.

Alarm verme

MADDE 60 - (1) Bir yangın alarm sisteminin aktive edilmesi halinde sesli ve ışıklı olarak ya da veri iletişimi ile alarm verme işlemi yapılacaktır.

(2) Binada bulunan yangın ve acil durum mücadele ekiplerinin uyarılması ve itfaiyeye haber verilmesi için sesli ve ışıklı uyarı cihazları ve direkt hatlar ya da diğer iletişim ortamları üzerinden data iletişimi ile yapılacaktır.

Sesli ve ışıklı uyarı cihazları

MADDE 61 - (1) Bir binada ya da yapının kullanılan tüm bölümlerinde yaşayanların yangın veya benzeri bir acil durumdan haberdar etme işlemleri sesli ve ışıklı alarm cihazları ile gerçekleştirilecektir.

(2) Sesli yangın uyarı cihazlarının seslerinin, binada başka amaçlarla kullanılan sesli uyarıcılardan ayırt edilebilecek özellikte olması gerekir.

(3) Binadaki yatak sayısı 200'den fazla olan otel ve yatakhanelerde, otomatik olarak yayınlanan ses mesajları ve yangın merkezinden mikrofonla yayınlanan canlı ses mesajları ile binada yaşayanların tahliyesini veya bina içerisinde yer değiştirmelerini sağlayacak şekilde anons sistemleri kurulması mecburidir.

İtfaiye su verme bağlantısı

MADDE 74 - (1) Yüksek yapılarda ve cephe genişliği 75 metreyi aşan yapılarda itfaiyenin sisteme dışarıdan su basabilmesi için sulu yangın söndürme sistemlerine itfaiye bağlantısı yapılacaktır. Sistemde bir çekvalf bulunacak ve çekvalf ile itfaiye bağlantısı arasındaki borulardaki suyun otomatik olarak boşalmasını sağlayacak elemanlar konulacaktır.

Köpüklü, gazlı ve kuru tozlu sabit otomatik söndürme sistemleri

MADDE 75 - (1) Köpüklü, gazlı ve kuru tozlu sabit otomatik söndürme sistemleri; tesisin nitelik ve ihtiyaçlarına bağlı olarak uygun, güncel, sertifikalı ve ilgili standartlara göre tasarlanır.

(2) Suyun söndürme etkisinin yeterli görülmediği veya su ile reaksiyona girebilecek maddelerin bulunduğu, depolandığı ve üretildiği hacimlerde uygun tipte söndürme sistemi tesis edilir.

(3) Halon alternatifi gazlar ile tasarımı yapılmış gazlı yangın söndürme sistemlerinde kullanılan söndürücü gazın, ilgili standartlara göre belgelenmiş uzun süreli kullanım geçerliliğinin olması gerekmektedir.

Taşınabilir söndürme tüpleri

MADDE 76- (1) Taşınabilir söndürme tüplerinin tipi ve sayısı, mekânlarda var olan durum ve risklere göre belirlenir. Buna göre;

- a) A sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, çok maksatlı kuru kimyevi tozlu veya sulu,
- b) B sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, kuru kimyevi tozlu, karbondioksitli veya köpüklü,

c) C sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, kuru kimyevi tozlu veya karbondioksitli,

ç) D sınıfı yangın çıkması muhtemel yerlerde, kuru metal tozlu, söndürme tüpleri bulundurulacaktır.

(2) Düşük tehlike sınıfında her 500 m², orta tehlike ve yüksek tehlike sınıfında her 250 m² alan için 1 adet olmak üzere, uygun tipte 6 kg'lık yangın söndürme tüpü, ayrıca otoparklarda, depolarda, tesisat dairelerinde ve benzeri yerlerde tekerlekli yangın söndürme tüpü bulundurulması gerekir.

(3) Taşınabilir söndürme tüpleri için, söndürücünün duvara bağlantı asma halkası duvardan kolaylıkla alınabilecek ve zeminden asma halkasına olan uzaklığı yaklaşık 90 cm 'yi aşmayacak şekilde montaj yapılır.

(4) Arabalı yangın söndürücülerin TS 11749- EN 1866 ve diğer taşınabilir yangın söndürme tüplerinin TS 862- EN 3 kalite belgeli olması şarttır.

(5) Yangın söndürücülerin periyodik kontrolü ve bakımı TS 11748 standardına göre yapılır. Söndürücülerin bakımını yapan üreticinin veya servis firmalarının Sanayi ve Ticaret Bakanlığının dolun ve servis yeterlilik belgesine sahip olması gerekir. Servis veren firmalar, istenildiğinde müşterilerine belgelerini göstermekle yükümlüdürler.

(6) Söndürme tüplerinin altı ayda bir kontrol edilmesi, yıllık genel bakımlarının yapılması, standartlara uygun toz kullanılması ve dört yılsonunda tozunun değiştirilmesi şarttır.

(7) Binalara konulacak yangın söndürme tüplerinin cinsi, miktarı ve yerlerinin belirlenmesi konusunda, gerekirse mahalli itfaiye teşkilatının görüşü alınır.

Yangın güvenliği sorumluluğu

MADDE 84 - (1) Bakanlığımız merkez, taşra teşkilatı ile bağlı kuruluş yapı ve binalarında yangın güvenliğinden kurum amiri veya yöneticileri sorumludur.

Yangın güvenliği sorumlusunun belirlenmesi

MADDE 85 - (1) Çalışma saatleri içinde görevli sayısına ve binadaki en büyük amirin takdirine göre, binanın her katı, bölümü veya tamamı için görevliler arasından yangın güvenliği sorumlusu seçilir. Sorumlu, çalışma saatinin başlangıcından bitimine kadar sorumlu olduğu bölümde, yangına karşı korunma önlemlerini kontrol etmek ve aldırarakla yükümlüdür.

(2) Kurum ve okul binalarında bir gece bekçisi veya güvenlik görevlisi bulunması esastır. Gece bekçisi temin edilemeyen yerlerde, hizmetli sayısı 2'den fazla değilse, durum en yakın polis veya jandarma karakoluna bir yazıyla bildirilir ve binanın devriyeler tarafından sık sık kontrol edilmesi sağlanır.

(3) Kurum ve okul binalarında resmî tatil ve bayram günlerinde de hizmetlilerce sırayla nöbet tutulur. Nöbetçi personele, fazla mesai ücreti ödenemediği takdirde nöbet tuttuğu saat kadar mesai günlerinde izin verilir.

Ekiplerin kuruluşu

MADDE 86 - (1) Bina yüksekliği 30.50m. 'den fazla olan binaları ile 50 kişiden fazla insan bulunan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmelerde Ek-B 'deki acil durum ekipleri kurulur.

(2) Diğer yapı, bina tesis ve işletmelerde ise; yönetici veya amirin uygun göreceği ekipler kurulur ve diğer önlemler alınır.

(3) Her ekipte bir ekip başı bulunur, ekip başı aynı zamanda yönergeyi uygulamada amirin yardımcısıdır.

Ekiplerin görevleri

MADDE 87 - (1) Ekiplerin görevleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Söndürme Ekibi; binada çıkacak yangına derhal müdahale ederek yangının genişlemesine mani olmak ve söndürmek,

b) Kurtarma Ekibi; yangın vukuunda can ve mal kurtarma işlerini yürütmek,

c) Koruma Ekibi; kurtarma ekibince kurtarılan eşya ve evrakı korumak, yangın nedeniyle ortaya çıkması muhtemel panik ve kargaşayı önlemek,

ç) İlk Yardım Ekibi; yangın nedeniyle yaralanan veya hastalanan kişilere ilk yardım yapmak.

Ekiplerin çalışma esasları

MADDE 88 - (1) Acil durum ekiplerinin birbirleriyle işbirliği yapmaları ve karşılıklı yardımlaşmada bulunmaları esastır.

(2) Ekiplerin yangın anında sevk ve idaresi, itfaiye gelinceye kadar iç düzenlemeyi uygulamakla görevli amir veya yardımcılara aittir. Bu süre içinde ekipler amirlerinden emir alırlar. İtfaiye gelince, bu ekipler derhal itfaiye amirinin emrine girerler.

(3) Bina sahibi ve yöneticileri ile bina amirleri; ekiplerin, yapılarda meydana gelecek yangınlara müdahale etmeleri ve kurtarma işlemlerini yürütmelerinde kullanmaları için gereken malzemeleri bulundurmak zorundadırlar. (Ek-D) Yapının büyüklüğüne, kullanım amacına, mevcut koruma sistemlerine ve oluşturulan ekip özelliklerine göre, mahalli itfaiye teşkilatı ve sivil savunma müdürlüğünün görüşü alınarak, gerekli ise gaz maskesi, teneffüs cihazı, yedek hortum, lans, hidrant anahtarı ve benzeri malzemeler bulundurulur. Bulundurulacak malzemeler, itfaiye teşkilatında kullanılan malzemelere uygun olmak zorundadır. Araç-gereç ve malzemenin bakımı ve korunması, iç düzenlemeyi uygulamakla görevli amirin sorumluluğu altında görevliler tarafından yapılır.

(4) Yangın haberini alan acil durum ekipleri, kendilerine ait araç-gereç ve malzemelerini alarak derhal olay yerine hareket ederler. Olay yerinde;

a) Söndürme ekibi yangın yerinin altındaki, üstündeki ve yanlarındaki odalarda gereken tertibatı alır, yangının genişlemesini önlemeye ve söndürmeye çalışırlar.

b) Kurtarma ekibi önce canlıları kurtarır. Daha sonra yangında ilk kurtarılabilecek evrak, dosya ve diğer eşyayı, olay yerinde bulunanların da yardımı ile ve büro şeflerinin nezareti altında mümkünse çuvalara ve torbalara koyarak boşaltılmaya hazır hâle getirir. Çuval ve torbalar, bina yetkililerinin gerek görmesi hâlinde binanın henüz yanma tehlikesi olmayan kısımlarına taşınır. Yanan binanın genel olarak boşaltılmasına olay yerine gelen itfaiye amirinin veya en büyük mülki amirin emriyle başlanır.

c) Koruma ekibi boşaltılan eşya ve evrakı, güvenlik güçleri veya bina yetkililerinin göstereceği bir yerde muhafaza altına alır ve yangın söndürüldükten sonra o binanın ilgililerine teslim eder.

ç) İlk yardım ekibi yangında yaralanan veya hastalananlar için ilk yardım hizmeti verir.

Yangından haberdar olan bina sahibi, yöneticisi, amiri ile acil durum ekipleri en seri şekilde görev başına gelip, söndürme, kurtarma, koruma ve ilk yardım işlerini yürütmek zorundadır.

Genel eğitim

MADDE 89 - (1) Bakanlığımız yapı ve binalar ile denetime tabi bina ve kurumlarda oluşturulan acil durum ekiplerinin personeli; kurum amir veya yöneticilerinin sorumluluğunda yangından korunma, yangının söndürülmesi, can ve mal kurtarma ile ilk yardım faaliyetleri ve itfaiye ile işbirliği ve organizasyon sağlanması konularında, gerekirse mahalli itfaiye ve sivil savunma teşkilatlarından yararlanılarak eğitilir ve yapılan tatbikatlar ile bilgi ve becerileri arttırılır. Ayrıca bütün görevliler ve gece bekçileri, binadaki yangın söndürme alet ve edevatının nasıl kullanılacağı ve en kısa zamanda itfaiyeye nasıl ulaşılacağı konularında tatbiki eğitimden geçirilir.

İşbirliği protokolü

MADDE 92 - (1) İtfaiye teşkilatı bulunan belediyeler, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile Silahlı Kuvvetler, meydana gelebilecek yangınlarda karşılıklı yardımlaşma ve işbirliği amacıyla aralarında protokol düzenlerler.

Ek 15:
T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

SAYI : B.08.0.SDB.0.31.06.975/567
KONU : Okullardaki Ortak
Kullanım Alanlarının
Hijyeni

17.02.2009

..... **VALİLİĞİNE**
(Millî Eğitim Müdürlüğü)
G E N E L G E
2009/20

- İlgi :
- a) 24.10.2005 tarih ve B.08.0.SDB.0.31.05.00/5182-2005797 sayılı Okullardaki Ortak Kullanım Alanlarının Hijyeni Hakkındaki Genelge.
  - b) 17.04.2007 tarih ve B.08.SDB.0.31.01/1008 2007/33 sayılı Okul Kantinlerinin Denetimi ve Uyulacak Hijyen Kuralları Hakkındaki Genelge.
  - c) 03.08.2006 tarihinde Bakanlığımız ile Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan “Beyaz Bayrak İşbirliği Protokolü”.
  - d) 10.09.2007 tarih ve B.08.0.SDB.0.31.06.01/2133 sayılı yazı.

Bakanlığımıza bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarımızdaki öğrencilerin sağlığının korunması, geliştirilmesi, yüksek seviyede tutulması ve eğitimde hedeflenen kaliteye erişebilmesi, okul binalarının fizikî yapılarından ve çevreden kaynaklanan olumsuz sağlık şartlarının iyileştirilmesi, koruyucu tedbirlerin alınmasına bağlıdır.

Bu amaçla, Bakanlığımıza bağlı tüm öğretim kurumlarının ortak kullanım alanlarının temizliği konusunda:

1- Okulun uygun yerlerinde yeterli sayıda temiz, sağlam ve çalışır durumda el yıkama evyeleri bulunmalı, tuvaletlerin temiz kullanılması ve temizlik alışkanlığının geliştirilmesi konularında eğitim verilmelidir.

2- Tuvaletler; yeterli havalandırma düzeneğine sahip olmalı, suyu sürekli olmalı, kanalizasyon bağlantısı bulunmalı, yoksa en kısa sürede bu bağlantı sağlanmalı, sıvı sabun, kâğıt havlu ve peçete bulunmalı, sık sık kontrol edilerek eksiklikler giderilmelidir.

3- Okullarımızın, kullanılan bölümlerine kapaklı çöp kovaları konulmalı, uygun yerlere mümkünse çöpleri ayrıştırmak amacıyla kâğıt, cam v.s. için ayrı ayrı çöp kovaları bulundurulmalı ve çöpler düzenli olarak alınmalıdır.

4- İlgi (b) genelge hükümleri gereği; öğrencilerin tuvaletteki lavabo çeşmelerinden su içmeleri önlemeli, okulda uygun görülen yerlere çeşme yaptırılarak içme suyu temin edilmeli, su depoları periyodik olarak temizlenmeli ve korunmalıdır.

5- Okuldaki koridorlar temiz, düzenli ve duvarları boyalı olmalı, ortak alanların günlük temizliği yapılmalı, kuru süpürme tozların bir bölümünü havaya kaldıracağından tercihen yıkanmalı veya ıslak paspas ile silinmeli ve rutin aralıklarla dezenfeksiyonu yapılmalıdır.

6- Okulun tüm bölümlerinde haşere/kemiricilerin ortadan kaldırılması için gerekli ilaçlama yapılmalıdır.

7- Sınıflar, öğretmenler odası, kütüphane, yönetici odaları, varsa revir, spor salonu, laboratuvar ve atölyelerin günlük temizliği yapılmalı, sınıflar her teneffüste havalandırılmalıdır.

8- Okullardaki kantin, mutfak ve yemekhane hijyeni hakkındaki ilgi (c) genelge doğrultusunda işlem yapılmalıdır.

9- Okullarımızın, bahçesi temiz ve etrafı çevrilmiş olmalı, zararlı canlıların çoğalmasına sebep olabilecek ve kirliliğe yol açacak çöp ve atık yığınları ile su birikintilerinin oluşmaması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

10- İlgi (d) yazı hükümleri gereği belediye başkanlıkları ve emniyet müdürlükleri ile işbirliği yapılarak, öğrenci sağlığını olumsuz yönde etkileyen, ürünleri satan, okul çevresindeki seyyar satıcılarla, varsa kaçak olarak faaliyet gösteren büfelerin faaliyetleri önlenmelidir.

11- Örgün ve yaygın eğitim kurumlarının temizlik ve hijyen açısından yukarıda açıklanan ve ekte sunulan ilgi (c) protokol eki "Beyaz Bayrak Denetim Formu" kriterleri esas alınarak, beyaz bayrak almak üzere müracaat etmeyen bütün okul ve kurumların beyaz bayrak alacak hale getirilmesi amacıyla;

- a) Denetim formunda belirtilen eksikliklerin tespit edilmesi,
- b) Tespit edilen eksikliklerin Bakanlık ve mahalli imkânlarla (Özel İdare gelirlerinin yanında, okul aile birlikleri, köy tüzel kişilikleri, belediyeler, sivil toplum kuruluşlarının desteği) en kısa süre içerisinde giderilmesi,
- c) Tespit edilen süre sonunda bu eksikliklerin giderilip, giderilmediği konusunda gerekli kontrollerin yapılarak sağlıklı bir alt yapı oluşturulması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Muammer Yaşar ÖZGÜL
Bakan a.
Müsteşar

EK: 1- : Beyaz Bayrak Denetim Formu (1 sayfa)

DAĞITIM

Gereği:

B Planı

Bilgi:

A Planı

“BEYAZ BAYRAK” DENETİM FORMU

OKUL BİLGİLERİ											
Adı:			Sınıf Sayısı:			Bina Sayısı:			Öğrenci Sayısı (Erkek):		
Telefonu:			Öğrenci Sayısı (Kız):			Öğretmen Sayısı:					
Adresi:											
	AP	VP		AP	VP		AP	VP		AP	VP
A. OKUL ÇEVRESİ											
1. Bahçenin etrafı çevrilidir.	1		5. Sınıfların günlük temizliği yapılmaktadır.	2		4. Ilkyardım dolabında yeterli malzeme vardır.	2		3. Öğretmen ve personeli için tuvalet vardır ve temizdir.	1	
2. Okul çevresinde kontaminasyona yol açacak çöp ve atık yığınları, su birikintileri, zararlı canlıların yerleşmesine yol açacak ortamlar yoktur.	2		6. Sınıflar temizdir.	2		5. Öğrencinin sağlık hizmetlerine hızlı ve doğru bir biçimde erişimi sağlanmaktadır. Düzenli sağlık taraması ve aşı yapılmaktadır.	2		4. Her teneffüs sonrası günlük temizliği yapılmaktadır.	3	
3. Bahçede çöp kovaları ve tüm çöplerin toplandığı sistem vardır.	1		7. Sralarda en fazla 2 öğrenci oturmaktadır.	1		G. KANTİN 1. Çalışanların portör muayeneleri düzenli yapılmaktadır.	4		5. Çöp kovaları vardır.	1	
4. Bahçe temizdir	1		C. İDARI BİRİM, ÖĞRETMEN ODASI, KÜTÜPHANE, DİĞER 1. Çöp kovası vardır.	1		2. Son kullanım tarihi geçmiş gıda maddesi yoktur.	3		6. Tuvaletler temizdir.	2	
5. Bina dış görünümü bakımlıdır. (boya, bakım)	1		2. Günlük temizliği yapılmaktadır.	1		3. Temizlik ve hijyen kurallarına uyulmaktadır.	3		7. Sıvı sabun, tuvalet kâğıdı ve kâğıt havlu veya el kurutma makinesi vardır.	3	
6. Bahçe zemini düzgün, kazaya neden olabilecek etkenlerden arındırılmıştır. (çukurlar, su birikintileri, kanalizasyon..)	1		3. Temiz ve düzenlidir.	1		4. Kullanılan malzemeleri temizdir.	3		8. Kanalizasyon sistemi uygundur.	3	
B. OKUL İÇİ (Koridor)			D. ISITMA DURUMU 1. Kalorifer sistemi vardır.	1		5. Kullanılan gıdalar Tarım Bakanlığından onaylıdır.	3		9. Su kesildiğinden kullanılacak sistem 2vardır.	2	
1. Koridorlar temiz ve düzenlidir.	1		2. Kazan dairesinde emniyet tedbiri alınmıştır.	1		6. Fiziki koşullar, havalandırma, aydınlatma yeterlidir.	2		I. İÇME SUYU 1. Şebeke suyu kullanılmaktadır.	2	
2. Kapaklı çöp kovaları vardır.	1		E. SPOR SALONU, TİYATRO SALONU, ATÖLYELER, LABORATUVARLAR, DİĞER 1. Çöp kovaları vardır.	1		7. Lavabosu vardır.	1		2. Deposu vardır.	2	
3. Koridorlar boyalıdır.	1		2. Günlük temizlikleri yapılmaktadır.	1		8. Duvarlar, zemin, tavan temiz ve bakımlıdır.	1		Depoların temizliği belirli periyotlarda yapılmaktadır.	3	
4. Az kullanılan alanlar temiz mi? (merdiven altı, çatı boşluğu...)	2		3. Temizdir.	1		9. Personelin giysisi temiz ve uygundur.	1		4. Depolar temizdir.	2	
C. SINIFLAR			F. DEVİR 1. Revir vardır.	1		10. Gıdalar uygun koşullarda saklanmaktadır.	3		I. DİĞER 1. Temizlik personeli yeterlidir.	2	
1. Çöp kovası vardır. Kapaklıdır.	2		2. Yeterli malzemesi vardır.	1		H. TUVALETLER 1. Kız öğrenci tuvaletleri temizdir.	3		2. Zararlılarla mücadele edilmektedir.	2	
2. Sınıflardaki öğrenci sayısı 40 öğrenciden fazla değildir.	2		3. Revir yoktur, ilkyardım dolabı vardır.	1		2. Erkek öğrenci tuvaletleri temizdir.	3		3. Temizlik ekipmanları yeterlidir.	2	
3. Sınıflar uygun bir biçimde havalandırılmaktadır.	2										
4. Aydınlatma sistemi uygundur.	2										
AP: Ağırlık Puanı	VP: Verilen Puan									TOPLAM PUAN	100

Ek 16:

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SDB.0.31.06.01/1008

17 NİSAN 2007

Konu : Okul Kantinlerinin Denetimi ve
Uyulacak Hijyen Kuralları

..... VALİLİĞİ
(Millî Eğitim Müdürlüğüne)

G E N E L G E

2007 / ...33...

- İlgi : a) 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.
b) 3797 sayılı MEB. Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun.
c) MEB Okul Aile Birliği Yönetmeliği.
ç) 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun
d) 22.03.2006 tarih ve SDB.0.31.06.00/0792-2006/25 sayılı genelge.

Bakanlığımıza bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören yaklaşık 18.000.000 öğrenci ve kursiyerin büyük bir kısmı; bilhassa beslenme ile ilgili bazı ihtiyaçlarını, bu okul ve kurumların bünyesinde faaliyet gösteren kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı vb. yerlerden karşılamaktadırlar. Bazı bulaşıcı hastalıklar ile gıda zehirlenmelerinin kaynağını büyük ölçüde, gıda güvenliği kurallarına uyulmadan üretilen, satışa veya tüketime sunulan gıda maddelerinin teşkil ettiği, söz konusu yerlerden bilinçsizce alınan ürünlerin yetersiz ve dengesiz beslenme ile şişmanlığa (obezite) neden olduğu bilinmektedir.

Öğrenci ve kursiyerlerimizin güvenli ve sağlıklı beslenme bilinci kazanmalarına katkı sağlamak, olabilecek gıda zehirlenmeleri, bulaşıcı hastalıklar, yetersiz ve dengesiz beslenmeye bağlı hastalıklar ile şişmanlığı önlemek amacıyla; öğrenci ve kursiyerlerimiz ile çalışanların, gıda güvenliği konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Bakanlığımıza bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarının (Özel öğretim kurumları dahil) bünyesinde faaliyet gösteren kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı vb. yerlerin aşağıda belirtilen gıda güvenliği ile teknik ve hijyenik şartları taşımaları ve ilgi (ç) kanun hükümleri çerçevesinde denetimleri sağlanmalıdır.

KANTİN, KAFETERYA, BÜFE, ÇAY OCAĞI, VB. YERLERİN TAŞIMASI GEREKEN, GIDA GÜVENLİĞİ VE HİJYEN ŞARTLARI

A-GENEL KURALLAR

1. Satışı yapılan gıdaların tüketimi için kantin önünde uygun, hijyenik ve güvenilir bir tüketim alanı olmalıdır.
2. Havalandırma ve baca düzeni her türlü kokuyu önleyecek şekilde yapılmalı, ortamın aydınlanması ve ısınması yeterli ve sağlıklı olmalıdır.
3. Kantinlerde; üzeri mermer, paslanmaz çelik veya benzeri malzeme ile kaplı tezgâh olmalı, içilebilir nitelikte soğuk ve sıcak su tesisatı bulunmalı, bulaşık yıkama lavabosu olmalı, ayrı bir el yıkama lavabosu bulunmalı ve burada el yıkama amaçlı Sağlık Bakanlığından izinli dezenfektanlı sıvı el sabunu ile kâğıt havlu bulundurulmalıdır.
4. Tezgâh ve lavabonun bulunduğu yerdeki duvar (dolap kısımları hariç) en az 2 metre yüksekliğe kadar açık renkli fayans, mermer veya benzeri kolay temizlenebilir malzeme ile, zemin mermer, seramik, karo vb. su geçirmez malzeme ile kaplı olmalıdır. Zemin ve tavan bakımlı (kırıksız, çatlaksız vb.) ve gözle görülür şekilde temiz olmalı, zeminde kirli suların ve yiyecek kırıntılarının kolay tahliyesini sağlayan bir gider bulunmalıdır.

1/4

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SDB.0.31.06.01/
Konu : Okul Kantinlerinin Denetimi ve
Uyulacak Hijyen Kuralları

5. Tuvaletler kantinlerdeki gıda üretim, satış ve tüketim yapılan yerlerden uygun uzaklıklarda bulunmalı, tuvaletler doğrudan satış veya tüketim yerlerine açılmamalıdır.

6. Çöp ve her türlü atıkların konulacağı yeterli sayıda ve büyüklükte, ağzı kapalı, paslanmaz metal veya plastik malzemeden yapılmış, silindirik, kolay yıkanabilir, ayak pedallı çöp kutusu bulundurulmalı ve çöp kutularına ayrıca çöp torbası geçirilmelidir.

7. Sağlık Bakanlığının ilgili mevzuatına göre haşere ve kemirgenlere karşı gerekli önlemler alınmalıdır.

8. Yüzeyin, araç ve gereçlerin temizliği amacıyla deterjan yanında dezenfektanlar da kullanılmalı, deterjan ve dezenfektanlar ilgili mevzuat uyarınca Sağlık Bakanlığından izinli olmalıdır.

9. Temizlikte mümkünse tek kullanımlık temizlik bezleri tercih edilmeli, mümkün olmadığı durumlarda kullanılan bezler temiz olmalı ve rutin aralıklarla dezenfeksiyonu yapılmalıdır.

10. Kullanılan ve satışa sunulan gıda maddelerinin ilgili mevzuat uyarınca Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından üretim/ithalat izinleri olmalıdır.

11. Kirlenmiş, kokuşmuş, nitelikleri ve görünümü bozulmuş, bombaj yapmış, kurtlu, küflü ve son kullanım tarihi geçmiş gıda maddeleri kesinlikle tüketime (satışa) sunulmamalıdır.

12. Gıdaların ambalajsız ve açıkta satışı yapılmamalı, ambalajlı gıdaların ambalajı yırtılmış, kırılmış, paslanmış olmamalıdır. Ambalajlı ve soğuk ortamda saklanması gereken gıdaların (süt, ayran, yoğurt vb.) muhafazası için bir buzdolabı bulunmalıdır.

13. Kantinlerde çiğ et ve ürünleri hiçbir şekilde bulundurulmamalı ve bu ürünler kantinlerde pişirilerek satışa sunulmamalıdır. Hazır veya yarı hazır halde işlenmiş et ve et ürünleri ise soğuk zincir kırılmadan uygun şartlarda muhafaza edilmelidir. Bu ürünlerin Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından üretim veya ithalat izni olmalı, etiketinde üretim ve son kullanım tarihi bulunmalıdır. Isıtılarak servise sunulacak bu ürünlerin servisi sırasında mümkünse garnitür olarak salata verilmelidir.

14. Çiğ olarak servis edilecek olan gıdalar (salata, meyve vb) bol su ile iyice yıkanarak hazırlanmalı, hazırlandıktan sonra üzeri Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından üretim veya ithalat izni olan streç-film gibi ambalaj malzemeleri ile kapatılarak servise kadar buzdolabında muhafaza edilmeli ve sebzeler ile et ürünlerinin hazırlanacağı ekipmanlar (bıçak, tezgâh, doğrama tahtası vb) ayrı olmalıdır.

15. Okul kantinlerinin hijyen denetimi, satın alınan ürünlerin üretim izinlerinin kontrolü ve üretim yerindeki denetimi Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının yetkili kıldığı kurum ve kişilerce yapılmalıdır.

16. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ile Bakanlığımızın konu ile ilgili bilim adamları, akademisyen ve uzmanlardan oluşan komisyonun 22/03/2007 tarihli önerileri gereği; dengesiz beslenmeye ve şişmanlığa (OBEZİTE) sebep olabileceği için, enerjisi yüksek ancak besin değeri düşük olan enerji içecekleri, gazlı,kolalı,, aromalı içecekler ile kızartmalar (patates kızartması gibi) ve cipslerin satışının caydırılması ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının üretim veya ithalat izni bulunan süt, ayran, yoğurt, meyve suyu, sebze suyu, taze sıkılmış meyve suyu, sebze suyu ve tane ile meyve ve sebze satışının özendirilmesi ile ilgili olarak okul kantin sözleşmesine birer madde eklenecektir.

2/4

		M.E.B. Beşevler Kampüsü J – Blok Beşevler / ANKARA Tel : (0 312) -213 18 16-213 16 82 Faks: 222 63 71 e-mail : sdb@meb.gov.tr .
---	---	---

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SDB.0.31.06.01/
Konu : Okul Kantinlerinin Denetimi ve
Uyulacak Hijyen Kuralları

17. Yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olabilecek gıda maddelerinin tüketimini özendirici her türlü reklâm, promosyon ve tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür vb. kullanılmamalıdır. Reklâm, promosyon ve tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür vb. öğrencilerin sağlıklı beslenmelerini olumlu yönde etkileyecek nitelikte olmasına özen gösterilmeli ve bu konuda okul yönetiminden izin alınmış olmalıdır.

18. El ile temas etme zorunluluğu olan gıda maddelerinin satış ve servisi uygun malzeme ve alet/donanım ile yapılmalı, hazırlama ve ambalajsız ürünlerin servisi sırasında mutlaka tek kullanımlık eldiven kullanılmalıdır. Temizlik sırasında kullanılan eldivenler hazırlama ve servis sırasında kesinlikle kullanılmamalıdır. Satış ve servis sırasında ambalaj amaçlı gazete kâğıdı kullanılmamalı, uygun gıda ambalajı kullanılmalıdır.

19. Gıda maddeleri ve gıda ile temas eden madde ve malzemeler, temizlik malzemeleriyle aynı yerde bulundurulmamalı, kırtasiye malzemeleri ile gıda maddeleri ayrı bölümlerde satışa sunulmalıdır.

20. Gıda maddeleri ile temas eden malzemeler uygun malzemelerden (cam, paslanmaz çelik v.b.) yapılmış olmalı, düzenli olarak temizlenmeli ve bakımları yapılmalıdır.

21. Satışa sunulan gıda maddeleri uygun muhafaza koşullarında (sıcaklık, nem vb.) saklanmalı; pişmiş döner, pizza v.b. sıcak servis yapılacak gıdalar 65 °C üzerindeki sıcaklıklarda servis edilmeli, oda sıcaklığında 2 saatten fazla bekletilmemelidir. Süt, yoğurt, ayran, puding v.b. gıdaların son kullanma tarihleri de göz önünde bulundurularak 5 °C ve altındaki sıcaklıklarda ve uygun koşullarda bekletilmelidir. Kantine alınacak dondurulmuş ürünler -18 °C'de iken teslim alınmalı ve son kullanma tarihine kadar -18 °C'de saklanmalıdır.

22. Servise sunulan gıdaların tüketimi için tercihen **tek kullanımlık** araç-gereçler (bardak, tabak, çatal, kaşık v.b.) kullanılmalıdır.

23. Kantinlerde hiçbir şekilde yağda kızartma yapılmamalıdır.

24. Kantinin görünür bir yerinde uygulanan fiyat tarifesi rahatlıkla okunabilecek bir şekilde bulundurulmalıdır.

25. Çocuklar ve gençler için satışı yasak olan (alkol, tütün ve tütün mamulleri) ürünlerin doğrudan veya dolaylı bir şekilde satılmasının önlenmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

26. Öğrenciler seyyar satıcılardan yiyecek satın almamaları konusunda uyarılmalı ve okul önlerinde yiyecek satılmasını önleyici tedbirler alınmalıdır.

27. İlk yardım malzemeleri eksiksiz bulundurulmalıdır.

B. ÇALIŞANLARLA İLGİLİ KURALLAR

1. Sağlık ve gıda mevzuatı yönünden, çalışanların yerine getirmesi gereken hususlar (tüberküloz taraması, portör muayenesi v.b.) ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde aksatılmadan yürütülmelidir.

2. Çalışanların tırnakları kısa kesilmiş ve temiz olmalı, ellerinde açık yara ve kesik bulunmamalı, eğer var ise su geçirmez bandaj ile iyice kapatılmalı, iş kıyafetleri temiz olmalı, üretim ve servis aşamalarında eldiven, maske ve bone kullanılmalı ve bunun gibi kişisel hijyen kurallarına uyması sağlanmalıdır.

3. Çalışanlar yaka kartı taşımalıdır.

4. Personele ait soyunma dolabı olmalıdır.

3/4

M.E.B. Beşevler Kampüsü J – Blok Beşevler / ANKARA
Tel : (0 312) -213 18 16-213 16 82 Faks: 222 63 71
e-mail : sdb@meb.gov.tr

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.SDB.0.31.06.01/
Konu : Okul Kantinlerinin Denetimi ve
Uyulacak Hijyen Kuralları

C. DİĞER HUSUSLAR

1. Okulların bünyesinde faaliyet gösteren kantinlerin; gıda denetimi, Tarım İl/İlçe Müdürlükleri tarafından yetkilendirilen kişi ve kurumlarca yapılır, kantinlerin genel denetimi ise okul müdürünün kendisi veya görevlendireceği bir müdür yardımcısı başkanlığında kurulacak bir komisyon tarafından ayda en az bir kez "Okul Kantini Denetim Formu"na uygun olarak denetlenmelidir. Bu komisyon öğrenim yılı başında öğretmenler kurulu toplantısında seçilmelidir. Komisyon; müdür, müdür başyardımcısı veya müdür yardımcısının başkanlığında tercihen sağlık bilgisi/biyoloji öğretmeni, okul aile birliğinden bir yetkili, öğrencilerin oylarıyla seçilen okul meclisi başkanı veya yardımcısından oluşturulmalıdır. Acil durumlarda gereği için Tarım İl / İlçe Müdürlüklerinin gıda denetçileri kontrol ve denetim için davet edilmelidir.

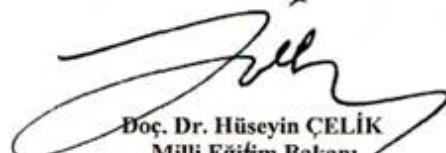
2. Yukarıda belirlenen gıda güvenliği ve hijyenik şartlarla ilgili eksiklikler var ise, okul ve kurum yöneticileri; İl/İlçe Tarım Müdürlükleriyle işbirliği yaparak, okul ve kurumlarının bünyesinde faaliyet gösteren kantinlerde bunların en kısa sürede giderilmesini ve sürekli takibinin yapılmasını sağlamalıdır.

3. Yapılan uyarılara rağmen; ilgili mevzuatlara uygun çalışmadığı gerek okul bünyesinde kurulan komisyon-gerekse denetime yetkili makamlarca tespiti halinde; yükümlülüklerini yerine getirmeyen kantin işletmecilerinin, insan sağlığını tehlikeye attıkları gerekçesiyle sözleşmelerinin feshi yoluna gidilecek ve ilgi (ç) kanun hükümleri gereğince haklarında yasal işlem uygulanacaktır.

4. Ayrıca Valiliğiniz sorumluluğunda ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişime geçilerek; İl Hıfzıssıhha Kurulunda, okullar ve benzeri yerlerde öğrencilerin sağlığının korunması amacıyla kantinlerle ilgili gereken kararların alınması sağlanacaktır.

5. 22.03.2006 tarih ve 2006/25 sayılı ilgi (d) genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Milli Eğitim Bakanı

EK: 1- Okul Kantini Denetim Formu

DAĞITIM:

Gereği :
B Planı

Bilgi :

1-A Planı
2-Sağlık Bakanlığı
3-Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı

		M.E.B. Beşevler Kampüsü J – Blok Beşevler / ANKARA Tel : (0 312) -213 18 16-213 16 82 Faks: 222 63 71 e-mail : sdb@meb.gov.tr
---	---	---

OKUL KANTİNİ DENETİM FORMU

Ek:1

	Uygun	Uygun Değil
A. Fiziki Koşullar, Araç-Gereçler		
1. Zemin, tavan ve duvarların temiz ve bakımlı olması		
2. Zeminde kirli suların, yiyecek kırıntılarının kolay tahliyesini sağlayan gider bulunması		
3.* Havalandırma ve baca düzeninin, her türlü kokuyu önleyecek şekilde olması		
4. Ortamın aydınlanmasının ve ısınmasının yeterli ve sağlıklı olması		
5. Gıdaların hazırlandığı çalışma tezgâhlarının mermer, paslanmaz çelik veya benzeri malzemeden yapılmış olması		
6. Gıdaların hazırlandığı çalışma tezgâhlarının, doğrama tahtalarının ve diğer araç-gerecin temiz olması		
7. Tost makinesi, bıçak, spatula gibi araçların ve gıdalar ile temas eden diğer malzemelerin paslanmaz çelikten yapılmış olması, düzenli olarak temizlenmesi ve bakımlarının yapılması		
8. İçilebilir nitelikte soğuk ve sıcak su tesisatının bulunması		
9. *Bulaşık yıkama lavabosunun olması		
10. *Ambalajsız gıda satışı varsa (tost, sandviç, simit vb) ayrı bir el yıkama lavabosunun bulunması ve burada el yıkama amaçlı dezenfektanlı sıvı el sabunu ile kağıt havlunun bulunması		
11. Tezgâh ve lavabonun bulunduğu yerdeki duvarın en az 2 metre yüksekliğe kadar açık renkli fayans, mermer veya benzeri kolay temizlenebilir malzeme ile kaplı olması		
12. Tuvaletlerin kantinlerdeki gıda üretim, satış ve tüketim yapılan yerlerden uygun uzaklıkta bulunması		
13. Çöp ve her türlü atıkların konulacağı yeterli sayıda ve büyüklükte, ağzı kapalı, paslanmaz metal veya plastik malzemeden yapılmış, silindirik, kolay yıkanabilir, ayak pedalı çöp kutusu olması ve çöp kutusunun içerisinde çöp torbası bulunması		
14. İlgili mevzuat gereğince haşere ve kemirgenlere karşı gerekli önlemlerin alınmış olması		
15. Temizlik amaçlı kullanılan bezlerin temiz olması ve rutin aralıklarla dezenfeksiyonunun sağlanması (mümkünse tek kullanımlık temizlik bezlerinin tercihi önerilmektedir)		
16. *Satışı yapılan gıdaların tüketimi için kantin önünde uygun, hijyenik ve güvenilir bir tüketim alanının olması		
B. Gıda Hijyeni		
17. Gıda ile temas eden tezgah ve/veya doğrama tahtaları, araç ve gereçlerin temizliğinde uygun dezenfektanlı maddelerin kullanılması, kullanılan deterjan ve dezenfektanların ilgili mevzuat uyarınca Sağlık Bakanlığından izinli/ruhsatlı olması		
18. Kullanılan ve satışa sunulan tüm gıda maddelerinin ilgili mevzuat uyarınca Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından üretim veya ithalat izinli olması,		
19. Son kullanım tarihi geçmiş gıda maddelerinin tüketime sunulmaması, kirlenmiş, kokuşmuş, nitelikleri ve görünümü bozulmuş, bombaj yapmış, kurtlu ve küflü olmaması		
20. Gıdaların ambalajsız ve açıkta satışının yapılmaması, satış ve servis sırasında gazete kağıdı kullanılmaması, uygun gıda ambalajı kullanılması ambalajlı gıda maddesinin ambalajının yırtılmış, kırılmış, paslanmış olmaması		
21. Ambalajlı ve soğuk ortamda saklanması gereken gıdaların (süt, ayran, yoğurt vb) muhafazası için bir buzdolabı bulunması		
22. Çiğ et ve ürünlerinin hiçbir şekilde bulundurulmaması,		
23. Hazır ve yarı hazır işlenmiş et ve et ürünlerinin (kırmızı ve beyaz etten imal edilmiş döner, köfte, nugget, şnitzel, hamburger köftesi, tavuk burger, sucuk vb) Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından üretim veya ithalat izni almış, etiketinde üretim ve son kullanım tarihi bulunmuş olması ve uygun koşullarda ve sıcaklıkta muhafaza ediliyor olması,		
24. Çiğ olarak servis edilecek olan gıdaların (salata, meyve vb) bol su ile iyice yıkanarak hazırlanması, hazırlandıktan sonra üzeri streç-film ile kapatılarak servise kadar buzdolabında muhafaza edilmesi		

* Bu hükümler sadece ambalajlı gıda (bisküvi, UHT süt, kraker vb.) satışı yapan yerler için zorunlu değildir.

B. Gıda Hijyeni		Uygun	Uygun Değil
25. Satışı yapılıyor ise sebzeler ile et ürünlerinin hazırlanacağı ekipmanların (bıçak, tezgah, doğrama tahtası vb) ayrı olması			
26. Enerji içecekleri, kızartmalar (patates kızartması vb.), cipsler, gazlı içecekler, aromalı içecekler ve kolalı içeceklerin satışının yapılmaması, süt, ayran, yoğurt, meyve suyu, sebze suyu, taze sıkılmış meyve ve sebze suyu, tane ile meyve ve sebze satışının yapılması,			
27. Yetersiz ve dengesiz beslenmeye neden olabilecek gıda maddelerinin tüketimini özendirici her türlü reklam, promosyon ve tanıtım amaçlı afiş, poster, broşür vb. bulunmaması			
28. El ile temas etme zorunluluğu olan gıda maddelerinin satış ve servisinin uygun malzeme ve alet/donanımı ile yapılması, hazırlama ve ambalajsız ürünlerin servisi sırasında tek kullanımlık eldiven kullanılması			
29. Gıdalar ile temas eden madde ve malzemelerin, temizlik malzemeleriyle aynı yerde bulundurulmaması			
30. Satışa sunulan gıda maddelerinin uygun koşullarda (Sıcaklık, nem vb.) saklanması; döner, pizza vb sıcak servis yapılacak gıdaların 65 °C' üzerindeki sıcaklıklarda bekletilmesi; oda sıcaklığında 2 saatten fazla bekletilmemesi, süt, yoğurt, ayran, puding vb gıdaların 5 °C ve altındaki sıcaklıklarda uygun koşullarda bekletilmesi, kullanılıyor ise dondurulmuş ürünlerin - 18 C 'de iken teslim alınması ve son kullanma tarihine kadar -18 C de saklanması			
31. Servise sunulan gıdaların tüketimi için tek kullanımlık araç-gereçlerin (bardak, çatal, tabak, kaşık vs) kullanılması , bu araç ve gereçlerin tekrar kullanılmaması			
C. Personel Hijyeni			
32. Kantinde çalışan personelin sağlık karneleri ve portör muayenelerinin olması			
33. Portör muayenelerinin ilgili mevzuat çerçevesinde zamanında yapılıyor olması			
34. Personelin kantinde çalışmayı engelleyecek hastalığının olmaması			
35. Çalışanların tırnaklarının kısa kesilmiş ve temiz olması, sakalsız olunması, ellerde açıkta yara ve kesi bulunmaması, eğer var ise su geçirmez bandaj ile iyice kapatılmış olması			
36. İş kıyafetlerinin bulunması			
37. İş kıyafetlerinin temiz ve yedekli bulunması			
38. Personelin tüm hizmet aşamalarında eldiven, maske ve bone kullanması			
39. Personelin soyunma dolabının olması			
40. Kantin personelinin yaka kartı bulunması			
D. İş Güvenliği			
41. İlk yardım malzeme dolabının olması, ilk yardım malzemelerinin eksiksiz bulunması			
42. Tüp gaz kullanıyor ise emniyetinin bulunması			
43. Yangın söndürücünün bulunması			
E. Diğer Kurallar			
44. Kantinin görünür bir yerde uygulanan fiyat tarifesi bulunması			
45. İlgili mevzuat ile çocuklar ve gençler için satışı yasak olan (enerji içecekleri, alkol, tütün ve tütün mamulleri) ürünlerin satışının olmaması			
F. Görülen Diğer Eksiklikler, Düşünceler			
.....			
.....			
.....			
Denetleme Tarihi	Denetleyenin Adı/Soyadı Ünvanı/İmzası	Denetleyenin Adı/Soyadı Ünvanı/İmzası	Kantin Sorumlusunun Adı/Soyadı Ünvanı/İmzası

Ek 17:

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI ARASINDA OKUL SAĞLIĞI HİZMETLERİ İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Madde 1. TARAFLAR

Bu protokolün tarafları; T.C. Millî Eğitim Bakanlığı ile T. C. Sağlık Bakanlığı'dır.

Madde 2. KONU

İş bu protokolün konusu; Okul sağlığı hizmetleridir.

Madde 3. AMAÇ

Okulun çevresi dahil sağlığı olumsuz olarak etkileyen her türlü etmenin denetimi ile okulda çalışanların ve öğrencilerin sağlıklarının en üst düzeye çıkartılması.

Madde 4. KAPSAM

Bu protokol T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri, İlköğretim ve Ortaöğretim Okulları; T.C Sağlık Bakanlığı, İl Sağlık Müdürlükleri, İlçe Sağlık Grup Başkanlıkları, Sağlık Ocaklarını kapsar.

Madde 5. DAYANAK

3797 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 41/c maddesi, 5283 Sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanununun 9. maddesi, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 3'üncü ve 163'üncü maddeleri, 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun, Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönerge.

Madde 6. YETKİLİ BİRİMLER

Bu protokol hükümlerinin uygulanmasında Millî Eğitim Bakanlığı adına Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı adına Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Madde 7. TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

7.1 Millî Eğitim Bakanlığının Yükümlülükleri

7.1.1 Protokol hükümleri Millî Eğitim Bakanlığı adına Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından yürütüleceğinden, bu protokolü İl Millî Eğitim Müdürlüklerine duyurmak ve yapılacak çalışmalar için gerekli talimatları vermek,

7.1.2 Okul sağlığı hizmetlerinin yürütülmesinde ve sonuçların Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığına bildirilmesinde **Okul Sağlığı Hizmetleri Uygulama Talimatı hükümlerine** göre hareket edilecektir.

7.1.3 Çalışma planını uygulayacak personele formların çoğaltılarak gönderilmesini sağlamak.

7.1.4 Sağlık kuruluşlarıyla okul müdürlüklerinin iletişimini sağlamak,

7.1.5 Sağlık personeline taşıt, eğitim için araç – gereç sağlamak,

7.1.6 Okul sağlığı hizmetleri kapsamında gidilecek okul müdürüne önceden haber verilerek okulda gerekli hazırlıkların yapılmasını sağlamak.

7.1.7 Okul sağlığı ile ilgili çalışmalara ait verilerin toplanarak bir bütün halinde ve doğru biçimde Form -5'e işlenerek Ocak ve Haziran aylarında Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığına ulaştırmak. Ayrıca toplanan verilerin sonuçları ile ilgili bilgileri İl Sağlık Müdürlükleri ve Sağlık Bakanlığına bildirmek.

7.1.8 Fakir öğrencilerin tedavilerinin sağlanmasına yardımcı olmak.

7.1.9 Çevre sağlığı sorunu (su, tuvalet,...vs.) olan okulların sorunlarının çözülmesi için sağlık teşkilatı ve yerel idarelerle işbirliği yapmak.

7.2 Sağlık Bakanlığının Yükümlülükleri

7.2.1 Protokol hükümleri Sağlık Bakanlığı adına İl Sağlık Müdürlükleri tarafından yürütüleceğinden, protokolü İl Sağlık Müdürlüklerine duyurmak ve yapılacak çalışmalar için gerekli talimatları vermek.

7.2.2 Okul sağlığı hizmetlerinin yürütülmesinde okul öğretim personeli, çocuk ve genç aileleri ile işbirliği yapılarak bir ekip halinde çalışmasını sağlamak.

7.2.3 Okullarda, özellikle okula yeni başlayan öğrenciler başta olmak üzere, bölgesel özellikler de dikkate alınarak, genel muayene ve hastalık (görme, işitme, gelişme geriliği vb.) taramalarını yapmak.

7.2.4 Öğrencilere gereken aşılarda zamanında yapılmasını sağlamak.

7.2.5 Öğrenciler, öğretmenler, okulda çalışanlar ve gerektiğinde velilere sağlık konularında eğitim vermek.

7.2.6 Verilen hizmet ile ilgili kayıtları tutmak.

7.3 Ortak Hükümler

7.3.1 Okullar ve benzeri yerlerde öğrencilerin sağlığının korunması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması için, il ve ilçelerde ilgili Vali Yardımcısının/Kaymakamın başkanlığında, İl Sağlık Müdürlüğü/İlçe Sağlık Grup Başkanlığı ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü temsilcilerinden bir komisyon oluşturulmasını sağlamak (Bu komisyon ildeki okullar ve benzeri yerleri değerlendirecek ve çalışma planlarını yapacaktır).

7.3.2 Sağlıklı ve yeterli içme kullanma suyu bulunması, kalitesinin sürekli izlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması.

7.3.3 Derslikler ile diğer salon ve odalar, tuvaletler, avlu ve bahçeler, kantinler ve yemekhanelerin öğrencilerin gelişim çağına uygun nitelikte, gerekli asgari teknik ve hijyenik şartlara sahip olmasının sağlanması.

7.3.4 Okulların çevresindeki öğrencilere hitap eden işyerlerinin gerekli asgari teknik ve hijyenik şartlara uygun faaliyet göstermesi, bu işyerlerinde satışa sunulan ürün ve hizmetlerin gerekli sağlık şartlarına uygun olmasının sağlanması.

7.3.5 Kantin ve yemekhanelerde, sağlığa uygun, çocukların ve gençlerin yeterli ve dengeli beslenmelerinin sağlanmasına yönelik besinlerin satışının yapılması, güvenli gıdaların tüketime verilmesi, çevrede açıkta gıda satışının önlenmesi, bu işyerleri ile kantin ve yemekhanelerdeki tüm görevlilerin periyodik portör muayenelerinin yapılması ve yaptırılması.

7.3.6 Yemek servisi bulunan okullarda ve okul beslenme hizmetlerinin yürütülmesinde çocukların ve gençlerin enerji ve besin öğeleri ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uygun menülerin planlanması.

7.3.7 Okullar ve benzeri yerler ile çevreleri ve çevrelerindeki işyerlerinin, oluşturulacak ekipler aracılığıyla tetkik ve kontrollerinin yapılması, bunların sonuçlarına göre, gerekli sağlık şartlarına uygun olmayan okullar ve benzeri yerler ile sahipleri, gerekli asgari teknik

ve hijyenik şartlara uygun faaliyet göstermeyen, sağlık şartlarına uygun olmayan ürün ve hizmetleri satışa sunan işyerleri ve sahipleri, yasaklara aykırı hareket edenler ile zorunluluklara ve alınan tedbirlere uymayanlar hakkında ilgili mevzuat doğrultusunda gerekli her türlü işlemin yapılması ve yaptırılması.

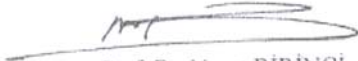
7.3.8 Konu hakkında İl ve İlçe Umumi Hıfzıssıhha Meclislerinin, kamuoyunun ve ilgili birimlerin bilgilendirilmesi.

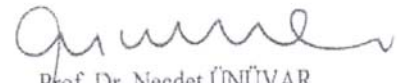
Madde PROTOKOLÜN SÜRESİ

İş bu protokol, imzalandığı tarihten geçerli olmak üzere tarafların karşılıklı olarak feshine karar vermelerine yada yeni bir protokol imzalanıncaya kadar devam edecektir.

Madde YÜRÜRLÜK

Bu protokol 23.07 2006 tarihinde 2 nüsha halinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

Prof. Dr. Necat BİRİNCİ
Milli Eğitim Bakanlığı
Müsteşar

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR
Sağlık Bakanlığı
Müsteşar

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE SAĞLIK BAKANLIĞI ARASINDA 25.09.2006 TARİHİNDE
İMZALANAN OKUL SAĞLIĞI PROTOKOLÜNÜN UYGULAMA ESASLARI

(Okul Sağlığı Hizmetleri Uygulama Talimatı)

1. İlde okul sağlığı hizmetlerinin yürütülmesinde başta Sağlık Müdürlüğü olmak üzere Verem Savaş Dispanserleri, Rehberlik Araştırma Merkezleri, Bölge Hastaneleri, Askeri Birlikler gibi tüm sağlık kuruluşları ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği sağlanması için ilgili vali yardımcısının başkanlığında bu kuruluşların temsilcileri İl, İlçe Millî Eğitim Müdürlerinden oluşan Okul Sağlığı Komisyonu kurulacaktır. **Bu komisyon ildeki tüm ilköğretim ve ortaöğretim okullarını kapsayacak şekilde bir plan yapacaktır.**
2. İlçelerde planın yürütülmesinden İlçe Millî Eğitim Müdürleri sorumlu olacaklardır.
3. Okul Sağlığı hizmetlerinin yürütülmesinde ve sonuçların Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığına bildirilmesinde, daha önceki yıllarda görülen aksaklıkların giderilmesi için komisyonda okul sağlığı rehberi, genelge ve uygulama talimatı dikkatle gözden geçirilecektir.
4. Aynı şekilde planı uygulayacak elemanlara da bu dokümanların çoğaltularak gönderilmesi sağlanacaktır.
5. Sağlık kuruluşlarıyla okul müdürlüklerinin iletişiminin sağlanmasından Millî Eğitim Müdürlükleri sorumlu olacaktır.
6. Ayrıca Millî Eğitim Müdürlükleri,
  - a) Formların çoğaltılması
  - b) Sağlık personeline taşıt, eğitim için araç-gereç sağlanması,
  - c) Sağlık kuruluşlarında hazırlanan istatistiklerin toplanarak bir bütün halinde ve doğru biçimde Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığına ulaştırılması,
  - d) Fakir öğrencilerin tedavilerinin sağlanması için çaba harcanması,
  - e) Çevre sağlığı sorunu (su, tuvalet...vs.) olan okulların sorunların çözümlenmesi için yerel idarelerle işbirliği konularında gereken çabayı göstereceklerdir.
7. Formların kullanılmasına ilişkin açıklamalar üzerinde belirtilmiştir. Buna uygun olarak düzenlenmesine dikkat edilecektir.
8. Sağlık kuruluşlarında; form 5 doldurulurken dikkat edilmesi gerekli noktalar:
  - a) Tüberkülozla ilgili sonuçlar verilirken sonuçlarının neye dayandığının belirtilmesi (Örneğin PPD taraması sonucu şüpheli Tbc., Tetkik sonucu Tbc., klinik şüphe gibi) illerde Verem Savaş Dispanserleri ile işbirliği kurularak ekibe katılmaları ya da ilde taramanın yapılması için çaba sarf edilmesi ve sonuçların Verem Savaş Dispanserlerinden alınması gereklidir.
  - b) Parazitöz bölümünde barsak paraziti dışındaki bit, uyuz gibi paraziter hastalıkların ayrıca belirtilmesi.
  - c) Diğer hastalıklar bölümünde belli başlı hastalıkların belirtilmesi,
  - d) Ağız ve diş sağlığı bölümünde çürük diş sayısının değil, çürük dişi olan öğrenci sayısının belirtilmesi,
  - e) Diş fırçalama alışkanlığı bölümündeki toplamın, muayene edilen öğrenci sayısını tutup tutmadığının kontrol edilmesi, eğer diş muayenesi yapılan öğrenci sayısı taranan öğrenci sayısının altında yada üstünde ise belirtilmesi,
  - f) Çevre sağlığı bölümünde tuvaletler, lavabo, su gibi her bölümdeki seçeneklerin toplamının taranan okul sayısı ile uyumlu olmasına dikkat edilmesi,
  - g) Sevk edilen öğrenci sayısının içine diş tedavisi için yapılan sevk sayılarının eklenmesi,
  - h) Uyumsuz öğrencilerin tamamının Rehberlik Araştırma Merkezlerine gönderilmesi,
9. Tarama ekipleri okullara gitmeden okulda yapılması gereken hazırlıklar;
Tarama yapılması planlanan okulların yetkilileri Millî Eğitim Müdürlüğüne davet edilerek öğrenci sayısı kadar Form 1'lerin okul yetkilisine teslim edilmesi, tarama konusunda ve ekip okula gitmeden önce yapılması gerekenler konusunda aydınlatılması uygun olacaktır.
  - a) Sınıf öğretmenlerinin Form 1'deki öğrencilerle ilgili bilgileri doğru doldurması,

- b) Sağlık taramasından önce öğrencilerin bu konuda öğretmen tarafından bilgilendirilmesi, sağlık sorunu olan öğrenci velilerinin arzu ederlerse okul sağlığı ekibine bilgi vermek ve muayene sonuçlarını almak üzere tarama günü okula gelmeleri için duyuru yapılması,
  - c) Muayene odalarının hazırlanması,
  - d) Muayene masalarının hazırlanması için sıraların üzerine battaniye getirilmesi
  - e) Sağlık eğitimi çalışmaları için uygun bir yer hazırlanması, gerektiğinde TV, Video için düzen kurulması,
  - f) Evlerde kullanılmayan ilaçların toplanması ve sağlık ekibine teslim edilmesi için duyuru yapılması, kullanılabilir durumda uygun ilaçların fakir öğrencilere dağıtılması.
- 10- Muhtaç öğrencilerin ileri tetkik ve tedavileri için Milli Eğitimi Müdürlüğü aracılığıyla Milli Eğitim Bakanlığı Vakfı'ndan yardım alınabileceğinin hatırla tutulması ve gerekirse girişiminde bulunulması.
- 11- Okul sağlığı ekibinin taramalar başlamadan önce toplanarak onlara tarama konusunda ekip başkanı tarafından bilgi verilmesi,
- 12- Okula gidilirken Milli Eğitim Müdürlüğünden bir yetkilinin birlikte gelmesi, çevre sağlığı denetimine katılması ve okulun sorunları konusunda bilgi sahibi olmasının sağlanmasında gerekli yardım yapılması için ilgili kuruluşların uyarılması işleri çabuklaştıracaktır. Bu konuda yerel olanaklardan (Örneğin; özel ve gönüllü kuruluşlardan, okul aile birliğinden) yararlanılması,
- 13- Sağlık eğitiminde sağlıkla ilgili film, video kasetlerinden ve film gösterme araçlarından yararlanılması,
- 14- Doğal afet kriz hallerinde daha önce duyurulmuş tedbirlere uygun hareket edilmesi ve sonuçtan bilgi verilmesi,
- 15- Okul sağlığı ve sağlık eğitiminden sorumlu olacak görevlilerde zorunlu haller dışında görev değişikliğine gidilmemesi,
- 16- Acil hallerde bilgi için Daire Başkanlığımızın telefonlarına başvurulması gerekmektedir.

T.C
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

OKUL SAĞLIĞI ÖĞRENCİ MUAYENE FORMU

Okulu : .....
 Adı Soyadı : .....
 Numarası : .....
 Cinsi : 1) Erkek : 2) Kız :
 Yaşı : .....
 Boyu : .....Cm.
 Ağırlığı : .....Kg.
 Kan Basıncı : Normal : Yüksek : Düşük : (.....mm. hg.)
 PPD : .....mm.

GÖZ MUAYENESİ

Şaşılık : Var : Yok :
 Görme Keskinliği : Normal : Sağda Görme Zayıf :
 Diğer : Solıda Görme Zayıf : İki Gözdede Görme Zayıf :
 (Trahom vb.)

DİŞ MUAYENESİ

Çürük Süt Dişi Sayısı : .....
 Dolgulu Süt Dişi Sayısı : .....
 Çürük Kalıcı Diş Sayısı : .....
 Dolgulu Kalıcı Diş Sayısı : .....
 Çekilmiş Kalıcı Diş Sayısı : .....
 Maloklüzyon : Var : Yok :
 Diş Fırçası Kullanma Alışkanlığı : Var : Yok :

FİZİK MUAYENE

Saçlı Deri : Normal :
 Bit :
 Mantar :
 Diğer : .....
 Deri : Normal :
 Diğer : .....
 Kulak : Normal :
 Buşon :
 Perfore Zar :
 Diğer : .....
 Burun : Normal :
 Septum Deviasyonu :
 Diğer : .....

Boğaz	: Normal	: ☐	
	Kronik Tonsilit	: ☐	
	Nazofaringeal Akıntı	: ☐	
	Diğer	:	
Boyun	: Normal	: ☐	
	Goitre	: ☐	
	Diğer	:	
Göğüs	: Normal	: ☐	
	Deformite (Skolyoz vb.)	: ☐	
	Diğer	:	
Akciğer	: Normal	: ☐	
	Diğer	:	
Kalp	: Normal	: ☐	
	Diğer	:	
Karın	: Normal	: ☐	
	Hepatomegali	: ☐	Splenomegali : ☐ Herni : ☐
	Diğer	:	
Ürogenital Sistem	: Normal	: ☐	
	İnmemiş Teşhis	: ☐	
	Diğer	:	
Ektre mite	: Normal	: ☐	Yürüyüş
	Topallık	: ☐	Bozukluğu : ☐
	Atrofi	: ☐	Deformite : ☐
	Diğer	:	Düz Tabanlık : ☐ A.İpe Dısa bas.: ☐
Varsa Akut Has.	:	:	
Ruhsal Uyum Durumu	: Uyumlu	: ☐	Uyumsuz : ☐ Çok Uyumsuz : ☐
(Öğretmenin Gözlemine Göre)			

SONUC: _____

Saptanan Patolojiler : 1. Yok
2.
3.
4.
5.

Diş Hekimi
İmza

Doktor
İmza

T.C
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

OKUL VE ÇEVRE SAĞLIĞI FORMU

Okulu	:	.....
Adresi- Tel	:	.....
Tarama Tarihi	:	.....
Müdürün Adı Soyadı	:	.....
Okulun Su Durumu	:	Şehir Suyu Var : ☐
	:	Şehir Suyu Yok : ☐
	:	Şehir Suyu Yok-Su Bidonları var : ☐
	:	Hiç Suyu Yok : ☐
Okulun Tuvalet Durumu	:	Tuvaleti Var Sıhhi : ☐
	:	Tuvaleti Var Gayri Sıhhi : ☐
	:	Tuvaleti Yok : ☐
Lavabolarda Sabun veya Benzeri Temizlik Malzemeleri	:	Var : ☐ Yok : ☐
İlk Yardım Dolabı ve Malzemesi	:	var : ☐ Yok : ☐
Okullarda Çöp ve Atık Durumu		
Çöpler Sağlığa Uygun Olarak Toplanıyor	:	☐
Çöpler Sağlığa Uygun Olarak Toplanmıyor	:	☐
Çevrede Septik Kaynak Var (Belirtiniz)	:	☐
Çevrede Septik Kaynak Yok	:	☐
SONUC		
Çevre Sağlığı ile İlgili Önlemler Alınmış	:	☐
Çevre Sağlığı ile İlgili Önlemler Alınmamış	:	☐

ÖNERİLER

.....

.....

.....

İmza
Doktor

İmza
M.E. Md. Yetkilisi

İmza
Okul Müdürü

Not : Bu form, Sağlık ekibi başkanı (Doktor) Okul Müdürü ve Millî Eğitim Müdürlüğünden görevlendirilen bir yetkili ile birlikte okul denetlendikten sonra düzenlenir. Her ay varsa aksaklığın giderilip giderilmediği ilgili bölüme işlenir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
..... İlk ve Ortaöğretim Okullarında
Öğrenci ve Öğretmen Sağlık Kontrolü Sonuçları
(Sayısal Olarak)

(Form-4)

OKULUN ADI :
TOPLAM ÖĞRENCİ :
SINIF SAYISI :
MUAYENE OLAN
ÖĞRENCİ SAYISI :

OKULLARDA.....SINIFLARDA BELİRLenen HASTALIKLAR			
Göz Bozuklukları (Şaşılık-Görme Bozukluğu)	Alerji ve Cilt Hastalıkları	Kulak Problemleri (Otit,Perfore Zar vb.)	Burun Problemleri (Deviasyon Kr.Sinüzit vb.)
Boğaz Problemleri (Kr. Tonsilit,Guatr, Kr.Faranjit vb)	Kalp Hastalıkları (Anomaliler, Kapak Hastalıkları vb.)	Akciğer Hastalıkları (Kr.Bronşit, Astma Bronşiale vb.)	Ortopedik problemler (Skolyoz,Kifoz içe dışa basma, düz tabanlık)
Parsitoz	Gelişme Geriliği	Karn Problemleri (Hepatosianomagal, Çölyak vb.)	Ürogenital Problemler (İnmemiş testis vb.)
Ruhsal Bozukluklar ve Zeka Geriliği	Tüberküloz	Diğer (Bölgesel ve İklimsel)	Öğretmen-Öğrenci Toplamı

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI

Çürük kaçı (6 yaş dahil) Dişi olan öğrenci	Çürük süt dişi olan öğrenci	Dolgu dişleri olan öğrenci	Malokluzyon ve Ortodontik Bozukluklar	Diş Fırçası KullanmaAalışkanlığı	
				VAR	YOK

SONUÇLAR

REÇETE	İLAC	SAĞLIK OCAĞINA SEVK	HASTANEYE SEVK	REHBERLİĞE SEVK

ÇEVRE SAĞLIĞI VE ÇEVRE KONTROLÜ

SU		TUVALETLER		LAVABOLAR	
Şehir suyu var	Su bidonu var	Hiç suyu yok	Sağlığa uygun	Sağlığa uygun değil	Sabun ve benzeri temizlik malzemesi
				Var	Yok

İlk yardım dolabı ve malzemesi		Çöp Toplanması		Çevrede Septik Kaynak		Çevre Sağlığı ile İlgili	
Var	Yok	Sağlığa Uygun	Sağlığa Uygun Değil	Var	Yok	Önlem Alınmış	Önlem Alınmamış

Not: Bu form okul sağlığı taraması yapılan her okul müdürlüğünce iki nüsha düzenlenerek; bir nüshası Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderilir. Diğer nüshası okul kayıtlarında korunur.

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı
Öğrenci- Öğretmen Sağlık Kontrolü Sonuçları
(Tarih ..... Öğretim yılı)

(Form-5)

İl	Toplam Okul Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Muayene Edilen Öğrenci Sayısı	Muayene Edilen Öğretmen Sayısı
TESPİT EDİLEN HASTALIKLAR / Öğrenci—Öğretmen Sayısı				
Göz Bozuklukları (Şaşılık-Görme Bozukluğu)	Allerji ve Cilt Hastalıkları	Kulak Problemleri (Otit, Perfore Zar vb.)	Burun Problemleri (Deviasyon Kr.Sinüzit vb.)	
Boğaz Problemleri (Kr.Tonsilit, Guatr. Kr.Faranjit vb)	Kalp Hastalıkları (Anomaliler, Kapak Hastalıkları vb.)	Akciğer Hastalıkları (Kr.Bronşit, Astma Bronşiale vb.)	Ortopedik Problemler (Skolyoz, Kifoz, içe dışa basma, düz tabanlık)	
Parazitöz	Gelişme Geriliği	Karın Problemleri (Hepatospiromagal Çölyak vb.)	Ürogenital Problemler (İnmemiş testis vb.)	
Ruhsal Bozukluklar ve Zeka Geriliği	Tüberküloz	Diğer (Bölgesel ve İklimsel)	Öğretmen-Öğrenci Toplamı	

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI

Çürük kalıcı (6 yaş dahil) dişi olan öğrenci	Çürük küt dişi olan öğrenci	Dolgu dişleri olan öğrenci	Malokluzyon ve Ortodontik Bozukluklar	Diş Fırçası Kullanma Alışkanlığı	
				Olan Öğrenci	Olmayan Öğr.

TARAMA SONUCUNDA YAPILAN İŞLEMLER

Reçete Yazılan	Ücretsiz İlaç Verilen	Sağlık Ocağı veya Hast.Sevk	Rehberlik ve Arş.Mrk. Sevk	Toplam Öğr.

ÇEVRE SAĞLIĞI

SU			TUVALETLER		LAVABOLAR	
Şehir suyu olan okul	Su bidonu olan okul	Hiç suyu olmayan okul	Sağlığa uygun tuvaleti olan okul	Sağlığa uygun tuvaleti olmayan okul	Sabun ve benzeri temizlik maddeleri	
					Olan okul	Olmayan okul

İlk yardım dolabı ve malzemesi		Çöp Torbası		Çevrede Septik Kaynak		Çevre Sağlığı ile İlgili	
Olan Okul	Olmayan Okul	Sağlığa Uygun	Sağlığa Uygun Değil	Olan Okul	Olmayan Okul	Önlem Alınmış	Önlem Alınmamış

Sağlık Ocağı Baştabibi/Yetkilisi	İl Millî Eğitim Şube Müdürü	İl Millî Eğitim Müdürü Adı,Soyadı,İmza Mühür
----------------------------------	-----------------------------	---

T.C
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı

.....SAĞLIK OCAĞININ
YILLIK ÇALIŞMA RAPORU

Personel	PERSONEL MEVCUT DURUMU		ARAÇ DURUMU			
	Mevcut	Filen çalışan	Araç	Faal	Çalışmıyor	Yok
Uzman Hekim			Motorlu Taşıt			
Kim			Buzdolabı			
Diş Hekimi			Mikroskop			
Eczacı			Santrifluj			
Hemşire			Hematokrit Cihazı			
Lab. Teknisyeni			Sahlı Cihazı			
Diğer Sağ. Personeli			Diş Ünitesi			
Memur			Sterilizatör			
Hizmetli			Spektrofotometre			
Şoför			Benmari			

POLİKLİNİK ÇALIŞMASI

Toplam hasta sayısı	Küçük cerrahi müdahale sayısı	Tıbbi tedavi yapılan hasta sayısı	Sevk edilen hasta sayısı	Rapor verilen hasta sayısı	Enjeksiyon yapılan hasta sayısı	Pansuman sayısı

LABORATUVAR ÇALIŞMALARI

İdrar	Kan (Hb.Hot.Bk.)	Gaita (Parazit-Gizli Kan)	Kültür		
			Boğaz	Gaita	Diğer

Sağlık Ocağı Baştabibi/Yetkilisi
Adı Soyadı
İmza

.....İLİ OKUL SAĞLIĞI KOMİSYONU 200../200... ÖĞRETİM YILI OKULLARDA YAPILACAK
OKUL SAĞLIĞI-SAĞLIK EĞİTİMİNDE TARAMASI ÇALIŞMA PROGRAMI

TARİH	SAĞLIK TARAMASINDAN GEÇİRİLECEK OKULUN		TARAMAYI YAPACAK		GÖREVLENDİRİLEN TAŞIT (Plaka No)
	Adı ve Yeri	Öğrenci Sayısı	Sağlık Kuruluşu	Sağ. Ekibi (Doktor, Hemşire ve Diğer Per. Adı Soyadı)	

NOT: Her Öğretim Yılı başında Okul sağlığı komisyonunu tarafından düzenlenerek Millî Eğitim Müdürlüğünce Eylül ayı sonuna kadar Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığına gönderilecektir.

Ek 18:

M.E.B. BAĞLI OKULLARDA UYGULANACAK BEYAZ BAYRAK İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Madde 1- TARAFLAR

İşbu protokolün tarafları; Sağlık Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı'dır.

Madde 2- AMAÇ

İşbu protokolün amacı; ülke genelinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak hizmet yapan okullarının temizlik ve hijyen konusunda teşvik edilmesi, okul sağlığının daha iyi düzeye çıkarılmasıdır.

Madde 3- KAPSAM

Bu protokol, Sağlık Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğinde ülke düzeyinde düzenlenecek etkinliklerle ilgili esas usul ve yükümlülükleri kapsar.

Madde 4- YETKİLİ BİRİMLER

İşbu protokol hükümlerinin uygulanmasında Sağlık Bakanlığı adına Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı adına Sağlık İşleri Daire Başkanlığı yetkilidir.

Madde 5- KARŞILIKLI YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu protokol kapsamındaki iş ve işlemlerin yürütülmesinde tarafların yükümlülükleri şunlardır:

5.1 Sağlık Bakanlığı'nın Yükümlülükleri:

- 5.1.1 Protokol çerçevesinde etkinliklerin yürütüleceği, İl Sağlık Müdürlüklerine yürütülecek etkinliklerle ilgili gerekli talimatları vermek,
- 5.1.2 İllerde projeyi yürütmek üzere bir sorumlu (koordinatör) belirlenmesini sağlamak,
- 5.1.3 İlçelerde gerekli birimlerin bilgilendirilmesini sağlamak,
- 5.1.4 Etkinliklerin düzenli olarak gerçekleştirilmesi hususunda gerekli tüm önlemleri almak,
- 5.1.5 Etkinlikleri yerinde izlemek ve denetlemek.

5.2 Milli Eğitim Bakanlığı'nın Yükümlülükleri:

- 5.2.1 Protokol çerçevesinde etkinliklerin yürütüleceği, İl Milli Eğitim Müdürlüklerine yürütülecek etkinliklerle ilgili gerekli talimatları vermek,
- 5.2.2 İllerde projeyi yürütmek üzere bir sorumlu (koordinatör) belirlenmesini sağlamak,
- 5.2.3 İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin etkinliklerle ilgili bilgilendirilmesini sağlamak,
- 5.2.4 Eğitim verilecek okulların etkinliklerle ilgili bilgilendirilmesini sağlamak,
- 5.2.5 Etkinliklerin düzenli olarak gerçekleştirilmesi hususunda gerekli tüm önlemleri almak,
- 5.2.6 Etkinlikleri yerinde izlemek ve denetlemek.

Madde 6- PROJENİN İÇERİĞİ

Toplum sağlığını korumak ve geliştirmek, yaşam kalitesini yükseltmek, temizlik ve hijyen konusunda yeterli eğitim almış sağlıklı nesiller yetiştirmek, kamu kurum ve kuruluşlarının asli görevleri arasındadır.

Bu bağlamda, Sağlık Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı işbirliğinde okulların belli kriterler esas alınarak denetlenmesinin verimli olacağı düşünülmektedir. Böylece, okulların

temizlik ve hijyen konusunda teşvik edilmesi, okul sağlığının daha iyi düzeylere çıkarılması hedeflenmektedir.

Geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımızın beden ve ruh sağlığının korunması amacıyla okullara yönelik hijyen kurallarının belirleneceği "Okul Sağlığı Denetleme Formu" (Ek:1) uygulamaya konulacaktır. Söz konusu formda; okul çevresi, okul içi, idari birim, öğretmen odası, kütüphane, ısıtma durumu, spor salonu, tiyatro salonu, atölyeler ve laboratuvarlar, revir, kantin, tuvaletler, içme suyu gibi konular ele alınarak 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Bu amaçla;

- 6.1 Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği ile okullar denetlenecektir.
- 6.2 Denetim sonucunda 100 puan üzerinden, 90 ve üzeri puan alan okullara, okul sağlığını ve temizliğini simgeleyen sertifika (Ek:3), beyaz bayrak (Ek:4) ve prinç levha (Ek:5) verilecektir.
- 6.3 Verilen belge iki yıl için geçerli olacaktır.

Madde 7- PROJENİN UYGULANMASI

- 7.1 Denetim Formunda belirtilen kriterlere uygun bir okul ortamı sağlayan okul müdürlüklerince Ek:2'deki başvuru formu ile İl Milli Eğitim Müdürlüklerine gerekli başvurunun yapılması.
- 7.2 İl Sağlık Müdürlüğü ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ikişer kişinin denetim formundaki kriterlere uygun olarak okulları değerlendirilmesi.
- 7.3 Yapılan denetim sonucunda geçerli puan alan okulların (90 ve üstü) bilgilerinin Sağlık Bakanlığına gönderilmesi
- 7.4 Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan sertifikanın Sağlık Bakanlığınca illere gönderilmesi
- 7.5 İl Sağlık Müdürlüğü ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünce sertifikanın okullara verilmesi, "Beyaz Bayrak" ve "Prinç Levha"nın takılması
- 7.6 Yapılan denetim sonucunda geçerli puan alamayan okulların (90 ve üstü) denetimden en az 6 ay sonra tekrar başvuru yapması şeklinde uygulanacaktır.

Madde 8- PROTOKOL SÜRESİ

Bu protokol imzalandığı tarihten itibaren dört yıl geçerlidir. Dört yılın bitiminden itibaren taraflar gerek gördüğünde protokolü tekrar düzenler.

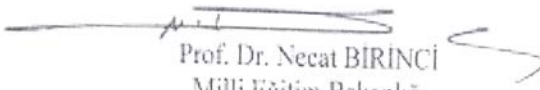
Madde 9- PROTOKOLÜN FESHİ

Protokolün bitim tarihinden önce fesh edilmesine taraflar karşılıklı olarak karar verirler.

Madde 10- YÜRÜRLÜK

Bu protokol 03.08.2006 tarihinde 2 nüsha imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

Prof. Dr. Necdet ÜNÜVAR
Sağlık Bakanlığı
Müsteşar

Prof. Dr. Necat BİRİNCİ
Milli Eğitim Bakanlığı
Müsteşar

Ek 19:

OKUL SAĞLIĞI VE PROJELER

MEB Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı Web Sitesi Duyuruları. Okunma Tarihi:25.02.2009

İLK YARDIMA İLK ADIM PROJESİ

(İlk Yardım Bilgi ve Bilincinin Geliştirilmesi)

İlk Yardıma İlk Adım hayat kurtarıcı sloganıyla yola çıkan Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (TOÇEV), Astra Zeneca ve Millî Eğitim Bakanlığı, hayati önem taşıyan "İlk Yardım" eğitiminin Türkiye'nin her köşesindeki öğrenci ve öğretmenlerimize ulaşabilmesi adına ciddi bir adım atarak "**İlk Yardım İlk Adım**

Projesi"ni başlattılar.

Proje, İlk Yardıma İlk Adım ilk yardım konusunda toplumsal bir bilinç ve farkındalık yaratmak için gerçekleştirilen bir sosyal sorumluluk projesidir. 29.09.2007 tarihinde imzalanan proje, ilköğrencilerine daha güvenli bir hayat ve çevre adına gerekli olan araç ve bilgiyi öğretmeyi hedeflemektedir.

Projenin tanıtımı Sayın Bakanımız Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK'in teşrifleriyle, Sağlık İşleri Daire Başkanlığı yetkilileri, Protokol, İstanbul Millî Eğitim Müdürü, okul müdürleri, öğrenciler ve basın katılımı ile 07 Aralık 2007 günü saat 11:00'de İstanbul Şişli Halide Edip Adıvar ilköğretim Okulunda gerçekleştirilmiştir.

Proje kapsamında gidilen yatılı bölge okullarına Bakanlığın yetkili ilk yardım formatörleri tarafından eğitim verilmekte, öğrencilere Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığından onaylı renkli, resimli 7-14 yaş çocuk ilk yardım el kitabı dağıtılmakta, profesyonel sanatçılardan oluşan ilk yardım tiyatrosu oynandıktan sonra gidilen okula içi donanımlı bir ilk yardım dolabının hediye edilmesi ile etkinlik bitirilmektedir.

PARLAK GÜLÜŞLER PARLAK GELECEKLER PROJESİ

(Ağız ve Diş Sağlığı Bilincinin Geliştirilmesi)

Bakanlığımız ile Colgate Palmolive ve Temizlik Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin sponsorluğu, Ağız ve Diş Sağlığı Derneği ve Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (TOÇEV) arasında "Parlak Gülüşler, Parlak Gelecekler" sloganı ile Ağız ve Diş Sağlığı Bilincinin Geliştirilmesi amacıyla 03.01.2008 tarihinde 5 yıl süreli bir protokol imzalanmıştır.

Protokole dayalı olarak yürütülen proje gereği; İlköğretim okullarının 3. sınıfında okuyan öğrencilerin sınıf öğretmenlerine yönelik Ağız ve Diş Sağlığı Bilincinin Geliştirilmesi amacıyla Adana, Adıyaman, Ağrı, Batman, Bitlis, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, K.Maraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Mersin, Osmaniye, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Van, Bingöl, Hakkari illerinden seçilen birer öğretmen 10-11 Mart 2008 tarihlerinde konu ile ilgili İstanbul'da eğitime alınmıştır.

İl Eğitimcileri görev yaptıkları ilin her bir ilçesinden birer öğretmeni bir program dahilinde eğiteceklerdir. İlçe eğitimcileri de her ilköğretim okulunun 3. sınıf öğretmenini eğittikten sonra sponsor firma tarafından gönderilecek eğitim materyali, diş macunu ve fırça 3. sınıf öğrencilerine dağıtılacaktır.

Eğitimlerin öğrenciye verilmesi aşamasında konu ile ilgili çizgi film gösterilecek, ilgili firma tarafından gönderilecek kitapçık, diş macunu ve diş fırçası dağıtılacaktır. Bu eğitimler her yıl 3. sınıfta okuyan öğrencilere tekrarlanacak, öğretmeni değişen sınıflarda yeni gelen ve bu eğitimi almayan öğretmenler il/ilçe eğitimcileri tarafından proje hakkında bilgilendirileceklerdir.

2007-2008 öğretim yılı içinde 22 ilde toplam 425.000 öğrenciye ulaşılması planlanmış olup, 2008-2009 öğretim yılında bu rakam daha da yükseltilecektir.